

ထေရဝါဒမှတ်တော်

မေတ္တာရွှင်
(ရွှေပြည်သာ)

ထေရဝါဒမှတ်ကျောက်

မေတ္တာရုံ (ရွှေပြည်သာ)

ပံ့ပိုးမှုတမ်း

စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ်	-	၃၂၀၁၄၅၀၃၀၉
မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ်	-	၃၂၀၃၅၃၀၇၀၉
ထုတ်ဝေခြင်း	-	ပထမအကြိမ်၊ ၂၀၀၉ ခုနှစ် - ဩဂုတ်လ၊
အုပ်စု	-	၅၀၀၀
မျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်း	-	ပန်းချီ - စိုးရဲဦး
မျက်နှာဖုံးနှင့်အတွင်းပုံနှိပ်	-	ဦးဇော်မြင့်ဝင်း (ကာလာဇုံအောဖ်ဆက်)
		၁၈၄ ဘီ၊ ၃၁ လမ်း၊ ပန်းဘဲတန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
ထုတ်ဝေသူ	-	ဦးနိုင်မျိုးထွန်း (အင်ပါယာစာပေ)
		အမှတ် ၂၁/၁၁၊ စီးပွားကူးသန်းဝန်ထမ်းအိမ်ရာ၊
		ဦးဝိစာရလမ်း၊ မြောက်ဒဂုံ၊ ရန်ကုန်မြို့။
စီစဉ်သူ	-	ဦးစိုးတင့်၊ ဦးဆန်းထွန်း
တန်ဖိုး	-	၁၀၀၀ ကျပ်
ဖြန့်ချိရေး	-	ရွှေပြည်သာစာပေ
		မန္တလေးကျောင်း ဥပါသကာအဖွဲ့
		၆/၁၀ ရပ်ကွက်၊ ချင်းတွင်းလမ်း
		ရွှေပြည်သာမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်တိုင်း။
		ဖုန်း - ၆၁၁၆၂၂၊ ၆၁၁၄၅၇

မာတိကာ

မိတ်ဆက်	-	၅
မြေစောင့်နတ်သား ပြဿနာ	-	၉
မလျှော့မတင်း စောင်းကြိုးညှင်း ပြဿနာ	-	၉
ဈာန်ပျံလျှင် ရဟန္တာထင်သောပြဿနာ	-	၁၀
ပလ္လင်လှ/မလှ ပြဿနာ	-	၁၂
ဆင်ခံမြင်းခံဘုရား ပြဿနာ	-	၁၂
ဗုဒ္ဓ၏အယူဝါဒစစ်တမ်း (ဝိဘဇ္ဇဝါဒ)	-	၁၅
ဒက္ခိဏသာခါ ပြဿနာ	-	၁၆
ရယ်ပြသောရုပ်ပွားတော်	-	၁၈
ဇေယျပတိချွတ်ခန်းပုံတော်	-	၂၀
ကျောက်ဆင်းတု ပြဿနာ	-	၂၂
အသုဘမြင်တာ မင်္ဂလာ	-	၂၅
ကူးတို့ခ ပြဿနာ	-	၂၇
သာသနာပွဲ ပြဿနာ	-	၃၀
ရက်လည် ပြဿနာ	-	၃၂
လူလေးမျိုး	-	၃၈
နိဗ္ဗာန် ပြဿနာ	-	၃၈
ငြိမ်းအေးမှုချမ်းသာ	-	၄၆
လွတ်မြောက်မှုချမ်းသာ	-	၄၈
ဂြိုဟ်ဆိုး ပြဿနာ	-	၅၃
လက္ခဏာ ပြဿနာ	-	၅၇
ဠင်းတ ပြဿနာ	-	၆၀
မျိုးစေ့မမှန် ပင်မသန်	-	၆၁
တစ်သံသရာလုံး မမှောက်စေချင်	-	၆၃
ဆရာကောင်းအင်္ဂါ ၇ ချက်	-	၆၄
သာသနာပြုဟူသည်	-	၆၇
ဖောင်ဒေးရှင်းမကောင်း၍ တိုက်ပြိုခြင်း	-	၆၈
ဓာတ်လုံး ပြဿနာ	-	၇၃
ဗုဒ္ဓဟောကြား ကြီးပွားချမ်းသာကြောင်းလေးပါး	-	၇၅
ထုတ်တန်းပေါ်က ဆရာတော်	-	၇၇
အမျှော်အကြောက် ပြဿနာ	-	၇၈
ကောင်းကျိုးပေးတာ စေတနာ	-	၈၁

ခုတ်ပြောင်းရှင်းလင်းကြပါစို့။

☉ ဘုရားသာသနာ၊ ဝန်ရှည်ကြာဖို့၊
ဘာသာဗုဒ္ဓ၊ ထေရ်ဝါဒတို့၊
ဉာဏစင်ဖြူ၊ အယူမစောင်း
ကံလမ်းကြောင်းကို၊ မပြောင်းလိုနှင့်
ကြောင်းထိုထိုပြု၊ နှစ်ကာလတို့၊
မျာစွာကြာရှည်၊ အမှိုက်ဗေဒမှာ
မဂ္ဂေလမ်းပေါ်၊ မရောက်လျှော်လျှင်
အကြင်သံသရာ၊ သက်ဆိုးကြာလိမ့်
ဉာဏာဉာဏ၊ သမ္မုဒ္ဓတို့၊
ဟောကြထွေထွေ၊ မြတ်ဓမ္မကို
မတွေ့စိတ်ကောင်း၊ လမ်းကြောင်းအမှန်
အမြင်သန်ဖို့၊ ရည်သန်စိတ်ရည်
ရေးသားပြီးတည့် . . . ။

☉ မျက်စိကိုဖွင့်၊ နားကိုစွင့်၍
ဉာဏ်နှင့်ချင့်ချိန်၊ မဂ်ပုဆိန်ဖြင့်
တက်ရိုန်ကြာညောင်း၊ အယူဟောင်းကို
လမ်းကြောင်းရှင်းလင်းကြပါစို့။ ။

တပည့်ရဟန်းတော်တစ်ပါး

မိတ်ဆက်

“ဆရာတော် အရှင်ဇေယျ (မေတ္တာရှင်-ရွှေပြည်သာ) ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သော စာအုပ်များကို ဖတ်ရသဖြင့်၊ ဆရာတော်ဟောကြားတော်မူသော တရားတော်များကို နာကြားမှတ်သားရသည့်အတွက် တပည့် တော်တို့သည် လွန်စွာတန်ဖိုးရှိပြီး မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ တန်ဖိုးဖြတ်၍မရသော အသိပညာများနှင့် အတွေး အခေါ်ဗဟုသုတများ ရရှိခြင်းကြောင့် ဆရာတော်ကို ကျေးဇူးအထူးတင်ရှိပါသည်။ ”

“ဆရာတော်သည် တရားဟောကြားရာတွင် တရားနာပရိသတ်များ စိတ်ဝင်စားစရာကောင်း အောင်၊ တရားနာယူသူများ နားလည်လွယ်အောင် ဟောကြားနိုင်သလို၊ စာရေးသားရာတွင်လည်း ရသမြောက် သော ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကို ဖတ်ရှုရသကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓစာပေများကို သုတလည်းရစေ၊ ရသလည်းမြောက်စေရန် အထူး ကြိုးစားပြီး ဂရုစိုက်အပင်ပန်းခံရေးသားသဖြင့် ဆရာတော်ရေးသားသော စာများသည် ဓမ္မစာပေများဖြစ်စေ ကာမူ စာဖတ်ပရိသတ်အပေါ်ထားရှိသော ဆရာတော်၏ မေတ္တာစေတနာကြောင့် ဖတ်ရှုမိသူတိုင်းကို ဆွဲဆောင် နိုင်သော စွမ်းအင်၊ မပျင်းမရိနှင့်ဖတ်ရှုလိုသော စိတ်ဆန္ဒရှိစေရန် ကျွမ်းကျင်လိမ္မာသော အရေးအသားများ ကြောင့် ဘာသာရေးစာပေကို စိတ်ဝင်စားသူများပင် ဖတ်ရှုလာကြကာ ထိုက်သင့်သောတရားအသိ၊ ဓမ္မသုတ များကို ရရှိခဲ့ကြသဖြင့် ဆရာတော်ကို အထူးကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။” စသည်ဖြင့် ဆရာတော်ထံ အနယ်နယ် အရပ်ရပ်ရှိ စာဖတ်ပရိသတ်များ၊ တရားနာပရိသတ်များသာမက နိုင်ငံရပ်ခြားမှ စာဖတ်ပရိသတ်များကပါ စာနှင့်တစ်ဖုံ၊ တယ်လီဖုန်းဖြင့်တစ်သွယ်၊ လူကိုယ်တိုင်လာရောက်၍တစ်နည်း လျှောက်ထားလာကြပါသည်။

ဆရာတော်ဟောကြားသော တရားတော်များ၊ ရေးသားသော ဓမ္မစာပေများကို အကြောင်းပြုပြီး တရားအသိများ ဓမ္မသုတများ ထိုက်သင့်သလို ရသွားသည့်အတွက် အနယ်နယ်အရပ်ရပ်သို့ အပင်ပန်းခံကြွ ရောက်ပြီး တရားဟောနေသူ ဆရာတော်အနေနှင့်လည်းကောင်း၊ ဆရာတော်ရေးသားသော ဓမ္မစာပေများကို စီစဉ်ထုတ်ဝေနေသည့်သူများအနေနှင့်လည်းကောင်း များစွာဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်ရပါသည်။

ထို့ကြောင့် ဆရာတော်၏ စာအုပ်များကို ဖတ်ရှုပြီး ဓမ္မသုတ၊ တရားအသိများရရှိပြီးသူ စာဖတ် ပရိသတ်များ ဘာသာ၊ သာသနာနှင့်သက်ဆိုင်သော လောကီလောကုတ္တရာအသိ ပညာဗဟုသုတများ ပိုမိုရရှိ စေရန်လည်းကောင်း၊ ဆရာတော်ရေးသားသော စာအုပ်များကို မဖတ်ရှုဖူးသေးသဖြင့် ဖြစ်မှုပျက်မှုအစုစုကို ယထာဘူတကျကျ သုံးသပ်တတ်သော စွမ်းအားဉာဏ်နည်းပါးကာ အတွေးအခေါ်အယူအဆများ လွဲမှားနေ သူများအနေဖြင့် အရာရာကို ယထာဘူတကျကျ သုံးသပ်သိမြင်နိုင်စေရန် ရည်ရွယ်ပြီး သဘာဝယုတ္တိ အာဂမ ယုတ္တိတို့ဖြင့် တင်ပြထားသော “ **ထေရဝါဒမှတ်ကျောက်** ” အမည်ရှိ ဆရာတော်၏ (၃၁) အုပ်မြောက်စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေလိုက်ပါပြီ။

မှတ်ကျောက်ဆိုသည်မှာ ရွှေထည်ပစ္စည်းတစ်ခုကို ရွှေစစ်/မစစ် ရွှေအရည်အသွေး စမ်းသပ် စစ်ဆေးသည့်အနေနှင့် မှတ်ကျောက်တင်ကြည့်ခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။ ရွှေထည်ပစ္စည်းတစ်ခုကို ရွှေအစစ် ဟုတ်/မဟုတ်သိနိုင်ရန် မှတ်ကျောက်ပေါ်တွင် ပွတ်တိုက်ကြည့်ပြီး မှတ်ကျောက်ပေါ်တွင် ကျန်ရှိနေသည့် ရွှေဝါရောင်မှုန်ကလေးများကို ငရဲမီးနှင့်တို့ကြည့်ပါက ရွှေအစစ်ဖြစ်လျှင် ထိုအဝါရောင်မှုန်ကလေးများသည် မှတ်ကျောက်တွင် တင်ကျန်ရစ်ကာ ရွှေမစစ်ပါက ငရဲမီးစားသည့်ဒဏ်ကိုမခံနိုင်ဘဲ ခိုးအငွေ့အဖြစ်ပြောင်းလဲကာ မှတ်ကျောက်ပေါ်မှ ပျောက်ကွယ်သွားပါသည်။

ဤဥပမာကို နမူနာယူပြီး ဘုရားဟော တရားဒေသနာများကို မှတ်တမ်းတင် ပြုစုထားသော ကျမ်းဂန်များတွင်မပါ။ စာပေကျမ်းဂန်နဲ့စပ်သော ကဝိအကျော်ရှေးဆရာတော် ထေရ်ကြီးဝါကြီးများ၏ အဆိုအမိန့် ဟောကြားချက်များလည်း မရှိသည့်ပြင် သဘာဝယုတ္တိ၊ အာဂမယုတ္တိ ကင်းမဲ့သော အတွေးအခေါ်အယူအဆများကို မှန်သည်/မှားသည် ကွဲပြားခြားနားစွာ မသိကြသော ဓမ္မသုတအား နည်းပါးသည့် ဗုဒ္ဓဘာသာ နွယ်ဝင်ဆိုသူများ ခေတ်လူငယ်များအတွက် ဤ “ ထေရဝါဒမှတ်ကျောက် ” အမည်ရှိ စာအုပ်ကို စီစဉ်ထုတ်ဝေလိုက်ပါသည်။

ထေရဝါဒမှတ်ကျောက်အမည်ဖြင့် ထုတ်ဝေလိုက်သော ဤစာအုပ်ကို ကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်သည် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ရေးသားခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး ဆရာတော်၏ ရည်ရွယ်ချက်များကို ဤစာအုပ်ကိုဖတ်ရှုရင်း စာဖတ်သူ သဘောပေါက် သိမြင်လာပါလိမ့်မည်။ ယနေ့ ဗုဒ္ဓဘာသာနွယ်ဝင်ဆိုသူများနှင့် ခေတ်လူငယ်အတော်များများသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အမည်ခံထားသော်ငြားလည်း ဗုဒ္ဓဝါဒဖြစ်သော ‘ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ’ ခေါ် မိမိပြုသောကံ၏ အကြောင်းအကျိုးတရားတို့ကို အလေးအနက် စဉ်းစားလက်ခံခြင်းမပြုဘဲ လွဲမှားသော အတွေးအခေါ်အယူအဆများကို သဘာဝကျမကျ ယုတ္တိရှိမရှိ၊ ဖြစ်နိုင်မဖြစ်နိုင် ချင့်ချိန်တွေးတောခြင်းမရှိဘဲ အများမိုးခါးရေသောက်ရာတွင် မိမိပါရောနှောသောက်သလိုဖြစ်နေရာ၊ စာဖတ်ပရိသတ်များနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အများတရားသေလက်ခံထားကြသော အတွေးအခေါ်မှားများ၊ အလွဲအယူအဆများ ပပျောက်စေလိုသော စေတနာဖြင့် ဤစာအုပ်ကို ရေးသားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

သဘာဝယုတ္တိ အာဂမယုတ္တိကင်းမဲ့ပြီး ယထာဘူတမကျသော အယူအဆများကို ပုထုဇဉ်လူသားများ ဆုပ်ကိုင်စွဲလန်းသည်ကိုထား၊ သာသနာ့နွယ်ဝင် ရဟန်းရှင်အချို့ပင် ဤလွဲမှားသော အတွေးအခေါ်များကို လက်ခံယုံကြည်နေကြသည်ကို ဆရာတော်ကိုယ်တွေ့ကြုံရသော အောက်ပါဖြစ်ရပ်ကလေးကိုထောက်ပြပြီး သိရှိနိုင်ပေသည်။ ဆရာတော်ကိုယ်တွေ့ကြုံခဲ့ရသော ဖြစ်ရပ်လေးသည် ဧရာဝတီတိုင်း၊ မော်ကျွန်းမြို့နယ်၊ ဝဲစုကျေးရွာသို့ တရားဟောကြွစဉ်က ကြုံခဲ့ရခြင်းပါ။

အချိန်ကား ည (၁၁)နာရီခန့်ရှိပြီ။ တရားပွဲပြီးပြီဖြစ်သဖြင့် ဆရာတော် အနားယူကျိန်းစက်နေပြီ။ ကျွန်တော်နှင့် ဝဲစုဆရာတော်တို့သာ မအိပ်ကြသေးဘဲ စကားစမြီပြောနေကြသည်။ ထိုအခိုက် ဓမ္မစကြာဝတ်အသင်းမှ အမျိုးသမီးတစ်ဦး ကျောင်းပေါ်သို့ ရေးကြီးသုတ်ပြာ တက်လာပြီး -

“ဦးဇင်းဘုရား တခြားရွာက တရားနာလာတဲ့ ကိုယ်ဝန်ဆောင်တစ်ယောက် ပိုက်နာပြီး ကျောင်းဝင်းထဲမှာ မီးဖွားမလို့တဲ့ ဘုရား”

“ဟ - ကျောင်းဝင်းထဲ မွေးလို့ ဘယ်ဖြစ်မလဲ၊ ကျောင်းပြင်မှာရှိတဲ့ အနီးဆုံးအိမ် တစ်အိမ်ကို မြန်မြန်ခေါ်သွားပြီး မွေးပေးလိုက်ပေါ့”

ကျောင်းပရဝုဏ်တွင်းတွင် မွေးမှာကို စိုးရိမ်သော ဝဲစုဆရာတော်က ကဗျာကယာ ဟန့်တားအကြံပေးလိုက်သည်။

“မလွယ်ဘူး ဘုရား၊ အခြေအနေဆိုးနေတယ်၊ အချိန်မရှိဘူး”

ပြောပြောဆိုဆို ယောဂီအမျိုးသမီး ကျောင်းပေါ်မှ ခပ်သုတ်သုတ် ဆင်းသွားသည်။ ဆင်းသွားသော ယောဂီအမျိုးသမီးကိုကြည့်ရင်း ကိုယ်ဝန်ဆောင်အမျိုးသမီးဆီ စိတ်ရောက်သွားသည်။ သူ့ခမျာ လွယ်လွယ်ကူကူ ချောချောမောမောမှ မွေးနိုင်ပါ့မလား။ ‘ယောက်ျား ဖောင်စီး၊ မိန်းမ မီးနေ’ ဆိုသည့် စကားရှိသည်။ သစ်ဆွဲဖောင် အလုပ်သမားများနှင့် အိမ်ထောင်ရှင်မိန်းမများ မီးဖွားရာတွင် ကြုံတွေ့ရတတ်သော အန္တရာယ်များကို နှိုင်းယှဉ်တင်ပြထားသည့် အဆိုအမိန့်ဖြစ်သည်။ တကယ်တော့ . . .

‘ယောက်ျားဖောင်စီး’ ဟု ဆိုသော်လည်း ယောက်ျားတိုင်း သစ်ဖောင်လုပ်သား မဟုတ်ပါ။ လေဆန် လှိုင်းကြီး အသက်အန္တရာယ်နှင့်နီးသော ဖောင်လုပ်သားအလုပ်ကို ယောက်ျားဖြစ်တိုင်း လုပ်မစားပါ။ ထို့ကြောင့် ယောက်ျားအများစုသည် အန္တရာယ်ဆိုးနှင့် ကြုံရခဲ့ပါသည်။ သို့သော် ‘မိန်းမ မီးနေ’ ဆိုသော စကားမှာမူ မိန်းမသားအများစုနှင့် သက်ဆိုင်အကျိုးဝင်နေသည်။

ပုထုဇဉ်တို့သဘာဝ အရွယ်ရောက်သည်နှင့် အိမ်ထောင်သားမွေး ပြုကြသည်ဖြစ်ရာ လူမှုဒုက္ခ အသီးသီး ရှိကြသည့်အနက် အမျိုးသမီးများက ယောက်ျားများထက် ဒုက္ခကြီးတစ်ခုပိုသည်မှာ ကိုယ်ဝန်ဆောင် ခြင်းနှင့် မီးဖွားခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ အိမ်ထောင်သည်မိန်းမတိုင်း မလွဲမရှောင်သာကြုံရသည့် ဤအာဝေနိက ဒုက္ခသည် အသက်အန္တရာယ်နှင့်နီးသဖြင့် ‘ကိုယ်ဝန်သည်မိန်းမများ တစ်နေ့လျှင်သုံးကြိမ် သင်္ချိုင်းကိုမျက်စောင်း ထိုးသည်’ ဟု လည်းကောင်း၊ ‘မိန်းမမီးနေ၊ ယောက်ျားဖောင်စီး’ ဟု လည်းကောင်း ဆိုရိုးရှိခဲ့ပေသည်။ ‘ယောက်ျား ဖောင်စီး မိန်းမမီးနေ’ ဟု ဆိုရိုးစကားရှိသော်လည်း၊ ယောက်ျားဖြစ်ပြီး ဖောင်မစီးလျှင် ရစေကာမူ မိန်းမဘဝ ရလာပြီး အိမ်ထောင်ကျသည်နှင့် ကိုယ်ဝန်ဆောင်ခြင်း၊ မီးဖွားခြင်းဒုက္ခကိုမူ မိန်းမတိုင်း မလွဲမသွေကြုံတွေ့ ရမည်။

ယခုပင်ကြည့်ပါ အခြားရွာမှ တရားနာရန်လာသော အမျိုးသမီး၊ မိမိရှေ့တွင်ပင် အိမ်ထောင် ရှင်မတို့ တွေ့ကြုံရမည့်ဒုက္ခကို တွေ့နေရပြီ။ ကျေးလက်တွင်နေထိုင်ကြသော တောသူတောင်သားတို့သဘာဝ မြို့ပြနှင့်ဝေးသမျှ ကျန်းမာရေးပဟုသုတ ပြည့်စုံမှုအားနည်းကြသည်။ မိမိကလေးမွေးမည့်ရက်ကိုပင် တိတိကျကျ သိရှိဟန်မတူ။ ထို့ကြောင့်လည်း လမ်းပန်းဆက်သွယ်မှု အဆင်မပြေ မချောမွေ့သဖြင့် တော်ရုံဓမ္မကထိကများ မလာရောက်သော ဤလိုဒေသမျိုးသို့ တကူးတကကြွရောက်တရားဟောသည့် ဆရာတော်ကြောင့် ကြုံတောင့် ကြုံခဲတရားပွဲကို အားခဲလာရောက်တရားနာရာမှ မမျှော်လင့်ပဲ ကမ္မဇလေလှုပ်ရှားပြီး မွေးဖွားချိန်ကြုံခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ကိုယ်ဝန်ဆောင်အမျိုးသမီးအကြောင်း စဉ်းစားမိရာမှ တောင်တွေးမြောက်တွေးတွေးရင်း အိပ် မပျော်တော့ဘဲ အရုဏ်တက်ချိန်တိုင်ခဲ့သည်။ ဆရာတော်ကို အရုဏ်ဆွမ်းကပ်ရင်းမှ ညဉ့်ဦးပိုင်းက ကြုံတွေ့ခဲ့ ရသော အဖြစ်အပျက်ကို ဆရာတော်အား ပြန်လည်လျှောက်ထားလိုက်သည်။

“ဆရာတော်၊ ညကတရားပွဲအပြီး ကိုယ်ဝန်ဆောင်တစ်ဦး ဗိုက်နာလာလို့ ကျောင်းဝင်းထဲမှာ ကလေးမွေးခွင့်လာလျှောက်တယ် ဘုရား”

“ဟာ ဒါများ ကျောင်းထဲခေါ်ပြီး မမွေးခိုင်းလိုက်ဘူးလား၊ ဒီမှာ သင်္ကန်းတွေကာပြီး အခန်းလုပ် ပေးလိုက်ရင် ပြီးတာပဲဟာ”

“ဝဲစုဆရာတော်က ကျောင်းဝင်းထဲ မမွေးနဲ့လို့ ပြောတာနဲ့ ပြန်ဆင်းသွားတာပဲ၊ ဘယ်မှာသွား မွေးလဲတော့ မသိပါဘူး”

ဆရာတော်သည် ဝဲစုကျောင်းဆရာတော်ဘက်သို့လှည့်ပြီး

“ဒီကိုယ်တော်လည်း မီးနေခန်းဆိုတာ ယောက်ျားတွေကို ဘုန်းနိမ့်စေတတ်တဲ့နေရာလို့ လက်ခံ ယုံကြည်ထားပုံရတယ်” ဟုပြောပြီး စကားဆက်သည်။

“ဒီမယ် ကိုယ်တော်၊ မီးနေခန်းဆိုတာ လူတွေ၊ အထူးသဖြင့် ယောက်ျားတွေ ဘုန်းနိမ့်တတ်တယ် ဆိုတဲ့ အယူအဆဟာ သဘာဝမကျသလို ယုတ္တိလည်းမရှိပါဘူး၊ ကိုယ်တော် စဉ်းစားကြည့်လေ၊ တပည့်တော်တို့ ကိုယ်တော်တို့ဟာ ဒီအခန်းထဲက ထွက်လာကြတာပဲ မဟုတ်လား၊ ဒါဆို ဘုန်းနိမ့်ပြီပေါ့။ ပြောလက်စနှင့် ပြောဦးမယ်”

“လူနဲ့ တိရစ္ဆာန် ဘယ်သူမြတ်သလဲ”

“လူက မြတ်ပါတယ် ဘုရား”

“ ဟုတ်ပြီ၊ ဒီတော့ လောကမှာ ခွေး၊ ကြောင်၊ ကြက်၊ ဝက်၊ ဆိတ်၊ နွား စတဲ့ တိရစ္ဆာန်တွေရှိတယ်၊ ခွေးတွေကြောင်တွေ သားကျကလေးမွေးပြီးဆိုရင် အိမ်အောက်မှာ မွေးတာရှိသလို၊ အိမ်ပေါ်မှာ၊ အိမ်ခန်းထဲမှာ၊ ကုတင်အောက်မှာ မွေးကြတယ်၊ ဒီအိမ်သားတွေ ဘုန်းနိမ့်ကုန်ရောပေါ့၊ နောက်ပြီး ဝက်၊ ဆိတ်၊ နွား၊ ကြက် စတဲ့ တိရစ္ဆာန်မွေးတဲ့သူတွေ ဝက်တွေ၊ နွားတွေ၊ ဆိတ်တွေ ကလေးမွေးပြီးဆိုရင် ခြံထဲကို ကိုယ်တိုင်ဂရုတစိုက် ဆင်းကြည့်ရတယ်၊ အိပ်ရာနေရာသန့်ရှင်းအောင် ပြုပြင်ပေးရတယ်၊ ဒါဆို ဒီလူတွေလည်း ဘုန်းနိမ့်ကြမှာပဲ”

“ဒီအပြင် ဆေးပညာရှင်တွေဖြစ်တဲ့ ယောက်ျားဆရာဝန်တွေ ဆေးကျောင်းသားတွေဟာ ဘုန်းကံ နိမ့်သူတွေလို့ သတ်မှတ်ရမှာလား၊ ဆေးကျောင်းသား နောက်ဆုံးနှစ်တွေဟာ ဆရာဝန်ဘွဲ့ရဖို့အတွက် ကိုယ်ဝန် ဆောင်တွေကို ကလေးအယောက်နှစ်ဆယ် မဖိတ်မစင် မွေးပေးရတယ်၊ ဆေးခန်းတို့ဆေးရုံတို့မှာ တာဝန်ကျတဲ့ ဆရာဝန်တွေ၊ မီးယပ်နဲ့ သွားဖွားပါရဂူတွေဟာ မွေးခန်းနဲ့ မကင်းပါဘူး၊ မီးနေခန်းဟာ ယောက်ျားတွေကို ဘုန်းနိမ့် စေတာမှန်ရင် ဒီဆရာဝန်တွေ၊ ဆေးကျောင်းသားတွေဟာ တစ်ယောက်မှ ဘုန်းရှိတဲ့သူ မဟုတ်တော့ဘူး၊ ဒါပေမယ့် သူတို့ဟာ ဘုန်းမနိမ့်တဲ့ပြင် ဝင်ငွေကောင်းလိုက်ကြတာ မပြောနဲ့တော့၊ ပါရဂူတွေဆိုရင် ပိုပြီးဝင်ငွေ ကောင်းသေးတယ်။

“ကလေးမွေးခန်း၊ တစ်နည်းဆိုရရင် မီးနေခန်းထဲကို ရောက်လာတဲ့ မွေးလူနာဟာ မွေးခန်းထဲ ရောက်တာနဲ့ ‘ငါမွေးလာမည့် ရင်သွေးလေးဟာ ကျန်းကျန်းမာမာဖြစ်ပါစေ၊ အနာမျိုး ကိုးဆယ့်ခြောက်ပါး ကင်းစင်ပြီး ခြေလက်အင်္ဂါပြည့်စုံကာ ထွားကျိုင်းသန်မာတဲ့ ကလေးဖြစ်ပါစေ’ စသဖြင့် ဆုတောင်းမေတ္တာပို့တဲ့ သန့်ရှင်းဖြူစင်သော မိခင်မေတ္တာတွေ ပျံ့နှံ့နေတဲ့အခန်းဟာ ဘာအကြောင်းကြောင့် လူကို ဘုန်းနိမ့်စေတာလဲ တကယ်တော့ ---

“လူတစ်ယောက် ဘုန်းကံနိမ့်တယ် မြင့်တယ်ဆိုတာ သူပြုခဲ့တဲ့ အကုသိုလ်တရား၊ ကုသိုလ်တရား တွေရဲ့ အကြောင်းရင်းခံတွေပေါ်မှာ မူတည်တာပါ။ ဒါကြောင့် မီးနေခန်းဆိုတာ မသန့်လို့ ယောက်ျားတွေ ဘုန်းနိမ့်တယ်ဆိုတာ ယုတ္တိမရှိ၊ သိပ္ပံနည်းမကျ ယထာဘူတမဆန်တဲ့ အတွေးအခေါ်တွေပါ။ ဒါတွေကို ဖျောက် ဖျက်ဖို့ ဗုဒ္ဓတရားတော်တွေနဲ့ ချိန်ကိုက်စစ်ဆေးကြည့်ဖို့ သိပ်အရေးကြီးတယ်”

ဆရာတော် အမိန့်ရှိမှပဲ ဒီနေ့ ကျွန်တော်တို့တွေဟာ ယုတ္တိမရှိ၊ သဘာဝမကျတဲ့ အယူအဆ တွေကို လက်ခံထားတာတွေ အများအပြား ရှိပါသေးလားဆိုတာ တွေးမိပါတော့တယ်။ ဒါကြောင့် ဘုရားဟော ကျမ်းဂန်မှာလည်း မပါ၊ ရှေးပညာရှိကဝိအကျော် ထေရ်ကြီးဝါကြီး ဆရာတော်ကြီးများရဲ့ မိန့်ကြားထားခြင်း လည်းမရှိတဲ့ အတွေးအခေါ်များတွေ အယူအဆ အစွဲအလန်းများတွေကို စွန့်လွှတ်ဖို့ ရည်ရွယ်ရေးသားထားတဲ့ ဤ “ထေရဝါဒမှတ်ကျောက်” စာအုပ်ကိုဖတ်ရှုပြီး ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက် လက်ခံခဲ့ကြတဲ့ ဗုဒ္ဓအလိုကျမဟုတ်သော အစွဲအလန်း ယုံကြည်မှုများကို စွန့်လွှတ်ကာ လောကီလောကုတ္တရာ နှစ်ဖြာသောအကျိုးများ ရွက်ဆောင်နိုင် စေခြင်းငှာ ဤစာအုပ်ကို စီစဉ်ထုတ်ဝေလိုက်ပါသည်။

မေတ္တာရည်လျက်
စိုးတင့် (ရွှေပြည်သာစာပေ)

မြေစောင့်နတ်သား ပြဿနာ

အောင်ခြင်းရှစ်ပါးပါ မာရ်နတ်ကို အောင်မြင်ခန်း ပန်းချီကားများတွင် မြေစောင့်နတ်က ဆံ့မှ ရေများကို ညှစ်ချလိုက်သဖြင့် မာရ်နတ်နှင့်သူ၏စစ်တပ်သည် ရေလှိုင်းများနောက်သို့ မျောပါသွားသည့် ပုံကို အများဆုံး ရေးဆွဲလေ့ရှိ၏။ ထိုပုံကား အမှားပင်ဖြစ်၏။ အမှန်ကား - မာရ်နတ်နှင့်တကွ သူ၏စစ်တပ်ကြီး လာရောက်နှောက်ယှက်သောအခါ ဘုရားရှင်သည် “ငါပြုခဲ့သော ပါရမီကုသိုလ်များကို ဟောဒီ မဟာပထဝီ မြေကြီးက သိပါသည်” ဟု ပြောဆိုပြီး မြေကြီးကိုလက်တော်ဖြင့် သုံးသပ်လိုက်၏။

ထိုအခါ မြေကြီးသည် မှန်ကန်ကြောင်း ထောက်ခံသည့်အလား တော်လဲသံကြီး မြည်ဟီးပြီး အိုးထိန်းစက်ပမာ သွက်သွက်ခါအောင် လှုပ်လေ၏။ ထိုအခါ မာရ်နတ်နှင့်တကွ သူ၏အသင်းအပင်းများသည် ကြောက်လန့်တကြား ထွက်ပြေး ပျောက်ကွယ်သွားကြခြင်း ဖြစ်၏။ အမှန်ကို ပြန်ရောက်အောင် ပန်းချီဆရာ များက ပြုပြင်ရေးဆွဲသင့်ပါ၏။

မလျှော့မတင်း စောင်းကြိုးညှင်းပြဿနာ

မြတ်စွာဘုရားသည် ဒုက္ကရစရိယာ အကျင့်မှားကြီးကို ခြောက်နှစ်ခန့် ကျင့်ရာတွင် မသေရုံတမယ် အရိုးနှင့်အရေသာကျန်၏။ ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား နှစ်ဘဝ ဇောတိပါလပုဏ္ဏားဖြစ်စဉ်အခါက ကဿပမြတ်စွာ ဘုရားအား “သူက ခြောက်ရက် ဒုက္ကရစရိယာ ကျင့်ရင်၊ ငါက ခြောက်နှစ် ဒုက္ကရစရိယာ ကျင့်မယ်” ဟူသော ဝစီကံဖြင့် ပြစ်မှားခဲ့ဖူးသော ဝဋ်ကြွေးကို ပြန်လည်ပေးဆပ်ရခြင်း ဖြစ်၏။

ခြောက်နှစ်ပြည့်၍ ဝဋ်ကြွေးကုန်သည်နှင့် အလယ်အလတ်ကျင့်စဉ် မဇ္ဈိမပဋိပဒါလမ်းကို အလိုလို ထိုးထွင်းသိပြီး သဗ္ဗေညုတဉာဏ်တော်ကို ရရှိသွား၏။ ဤကား ဘုရားဟော ကျမ်းဂန်လာအတိုင်း အတိအကျ ဖြစ်၏။ သို့သော် ယခုအခါ မည်သည့်ပန်းချီဆရာက ရမ်းသမ်းရေးဆွဲလိုက်သည် မသိ၊ ဒုက္ကရစရိယာကျင့်နေ သော မြတ်စွာဘုရားလောင်းရှေ့တွင် စောင်းကိုတီးခတ်ပြနေသော နတ်သားတစ်ယောက်ပုံပါလာ၏။

ထိုနတ်သားက စောင်းကြိုးများကို တအားလျှော့၍ တီး၏။ အသံထွက်မလာ။ တဖန် စောင်းကြိုးကို တအားတင်း၍ တီးပြန်သော် ပြတ်ထွက်ကုန်၏။ စောင်းကြိုးကို အလယ်အလတ်ထားတီးမှ သူတိ သာယာသော စောင်းသံ ထွက်လာ၏။ ထိုအခါကျမှ ဘုရားလောင်းသည် မိမိအမှားကိုသိမြင်ပြီး အလယ်အလတ် မဇ္ဈိမပဋိပဒါ လမ်းကို ပြန်လည်ကျင့်မှ ဘုရားဖြစ်သွားသည်ဟု ပန်းချီကားက ညွှန်ပြနေ၏။

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ ‘သစ္စာလေးပါးကို ဆရာမရှိဘဲ ကိုယ်တော်တိုင် သိတော် မူခြင်း’ ဟု အဓိပ္ပါယ်ရ၏။ ထိုသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်ကြီး၏ မျက်နှာကိုထောက်ထားပြီး နတ်က စောင်းတီးပြမှ ဘုရားရှင်သည် အကျင့်မှန်ကို ရသွားသည်ဟူသော အယူအဆကြီးကို ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာလောကမှ အမြန် ဖယ်ရှားပစ်ရမည်ဖြစ်၏။

အရိုးကွင်းဆက်,ချိတ်ဆက် ပြဿနာ

‘ဘုရားရှင်၏ အရိုးတော်သည် ကွင်းဆက်၊ ရဟန္တာ၏ အရိုးတော်သည် ချိတ်ဆက်၊ ပုထုဇဉ်၏ အရိုးသည် တေ့ဆက်’ ဟူ၍ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် တစ်ရာလျှင် ကိုးဆယ့်ကိုးယောက်က ဤအတိုင်းပင် မှတ်ယူထား ကြ၏။ ဤစကားရပ်သည် မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်အဖွင့်မှ လာခြင်းဖြစ်၏။ ထိုသုတ်အဖွင့်ကို သေချာစွာ လေ့လာ ကြည့်သောအခါ -

ဘုရားရှင်၏ အရိုးတော်သည် ‘ကွင်းဆက်’။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၏ အရိုးတော်သည် ‘ချိတ်ဆက်’။

ကျန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အရိုးသည် ‘တေ့ဆက်’။ ဟု ပါရှိ၏။

ထို့ကြောင့် အရိုးချိတ်ဆက်ဟူသည် ‘ရဟန္တာ’ မဟုတ်။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသာ ဖြစ်ကြောင်း ပြောင်းလဲ၍ မှတ်သားရမည်။

ဈာန်ပျံလျှင် ရဟန္တာထင်သော ပြဿနာ

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အများစုသည် ကောင်းကင်မှ ပျံလာသော ရဟန်းတော်တိုင်းကို ‘ရဟန္တာ’ ချည်း ထင်တတ်၏။ အကျဉ်းချုပ် မှတ်သားရမည်မှာ ‘ကောင်းကင်မှာပျံနိုင်တိုင်း ရဟန္တာမဟုတ်၊ ရဟန္တာတိုင်းလည်း ကောင်းကင်မှာ မပျံနိုင်’ ဟူသော အချက်ပင်ဖြစ်၏။ ကောင်းကင်တွင် ပျံနိုင်သောသူသည် သုံးဦးရှိ၏။ ဆေး၊ အင်း၊ ဓာတ်စသည် အောင်မြင်သဖြင့် ဝိဇ္ဇာဇော်ဂျီ၊ တပသီအချို့ ကောင်းကင်တွင် ပျံနိုင်၏။

ဈာန်အဘိညာဉ်ရသော ရဟန်းအချို့ ကောင်းကင်တွင်ပျံနိုင်၏။ ယခုအခါ အဝီစိငရဲ၌ ကျခံနေရ သော ‘ဒေဝဒတ်ရဟန်း’သည် သံဃာသင်းခွဲသောကံကို မပြုမီ၊ ဘုရားရှင်အား သွေးစိမ်းတည်အောင် မလုပ်မီက ကောင်းကင်ပျံနိုင်သော ဈာန်အဘိညာဉ်ရ ရဟန်းတစ်ပါးပင်ဖြစ်၏။ ဘုန်းကြီးချင်သော လောဘ (စိတ်ယုတ်မာ) ကြောင့် မဟုတ်တာတွေ လျှောက်လုပ်မိသဖြင့် ဈာန်လျှော့ပြီး မြေမျိုကာ အဝီစိငရဲသို့ ကျရောက်နေခြင်းဖြစ်၏။

ဈာန်အဘိညာဉ်ရသော ရဟန္တာများ ကောင်းကင်တွင် ပျံနိုင်ကြ၏။ ဈာန်အဘိညာဉ် မရသော ‘သုက္ခဝိပဿကရဟန္တာ’ များကား ရဟန္တာဖြစ်သော်လည်း ကောင်းကင်တွင်ပျံနိုင်ခြင်း မရှိချေ။ ဆက်၍မှတ်ရ မည်မှာ ကောင်းကင်ပျံနိုင်ခြင်းသည် ဈာန်၏တန်ခိုးမဟုတ်၊ အဘိညာဉ်၏ တန်ခိုးသာဖြစ်သည်။ ဈာန်နှင့် အဘိညာဉ်သည် မတူပေ။ ဈာန်သည် တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း ရနိုင်သော်လည်း အဘိညာဉ်ကား တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ရုံနှင့် မရ။ အာဟာရဓာတ် အားကောင်းပြီး ကိုယ်ခန္ဓာတောင့်တင်းခိုင်မာဖို့လည်း လိုအပ်၏။

ဈာန်အင်္ဂါငါးပါး ရှိသော ပထမဈာန်။

ဈာန်အင်္ဂါလေးပါး ရှိသော ဒုတိယဈာန်။

ဈာန်အင်္ဂါသုံးပါး ရှိသော တတိယဈာန်။

ဈာန်အင်္ဂါနှစ်ပါး ရှိသော စတုတ္ထဈာန်။

ဈာန်အင်္ဂါတစ်ပါး ရှိသော ပဉ္စမဈာန်။ ဟု ငါးမျိုးရှိသည်။

‘မေတ္တာဒယော တယော စတုတ္ထဇ္ဈာနိကာ’ ဟူသော အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟကျမ်းအဖွင့်အရ မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာသုံးပါးတွင် တစ်ပါးပါးကို ပွားများလျှင် ပထမဈာန်မှ စတုတ္ထဈာန်အထိ ရနိုင်သည်ဟု သိရ၏။ ဈာန်၏အဓိပ္ပါယ်မှာ ‘ကိလေသာတို့ကို လောင်မြိုက်ခြင်း၊ ကိလေသာတို့ကို ငြိမ်းစေခြင်း’ဟု ဖြစ်သည်။

သမထကမ္မဋ္ဌာန်း (၄၀)တွင် မေတ္တာဘာဝနာသည် ဈာန်တရားကို အမြန်ဆုံးရ၏။ စာတွေ့၊ လက်တွေ့ နှစ်ခုလုံးပြပါအံ့။ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော်၊ ဓနုဇ္ဈာနီသုတ်အဖွင့်၌ ဓနုဇ္ဈာနီပုဏ္ဏားကြီးသည် သေခါနီး ကာလတွင် အရှင်သာရိပုတ္တရာကိုပင့်ပြီး တရားနာ၏။ အရှင်သာရိပုတ္တရာက မေတ္တာပွားများနည်းကို ဟောကြား ပေးတော်မူ၏။

တရားနာရင်း၌ပင် မေတ္တာဘာဝနာကို ပွားများလေရာ ပထမဈာန်ကို ရ၏။ ထိုပထမဈာန်နှင့် သေသောကြောင့် ပထမဈာန်ပြဟွာဘုံသို့ ရောက်ရ၏။ ထိုအကြောင်းကို ဗုဒ္ဓသိတော်မူသောအခါ ‘မဂ်ဖိုလ်ရနိုင်

သူ့ကို ဈာန်ရကြောင်းတရားကိုသာ ဟောရမည်လော’ ဟု အပြစ်တင်တော်မူကာ ဗြဟ္မာ့ပြည်အထိ လိုက်ပြီး ဝိပဿနာတရားကို ဟောခိုင်းတော်မူ၏။

အရှင်သာရိပုတ္တရာကလည်း လိုက်ဟော၏။ ထို့ကြောင့် ဗြဟ္မာ့ပြည်ရောက်မှ ဓနုဇ္ဇာနီပုဏ္ဏားသည် မဂ်ဖိုလ်ကို ရသွား၏။ ထိုအခါမှနောက် အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် တရားဟောသည့်အခါတိုင်း သစ္စာလေးပါး၊ ဝိပဿနာတရားကို ထည့်သွင်းဟောကြားတော့သည်။

ဤဖြစ်ရပ်၌ မေတ္တာတရားဟောနေစဉ် ခဏတာအချိန်အတွင်းမှာပင် ဈာန်ရသွားသည်ကို ထောက်သောအားဖြင့် ကိလေသာငြိမ်းနေရုံ ဈာန်ရဖို့အတွက်လောက်ကား မခဲယဉ်းဟု သိနိုင်၏။

ဈာန်ရပုံကို အလုပ်နှင့်ညှိ၍ လက်တွေ့ပြအံ့။

မေတ္တာဘာဝနာကို ဈာန်ရအောင် ပွားများလိုသူသည် မိမိကိုယ်ကစ၍ ပွားများရ၏။ ပြီးလျှင် မိမိအပေါ်တွင် ကျေးဇူးအများဆုံး၊ မိမိအချစ်မြတ်နိုးဆုံးပုဂ္ဂိုလ်၊ ပြီးလျှင် မချစ်မမုန်း အလယ်အလတ်ပုဂ္ဂိုလ်၊ ပြီးလျှင် ရန်သူဖြစ်သူတို့အပေါ် ပွားများရမည်။ ဤကား ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာလာအတိုင်း ဖြစ်၏။ ထိုအစဉ်ကို မှတ်မိရန် သီထားသော လင်္ကာတစ်ပုဒ်ကား -

“ မိမိကိုယ်က၊ အဦးစ၍
ပိယမဇ္ဈ၊ ဝေရိကျအောင်
တစ်စတစ်စ၊ သုံးဝပုဂ္ဂိုလ်
ကိုယ်နှင့်အတူ၊ အမျှမူ၍ ”

ပွားများမှု အားကောင်းလာသည်နှင့် ပထမဈာန်ကို ရရှိ၏။ ပထမဈာန်ရပုံကား - မိမိမေတ္တာပို့လို သူ့ကို အာရုံယူလိုက်လျှင် ချက်ချင်းရ၏။ ဤသည်ကို ‘ပထမဈာန်၏ ပထမအင်္ဂါဖြစ်သော ဝိတက်’ ဟု ခေါ်၏။ ထိုသူ၏ သွားပုံ၊ လာပုံ၊ ကျန်းမာ၊ ချမ်းသာပုံကို လိုအပ်သလို သုံးသပ်ဆင်ခြင်၍ရ၏။ ဤသည်ကို ‘ဝိစာရ’ဟု ခေါ်၏။

မေတ္တာပွားနေချိန်တွင် ဘာနှင့်မှမတူအောင် အလွန်နှစ်သက်၏။ ဤသည်ကို ‘ပီတိ’ဟု ခေါ်၏။ မေတ္တာပွားနေချိန်တွင် အလွန်ချမ်းသာ၏။ ဤသည်ကို ‘သုခ’ဟု ခေါ်၏။ မေတ္တာပွားနေချိန်တွင် စိတ်သည် မေတ္တာခံယူသူအပေါ်၌ တည်ကြည်နေ၏။ ဤသည်ကို ‘ဧကဂ္ဂတာ’ဟု ခေါ်၏။ ထိုဧကဂ္ဂတာ စေတသိက်ကိုပင် ‘သမာဓိ’ဟုလည်း ခေါ်ကြ၏။

ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဈာန်အင်္ဂါငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံနေချိန်ကို ‘ပထမဈာန်ရသည်’ဟု ခေါ်၏။ ထိုပထမ ဈာန်ရရုံမျှဖြင့် မြေလျှိုးမိုးပျံ့ ကိုယ်ယောင်ဖျောက်ခြင်းများ မလုပ်နိုင်ပေ။ ထိုပထမဈာန်မှ ပဉ္စမဈာန်အထိရောက် အောင် အစဉ်အတိုင်း အစုန်ပွားများနိုင်၏။ တစ်ဖန် ပဉ္စမဈာန်မှ ပထမဈာန်အထိရောက်အောင် အဆန်လည်း ပွားများနိုင်၏။

ထိုကဲ့သို့ ဈာန်ငါးပါးကို အစုန်အဆန်ပွားများနိုင်ပြီး ဝသီဘော်နိုင်သောအခါ အဘိညာဉ်ကိုရ၏။ ထိုအဘိညာဉ်ကို ရသောအခါတွင်မှ ဝါယောကသိုဏ်း ဝင်စားပြီး မိမိကိုယ်ကို ပေါ့ပါးစေကာ ကောင်းကင်သို့ ပျံနိုင်ခြင်းဖြစ်၏။

ဤစကားရပ်တို့ကို ထောက်၍ ဈာန်ရရုံမျှနှင့် ကောင်းကင်မပျံနိုင်၊ အဘိညာဉ်အထိရမှသာ ကောင်းကင်ပျံနိုင်သည်ဟု ခွဲခြားမှတ်သားရမည်။

ပလ္လင်လု/မလု ပြဿနာ

ဘုရားဖြစ်ခါနီး မာရ်နတ်ရန်ကို အောင်နိုင်သည့်အခန်းကို ရေးကြ၊ ပြောကြသောအခါ များသော အားဖြင့် မာရ်နတ်က ဘုရားလောင်း၏ပလ္လင်ကို လာရောက်လုသည်ဟုသာ ရေးကြ၊ ပြောကြ၏။ အမှန်ကား ပလ္လင်ကိုလာလုသည် မဟုတ်၊ ဘုရားမဖြစ်သမျှ ဤဖွဲ့ခွေထားသော တင်ပလ္လင်ကို မဖျက်အံ့။ (အဘိ-ဋ္ဌာ၊ ၇၇) ဟူသော အဓိဋ္ဌာန်ကို ပျက်စီးစေရန် လာရောက်နှောက်ယှက်ခြင်းသာ ဖြစ်၏။

ဗုဒ္ဓဝံသအဋ္ဌကထာ၊ နှာ-၃၃၇ ၌ ‘ဗောဓိသတ္တော တတ္ထ စုဒ္ဒသဟတ္ထေ တိဏသန္တရေ တိသန္ဓိ ပလ္လင်္ဂိ အာဘုဇိတ္တာ’ ဟု ဖွင့်၏။ အဓိပ္ပါယ်ကား- (ဘုရားလောင်းသည် ၁၄-တောင် အပြန်ကျယ်သော မြက်ခင်း ပြင်၌ တိသန္ဓိပလ္လင် (တင်ပလ္လင်)ကို ဖွဲ့ခွေကာ ထိုင်နေတော်မူ၏)ဟု ဖြစ်၏။

မှတ်ချက်။ ။ တိသန္ဓိပလ္လင်ကို သုံးပါးသော အဆက်အစပ်ရှိသော ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ နေထိုင်တော် မူခြင်း - ဟူသည်မှာ ပေါင်နှင့်ဒူးတို့၏ အဆက်အစပ် နှစ်ပါး၊ ပေါင်ရင်းနှင့်ခါးတို့၏ အဆက်အစပ် တစ်ပါး၊ ပေါင်း (၃)ပါး ဖြစ်၏။

တိဏသန္တရေ - မြက်အခင်းဟုဆိုသောကြောင့် ရတနာစီခြယ်သော ပလ္လင်မဟုတ်ကြောင်းမှာ ထင်ရှား၏။ ပွင့်တော်မူတိုင်းသော ဘုရားရှင်တို့၏ တူညီသောဖြစ်စဉ် (ဓမ္မတာ) ၃၀ ရှိ၏။ ထိုဓမ္မတာ (၃၀)တို့ တွင် နံပါတ် (၉) ဓမ္မတာမှာ -

‘တိဏသန္တရေ နိသီဒိတ္တာ သဗ္ဗညုတဉာဏာဓိဂမော’ (ဘုရားလောင်းတော်မှန်သမျှ မြက်အခင်းမှာ ထိုင်ရင်း သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်ကို ရကြသည်)ဟူ၍ ဖြစ်၏။ ထိုဓမ္မတာအရ ဂေါတမဗုဒ္ဓအလောင်းတော်သည် မြက်အခင်း၌ ထိုင်နေတော်မူခြင်းသာ ဖြစ်၏။ သီးခြားပလ္လင်ခေါ် (ထိုင်ခုံ) ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ခြင်း မဟုတ်ပေ။

အကယ်၍ ဤဗုဒ္ဓဂေါတမမှာမှ တစ်ဆယ့်လေးတောင် အမြင့်ဆောင်သော ပလ္လင်ကြီး ပေါ်ပေါက် လာသည်ဆိုပါက ဆိုခဲ့ပြီးသော ဘုရားလောင်းလျာတို့၏ ဓမ္မတာနှင့် ဆန့်ကျင်နေပေမည်။ ထို့ကြောင့် မာရ်နတ် ပလ္လင်လုသည် ဆိုခြင်းမှာ မဟုတ်ပါဟူ၍ (၆-၂-၂၀၀၃)နေ့ထုတ် မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာတွင် ကထိက ရဟန်းက ‘သုံးပါးရတနာ အဘိဉာဏ်ဖွင့် ဓမ္မကထာ’ ဆောင်းပါးတွင် ဖြေရှင်းရေးသားထား၏။

ဆင်ခံ၊ မြင်းခံဘုရား ပြဿနာ

ဘာသာရေးနှင့်ပတ်သက်သော အပြုအမူဆောင်ရွက်ချက်များကို ထေရဝါဒဗုဒ္ဓအလိုကျ ဟုတ်/ မဟုတ် တိုက်ဆိုင်ကြည့်သော မှတ်ကျောက်တစ်ခုရှိ၏။ ထိုမှတ်ကျောက်ကား -

- ယင်းအပြုအမူသည် လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟစသော ကိလေသာ ကုန်ကြောင်းဖြစ်လျှင် ထေရဝါဒ စစ်မှန်၏။
- လောဘ စသော ကိလေသာ တိုးပွားကြောင်းဖြစ်လျှင် ထေရဝါဒမဟုတ်၊ ဗြဟ္မဏဝါဒ (မဟာယာနဝါဒ)ဟု မှတ်ရမည်။

ယခုခေတ်တွင် ဂိုဏ်းဆရာနှင့်ဘိုးတော်များ၏ အသစ်အဆန်းထွင်မှုကြောင့် ဆင်ခံဘုရား၊ မြင်းခံ ဘုရားများ ပေါ်ပေါက်လာ၏။ ထို့ထက်ပိုပြီး ဘက်စုံကြီးပွားချမ်းသာလိုသူများကား ဆင်စီး၊ မြင်းရံဘုရားများ အထိ ထုလုပ်ကိုးကွယ်လာကြ၏။ ကြည်ညိုသောသဒ္ဓါစိတ်ဖြင့် ထုလုပ်ခြင်းဖြစ်သော်လည်း သင့်တော်၏/မသင့် တော်ကို နှိုင်းချိန် စဉ်းစားသင့်၏။

ထေရဝါဒနှင့် ညီ၏/မညီ၏ကိုလည်း ဆန်းစစ်သင့်၏။ ထိုပုံကို ထုလုပ်ကိုးကွယ်သူများသည် သက်တော်ထင်ရှား ဘုရားရှင်ကို တိရစ္ဆာန်ဖြစ်သော ဆင်ပေါ်မြင်းပေါ်သို့ တက်ထိုင်ခိုင်းဝံ့သည်အထိ ဂါရဝ၊ နိဝါတ နည်းပါးနိုင်ကြမည်လော။ ဤသို့ ဆန်းစစ်ကြည့်လိုက်လျှင် တိရစ္ဆာန်တွေအပေါ်ထိုင်နေသော ဗုဒ္ဓရုပ်ပွား တော်များကို မထုလုပ်သင့်ကြောင်း ထင်ရှား၏။

ထိုရုပ်ထုကို ထုခြင်းသည် သူတစ်ပါးထက် စီးပွားတက်ဖို့ဖြစ်၏။ စီးပွားတက်လိုသော စိတ်သည် လောဘစိတ် ဖြစ်၏။ စီးပွားရေးလုပ်ရင်း လောဘဖြစ်သည်မှာ သဘာဝကျ၏။ သို့သော် ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်ကို အကြောင်းပြုပြီး လောဘဖြစ်နေသည်ကား သဘာဝမကျပါ။ ဗုဒ္ဓသည် လူသားများ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ ကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်စေရန်အတွက် ပွင့်တော်မူလာခြင်း ဖြစ်၏။

ဤသို့ ဆန်းစစ်ကြည့်လိုက်လျှင် ဆင်ခံ၊ မြင်းခံစသော ဘုရားပုံများ ထုလုပ်ခြင်းသည် လောဘ ပွားစီးဖို့အတွက်သာ ဖြစ်သောကြောင့် ထေရဝါဒနှင့်မညီဟုလည်း သိသင့်၏။ သရက်တောတိုက်၊ ဖျာပုံတိုက်သစ် ဆရာတော်သည် အထက်ပါပြဿနာမျိုးကို သဘာဝကျကျ ရှင်းလင်းပေးတော်မူဖူး၏။ ဆရာတော် ပြုစုရေးသား သော ‘သုတေသန သမ္မာမဂ္ဂင်္ဂသဉ္ဇာကျမ်း’တွင် အကျယ်ဖတ်ရှုနိုင်ပါ၏။ ဤ၌ကား အကျဉ်းကိုသာ ရေးသား ပါမည်။

တစ်နေ့တွင် ဆူးလေဘုရားသို့ ထူးခြားသော ရုပ်ပွားတော်တစ်ဆူကို ကုလားလူမျိုးတစ်ဦးက လာလှူ၏။ ရုပ်ပွားပုံကား ဥဒေါင်းပေါ်တွင် ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် စံတော်မူနေပုံ ဖြစ်၏။ ဆူးလေဘုရား ဂေါပက အဖွဲ့ဝင် လူကြီးများသည် ထိုပုံတော်မျိုးကို တစ်ခါမှမတွေ့ဖူးသဖြင့် ဘုရားပေါ်တွင် အပူဇော်ခံထားသင့်/ မထားသင့် မဆုံးဖြတ်နိုင် ဖြစ်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် ဆူးလေစေတီတော် သြဝါဒါစရိယ ဆရာတော်ကြီးများကို ပင့်ဖိတ်၍ ထိုအကြောင်းကို မေးမြန်းလျှောက်ထားကြ၏။

ဖျာပုံတိုက်သစ် ဆရာတော်ကြီးသည်လည်း ထိုအချိန်က ဆူးလေစေတီတော် သြဝါဒါစရိယဆရာ တော်တစ်ပါးပင် ဖြစ်၏။ ကျန်ဆရာတော်များက ‘အပူဇော်ခံထားလိုက်ပါ၊ တခြား ဆင်ခံဘုရား၊ မြင်းခံဘုရား တို့တောင် ရှိနေပြီဟာပဲ၊ အခု ဥဒေါင်းခံဘုရားဆိုတာလည်း အထူးအဆန်း မဟုတ်တော့ပါဘူး’ဟု မိန့်တော်မူ ကြ၏။

ဖျာပုံတိုက်သစ်ဆရာတော်က ကျန်းဂန်နဲ့စပ်တော်မူလှသည့်အပြင် စာရေးဆရာတိုင်း လက်မ လွှတ်တမ်း အသုံးပြုနေရသည့် ‘သုတေသန သရုပ်ပြအဘိဓာန်’ ကျမ်းပြု ဖျာပုံတိုက်သစ်ဆရာတော် အရှင် သြဘာသာဘိဝံသထံသို့ ရဟန်းပရိသတ်၊ လူပရိသတ်အားလုံး၏ မျက်လုံးများက တစ်ပြိုင်နက်လို ရောက်သွား ကြ၏။

ဆရာတော်ကြီးထံမှ လေးနက်ကြည်လင်သော စကားများသည် တစ်ခွန်းချင်း ထွက်ပေါ်လာ၏။

“ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်၊ လူပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးအတွက် တွေးဆစရာတစ်ခုကိုတော့ တင်ပြချင်ပါတယ်၊ ပိဋကတ် သုံးပုံ၊ နိကာယ်ငါးရပ်ကို လျှောက်ကြည့်လိုက်တဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ် တိရစ္ဆာန်တစ်ကောင် ကောင်စီးပြီး ခရီးသွားတယ်ဆိုတာ ဘယ်နေရာမှာမှ မတွေ့မိပါဘူး။

မြတ်စွာဘုရားဟာ ခရီးဘယ်လောက်ပင်ဝေးဝေး ချေချွတ်ရမယ့် ဝေနေယျအတွက် အချိန်မီတယ် ဆိုရင် ခြေလျှင်ကြွတာပဲ များပါတယ်၊ ဝေနေယျအတွက် ခြေလျှင်ကြွလို့ အချိန်မီလောက်ဘူး ဆိုရင်တော့ အဘိညာဉ်တန်ခိုးနဲ့ ကြွပါတယ်။ တိရစ္ဆာန်ပေါ်ကို တက်စီးဖို့မပြောနဲ့၊ တိရစ္ဆာန် ကထားတဲ့ယာဉ်ကိုတောင် မစီးဖို့ အာပတ်ပညတ် ထားပါတယ်။ မကျန်းမာခြင်းဆိုတဲ့ အကြောင်းရှိမှသာ စီးခွင့်ရှိပါတယ်။

ဒီလို အာပတ်ပညတ်ပြီး တားတော်မူရတာက သတ္တဝါအားလုံးပေါ်မှာ အညီအမျှထားတော်မူတဲ့ ‘မဟာကရုဏာတော်’ ကြောင့်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ရိုးရိုးကရုဏာ မဟုတ်ပါဘူး။ မဟာတပ်ထားတဲ့ ‘ကြီးကျယ်တဲ့ ကရုဏာ’ ပါ။ ဒီ မဟာကရုဏာကြီးကြောင့်ပဲ လေးသင်္ချေကမ္ဘာတစ်သိန်းကြာအောင် အဆင်းရဲ အပင်ပန်းခံပြီး ပါရမီတော်တွေကို ဖြည့်ဆည်းတော်မူခဲ့တာပါ။

ဒီမဟာကရုဏာတော်ကြီးကို အလေးဂရုမပြုလို့ မရပါဘူး။ တိရစ္ဆာန်စီးနေတဲ့ ပုံတော်တွေကို ထုလုပ်ရေးဆွဲခြင်းအားဖြင့် မြတ်စွာဘုရားရဲ့ သတ္တဝါတိုင်းအပေါ်ထားတဲ့ မဟာကရုဏာတော်ကို ထိခိုက်စော်ကားရာ ရောက်ပါတယ်။

ဘာသာခြားများကလည်း ဒီလိုပုံမျိုးတွေကို ကြည့်ပြီး ‘ဗုဒ္ဓဟာ သတ္တဝါအားလုံးအပေါ်မှာ သနားကရုဏာရှိတယ်လည်း ပြောသေးတယ်၊ တိရစ္ဆာန်ပေါ် တက်စီးတာပဲလား’ဆိုတဲ့ မေးခွန်းမျိုးနဲ့ ထောက်ပြလာနိုင်ပါတယ်။

ဒီဥဒေါင်းခံရပ်ကို လက်သင့်ခံပြီး ထားလိုက်မယ်ဆိုရင် နောင်အခါမှာ ကျားခံတဲ့ ရုပ်ပွားမျိုးတွေ၊ သမင်ခံတဲ့ ရုပ်ပွားမျိုးတွေ အတောမသတ်အောင် ပေါ်လာနိုင်ပါတယ်။ ဒီအချက်တွေကြောင့် ဥဒေါင်းခံတဲ့ ရုပ်ပွားကို ဒီအတိုင်း အပူဇော်ခံမထားဖို့ ပြောကြားလိုပါတယ်”

ဆရာတော်၏ သဘာဝကျလှသော ဩဝါဒကြောင့် ဂေါပကလူကြီးများသည် ဥဒေါင်းကိုဖယ်ထားပြီး ရုပ်ပွားတော်ချည်းသက်သက်သာလျှင် ယခုထက်တိုင် အပူဇော်ခံထားပါသည်။

- ❖ ဘာသာဝါဒ၊ မတူကြ၍
လောကအတွင်း၊ ငြင်းခုံခြင်းဖြင့်
ဆင်းရဲက ဒုက္ခ၊ ရောက်ကုန်ကြ၏။
- ❖ ဝါဒအယူ၊ မှားခဲ့မှုကား
ဆူဆူဗုဒ္ဓ၊ ကယ်မရသည့်
လေးဝပါယ်ဘုံ၊ ဘေးတွေ့ကြုံလိမ့်။
- ❖ စေ့စုံဉာဏ်ဖြင့်၊ မျှော်ထောက်ချင့်ကာ
တစ်ဆင့်ကြားသိ၊ မိရိုးဖလာ
ကောလာဟလ၊ ကျမ်းစာမျှနှင့်
ကြံဆနည်းမှီ၊ ဆီလျော်သုံးသပ်
ယူချင်းထပ်၍၊ ယုံအပ်သူပဲ
ဆရာစွဲဖြင့်၊ လွှဲပုံစိတ်ချ
မယူကြလင့်။
- ❖ ဒိဋ္ဌကျင့်ကြံ၊ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်
မှားမှန်ကောင်းဆိုး၊ သိအောင်ကြိုးဟု
မျိုးကာလာမ၊ ဟောညွှန်ပြ
ဝါဒအယူစစ်တမ်းပေ။ ။

(အရှင်ဇနကာဘိဝံသ)

ဗုဒ္ဓ၏ဝါဒသည် ဝေဘန်ပိုင်းခြားပြီးမှ လက်ခံရသော ဝါဒဖြစ်၏။ ‘ဝိဘဇ္ဇဝါဒ’ဟု ခေါ်၏။ ကေသ မုတ္တိအရပ်၌ နေကြသော ကာလာမအနွယ်ဝင်တို့သည် ကိုယ့်ဘက်ကိုယက်သော အယူဝါဒရှင်တွေ ပေါများလှ သဖြင့် မည်သည့်အယူဝါဒကို ယူရမည်ဟု မဆုံးဖြတ်နိုင် ဖြစ်နေကြောင်း ဗုဒ္ဓကို လျှောက်ထားကြ၏။ ထိုအခါ ဗုဒ္ဓက -

ဗုဒ္ဓ၏ အယူဝါဒစစ်တမ်း (ဝိဘဇ္ဇဝါဒ)

ကာလာမအနွယ်ဝင် အမျိုးသားတို့ . . .

သင်တို့သည် အယူဝါဒတစ်ခုကို -

- (၁) တစ်ဆင့်ကြားသိရုံမျှဖြင့်လည်း အမှန်လို့ မယူကြနဲ့။
- (၂) မိရိုးဖလာလက်ခံသော အယူဖြစ်ရုံနဲ့လည်း အမှန်လို့ မယူကြနဲ့။
- (၃) ကောလာဟလအကြားနဲ့လည်း အမှန်လို့ မယူကြနဲ့။
- (၄) ကျမ်းစာနဲ့ ကိုက်ညီရုံမျှနဲ့လည်း အမှန်လို့ မယူကြနဲ့။
- (၅) ကြံဆ၍ သိခြင်းမျိုးနဲ့လည်း အမှန်လို့ မယူကြနဲ့။
- (၆) နည်းမှီ၍ ယူခြင်းမျိုးဖြင့်လည်း အမှန်လို့ မယူကြနဲ့။
- (၇) ဆီလျော်သည်ဟု သုံးသပ်မိရုံမျှဖြင့်လည်း အမှန်လို့ မယူကြနဲ့။
- (၈) အယူချင်း ထပ်မံရုံမျှဖြင့်လည်း အမှန်လို့ မယူကြနဲ့။
- (၉) ယုံအပ်သူရဲ့စကား ဖြစ်ရုံမျှဖြင့်လည်း အမှန်လို့ မယူကြနဲ့။
- (၁၀) ဆရာစွဲနဲ့လည်း အမှန်လို့ မယူကြနဲ့။

လက်တွေ့ကျင့်သုံးလို့ ကောင်းကျိုးတွေလည်း ရမယ်၊ ပညာရှိ သူတော်ကောင်းတွေလည်း ချီးမွမ်း မယ်ဆိုရင် ဒီအယူဝါဒမျိုးကို ကောင်းတယ်လို့ သတ်မှတ်ပါ။ ကျင့်သုံးကြည့်လို့ မကောင်းကျိုးတွေလည်း ရမယ်၊ ပညာရှိသူတော်ကောင်းတွေကလည်း ကဲ့ရဲ့မယ်ဆိုရင် ဒီအယူဝါဒမျိုးကို မကောင်းဘူးလို့ သတ်မှတ်ပြီးပယ်ပါဟု

မိမိအယူဝါဒဘက်၊ သူတစ်ပါး အယူဝါဒဘက် ဘယ်ဘက်မှ မလိုက်ဘဲ ဖြောင့်မတ်မှန်ကန်စွာ ဟောကြားတော်မူခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓ၏ တပည့်သာဝကဖြစ်သော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များသည်လည်း ပြောတိုင်း မယုံဘဲ ဆန်းစစ်ဝေဘန်သောဝါဒကို လက်ကိုင်ထားကြရမည် ဖြစ်၏။ တခြားဝါဒများနှင့် မတူသော ဗုဒ္ဓ၏ဝါဒ သည်ကား ကြည်ညိုယုံကြည်သောသဒ္ဓါနှင့် ဝေဘန်ဆန်းစစ်သောပညာကို အချိုးကျနစွာ ပေါင်းစပ်ထားခြင်းပင် ဖြစ်၏။

ကျန်ဘာသာများတွင် ယုံကြည်မှု(သဒ္ဓါ)ကိုသာ လက်ခံ၏။ ဝေဘန်ဆန်းစစ်မှု(ပညာ)ကို လက်မခံ ချေ။ ဗုဒ္ဓက သဒ္ဓါတစ်ခုတည်းဖြင့် ရမ်းမယုံရာ ဝေဘန်ဆန်းစစ်သော ပညာကို အသုံးပြုရမည်ဟု ဟောကြား၏။ အခြားဘာသာများကား ဝေဘန်ဆန်းစစ်ခြင်းမပြု၊ သဒ္ဓါတစ်ခုတည်းဖြင့် မျက်စိမှိတ်ယုံကြည်ရမည်ဟု ဆုံးမထား ကြ၏။ အချို့နိုင်ငံများမှာ ဘာသာရေးကို ဝေဘန်ဆန်းစစ်လျှင် ထိုသူအား သေဒဏ်ပင် ပေးကြ၏။

၂၆-၁၂-၂၀၀၂ နေ့၊ နံနက် ၆း၄၅ မိနစ်ခန့်က ဘီဘီစီမှလွှင့်သော သတင်းတစ်ပုဒ်ကို နားထောင် လိုက်ရ၏။ သတင်းမှာ “အီရန် သမိုင်းပါမောက္ခတစ်ယောက်သည် လူငယ်များ အစွဲလမ်းဘာသာကို မျက်စိမှိတ် မယုံကြည်သင့်ဘဲ ဆန်းစစ်ဝေဘန်သင့်ကြောင်း ဟောကြားသဖြင့် တရားရုံးက သေဒဏ်ချမှတ်ကြောင်း၊ သေဒဏ် ချမှတ်လောက်သော အပြစ်မဟုတ်သဖြင့် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများက ဝိုင်းဝန်းဆန္ဒပြကြသဖြင့် သေဒဏ် ပေးခြင်းကို ပြန်လည်ဆန်းစစ်နေကြောင်း” သတင်းပင် ဖြစ်၏။

ဗုဒ္ဓအယူဝါဒနှင့် ကွာခြားပေစွ။

ဗုဒ္ဓဝါဒသည် 'ဝိဘဇ္ဇဝါဒ'ဖြစ်သော်လည်း ထိုဝိဘဇ္ဇဝါဒကို လက်ကိုင်ထားသူကား အတော်နည်း၏။ ထိုနည်းသည့်အထဲမှ တစ်ယောက်သောသူကိုကား ထူးထူးခြားခြား တွေ့လိုက်ရ၏။ ထိုသူကား ရွှေပြည်သာ မြို့နယ်၊ ၅/၅ ရပ်ကွက်မှ ဦးသိန်းရွှေဆိုသော အမျိုးသားကြီးတစ်ယောက်ပင် ဖြစ်၏။

ရုပ်ခန္ဓာ ကြံ့ခိုင်တောင့်တင်းရန် အာဟာရကောင်းမျိုးစုံကို စားသောက်ပေးရသကဲ့သို့ စိတ်ခန္ဓာ ကြံ့ခိုင်တောင့်တင်းရန် စာအုပ်ကောင်းမျိုးစုံကို ဖတ်ရှုပေးရမည်။ စာဖတ်ဖို့ စာသင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ စာတတ် လျက် စာမဖတ်သူသည် စာမတတ်သူနှင့် အတူတူသာဖြစ်၏။ ဆင်းရဲဒုက္ခအပေါင်း ဖြစ်ရသည့် အကြောင်းရင်း သည် မသိမှု (အဝိဇ္ဇာ)ကြောင့် ဖြစ်သဖြင့်၊ စာဖတ်၊ ပေဖတ်၊ အသိပညာမရှိဘဲ မတ်တတ်ခြောက်သော သစ်ပင်လို ဖြစ်နေရသော လူများစုအတွက် ခိုကိုးရာ လူထုတက္ကသိုလ်၊ သို့မဟုတ် 'ပြည်သူ့စာကြည့်တိုက်များ' ပေါ်ထွန်း ရှင်သန်လာဖို့ ကြိုးစားကြပါစို့။

(အမျိုးသားစာကြည့်တိုက်မှူး၊ ဦးခင်မောင်တင်)
၁၂/၈/၉၄ ထုတ်၊ ကြေးမုံသတင်းစာ-မှ

ဒက္ခိဏသာခါ ပြဿနာ

ဖော်ပြပါ ဒဿနစာပိုဒ်လေးများ၏ တွန်းအားကြောင့် ဦးသိန်းရွှေသည် ရသမျှအားလပ်ချိန်များ တွင် စာပေမျိုးစုံကို ဖတ်ရှု၏။ အသက်ငါးဆယ်နီးလာပြီ ဖြစ်သောကြောင့် ဘာသာရေးစာပေကို အဓိကထား ဖတ်၏။ ဘာသာရေးမဂ္ဂဇင်းများက ပေးသော ထေရဝါဒအလင်းအားကြောင့် ကြည်ညိုစရာ တစ်ကွက်မှမရှိဘဲ ပုံပျက်ပန်းပျက်ဖြစ်နေသော ဒက္ခိဏသာခါဘုရားဆင်းတုတော်အကြောင်းကို တွေးခေါ်စဉ်းစားမိလာ၏။

အိမ်သို့ ဆွမ်းခံကြွလာသော ကျောင်းထိုင်ဆရာတော်ကြီးတစ်ပါးအား ထိုအကြောင်းကို မေး လျှောက်၏။ စာပေတတ်ကျွမ်းခြင်း၊ လေ့လာခြင်း မရှိသော ဆရာတော်ကြီးကား ဘာမျှ မဖြေနိုင်ခဲ့။ ထိုကမှ တစ်ဆင့် ဦးသိန်းရွှေသည် ကျွန်ုပ်သီတင်းသုံးနေထိုင်ရာကျောင်းသို့ ရောက်လာခဲ့ပြီး အောက်ပါမေးခွန်းတို့ကို မေးမြန်းလေ၏။

မေး။ ။ ဆရာတော်၊ ဒက္ခိဏသာခါဆိုတဲ့ အမည်ဟာ ဘယ်ကနေပြီး စဖြစ်လာတာလဲ ဘုရား၊ ဒီဒက္ခိဏ သာခါရဲ့ အဓိပ္ပါယ်ကရော ဘာပါလဲဘုရား။

ဖြေ။ ။ ဒက္ခိဏ - က၊ တောင်ဘက်အရပ်ကို ဟောတယ်။ သာခါ - ကတော့ အကိုင်းကို ဟောတယ်။ နှစ်ခုပေါင်းတော့ 'ဒက္ခိဏသာခါ' ဆိုတာ တောင်ဘက်ကအကိုင်းပဲပေါ့။ ဒီအမည်ဟာ သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီး လက်ထက်က စဖြစ်ခဲ့တယ်။ နောင်တစ်ချိန် အိန္ဒိယမှာ ဗုဒ္ဓသာသနာကွယ်ပျောက်ပြီး တခြားနိုင်ငံတွေမှာ သာသနာတည်မှာကို မြင်တော်မူတဲ့ ရဟန္တာများက သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးကို ကိုးတိုင်းကိုးဌာန သာသနာပြု စေလွှတ်ဖို့ တိုက်တွန်းတော်မူကြတယ်။

သာသနာပြု ကြွတော်မူရာမှာ သီဟိုဠ်ကျွန်းကိုကြွဖို့ သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးရဲ့ သားတော် အရှင်မဟာမဟိန္ဒမထေရ်နဲ့ သမီးတော်သင်္ဃမိတ္တထေရီတို့က တာဝန်ယူကြတယ်။ အရှင်မဟာမဟိန္ဒရဲ့တူတော် ကိုရင်တစ်ပါးလည်း ပါသွားပါတယ်။ သီဟိုဠ်ကို သာသနာရောက်သွားတဲ့အချိန်မှာ သီဟိုဠ်ဘုရင်က ဗောဓိပင် ပူဇော်ပါရစေလို့ တောင်းပန်တဲ့အတွက်ကြောင့် အရိဋ္ဌအမတ်က ဗောဓိပင်ပင့်ဖို့ အိန္ဒိယကိုသွားတယ်။

ရဟန္တာမထေရ်များရဲ့ ညွှန်ကြားချက်အရ သီရဓမ္မာသောကမင်းကြီးက ဗောဓိပင်ရဲ့ တောင်ဘက်က အကိုင်းပြတ်စေလိုတဲ့နေရာမှာ ရွှေကညစ်နဲ့ ရေးခြစ်လိုက်ပါတယ်။ ရေးခြစ်လိုက်တာနဲ့ ဗောဓိကိုင်းဟာ အလိုလိုပြတ်ကျပြီး အသင့်စီရင်ထားတဲ့ ရွှေဖျင်းအိုးထဲမှာ တည်ပါတယ်။

အဲဒီလိုဗောဓိပင်ရဲ့တောင်ဘက်က အကိုင်းကိုယူပြီး တဆင့်စိုက်ပျိုးခဲ့တဲ့အတွက်ကြောင့် သီဟိုဠ်က ဗောဓိပင်ကို ‘ဒက္ခိဏသာခါ’လို့ ခေါ်တယ်။ နောင်နှစ်ပေါင်းများစွာကြာလို့ သီဟိုဠ်ကဗောဓိပင် သေတဲ့အခါ အမှတ်တရ ပူဇော်ကြရအောင် ဘုရားပုံတော် ထုလုပ်ကြရာကနေ ‘ဒက္ခိဏသာခါဘုရား’ဆိုပြီး ဖြစ်လာတာပါ။

မေး။ ။ ဒါကတော့ ရှင်းပါပြီ ဘုရား။ ဆက်မေးချင်တာက ပါရမီသုံးဆယ်ကို အသက်ပါအသေခံပြီး ဖြည့်ဆည်းခဲ့တဲ့အတွက် အလောင်းတော်များ ဘုရားဖြစ်တဲ့အခါ ပြုလုပ်ခဲ့တဲ့ ကုသိုလ်တွေက အစွမ်းကုန်အကျိုး ပေးကြလို့ လူ့လောက မပြောနဲ့၊ နတ်တွေ ဗြဟ္မာတွေထက်တောင် ဘုရားရှင်က အသပ္ပိယ်ဆုံးလို့ စာတွေထဲမှာ ဖတ်ဖူးပါတယ် ဘုရား။

ဖြေ။ ။ ဟုတ်ပါတယ်၊ ပါရမီကုသိုလ်တွေက နောက်ထပ် အကျိုးပေးစရာ ဘဝမရှိတော့တဲ့အတွက် ဒီဘုရားဖြစ်တဲ့ နောက်ဆုံးဘဝမှာ စုပြုံအကျိုးပေးတဲ့ သဘောပါ။

မေး။ ။ အသပ္ပိယ်ဆုံး ဆိုတာကတော့ ရဟန်းသုံးပေါ့ ဘုရား။ လူသုံးကတော့ မြတ်စွာဘုရားဟာ တစ်လောကလုံးမှာ အလှဆုံးပဲဘုရား။ ဒီလိုအသပ္ပိယ်ဆုံး၊ အလှဆုံးဖြစ်တဲ့ ဘုရားရှင်ပုံတော်ဟာ ဒက္ခိဏသာခါ ကျမှ ဘာကြောင့် ဂုဏ်တိုတို၊ ခါးကုန်းကုန်း ပုံပျက်ပန်းပျက်ကြီး ဖြစ်သွားရတာလဲ ဘုရား။ ဒီကြားထဲ မှိုကိုးချက် ဆိုတာကလည်း ပါလိုက်သေးတယ်။ ပြီးတော့ ခေါင်းမှာလည်း ကြာပန်းကြီး အုပ်ထားသေးတယ်။ ဒီလိုမျိုးကြီး ထုလုပ်သင့်ပါသလား ဘုရား။

ဖြေ။ ။ မထုလုပ်သင့်ပါဘူး။ ဘုရားပုံတော်ဆိုရင် ကြည်ညိုစရာအကောင်းဆုံး ပုံတော်ကိုသာ ထုလုပ် သင့်ပါတယ်။ မှိုကိုးချက်တို့၊ ကြာပန်းတို့ကလည်း လောကီဂိုဏ်းဆရာတွေရဲ့ ညွှန်ကြားချက်တွေပါ။ ဘုရား ပုံတော် ဘာပုံပေါက်သွားသွား ကိုယ့်လောဘအလို ပြည့်ရင်ပြီးတာပဲဆိုတဲ့ ‘အတ္တစိတ်’ ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ပုံတော်တွေပါ။

မေး။ ။ ဗုဒ္ဓရဲ့ ရူပကာယတော်ကို ထိခိုက်စေတဲ့ ဒီလိုပုံတော်မျိုးတွေကို ထုလုပ်သူတွေ၊ ကိုးကွယ်သူ တွေမှာ အပြစ်မရှိဘူးလား ဘုရား။

ဖြေ။ ။ အပြစ်မရှိဘူးလားဆိုတာ အကုသိုလ်မဖြစ်ဘူးလားလို့ မေးတာနဲ့ အတူတူပါ။ ဒီပုံစံကြီး ထုလိုက်ရင်၊ ထုခိုင်းလိုက်ရင် ဗုဒ္ဓရဲ့ ရူပကာယတော်ကြီး ပျက်စီးသွားပြီလို့ မသိတဲ့အတွက် ထုလုပ်တဲ့သူတွေ၊ ထုလုပ်ခိုင်းပြီး ကိုးကွယ်တဲ့သူတွေမှာ အပြစ်မရှိပါဘူး။

အခုလိုသိပြီးတဲ့နောက် ဒီပုံဆိုးပန်းဆိုးပုံကြီးကို ဆက်လက်ထုလုပ်နေကြမယ်၊ ဆက်လက် ထုလုပ် ခိုင်းနေကြမယ်ဆိုရင်တော့ အပြစ်ရှိပါတယ်။ အကုသိုလ် ဖြစ်ပါတယ်။ တခြားဘာသာဝင်တွေ မြင်သွားရင်လည်း ‘ဗုဒ္ဓဘာသာဘုရားဟာ ဒီလို ပုံဆိုးဆိုးကြီးပဲလား’လို့ မေးလာနိုင်ပါတယ်။

ကော့သောင်းမြို့မှာ တရားဟောနေတုန်းက ပန်းပုဆရာတစ်ယောက် လာပြောတဲ့ စကားတစ် ခွန်းကို ကြားလိုက်ရတာ ရင်ထဲမကောင်းဘဲ ဖြစ်သွားတယ်။ ရုပ်ပွားလာအပ်တဲ့သူက ‘ခါးကုန်းကုန်း ဘုရား ထုပေးပါ’လို့ ပြောသတဲ့။ ပန်းပုဆရာလည်း ဘာပုံဆိုတာ မတွေးမိတာနဲ့ ဒက္ခိဏသာခါဘုရားပုံကို ကိုင်ပြပြီး ‘ဒီပုံမျိုးလား’ဆိုတော့ ‘ဟုတ်တယ်’လို့ ပြောသတဲ့။

နောက်မျိုးဆက်သစ် လူငယ်တွေကို ‘တို့ဗုဒ္ဓဘာသာဘုရားဟာ ခါးကုန်းကုန်းကြီးပဲ’ဆိုတဲ့ အယူဝါဒဆိုးကြီး စွဲမသွားအောင် အခုကတည်းက ပြုပြင်သင့်ပါတယ်။

ရယ်ပြသော ရုပ်ပွားတော်

၁၉၉၈ ခုနှစ်ခန့်က အမေငြိမ်းအမည်ရှိသော သားဖွားဆရာမကြီးတစ်ဦးသည် အသိမိတ်ဆွေအိမ်တစ်အိမ်တွင် ရယ်လည်းရယ် မျက်စိလည်းဖွင့်ပြသော ရုပ်ပွားတော်တစ်ဆူ ပင့်ထားသည်။ ယင်းရုပ်ပွားတော်အား ဆရာတော် ဖူးမြော်ရန်လိုက်ခဲ့ပါဟု ပင့်သဖြင့် ဗဟုသုတရအောင် လိုက်သွားခဲ့၏။ ပင့်ထားသော အိမ်ကား သူဌေးအိမ်ပင် ဖြစ်၏။ ဘုရားပုံတော်ကို ကြည့်လိုက်သောအခါ ဒက္ခိဏသာခါပုံပင် ဖြစ်နေ၏။ ရွှေငွေ၊ ကျောက်၊ သံ၊ ပတ္တမြားတို့ဖြင့် စီခြယ်ထားလိုက်သည်မှာလည်း ဘုရားပုံတော်ပင် ပျောက်လုခမန်း ဖြစ်နေ၏။ ပင့်သူများကလည်း ထိုသို့ အဖိုးတန်ပစ္စည်းများများပါမှ ဂုဏ်ယူဝင့်ကြားစွာ သူ့ထက်ငါ ပင့်ကြ၏။

ထို့ကြောင့် လူပင့်များသော ရုပ်ပွားမှန်သမျှတွင် ရတနာများ ညွတ်နေအောင် ဆင်ထားခြင်း ဖြစ်၏။ အမြင်ရအဆိုးဆုံးကား ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်ကို ဆွဲကြိုးများ ထပ်နေအောင် ဆွဲပေးထားခြင်း ဖြစ်၏။ ရွှေငွေ၊ ကျောက်၊ သံ၊ ပတ္တမြားတို့ကို ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင်ပင် မသုံးစွဲသလို တပည့်ရဟန်းများလည်း မသုံးစွဲရပါ။

ထိုသို့ ရွှေ၊ ငွေကို ပယ်ထားသော ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားအား ရွှေ၊ ငွေများ ညွတ်နေအောင် ဆင်ခြင်းသည် မည်သို့မျှ မသင့်တော်နိုင်ပေ။ ယခုကဲ့သို့ သိပါလျက် ရတနာများကို ဆက်လက်ဆင်မြန်းနေကြဦးမည်ဆိုလျှင် ‘ဗုဒ္ဓဂရုက - ဘုရားကို အလေးထားခြင်း’ မဟုတ်တော့။ ‘လာဘဂရုက- လာဘ်လာဘကို အလေးထားခြင်း’ သာ ဖြစ်၏။

ဗုဒ္ဓဂရုကသည် ဘုရားကိုကြည်ညိုသော သဒ္ဓါဓာတ် (ကုသိုလ်တရား)သာ ဖြစ်၏။ လာဘဂရုကကား လာဘ်ကိုလိုချင်သော လောဘဓာတ် (အကုသိုလ်)သာ ဖြစ်၏။ ရုပ်ပွားပိုင်ရှင်များသည် လောဘစသော ကိလေသာကင်းသော ဘုရားကို အကြောင်းပြုပြီး မိမိကိုယ်တိုင် လောဘကင်းအောင် ကြိုးစားသင့်၏။ လောဘပွားအောင်ကား မပြုလုပ်သင့်ပေ။

စာရေးသူတို့သည် ရုပ်ပွားတော်ကို သုံးနာရီခန့်ကြာအောင် ထိုင်ဖူးသော်လည်း ရုပ်ပွားကား ရယ်လည်း မရယ်၊ ပြုံးလည်း မပြပေ။ ထို့ကြောင့် ရုပ်ပွားနှင့်အတူပါလာသော ဥပါသကာကို မေးရ၏။

“ဒကာကြီးတို့ ရုပ်ပွားက ဘာမှလည်း လုပ်မပြပါလား။”

“ဒီလို ရယ်တာ၊ မျက်စိဖွင့်တာက အိမ်တိုင်းမှာတော့ မဖြစ်ဘူး ဘုရား၊ တချို့အိမ်မှာပဲ ဖြစ်တာပါ ဘုရား။”

“ဒကာကြီးရေ၊ ဦးပဉ္စင်းတို့ ကြားဖူးထားတာက -

“ သံယာညွန်ညစ်၊ ကျွန်ုပ်တို့ဒုဂ္ဂ
သားချစ်ရာဟု၊ မျှော်ရှုပုံတူ
ကြည်းကုန်းထက်သို့၊ ဆွဲလျက်တင်သူ
ကျွန်ုပ်ထိပ်ဦး၊ ကွန်မြူးစံတော်မူ . . . တဲ့။ ”

ဘုရားရှင်ဟာ ဝေနေယျသတ္တဝါ မှန်သမျှကို ရင်သွေးရာဟုလာ ကဲ့သို့ တစ်တန်းတစ်စားတည်း မေတ္တာထားတော်မူတာပါ။ ဗုဒ္ဓကို သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် သေကြောင်းကြံခဲ့တဲ့ ဒေဝဒတ်အပေါ်မှာတောင် မေတ္တာ ပျက်တော် မမူပါဘူး။

ဒီလို စိတ်ထားမျှတတော်မူတဲ့ ဘုရားရှင်က ဟိုအိမ်ကျတော့ မျက်လုံးဖွင့်ပြ၊ ဒီအိမ်ကျတော့ ဖွင့်မပြဆိုရင် မျက်နှာလိုက်သလို ဖြစ်မနေဘူးလား”

စကားအဆုံးတွင် ထိုသူသည် စာရေးသူကို ချိုကြည့်လှမ်းကြည့်လိုက်၏။ စာရေးသူက မမြင်ဟန် ဆောင်ပြီး သည်းခံနေလိုက်၏။ ထိုသူသည် ချိုကြည့်ကြည့်ပြီးသည်နှင့် အပြင်ကို ချက်ချင်းထွက်သွား၏။ ခဏ ကြာလျှင် ဝိဒီယိုတစ်ခွေကိုင်ပြီး ပြန်ရောက်လာ၏။ ရင်ကော့ကာ စစ်အောင်နိုင်သူ၏ လေသံမျိုးဖြင့် -

“ရယ်ပြတာ၊ မျက်စိမှိတ်ပြတာတွေကို ဝိဒီယိုရိုက်ထားတာ ရှိပါတယ်၊ အရင်ပင့်တဲ့အိမ်က ကြည့် မပြီးသေးဘူးဆိုလို့ ချက်ချင်းယူမလာတာပါ။ အခု ယူခဲ့ပါပြီ၊ ကြည့်ပါ”

ဟုဆိုပြီး အခွေကိုထည့်လိုက်၏။ ခဏကြာလျှင် ထူးခြားနားသီချင်းသံနှင့်အတူ ဘုရားဘွဲ့တော်၊ အပူဇော်ခံရာမြို့၊ ရပ်ကွက်၊ အိမ်နံပါတ်နှင့်အတူ ရယ်နေသော ဘုရားပုံတော် ပေါ်လာ၏။ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သည် ပြုံးရုံသာ ပြုံးတော်မူလေ့ရှိ၏။ အော်ဟစ်ရယ်မောခြင်း၊ မျက်ရည်ထွက်အောင် ရယ်ခြင်း၊ ရှေ့ထိုးနောက်လန် ရယ်ခြင်း ဟူသော လူညံ့ရယ်ခြင်းမျိုးကို မည်သည့်အခါမျှ ရယ်တော်မမူပေ။

ဗုဒ္ဓ၏ အာဝေဏိကဂုဏ်တော် (၁၈)ပါးတွင် ‘နတ္ထိရဝါ - မြူးတူးရယ်မောခြင်း မရှိ’ ဟူ၍ ပြဆို ထား၏။ ယခုရယ်နေသော ရုပ်ပွားတော်၏ပါးစပ်သည်ကား ဦးတည်ဘွားပါးစပ်ထက်ပင် ကျယ်ဦးမည်ထင် သည်။ သွားကြီးများပင် ပေါ်နေသည်ကိုတွေ့ရ၏။ ဝိဒီယိုကို လှည့်စားပြီး ရိုက်ထားခြင်းသာဖြစ်သည်။ လိမ်သော သူသည် မဝိမယိ ဖြစ်နေတော့သည်။ မြတ်စွာဘုရား ပြုံးရုံသာ ပြုံးသည်ဆိုသည်ကို သူတို့တတွေ မကြားဖူး သောကြောင့် ပါးစပ်ပြုပြီး ရယ်သောပုံကို ရိုက်ပြထားခြင်း ဖြစ်၏။

မိနစ်အတော်ကြာသောအခါ မျက်စိဖွင့်သောပုံ ပေါ်လာပြန်၏။ တကယ်ဆိုလျှင် ဣန္ဒြေရရဖြစ် အောင် နှစ်ဖက်စလုံး ဖွင့်သောပုံ ဖြစ်သင့်၏။ ယခုကား ဘုရားပုံဖြစ်လျက် မျက်လုံးတစ်ဖက်သာ ဖွင့်ထားပြီး တစ်ဖက်က မှိတ်လျက်သာဖြစ်၏။ မျက်လုံးတစ်ဖက် မှိတ်ရသောအလုပ်မှာ မည်သူကမည်သူ့ကို လုပ်ပြခြင်း ဖြစ်ကြောင်း အရွယ်ရောက်သူတိုင်း သိနိုင်၏။

မျက်စိတစ်ဖက် ဖွင့်ပြသောပုံကို ရိုက်ပြလိုက်လျှင် မျက်စိတစ်ဖက်မှိတ်ပြသော ကလေးကလား ဆန်သောပုံ ဖြစ်သွားမည်ကို မုသာဝါဒီ ဝိဒီယိုဆရာက သတိထားမိဟန် မတူပေ။ ကျွန်ုပ်တို့ ကျောင်းသို့ပြန် ရောက်သောအခါ ပင့်သွားသူ အမေငြိမ်းက -

“ဆရာတော် အံ့ဩစရာ မကောင်းဘူးလား ဘုရား”

“အံ့ဩစရာ မကောင်းပါဘူး၊ စိတ်ပျက်ဖို့ပဲ ကောင်းပါတယ်”

“ဘာဖြစ်လို့လဲ ဘုရား”

“ဒကာမကြီး စဉ်းစားကြည့်ပေါ့၊ တကယ်အစစ်အမှန်ဆိုရင် ဦးပဉ္စင်းတို့ရှေ့မှာတင် ရယ်ပြ၊ မျက်လုံး ဖွင့်ပြရမှာပေါ့၊ အခုတော့ လုပ်ကြံရိုက်ထားတဲ့ ဝိဒီယိုပဲပြတယ်၊ ဒီကတည်းက လိမ်နေတယ်ဆိုတာ အထင်အရှားပဲ၊ ဒီလိုလိမ်တာကလည်း အလွယ်လေးပါ။ ရုပ်ပွားတော်ခေါင်းတော်ကို အရှင်သုံးမျိုးလုပ်ထားရတယ်။

“တစ်မျိုးက ရိုးရိုးခေါင်း၊ တစ်မျိုးက ရယ်နေတဲ့ခေါင်း၊ နောက်တစ်မျိုးက မျက်လုံးပွင့်နေတဲ့ ခေါင်းပေါ့၊ ဒါ့ကြောင့် တစ်အိမ်တစ်မျိုး ဖြစ်တာပေါ့”

“ဒါဆိုလည်း ဆရာတော်၊ အိမ်ရှင်တွေကို လိမ်နေတာဖြစ်ကြောင်း တစ်ခါတည်း ရှင်းပြခဲ့ရောပေါ့”

“လိမ်စားနေတဲ့သူသာ အကုသိုလ် ဖြစ်တာပါ။ အလိမ်ခံရတဲ့ သူတွေကတော့ သဒ္ဓါဓာတ်တွေ နိုးကြားတက်ကြွနေကြတော့ ကုသိုလ်တွေပဲ ဖြစ်နေတာပါ။ သူတို့ရဲ့ ဖြစ်ပွားနေတဲ့ ကုသိုလ်လေးတွေ ချက်ချင်း ပျက်သွားမှာစိုးလို့ မပြောခဲ့သေးတာပါ။ နောက်တော့ ဒီအကြောင်းကို ဆောင်းပါးရေးဦးမှာပါ။ နောက်တဖြည်း ဖြည်းမှ ဒကာမကြီး ကိုယ်တိုင်ကလည်း ရှင်းပြလိုက်ဦးပေါ့”

ဇမ္ဗူပတိချွတ်ခန်းပုံတော်

တစ်နေ့တွင် အတွေးအခေါ်ရှိသော ဒကာလေးတစ်ယောက်က မေးခွန်းတစ်ခု မေးလာ၏။

“ဆရာတော်၊ မြတ်စွာဘုရားဟာ ရတနာမျိုးစုံ စီချယ်ထားတဲ့ မင်းဝတ်တန်ဆာ မကိုဋ်စလွယ် တွေကို ဝတ်ဆင်လေ့ရှိသလား ဘုရား”

“ဟ- ဘုရားပါဆိုမှ ဒီမကိုဋ်စလွယ်တွေကို ဝတ်ပါ့မလား၊ ဘာလဲ၊ မင်းက ဇမ္ဗူပတိချွတ်ခန်းဆိုတဲ့ ပုံတော်ကိုကြည့်ပြီး လာမေးတာထင်တယ်”

“ဟုတ်ပါတယ် ဘုရား၊ တပည့်တော်လည်း ဘာသာရေးစာပေတွေ ဖတ်ပါတယ်၊ မြတ်စွာဘုရား မင်းမြောက်တန်ဆာ ဝတ်တယ်ဆိုတာ တစ်နေရာမှ မတွေ့ဖူးဘူးဘုရား၊ ဒီလိုမရှိဘဲနဲ့ ဇမ္ဗူပတိချွတ်ခန်းဆိုတဲ့ ပုံတော်က ဘယ်လိုလုပ်ပြီး မြန်မာပြည်ရောက်လာတာလဲ ဘုရား၊ ဒီမင်းမြောက်တန်ဆာတွေကို အကြောင်းပြုပြီး တပည့်တော်ကို ဘာသာခြားသူငယ်ချင်းတစ်ယောက် ခန့်တဲ့တဲ့ မေးခွန်းတစ်ခု မေးဖူးတယ် ဘုရား”

“ဘယ်လိုမေးတာလဲကွ”

“မင်းတို့ ဘုရားဟာ ပုထုဇဉ်လူသားတွေလိုပဲ အလှအပကြိုက်သလားတဲ့၊ တပည့်တော်ကလည်း ခတ်သွက်သွက် ဖြေလိုက်တာပေါ့၊ ကိလေသာအားလုံး ကုန်ခန်းပြီးဖြစ်တဲ့ ဘုရားပဲကွ၊ အလှအပ ဘယ်မှာ ကြိုက်ပါ့မလဲပေါ့၊ ဒီတော့မှ သူကဆက်မေးတယ်၊ ဒါဆိုရင် မင်းမြောက်တန်ဆာ ဝတ်ဆင်ထားတဲ့ ဘုရားပုံကြီးက ဘာလို့ ရှိနေတာလဲတဲ့၊ တပည့်တော် တော်တော်အဖြေရကြပ်သွားတယ် ဘုရား”

“မင်းက ဒီနေရာမှ ဘယ်အဖြေကို အဓိက သိချင်တာလဲ”

“ဇမ္ဗူပတိချွတ်ခန်းဆိုတာ ဘုရားဟော ရှိ/မရှိ သိချင်တာပါပဲ ဘုရား”

“ဘုရားဟော မရှိပါဘူး၊ တချို့ကတော့ ယိုးဒယားဘုန်းကြီးတစ်ပါးရဲ့ ‘ဇင်းမယ်ပဏ္ဍာသကျမ်း’က လာတယ်လို့ ဆိုတယ်၊ ဇင်းမယ်ပဏ္ဍာသကို ငါဖတ်ကြည့်တာတော့ ဇမ္ဗူပတိချွတ်ခန်း မတွေ့ရဘူး၊ ဇင်းမယ် ပဏ္ဍာသကလည်း မူဘယ်နှစ်မျိုးကွဲနေတယ် မသိဘူး၊ တချို့ကလည်း တစ်မျိုးဆိုပြန်တယ်”

“ဘယ်လို ဆိုကြတာလဲ ဘုရား”

“တချို့ ဘုရားမပွင့်တဲ့ကျွန်းတွေကို ဗုဒ္ဓကြွတော်မူပြီး တရားဟောတဲ့အခါ အဲဒီကျွန်းသူကျွန်းသား တွေဟာ ဘုရားရှင်ကို သူတို့ရှင်ဘုရင်ကြီးအသွင်ပဲ မြင်ကြတယ်လို့ ပိဋကတ်တော်မှာ ဗုဒ္ဓဟောကြားချက်ရှိတယ်၊ ဒီဟောကြားချက်ကို အကျကောက်ပြီး စောစောကပုံမျိုး ထုကြတယ်လို့ ဆိုပြန်တယ်”

“ဒါလည်း လုံလောက်တဲ့ အထောက်အထား မဟုတ်ပါဘူး၊ ဘုရားက မင်းမြောက်တန်ဆာတွေ တကယ်ဝတ်တာမှ မဟုတ်ဘဲ၊ ကျွန်းသူကျွန်းသားတွေ ‘ပုဂ္ဂိုလ်ခင်မှ တရားမင်’ဆိုတာမျိုးဖြစ်အောင် သူတို့မျက်စိ ထဲမှာ သူတို့ရှင်ဘုရင်အသွင်မြင်စေ- လို့ အဓိဋ္ဌာန်တာပဲ ရှိတာပါ”

“တချို့က မင်းမြောက်တန်ဆာအဝတ်နဲ့ ပူဇော်ရတော့ ဗုဒ္ဓရဲ့ဂုဏ်တွေ တက်သွားမယ် ထင်နေကြတာ ဘုရား၊ တကယ်တော့ ဂုဏ်မတက်တဲ့အပြင် ဂုဏ်ပျက်ပါသေးတယ် ဘုရား၊ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ (၃၁)ဘုံမှာ အတုမရှိတဲ့ဘုရားရှင်ကို ဘာမဟုတ်တဲ့ ရှင်ဘုရင်အဖြစ်နဲ့ နှိုင်းတာဟာ ဗုဒ္ဓရဲ့ဂုဏ်တွေ ဘယ်မှာလာ တက်တော့မလဲ၊ တကယ်တော့ အဲဒီရှင်ဘုရင်အဖြစ်ကို စက်ဆုပ်လို့ စွန့်ပစ်ခဲ့ပြီး ဘုရားဖြစ်အောင်ကျင့်ခဲ့တာ မဟုတ်လား ဘုရား”

“ဟုတ်တာပေါ့၊ တို့သင်ခဲ့ရတဲ့ အလင်္ကာကျမ်းထဲက ဒေါသသင့်တဲ့ အဖွဲ့တစ်ခုလိုပေါ့၊ ‘နေမင်းကြီးရဲ့ အရောင်ဟာ ပိုးစုန်းကြူးရဲ့အရောင်လို ထွန်းလင်းတောက်ပတယ်’လို့ ဖွဲ့ဆိုလိုက်တော့ နေမင်းကြီးမှာ ဂုဏ်မတက်တဲ့အပြင် ရှိတဲ့ဂုဏ်တောင် ပျက်သွားရသလိုပေါ့”

“ဘုရားရှင်က ရဟန်းတော်တွေအတွက် ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်တွေ ပညတ်တော်မူရာမှာ မကြာခဏ ဟောကြားလေ့ရှိတဲ့ စကားနှစ်ခွန်း ရှိတယ်”

‘မကြည်ညိုသေးသူများ ကြည်ညိုလာစေရန်၊
ကြည်ညိုပြီးသူများ တိုး၍ ကြည်ညိုလာစေရန်’ တဲ့။

အခုကိစ္စမှာလည်း မင်းမြောက်တန်ဆာတွေဝတ်တဲ့ ရုပ်ပွားတွေ ထုလုပ်ကိုးကွယ်ခြင်းအားဖြင့် မကြည်ညိုသေးသူတွေ ကြည်ညိုလာစေရန် အကြောင်းမရှိဘူး၊ မင်းကို ခန့်တဲ့တဲ့ လာမေးတဲ့ ဘာသာခြား လူငယ်က သက်သေခံနေတာပဲ၊ နောက်တစ်ခါ ကြည်ညိုပြီးတဲ့သူတွေ တိုးပြီးကြည်ညိုလာစရာလည်း အကြောင်း မရှိဘူး။

အခု ဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်တဲ့ မင်းကိုယ်တိုင် ငါ့ဆီမှာလာပြီး ဝေဖန်ဆန်းစစ်နေပြီ မဟုတ်လား၊ ဒီအချက် တွေကိုထောက်ပြီး မင်းမြောက်တန်ဆာဝတ်တဲ့ ဇမ္ဗူပတိချွတ်ခန်း ရုပ်ပွားတွေကို မထုလုပ်တာဘဲ ဆုံးဖြတ်ကြ ပါစို့ကွာ . . .”

အမှန်ကိုတားသည့် အတားအဆီး

ဝါဒအသစ်အဆန်းတစ်ခု ပေါ်လာသည့်အခါ ယုံကြည်လက်ခံရန် အင်အားရာခိုင်နှုန်း အတော် များသည့် လူသတ္တဝါတို့သည် စဉ်းစားဖို့ပျင်းရိကြ၏။ နက်နဲသော အချင်းအရာတစ်ခုကို စဉ်းစားရခြင်းအလုပ် သည် ဦးနှောက်ရှုပ်သည်ဟု ဆိုကြ၏။ စဉ်းစားရသောအလုပ်၌ ဝါသနာထုံသူ အနည်းငယ်တို့အဖို့မှာလည်း အမှန်သို့ မရောက်နိုင်သည့် အတားအဆီးများ ရှိနေကြပြန်လေသည်။

- ၎င်းအတားအဆီးများမှာ -
- (၁) မိရိုးဖလာ အစဉ်အလာကို မပယ်နိုင်ခြင်း၊
- (၂) သဘာဝကျ/မကျကို ဆုံးဖြတ်နိုင်သော ဉာဏ်နည်းပါခြင်း၊
- (၃) မိမိအလိုဆန္ဒနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်နေသည့် သဘောတရားတစ်ခုကို လက်မခံလိုခြင်းတို့ ဖြစ်ကြလေသည်။

(ရွှေဥဒေါင်း)

ကျောက်ဆင်းတု ပြဿနာ

၁၉၆၆ ခုနှစ်ခန့်က အဖြစ်အပျက်တစ်ခုကို သတိရမိ၏။ စာရေးသူနှင့် အသက်ချင်းသိပ်မကွာ မိတ်ဆွေသဟာယကလည်းဖြစ်၊ စာရေးသူထံ စာဝါများလိုက်ဖူး၍ တပည့်လည်းဖြစ်ခဲ့ဖူးသော ဦးအာဒိစ္စအမည်ရှိ ရဟန်းတစ်ပါးက -

“ဦးဇေန၊ တပည့်တော်ဦးလေးအိမ်မှာ ကျောက်ဆင်းတုတစ်ဆူရောက်နေတယ် ဘုရား၊ မန္တလေးက ပင့်လာတာတဲ့၊ အဲဒါ ဘုန်းကြီးကျောင်း ပို့ခိုင်းရဦးမယ်၊ ကျောက်ဆင်းတုကို အိမ်မှာ မကိုးကွယ်ကောင်းဘူးဆိုတာ သူတို့ မသိကြဘူး”

“အလို- ကျောက်ဆင်းတု အိမ်မှာကိုးကွယ်တော့ ဘာဖြစ်လို့တုန်း၊ ဦးအာဒိစ္စရဲ့”

သူက အံ့ဩသောမျက်လုံးဖြင့် ကျွန်ုပ်ကို လှမ်းကြည့်ကာ

“လူကို ခိုက်တတ်တယ်ဆိုတာ ဦးဇေန မကြားဖူးဘူးလား” ဟု မေး၏။ ကျွန်ုပ်က -

“ကြားဖူးသားပဲ၊ ဒါပေမယ့် ကြားတိုင်း ယုံစရာမလိုဘူးလေ၊ ယုတ္တိ ရှိ/မရှိ စဉ်းစားဝေဘန်ပြီးမှ ယုံရမှာပေါ့”

“ရှေးထုံးလည်း မပယ်နဲ့၊ ဈေးသုံးလည်း မလွယ်နဲ့ - ဆိုတဲ့ စကားရှိတယ်၊ ဦးဇေနက ရှေးထုံးကို ပယ်မလို့လား”

“ဒီစကားပုံက ကောင်းတဲ့၊ အကျိုးပြုတဲ့ ရှေးထုံးကိုသာ မပယ်နဲ့လို့ ခိုင်းတာ၊ မကောင်းတဲ့ လူ့လောကကို ကောင်းကျိုးမပြုတဲ့ ရှေးထုံးတွေကိုတော့ ရဲရဲဝံ့ဝံ့ ပယ်ပစ်ရမယ်၊ ပုဂံပြည်မှာ အရင်တုန်းက ဗေဒင်ဟော၊ ဓာတ်ရိုက်၊ ဆေးကု၊ ပန်းဦးပန်နေတဲ့ အရည်းကြီးတွေကို ကိုးကွယ်ခဲ့ကြတယ်၊ ဒါရှေးထုံးပဲ၊ မြန်မာ ပြည်မှာ သူတို့ တွင်ကျယ်နေတာ နှစ်ပေါင်းအကြာကြီးပဲ”

“ဒီလို မကောင်းတဲ့ ရှေးထုံးကြီးသာ ရှင်အရဟံကို ဆရာတင်ပြီး အနော်ရထာမင်းကြီးက ရဲဝံ့စွာ ဖယ်ရှားပစ်ခဲ့လို့ မြန်မာပြည်သားအားလုံး အခုလို စစ်မှန်ကောင်းမွန်တဲ့ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာကို ကြည်ညို ကိုးကွယ်ခွင့်ရနေကြတာ မဟုတ်လား”

“အဲဒါတော့ ဟုတ်တာပေါ့”

“ဒါတင် မကပါဘူး၊ မကောင်းတဲ့ ရှေးထုံးမှန်ရင် ဘယ်နေရာ ဘယ်ဒေသမှာပဲဖြစ်ဖြစ် ပယ်ရှား ပစ်ရင် ဟုတ်တာ၊ ကောင်းတာချည်းပဲ”

“အိန္ဒိယနိုင်ငံမှာဆိုရင် အရင်တုန်းက လင်သေလို့မီးရှို့နေပြီဆိုရင် မယားက အဲဒီမီးပုံထဲခုန်ချပြီး သေရတယ်၊ ကျန်မနေရစ်ရဘူး၊ မိန်းမတွေကို လူရာမသွင်းဘဲ ကြဉ်ထားတာပေါ့၊ တကယ်လို့ မီးပုံထဲခုန်မချဘဲ ကျန်ရစ်တဲ့ မိန်းမဆိုရင်လည်း နှစ်ဖက်ဆွေမျိုးအားလုံး အပါအဝင် ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခုလုံးက မိန်းမပျက်လို့ သဘောထားပြီး အပေါင်းအသင်းမလုပ်ဘဲ ဝိုင်းကြဉ်လိုက်ကြတယ်”

“တော်တော်ရက်စက်ပြီး လူမဆန်တဲ့ အလေ့အထကြီးပါလား”

“အဲဒါ ဦးအာဒိစ္စပြောတဲ့ ရှေးထုံးပဲလေ၊ ဗုဒ္ဓပွင့်တော်မူလာပြီးတဲ့နောက် ‘လူသားမှန်သမျှ မဟာ ကုသိုလ် (ကြီးမားသောကုသိုလ်)စိတ်ကြောင့် ဖြစ်တာချည်းမို့ ယောက်ျားနဲ့မိန်းမ အတူတူသာဖြစ်သည်၊ မည်သူက မည်သူ့ထက် မြတ်သည်၊ ယုတ်သည်ဟူ၍ မရှိ’လို့ ပြတ်ပြတ်သားသား ဟောပြောတော်မူခဲ့တာကြောင့် အခု ဆိုရင် အဲဒီအလေ့အထကြီး ပျောက်သလောက် ဖြစ်နေပါပြီ။”

အာဖရိကတိုက်ထဲက မှတ်တာပဲ၊ ကျွန်းနိုင်ငံလေးတစ်ခုအကြောင်း ဖတ်ရသေးတယ်၊ အဲဒီနိုင်ငံရဲ့ အလေ့အထက မိဘတွေကို အိုမင်းချိနဲ့နေတဲ့အထိ မထားကြဘူး၊ အိုမင်းချိနဲ့မှ သေသွားရင် နောက်ဘဝမှာ လည်း အိုမင်းချိနဲ့နေမယ်လို့ အယူရှိခဲ့ကြတယ်”

“ဟင်- အဲဒီတော့ မိဘတွေကို ဘာလုပ်ပစ်ကြသလဲ”

“ဘာလုပ်ပစ်ရမလဲ၊ အသက်ခြောက်ဆယ်အရွယ်လောက် ရောက်ပြီဆိုတာနဲ့ သားဖြစ်သူက တောင်းထဲထည့်ထမ်းသွားပြီး တောနက်ထဲမှာရှိတဲ့ ဧရာမချောက်ကြီးထဲ ပစ်ချပြီး သတ်ပစ်လိုက်တာပေါ့”

“ရက်စက်လိုက်တာဘုရား၊ ဒီလိုဆိုတော့ သူတို့တစ်နိုင်ငံလုံး ပဉ္စာနန္ဒရိယကံ ထိုက်နေကြတာပေါ့ ဘုရား”

“ဒါကြောင့် လူ့လောကကို ကောင်းကျိုးမပြုတဲ့ ရှေးထုံးမျိုးကျတော့ ပယ်ရမယ်လို့ ပြောတာပေါ့၊ အခုတော့ အဲဒီအယူအဆကြီး ပျောက်စပြုနေပြီလို့ သိရပါတယ်၊ ဒီနိုင်ငံနဲ့ ဆက်စပ်မှုရှိနေတဲ့ ဖြစ်ရပ်ကလေး နှစ်ခု တပည့်တော် ဖတ်ဖူးထားတယ်၊ ကြေကွဲစရာလည်းကောင်း၊ သင်ခန်းစာ ရစရာလည်း ကောင်းတယ်”

“မြန်မြန်ပြောပါဘုရား”

“အင်း- တော်တော် စိတ်ဝင်စားနေပြီ ထင်တယ်၊ ပထမတစ်ခုက သားတစ်ယောက်ဟာ မိခင် အိုကို စောစောကလို ချောက်ထဲပစ်ချပြီး သတ်ရအောင် တောင်းထဲထည့်ပြီး ထမ်းလာတယ်၊ ဒီလိုနေရာမျိုးဟာ အနှစ်ငါးဆယ်တစ်ရာနေမှ တစ်ခေါက်လောက် သွားကြတာဆိုတော့ လမ်းရယ်လို့မရှိဘူး၊ တောတိုးပြီး ရမ်းသမ်း သွားကြရတာပဲ၊ တချို့ အပြန်ကျမှ လမ်းပျောက်မျက်စိလည်လို့ အစာရေစာငတ်ပြီး တောထဲမှာ သေသွားကြတဲ့ သားသမီးတွေလည်း ရှိတယ်၊ မိဘသွားသတ်ရင်းနဲ့ ကိုယ်ပါ သေသွားကြရတာပေါ့၊ ဒီအဖြစ်တွေကို ကြားဖူး ထားတဲ့ တောင်းထဲက မိခင်အိုဟာ လက်လှမ်းမီသမျှ သစ်ခက်တွေကို ချိုးယူပြီး ပေတစ်ရာလောက်မှာ တစ်ချောင်းနှုန်း တစ်ချောင်းနှုန်းနဲ့ တစ်လမ်းလုံး ပစ်ချလာခဲ့တယ်။

မိခင်ကိုသတ်ဖို့ ဇောတစ်ခုသာရှိတဲ့ သားကတော့ ဒါတွေကို မသိရှာဘူး၊ ရှေ့ကိုသာ စွတ်သွားနေ တာပေါ့၊ ဒီလိုနဲ့ ချောက်ကမ်းပါးကိုရောက်တော့ ပစ်မချမီမှာ မိခင်ကို ‘နောက်ဆုံးအနေနဲ့ ဘာမှာခဲ့ချင်သလဲ’ လို့ မေးတော့ ‘သားအပြန်မှာ မျက်စိလည် လမ်းမှားမှားစိုးလို့ လမ်းတစ်လျှောက်လုံး ပေတစ်ရာတစ်ရာမှာ တုတ်တစ်ချောင်းနှုန်း ချထားရစ်ခဲ့တယ်၊ ဒီတုတ်ချောင်းလေးတွေ ကြည့်ပြီး အိမ်ကိုအရောက်ပြန်ပါ’ တဲ့။”

“အဲဒီမှာတင် သားဖြစ်သူဟာ မိဘမေတ္တာကို နားလည်သွားပြီး မသတ်တော့ဘဲ အိမ်ကို ပြန်ခေါ် လာခဲ့သတဲ့”

“မိဘမေတ္တာဟာ အံ့ဩစရာပါလား ဘုရား”

“အံ့ဩစရာပေါ့၊ နောက်တစ်ခုကလည်း ဒီပုံစံပဲ၊ သားဖြစ်သူက ဖခင်ကိုသတ်ရအောင် တောင်းထဲ ထည့်ထမ်းလာခဲ့တယ်၊ ဒီအချိန်မှာ သတ်မယ့်သူရဲ့ သားငယ်တစ်ယောက်ဟာ မသိမသာ နောက်ကလိုက်သွား သတဲ့၊ သူ့အဖေက မလိုက်စေချင်မှန်းသိလို့ မသိအောင် လိုက်သွားတာပေါ့။

သူ့အဘိုးကို သတ်မယ်ဆိုတာတော့ သူက မသိရှာပါဘူး၊ ချောက်ကြီးနားရောက်လို့ အဘိုးဖြစ် သူကို ပစ်ချမယ်လုပ်တဲ့အခါကျတော့မှ ကလေးငယ်ဟာ ဖခင်ရှေ့အပြေးသွားပြီး ‘အဖေ၊ ဒါဘာလုပ် တာလဲ’လို့ အတင်းမေးသတဲ့၊ ဒီအခါ သူ့အဖေက ‘တို့နိုင်ငံရဲ့ ထုံးစံအတိုင်း တအားမအိုခင် မင်းအဘိုးကို သတ်တာ’လို့ ဖြေသတဲ့၊ ဒီတော့ သားငယ်က တစ်ခွန်းပြန်ပြောလိုက်သတဲ့၊ အဲဒီစကားကြောင့် သူဟာ သူ့အဖေကို မသတ် ဖြစ်တော့ဘဲ အိမ်ကို ပြန်ခေါ်လာခဲ့သတဲ့၊ သူ့သားလေး ပြောလိုက်တဲ့ စကားက -

‘ကျွန်တော် ကြီးလာရင်လည်း အဖေ့ကို ဒီလိုပဲ ပြန်သတ်ရမယ်ဆိုတာ နားလည်သွားပြီ’တဲ့။

“ကဲ - ကျောက်ဆင်းတုအကြောင်းကို ဆက်ပါဦးဘုရား”

“ဆက်ရရင် ကျောက်ဆင်းတုကို လူပုဂ္ဂိုလ်တွေ မကိုးကွယ်ကောင်းဘူး၊ ကိုးကွယ်ရင် ခိုက်မယ်ဆိုတဲ့ စကားဟာ ဘယ်ဘုရားဟောကျမ်းဂန်မှာမှ မရှိဘူး၊ ဒါ့ကြောင့် ကျမ်းဂန်လွတ် ထင်ရာပြောကြတဲ့စကားဖြစ်လို့ ဘာမှအလေးထားစရာ မလိုဘူး၊ ဒါက ပထမသုံးသပ်ချက်ပေါ့”

“ဒုတိယ သုံးသပ်ချက်က ကျောက်ဖြစ်စေ၊ ကြေးဖြစ်စေ၊ သစ်သားဖြစ်စေ ဘယ်ဆင်းတုပဲ ကိုးကွယ် ကိုးကွယ် ကြည်ညိုတဲ့သဒ္ဓါစိတ်နဲ့ ကိုးကွယ်ကြတာချည်းပဲ၊ ကဲ - ဦးအာဒိစ္စ ဖြေစမ်းပါ၊ ကြည်ညိုတဲ့ သဒ္ဓါစိတ်ဟာ ကုသိုလ်လား၊ အကုသိုလ်လား”

“ကုသိုလ်ပေါ့ ဘုရား”

“ကုသိုလ်ဆိုရင် ကောင်းကျိုးပေးမလား၊ ဆိုးကျိုးပေးမလား”

“ကောင်းကျိုးပဲ ပေးမှာပေါ့ ဘုရား”

“ဒါဆိုရင် ရှင်းနေပြီပဲ၊ ဒီလောက် ရှင်းနေတာကို ရှုပ်သွားအောင် ‘ကျောက်ဆင်းတု ကိုးကွယ်ရင် ခိုက်မယ်’ ဆိုတဲ့စကားကို ဘယ်သူတွေ ထွင်လိုက်တာလဲဆိုတာကို စဉ်းစားရမယ်၊ ဦးအာဒိစ္စ စဉ်းစားမကြည့်ဖူး ဘူးလား”

“မစဉ်းစားဖူးဘူး ဘုရား”

“ဒီလို မစဉ်းစားတဲ့အတွက်ကြောင့် သာသနာကို ဖြိုဖျက်ချင်တဲ့သူတွေရဲ့ သပ်လျှိုသွေးခွဲစကားကို ဦးအာဒိစ္စ ယုံမိတာပေါ့”

“သာသနာကို ဖြိုဖျက်ချင်သူတွေရဲ့ သပ်လျှိုသွေးခွဲစကား ဟုတ်လားဘုရား”

“ဟုတ်တယ်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာကို ဖျက်ဆီးချင်တဲ့သူတွေက ပြောင်ပြောင်တင်းတင်း ဖျက်ဆီးလို့မရမှန်း သိတော့ ပရိယာယ်နည်းနဲ့ ဗုဒ္ဓကို မကိုးကွယ်ဖြစ်အောင် ‘လှန့်လုံး’ သွင်းပေးလိုက်တာပဲ၊

ဒါကို အတွေးအခေါ်မရှိတဲ့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အချို့က ယုံကြည်လက်ခံပြီး ထပ်ဆင့်ဝါဒဖြန့် ရာကနေ လူပုဂ္ဂိုလ်တွေ ‘ကျောက်ဆင်းတု မကိုးကွယ်ရ’ဆိုတဲ့ ဝါဒဟာ ခေတ်စားလာတာပဲ”

“ဒါဆိုရင် တပည့်တော်တောင် အတွေးအခေါ်မရှိတဲ့သူ ဖြစ်နေပြီပေါ့ ဘုရား”

“အမှန်ပဲပေါ့၊ ဦးအာဒိစ္စတို့လို ဘာသာရေးခေါင်းဆောင် ရဟန်းတော်(အချို့)ကိုယ်တိုင်က အမြင် မရှင်းမှတော့ စာပေဘာမှမရှိတဲ့ ဒကာ၊ဒကာမတွေ အယူအဆမှားမှားကတော့ ပြောစရာမရှိတော့ဘူး”

ယာဒိသံ ဝပ္ပတေ ဝီဇံ၊ တာဒိသံ ဟရတေ ဖလံ။

ကလျာဏကာရီ ကလျာဏံ၊ ပါပကာရီ စ ပါပကံ။

ချိုသောမျိုးစေ့ကို စိုက်ပျိုးသောသူသည် ချိုသောအသီးကို စားရ၏။ ခါးသောမျိုးစေ့ကို စိုက်ပျိုး သောသူသည် ခါးသောအသီးကို စားရ၏။ ထို့အတူ ကောင်းသော ကုသိုလ်အမှုကို ပြုလေ့ရှိသောသူသည် ကောင်းသောအကျိုးကို ခံစားရ၏။ မကောင်းသော အကုသိုလ်အမှုကို ပြုလေ့ရှိသောသူသည် မကောင်းသော အကျိုးကို ခံစားရ၏။

အသုဘမြင်တာ မင်္ဂလာ

ကျွန်ုပ်သည် ၂၀၀၀ခုနှစ်အတွင်းက ကျွန်ုပ်ရေးသော ‘မျက်ရည်မကျခင်သိစေချင်’ စာအုပ်မှတစ်ဆင့် မြတ်မြို့နယ်မှ ဒကာ၊ဒကာမများ၏ ပင့်လျှောက်မှုကြောင့် မြတ်မြို့နယ်နှင့် တနင်္သာရီမြို့နယ်တို့တွင် (၈၈)ည ကြာအောင် တရားတော်များ ဟောကြားခဲ့ရသည်။ ထိုသို့ဟောကြားရင်းမှ မြတ်မြို့နယ်မှ ရွာတစ်ရွာသို့ရောက် ရှိ၏။ ထိုရွာတွင် နှစ်ညဟောရန် စီစဉ်ထားကြ၏။

ထူးခြားမှုတစ်ခုကား ရွာ၏သင်္ချိုင်းသည် ဘုန်းကြီးကျောင်းနောက်မှာရှိနေ၏။ ထို့ကြောင့် အသုဘ ချလျှင် ကျောင်းဝိုင်းထဲမှ ဖြတ်သွားကြရ၏။ ထိုအဖြစ်ကို ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီးက သဘောမကျ။ တစ်နေ့ခင်းတွင် ကျွန်ုပ်ရှေ့၌ အသံထွက်ပြီး ပြီး၏။

“ဦးဇေနရေ ဒီကျောင်းမှာ ကျောင်းထိုင်ရတာ ကျန်တာ အားလုံးအဆင်ပြေတယ်၊ အသုဘကြီး ကျောင်းဝိုင်းထဲက ဖြတ်ဖြတ်ချတာကတော့ မင်္ဂလာကို မရှိဘူး၊ ဒါကြောင့် ဒီကျောင်းဟာ တိုးတက်သင့်သလောက် မတိုးတက်ဘူး ဖြစ်နေတယ်”

ထိုဆရာတော်သည် သက်တော် (၅၀)၊ ဝါတော် (၃၀)ခန့် ရှိပြီဖြစ်သောကြောင့် ကျွန်ုပ်ထက် (၁၀)ဝါကျော်ကျော် ကြီး၏။ ထို့ကြောင့် လျှောက်ထားရမည်မှာ အင်မတန်ခက်ခဲ၏။ ဆရာကြီးလေသံ မပေါက် အောင် နှစ်သိမ့်သည့်သဘောမျိုးရောက်အောင် သတိထားလျှောက်ရ၏။

“မင်္ဂလာဖြစ်တယ်ဆိုတာ ကုသိုလ်ဖြစ်တာကို ပြောတာပါ ဘုရား၊ အမင်္ဂလာ - ဆိုတာကတော့ အကုသိုလ်လို့ ယူရမှာပေါ့ ဘုရား၊ ဒီနေရာမှာ ဆရာတော် ကျောင်းထိုင်ရတာ သိပ်ကံကောင်းတယ် ဘုရား၊ သင်္ချိုင်းမြေကို မြင်ရတိုင်း၊ အသုဘချတာကို မြင်ရတိုင်း ‘ဪ ငါလည်း သေရတော့မှာပါလား’ ဆိုတဲ့ သေခြင်း တရားကို အမှတ်ရတဲ့ ‘မရဏာနုဿတိဘာဝနာ’ကို ပွားများပြီးသား ဖြစ်နေတာကို ဘုရား”

“ဘာဝနာကုသိုလ်ဆိုတာ ဒါနကုသိုလ်၊ သီလကုသိုလ်ထက် အများကြီးသာပါတယ် ဘုရား၊ ဒါကြောင့် ‘မသာတစ်ခေါက် ကျောင်းဆယ်ခေါက်’လို့ ဆိုတာပေါ့ ဘုရား”

“မသာတစ်ခေါက် ကျောင်းဆယ်ခေါက်ရဲ့ အဓိပ္ပါယ်အပြည့်အစုံက ဘယ်လိုလဲ ဘုရား၊ တပည့် တော်တို့ ပြောသာပြောနေကြတာ သေချာမသိသေးဘူး”

ဘေးမှ ဒကာတစ်ဦးက ဝင်မေး၏။

“အဓိပ္ပါယ်ကတော့ မသာတစ်ခေါက် လိုက်ပို့ရင်း ‘ငါလည်း တစ်နေ့ သေရမှာပါလား’ ဆိုတဲ့ မရဏာနုဿတိဘာဝနာကို ပွားများလိုက်ရင် ကျောင်းကိုဆယ်ခေါက်သွားပြီး လှူဒါန်းတဲ့ ဒါနကုသိုလ်၊ ဆောက် တည်တဲ့ သီလကုသိုလ်ထက် အများကြီး သာတယ်လို့ ပြောတာပါ။ ဒါကြောင့် ဆရာတော်မှာလည်း အသုဘ မြင်တိုင်း ‘မင်္ဂလာ’ ဖြစ်နေတာပေါ့ ဘုရား၊ မင်္ဂလာဆိုတာ ကုသိုလ်ပါပဲ ဘုရား”

“အင်း - ဦးဇေနပြောမှပဲ စိတ်ဆင်းရဲစရာကနေ စိတ်ချမ်းသာစရာ ဖြစ်လာပြီ”

ဆရာတော်က ထိုသို့အမိန့်ရှိလာသဖြင့် ကျွန်ုပ်မှာ အလွန်ဝမ်းသာရ၏။ ကျွန်ုပ်ကို ဆက်လက် ပြောစေလိုသည့် အမှုအရာကို တွေ့ရသဖြင့် ဆက်လက်လျှောက်ထားရ၏။

“အသုဘတွေ့ရင် မင်္ဂလာမရှိဘူး၊ လာဘ်တိတ်တယ်ဆိုတဲ့ အမြင်ဟာ လောကီဂိုဏ်းဆရာတွေရဲ့ အမြင်၊ ဟိန္ဒူဝါဒရဲ့ အမြင်တွေပါဘုရား၊ ဗုဒ္ဓဝါဒရဲ့ အမြင်အရတော့ ‘သံဃာ့ပစ္စည်းကိုရှောင်၊ အသုဘပစ္စည်းကို ဆောင်’လို့တောင် စကားပုံရှိပါတယ်။ ကူးတို့ခစတဲ့ အကြွေစေ့ကိုဆောင်ရင် ဈေးရောင်းကောင်းတယ်လို့တောင် အယူရှိကြပါတယ်”

“အိပ်မက်တိတ္ထိကျမ်းတွေကို လေ့လာကြည့်တဲ့အခါမှာ လူသေကိုမြင်မက်သော် လာဘ်ရအံ့လို့ ပါ၊ပါတယ်ဘုရား၊ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် ကျွန်မအလောင်းကို ပတ်ထားတဲ့ပိတ်စကို သင်္ကန်းချုပ်ဝတ်ရအောင် ပံ့ပိုးပေး ကောက်တော်မူခဲ့ပါတယ်”

“ဒါပေမယ့် ဗုဒ္ဓဘာသာအများစုကတော့ အယူအဆတွေ လွဲမှားနေကြတုန်းပဲ ဘုရား၊ လူသေ မပြောနဲ့ အသုဘယာဉ်တောင် စက်ချို့ယွင်းလို့ ကိုယ့်အိမ်ရှေ့မှာလာရပ်ရင် ပက်ပက်စက်စက် ရန်တွေ့တတ် ကြတယ် ဘုရား၊ ဒါကြောင့် အသုဘယာဉ်တွေဆိုရင် ဘာသာခြားတွေ ပိုင်တာများတယ် ဘုရား”

“မြန်မာလူမျိုးတွေသေတိုင်း ဘာသာခြားတွေမှာ ရံပုံငွေတိုးတာပေါ့၊ အဲဒီ ရံပုံငွေတွေကိုလည်း ဘာသာခြားတချို့က မြန်မာမတွေ့ကို ပြန်ယူတဲ့အခါ အသုံးပြုကြပြန်တယ်”

“ဟဲ့ - အဲဒါကို မြန်မာတွေ မသိကြဘူးလား”

“မသိတဲ့သူက များပါတယ်၊ သိတဲ့သူကျတော့လည်း အသုဘဆိုရင် မင်္ဂလာမရှိ-ဆိုတဲ့ အယူအစွဲ ကြီးကရိုနေတော့ လက်ပိုက်ပြီးတော့ပဲ ကြည့်နေကြရတယ်၊ အခုတော့ ဝမ်းသာအားတက်စရာသတင်းကို ကြားနေ ရပါပြီ ဘုရား၊ မန္တလေးမြို့၊ တောင်စလင်းတိုက်သစ်ဆရာတော် ဦးတိက္ခအရှင်သူမြတ်က အသုဘယာဉ်တွေ ကိုယ်တိုင်တည်ထောင်ပြီး ကျောင်းထဲမှာ ထားပါတယ်။

ဘယ်သူသေသေ အကြောင်းကြားလိုက်ရင် အခမဲ့ (ကုသိုလ်ဖြစ်) လိုက်ပို့ပါတယ်၊ သဒ္ဓါရှိလို့ တတ်နိုင်ရင်လည်း အလှူငွေထည့်ချင်သလောက် ထည့်လို့ရပါတယ်၊ ကားပျက်ရင် ပြင်ရအောင်၊ နောက်ထပ် ကားစီးရေ ထပ်တိုးလို့ရအောင်ပါ၊ အခုတော့ ဆရာတော်ရဲ့ သွန်သင်ဆုံးမမှုကြောင့် ဒကာ၊ ဒကာမတွေပါ အားတက်သရော ပါဝင်လာကြပါပြီ ဘုရား”

“အခုဆိုရင် ရန်ကုန်က ဒါရိုက်တာဦးသုခ ဦးဆောင်ပြီး သရုပ်ဆောင်တွေပါ အသုဘယာဉ်ဒါနကို ပြုနေကြပါပြီ၊ သာဓု ခေါ်စရာပါဘုရား၊ သရုပ်ဆောင် အကယ်ဒမီကျော်သူဆိုရင် သူပိုင်ခြံကွက်တစ်ခုကို အသုဘ ယာဉ်ထားရအောင် လှူပါတယ်၊ အရင်က ရန်ကုန်ဘက်ကလူတွေဟာ အနေကြပ်၊ အသေကြပ်ပါ ဘုရား”

“ဘယ်လို ကြပ်တာလဲ”

“ကုန်ဈေးနှုန်းနဲ့ အိမ်၊ ခြံ၊ မြေဈေးနှုန်းတွေ ကြီးမားတော့ အနေကြပ်ကြတာပေါ့ ဘုရား၊ သေပြီ ဆိုရင်လည်း သုံးလေးသောင်းမှမကုန်ရင် မြေမကျတော့ အသေလည်း ကြပ်တာပေါ့ဘုရား၊ တချို့ဆိုရင် ဆေးရုံမှာ မိဘဖြစ်သူ သေသွားရင် အသုဘမချနိုင်လို့ အလောင်းထားပြီး ထွက်ပြေးသွားကြရတယ်လို့ သိရပါတယ်ဘုရား၊ အလောင်းရှင်မရှိတော့ ဆေးရုံက ဖြစ်သလိုသဂြိုဟ်ရတာပေါ့ ဘုရား”

“တော်တော် အဖြစ်ဆိုးကြပါလား”

“ဆိုးပါတယ်ဘုရား၊ ဒီအဖြစ်သနစ်တွေကို မြင်ရတဲ့ ဦးသုခက သူ့စာအုပ်တစ်အုပ်က ရသမျှ ငွေလေးကို မတည်ပြီး ကြိုးစားရာကနေ ရန်ကုန်ကတစ်ဆင့် နေပြည်တော်ပျဉ်းမနားမှာလည်း နာရေးကူညီမှု အသင်းတွေ ပေါ်ပေါက်လာပါပြီဘုရား၊ တစ်ပြည်လုံး နာရေးကူညီမှုအသင်းတွေ တည်ထောင်ထွန်းကားနိုင် ကြပါစေလို့လည်း ဆန္ဒပြုဆုတောင်းမိပါတယ် ဘုရား”

စိတ်ဝင်တစား နားထောင်နေသော အနီးမှ ဒကာက -

“အဲဒီလို အလောင်းတွေ သဂြိုဟ်ပေးတဲ့အတွက် ဘယ်လိုအကျိုးတွေ ရနိုင်သလဲ ဘုရား”

“ရတဲ့ အကျိုးတွေကတော့ အများကြီးပါ၊ အထူးခြားဆုံး အကျိုးကတော့ နောင်တစ်ချိန်မှာ စည်းစိမ်ဥစ္စာတွေ ဘယ်လောက်ပဲရှိရှိ၊ သံဝေဂဉာဏ်တွေဝင်လာပြီး ရဟန္တာဖြစ်ရတယ်ဆိုတဲ့ အကျိုးကိုရပါတယ်၊

အရှင်မဟာကဿပဖြစ်လာမယ့် ယသသူဌေးသားဟာ အတိတ်ဘဝတစ်ခုတုန်းက သူတစ်ပါးအလောင်းတွေကို မီးသဂြိုဟ်ပေးတဲ့ နာရေးကုသိုလ်တွေကို ပြုလုပ်ခဲ့ပါတယ်။”

“အလောင်းတွေကို မီးရှို့ရင်းနဲ့ မတင့်တယ်ခြင်း ဆိုတဲ့ အသုဘဘာဝနာ၊ မိမိရဲ့ သေခြင်းကို အဖန်ဖန် အမှတ်ရတဲ့ မရဏာနုဿတိ ဘာဝနာတွေကို အလိုလိုပွားများပြီးသား ဖြစ်နေတာပေါ့။ ဒါကြောင့် အခုလို စည်းစိမ်ချမ်းသာအပြည့်နဲ့ သူဌေးသားဘဝမှာ နေရပေမယ့်လို့ သံဝေဂဉာဏ်တွေ ဝင်လာပြီး ဘုရားထံမှာ ရဟန်းပြုလိုက်တယ်။”

“နာရေးကုသိုလ် ပြုလုပ်ခဲ့စဉ်က ပွားများခဲ့တဲ့ ဘာဝနာကုသိုလ်တွေကြောင့် လွယ်ကူတဲ့အကျင့်၊ လျှင်မြန်တဲ့ အသိဉာဏ်နဲ့ ရဟန္တာဖြစ်တော်မူခဲ့ရပါတယ်။ ဒါဟာ အလောင်းတွေကို သဂြိုဟ်ပေးလို့ ရရှိတဲ့ ကောင်းကျိုးတွေပဲပေါ့”

“ဒါဆိုရင် တပည့်တော်တို့လည်း နာရေးကိစ္စဆိုရင် ထက်ထက်သန်သန်နဲ့ အကူအညီပေးတော့ မယ်ဘုရား၊ ဒီလို ကောင်းကျိုးတွေကို မသိရသေးတော့ အရင်တုန်းက နာရေးနဲ့ပတ်သက်လို့ ကူညီခွင့်ရရင် သာမာန်လောက်ပဲ သဘောထားမိတယ် ဘုရား”

“ဝမ်းသာပါတယ် ဒကာကြီး”

“အင်း - တပည့်တော်လည်း စာတွေသင်ခဲ့ပါရက်နဲ့ သတိမမူ ဂူမမြင် ဖြစ်နေတယ်။ အခုလို ဦးဇေန ရှင်းပြလိုက်မှပဲ ‘အသုဘမြင်တာ မင်္ဂလာ’ လို့ သေချာသိရပါပြီ။ ဦးဇေနကို ကျေးဇူးတင်ပါတယ်”

“မှန်ပါ။ ဝမ်းသာအားရ ရှိလှပါတယ်ဘုရား”

ကူးတို့ခပြဿနာ

- ❖ သေရွာကာလ၊ ရောက်ကြသောခါ
ကိုယ့်နောက်ကိုကား၊ ဘာများပါမှာ
ပစ္စည်းစုစု၊ တစ်ခုမပါ
ကိုယ်ပြုထား ကံများပါမည်သာ။
- ❖ အထုပ်ကလေးတစ်ပြင်ပြင်
ကိုယ့်နောက်ပါမည်ထင်
အထုပ်ရှင် သေလို့သွား
ကျန်တဲ့သူတွေ ဝေလို့စား
ဘာကမှလည်း ပါမသွား
သေရွာကျတော့ အပါယ်လား
နိဗ္ဗာန်ရောက်ဖို့ အခက်သား ။ ။

(တိပိဋကဓရဆရာတော် ဦးကောသလ္လ)

အထက်ပါ ကဗျာလေးကို ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တိုင်း နာဖူးကြ၊ ကြားဖူးကြပါ၏။

“ကိုယ်သေရင် ဘာမှ ပါတာမဟုတ်ဘူး။ ဝတ်ပေးလိုက်တဲ့ အဝတ်အစားက ကောင်းနေရင်တောင် သုဘရာဇာက ချွတ်ယူလိုက်သေးတယ်။ ကိုယ်လုပ်ထားတဲ့ ကုသိုလ်ပဲ ကိုယ့်နောက်ကို ပါမှာ။”

စသော သံဝေဂစကားများကိုလည်း ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တိုင်းလိုလို ပြောဆိုဖူးကြ၏။ ဤကဗျာ၏ ဆိုလိုရင်းနှင့် ဤစကား၏အဓိပ္ပါယ်တို့မှာ ဘုရားဟောနှင့် တစ်ထပ်တည်းကျအောင် မှန်ကန်၏။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် တို့သည် နားက မှန်ကန်သောအသံတို့ကို ကြားရပြီး၊ ပါးစပ်က မှန်ကန်သောစကားကို ပြောဆိုနေကြသော် လည်း အသိဉာဏ်သည်ကား မှားယွင်းသော အယူအဆတစ်ခုခုကို လက်ခံနေတုန်းပင် ဖြစ်၏။

ထိုအယူအဆကား ‘သေသူ၏ ပါးစပ်ထဲတွင် ကူးတို့ခ ထည့်ရမည်’ဟူသော အယူအဆပင် ဖြစ်၏။ မည်သူကစ၍ ထွင်ခဲ့သည်မသိ၊ ကူးတို့ခမထည့်လျှင်ပင် ဘဝကူးမကောင်းနိုင်တော့သလို ထင်နေကြ၏။ သံသရာ ကူးပြောင်းရာတွင် ကုသိုလ်ကံက ကောင်းသော နေရာသို့ ပို့ပေး၍ အကုသိုလ်ကံက မကောင်းသော နေရာသို့ ပို့ပေးခြင်း ဖြစ်သည်။

ကူးတို့ခ ဆိုသည်ကား ဘဝကူးပြောင်းရာ၌ ဘာမှပတ်သက်သည် မဟုတ်ပါချေ။ ကူးတို့ခသမိုင်း ကြောင်းကို ကျွန်ုပ်တို့ မှတ်သားရဖူးသည်မှာ ရှေးခေတ်မြန်မာမင်းများသည် သီလလုံခြုံ၏။ လောဘ အလွန် နည်း၏။ မည်သူမျှ ငွေကိုအပိုအနေဖြင့် စုဆောင်းထားခြင်း မရှိ။ ပစ္စည်းဥစ္စာ အသုံးအဆောင်များကို ငွေကြေးနှင့် ဝယ်ယူခြင်း မရှိကြဘဲ လဲလှယ်သုံးဆောင်လေ့ရှိကြသည်။

ထို့ကြောင့် လောဘနည်းကြသော မြန်မာတို့၏အလယ်တွင် ငွေကြေးဆိုသည်မှာ ဘာမှတန်ဖိုးရှိ သောအရာ မဟုတ်ကြပေ။ လောဘနည်းပြီး သီလလုံခြုံကြသော အနီးစပ်ဆုံး မြန်မာများအကြောင်းကို တင်ပြ ရလျှင် အမရပူရခေတ်မှ ဘိုးတော်မင်းတရားနှင့် ပြည်သူ့အားလုံးတို့သည် လောဘနည်းပြီး သီလလုံခြုံကြသော ကြောင့် သက်တမ်းပြည့် နေကြရ၏။ အနာရောဂါကင်း၏။

အသက်တစ်ရာပြည့်မှသာ သေကြရသဖြင့် အသဘာတစ်ခုနှင့် ကြုံကြိုက်ဖို့ရာ အင်မတန်ခဲယဉ်း၏။ လူတစ်ယောက်သေလျှင် ကြိတ်တိုးကြိတ်တိုး ကြည့်ကြရသည် ဆို၏။ ထိုသို့ လူအသေပျောက် အလွန်နည်းပါး သောကြောင့် ‘အမရပူရ- သေခြင်းမရှိသောမြို့’ ဟု အမည်ပေးထားခြင်း ဖြစ်၏။

ရှင်အရဟံနှင့် အနော်ရထာမင်းတို့၏ ကျေးဇူးကြောင့် ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာစစ်စစ်များ ဖြစ်ကြ သဖြင့် သေသူနှင့်ပတ်သက်၍ အပိုကုန်ကျမည့် ကကာသနအလုပ်များ တစ်ခုမျှ မလုပ်ကြပေ။ သေသူအတွက် တကယ်အကျိုးရှိမည့် အလုပ်များကိုကား ဟာကွက်မရှိအောင် ပြုလုပ်လေ့ရှိကြ၏။

ဥပမာအားဖြင့် -

သေသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ရဟန်းသံဃာတော်များကို ပင့်ဖိတ်ပြီး ဆွမ်း၊ သင်္ကန်းစသော လှူဖွယ် ဝတ္ထုမျိုးစုံကို ပြည့်စုံအောင်လှူကာ အမျှအတန်း ပေးဝေလေ့ရှိ၏။ တတ်နိုင်သောသူများဆိုလျှင် ကျောင်းကန် ဇရပ်များကိုပါ ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းပြီး အမျှပေးဝေ၏။

ကျန်ရစ်သူများက အစားအစာလှူဒါန်းပြီး အမျှပေးဝေလျှင် တစ်ဖက်လူမှာ အစားအစာကိုရရှိ၏။ အဝတ်အထည်လှူပြီး အမျှပေးဝေလျှင် အဝတ်အထည်ကို ရရှိ၏။ အဆောက်အဦပေးလှူပြီး အမျှပေးဝေလျှင် အဆောက်အဦကို ရရှိ၏။ ရေကန်ကိုပေးလှူပြီး အမျှပေးဝေလျှင် ရေကန်ကိုရရှိ၏။ ထိုအချက်ကို သေချာစွာ သိရှိထားသော ရှေးမြန်မာကြီးများသည် အလှူမျိုးစုံပေးလှူပြီး အမျှပေးရန်ကိုသာ အဓိကထားကြ၏။

သေသူအတွက်ရော ကျန်ရစ်သူများအတွက်ပါ ဘာမျှအကျိုးမရှိသည့် အလောင်းကောင်ကို မိတ် ကပ်၊ ပေါင်ဒါ ခြယ်သခြင်း၊ ဓာတ်ပုံများ ရိုက်ခြင်း၊ ဝမ်းနည်းကြောင်း ကြော်ငြာထည့်ခြင်း၊ ငွေများစွာကုန်သည့် ခေါင်းပုံးကို ပြုလုပ်ခြင်း၊ အုတ်ဂူပြုလုပ်ခြင်းစသော အလုပ်တို့ကို တစ်ခုမျှ မလုပ်ပေ။

ဖျာဟောင်းတစ်ခုနှင့်ပတ်ပြီး လူနှစ်ယောက်ထမ်းကာ မြတ်ကမ်းစပ်တွင် သွားထားသည်။ မြစ် တစ်ဘက်ကမ်းရှိ လူသူမရှိသောတောကြီးကို သုသာန်အဖြစ် သတ်မှတ်ထားသည်။ ပြန်ခါနီးတွင် လူသေ၏ ပါးစပ်ထဲတွင်လည်း သုဘရာဇာအတွက် ဟိုဘက်ကမ်းပို့ခ (ကူးတို့ခ)အဖြစ် ငွေတစ်မတ် ထည့်ပေးခဲ့သည်။

တချို့ကလည်း ခေါင်ရမ်းပန်းကို လူသေ၏ခေါင်းတွင် ပန်ပေးလိုက်သည်နှင့် ရှေးမြန်မာကြီးတို့၏ သီလတန်ခိုးကြောင့် လူသေသည် သူ့အလိုလို သုသာန်ရှိရာ မြစ်ကမ်းစပ်သို့ ထသွားသည်ဟု အဆိုရှိသည်။ ကမ်းစပ်ရောက်သည်နှင့် သုဘရာဇာက ခေါင်းမှ ခေါင်ရမ်းပန်းကို ဖြတ်လိုက်သည်။ ထိုအခါ လူသေသည် မြေပေါ်သို့ လဲကျသွား၏။ သုဘရာဇာက ပါးစပ်ထဲမှ ငွေတစ်မတ်ကိုထုတ်ယူပြီး တစ်ဖက်ကမ်းသို့ ပို့ပေးလိုက် သည်။ တစ်ဘက်ကမ်းရောက်သည်နှင့် မြေကြီးပေါ်သို့ အသာချထားလိုက်သည်။

ဥအခါတွင် သားစားတိရစ္ဆာန်တို့က လာရောက်စားသောက်ပစ်လိုက်သဖြင့် သေသူအတွက် ဒါန ကုသိုလ် ထပ်မံဖြစ်ရပါသေးသည်။ ဤရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အလောင်းကို မြေမြှုပ်ခြင်း၊ ဂူသွင်းခြင်း၊ မီးရှို့ခြင်းတို့ကို ရှေးမြန်မာကြီးများ မပြုလုပ်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ သေသူ၏ခေါင်းတွင် ခေါင်ရမ်းပန်း ပန်ပေးရုံမျှဖြင့် မည်သူမျှ လိုက်ပို့စရာမလိုဘဲ သူ့အလိုလို ထသွားသည်ဆိုသောအချက်ကို ယခုခေတ်လူများအနေဖြင့် ယုံချင်မှယုံပေမည်။

ဣဇ္ဈတိ ဘိက္ခဝေ သီလဝတော
စေတောပဏိမိ ဝိသုဒ္ဓတ္တာ။ (အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်)

ချစ်သား ချစ်သမီးတို့၊ သီလရှိသောသူတို့၏ အလိုဆန္ဒသည် စင်ကြယ်သောကြောင့် အလိုဆန္ဒ မှန်သမျှ ပြည့်စုံရ၏။

ဤကား ဘုရားဟောဖြစ်၏။ ကျွန်းကြီးလေးကျွန်းတွင် တောင်ကျွန်းနေသူများသည် သက်တမ်း အမြဲမရှိ၊ ဆယ်နှစ်နှင့် သေသူများရှိသလို အနှစ်တစ်ရာနေမှ သေသူများလည်း ရှိ၏။ အရှေ့ကျွန်း နေသူများမှာ နှစ်ပေါင်းခုနစ်ရာ အသက်ရှည်၏။ အနောက်ကျွန်းကား အနှစ်ငါးရာ အသက်ရှည်၏။ မြောက်ကျွန်းကား အနှစ် တစ်ထောင် အသက်ရှည်၏။

မြောက်ကျွန်းသူ မြောက်ကျွန်းသားများ အသက်တစ်ထောင်အထိ အသက်ရှည်ရခြင်းမှာ သူတို့ လုံခြုံအောင် စောင့်ထိန်းထားကြသော သီလတန်ခိုးကြောင့်ပင် ဖြစ်၏။ မြောက်ကျွန်းသူ မြောက်ကျွန်းသားများ အားလုံးသည် သီလတန်ခိုးကြောင့် အားလုံးကျန်းမာသန်စွမ်းပြီး လူချောလူလှတွေချည်း ဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓလက်ထက် တော်က ဇောတိကသူဌေးမယား အတုလကာရီသည် မြောက်ကျွန်းသူ ဖြစ်၏။ ဇောတိကသူဌေးအတွက် နတ် များက ဆောင်ယူပေးခြင်း ဖြစ်၏။ သူ၏ခန္ဓာကိုယ်သည် နွေအခါတွင် အေးပြီး၊ ဆောင်းအခါတွင် နွေး၏။ သီလ တန်ခိုးကြောင့် သဘာဝက ဖန်တီးပေးထားခြင်း ဖြစ်၏။

မြောက်ကျွန်းသူမြောက်ကျွန်းသားတို့သည် ကလေးမွေးပြီးလျှင် နို့တိုက်ကျွေးစရာမလို၊ ကလေးကို တွေ့သမျှလူများက ကလေး၏ပါးစပ်ထဲ မိမိတို့လက် ထည့်ပေးလိုက်ဖို့သာလို၏။ ထိုလက်ညှိုးကပင် နို့ထွက် လေ၏။ သူတို့တွင် မည်သည့်အနာရောဂါမှ မရှိသဖြင့် ဆေးကုစရာလည်း မလိုအပ်ပေ။ အဆောက်အဦအတွက် လည်း ကိုယ်တိုင်အိမ်ဆောက်စရာ မလို။ သစ်ပင်က အိမ်ဖြစ်ပေးရ၏။

ဝတ်ရေးစားရေးအတွက်လည်း ပူပင်စရာ မရှိ။ ပဒေသာပင်များက လိုရာကို သီးပေးရသည်။ အထူးခြားဆုံးကား မြောက်ကျွန်းသူ မြောက်ကျွန်းသားတစ်ယောက်သေလျှင် အပင်ပန်းခံပြီး သင်္ဂြိုဟ်စရာမလို ပေ။ သေသူအား အဝတ်ဖြူနှင့်ပတ်ကာ ရွာလည်ရှိ ကျောက်ဖျာပေါ်တွင် တင်ထားလိုက်ရုံသာ ရှိသည်။ သူတို့၏ သီလတန်ခိုးကြောင့် ရောမငှက်ကြီးများက ရုပ်အလောင်းကိုလာချီကာ ပင်လယ်ထဲပစ်ချပြီး သင်္ဂြိုဟ်ပေးကြသည်။

ဤအချက်ကို ထောက်ဆ၍ ရှေးမြန်မာကြီးများ၏ သီလတန်ခိုးကြောင့် လူသေကို ခေါင်ရမ်းပန်း ပန်ပေးလိုက်သည်နှင့် သူ့အလိုလို သုသာန်ရှိရာသို့ ထသွားသည်ဆိုခြင်းမှာ ဟုတ်နိုင်ဖွယ်ရှိသည်ဟု ထင်မိ၏။ ရှေးခေတ်က ကူးတို့ခ ထည့်ပေးသည်မှာ သုဘရာဇာအတွက်သာဖြစ်ကြောင်း စာရှုသူများ သိလောက်ပေပြီ။

ယခုခေတ်တွင်ကား -

သုဘရာဇာများအတွက် ကျင်းတူးခ၊ အခေါင်းခများကို သီးသန့်ပေးနေရပြီဖြစ်သဖြင့် ကူးတို့ခ ထည့်စရာ မလိုကြောင်း ထင်ရှား၏။

တစ်ဖန် သံသရာအတွက်လည်း ‘ကူးတို့ခ’နှင့် ဘာမှမဆိုင်၊ ‘ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်’နှင့်သာ ဆိုင်ကြောင်း ထင်ရှားပေါ်လွင်နေ၏။ လူဆယ်ယောက်သေလျှင် ငွေနှစ်ကျပ်ခွဲ မြေကြီးထဲရောက်ပြီး အလကားဖြစ်ရ၏။ အယောက်တစ်ရာဆိုလျှင် ငွေ (၂၅)ကျပ်၊ အယောက်တစ်ထောင်ဆိုလျှင် ငွေ(၂၅၀)ကျပ်၊ အယောက်တစ်သောင်းဆိုလျှင် ငွေ(၂၅၀၀)ကျပ်၊ အယောက်တစ်သိန်းဆိုလျှင် ငွေ(၂၅၀၀၀၀)ကျပ်၊ မြေကြီးထဲတွင် အလကားဖြစ်ပြီး ပျက်ဆီးသွားရ၏။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ခေတ်အဆက်ဆက်တွင် လူပေါင်းသန်းနှင့်ကျော်၍ သေဆုံးသွားခဲ့ပြီးဖြစ်ရာ ငွေများသည်လည်း သန်းနှင့်ချီခဲ့လေပြီ။

မှားယွင်းသည့် အယူအဆတစ်ခုကြောင့် ဘာသာရေး၊ လူမှုရေး၊ ကျန်းမာရေး မည်သည့်အတွက်မှ အကျိုးမရှိဘဲ မြေကြီးထဲတွင် ပျက်စီးသွားရသော ငွေများကို တွေးမိတိုင်း နှမြောစရာ ကောင်းလှတော့၏။ မည်သည့်ကောင်းကျိုးမှ မရှိသော အယူအဆကြီးကို အလျှင်အမြန် ပယ်စွန့်နိုင်ကြပါစေ။

သာသနာပွဲ ပြဿနာ

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ ဘုရားခန်းတွင် ငှက်ပျောငါးဖီးဆိုင် ကန့်တော့ပွဲကို အိမ်အတော်များများတွင် တွေ့ရတတ်၏။ မေးကြည့်လျှင် ‘သာသနာပွဲ’ဟု ဖြေကြ၏။ သာသနာငါးထောင်ကို ရည်မှန်း၍ ငှက်ပျောငါးဖီး ထည့်သည့် သဘောပင်။ သာသနာဟူသည် ‘အဆုံးအမ’ဟု အဓိပ္ပါယ်ရ၏။ အရကောက်လျှင် ဗုဒ္ဓဟောကြားတော်မူသော တရားတော်များကိုရ၏။

သာသနာသည် ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်သောကြောင့် ကန့်တော့ပွဲစသော ပစ္စည်းများဖြင့် ပူဇော်၍မရပေ။ သာသနာတော်ကို ထေရဝါဒနည်းကျကျ ပူဇော်လိုလျှင် -

- (၁) အကုသိုလ်မှန်သမျှကို မပြုလုပ်ခြင်း။
- (၂) ကုသိုလ်မှန်သမျှကို ပြည့်စုံစေခြင်း။
- (၃) မိမိစိတ်ကို ဖြူစင်အောင်ထားခြင်း။

ဟူသော ဘုရားရှင်တို့၏ အဆုံးအမအတိုင်း နေထိုင်ကျင့်သုံးရန်သာ ဖြစ်၏။ ထိုသို့မဟုတ်ဘဲ သာသနာကို ပစ္စည်းအာမိသဖြင့် ပူဇော်ပေးချင်ပါသေးသည်ဆိုလျှင် မြတ်စွာဘုရားအဆုံးအမအတိုင်း နေထိုင်ကြသော သူတော်ကောင်းများကို ထောက်ပံ့လှူဒါန်းကြရန်ပင် ဖြစ်၏။ ဤစကားသည်ကား မှန်းဆရေးသားခြင်းမဟုတ်။ ဗုဒ္ဓ၏ ညွှန်ကြားချက်အတိုင်း ရေးသားခြင်းဖြစ်၏။

ပုဏ္ဏားတစ်ဦးသည် ဗုဒ္ဓအား ထူးခြားသောမေးခွန်းတစ်ခု မေးဖူး၏။

“မြတ်စွာဘုရား၊ ရတနာသုံးပါးကို ပူဇော်ရာ၌ ဘုရားရတနာကိုလည်း ပူဇော်ရန် လွယ်ကူပါသည်၊ သံဃာရတနာကိုလည်း ပူဇော်ရန် လွယ်ကူပါသည်၊ တရားရတနာကိုကား ပူဇော်ရန် မလွယ်ကူ ဖြစ်နေပါသည်၊ တပည့်တော်သည် တရားရတနာကိုလည်း ပူဇော်လိုပါသည်၊ ညွှန်ကြားပေးတော်မူပါ ဘုရား။”

ထိုအခါ ဗုဒ္ဓက တရားရတနာများကို အများဆုံး ဆောင်ထားရာ အရှင်အာနန္ဒာကို ပူဇော်ရန် ညွှန်ပြတော်မူခဲ့၏။ ဤအချက်ကိုထောက်၍ သာသနာတော်ကို ပူဇော်လိုလျှင် ဗုဒ္ဓ၏အဆုံးအမအတိုင်း နေထိုင် ကြသော သူတော်ကောင်းများကို ပူဇော်ပါဟု ညွှန်ပြခဲ့ခြင်း ဖြစ်၏။ အမှန်ကား သာသနာပွဲသည် ဂိုဏ်းဆရာ (ထွက်ရပ်ပေါက်)ဆရာများ၏ လှည့်ကွက်တစ်ခုသာ ဖြစ်၏။

လောကီထွက်ရပ်လမ်းသည် ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့် ဘာမျှ မပတ်သက်ပေ။ တခြားစီ ဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓက ‘ခန္ဓာ ငါးပါးကို အနိစ္စ-အမြဲမရှိ၊ ခဏိကမရဏဖြင့် အမြဲသေနေ၏၊ ပျက်နေ၏’ဟု ပြ၏။ ထွက်ရပ်ပေါက်များက ‘ခန္ဓာငါးပါးကို မပျက်မစီး အမြဲတည်သည်’ဟု ယူဆ၏။ ထို့ကြောင့် မသေအောင်ဆိုပြီး ဆေးအမျိုးမျိုး၊ အင်း အမျိုးမျိုး၊ ရေထုံ၊ မီးထုံအမျိုးမျိုးဖြင့် ကြိုးစားကြခြင်း ဖြစ်၏။

‘ဗုဒ္ဓက သုံးဆယ့်တစ်ဘုံရှိ သတ္တဝါအားလုံးသည် အို၊ နာ၊ သေ ဆင်းရဲဆိုးကြီး ရှိသောကြောင့် ဒုက္ခ’ဟု ဟော၏။ ထွက်ရပ်ပေါက်ဝိဇ္ဇာများက ‘သူတို့ခန္ဓာကို သုခ- ချမ်းသာသည်’ဟု ယူဆ၏။ ထို့ကြောင့် အသက်ရှည်ရှည်နေရခြင်းကို နှစ်သက်ကြခြင်း ဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓက ‘ခန္ဓာငါးပါးကို အနတ္တ-အစိုးမရ၊ ကိုယ်ပိုင်မဟုတ် အနှစ်သာရ မရှိ’ဟု ပြ၏။

ထွက်ရပ်ပေါက်ပုဂ္ဂိုလ်များက ‘ခန္ဓာငါးပါးကို အတ္တ-အနှစ်သာရ ရှိ၏။ ငါစေခိုင်းသလိုရ၏’ဟု ယူဆ၏။ ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့် မည်မျှကွာခြားနေပါသနည်း။ သို့သော် သူတို့သည် ‘ငါတို့ ထွက်ရပ်လမ်းစဉ်သည် ဗုဒ္ဓ ဝါဒနှင့် ဘာမျှမဆိုင်၊ တစ်လမ်းစီဖြစ်သည်’ဟု မကြေညာရဲ။

ထိုသို့သာ ပြတ်ပြတ်သားသား ကြေညာလိုက်လျှင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ သူတို့နောက်သို့ ပါကြ တော့မည် မဟုတ်။ ထိုအခါ စိုနေသော သူတို့နှုတ်ခမ်းမှ ဆီများလည်း ခြောက်သွားကြပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ဘုရားတည်ပြခြင်း၊ ဂုဏ်တော်ပုတီးစိပ်ပြခြင်း စသည်ဖြင့် ဗုဒ္ဓဝါဒအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်ရ၏။ ထွက်ရပ်ပေါက် လမ်းစဉ်ကို ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့် အတူဖြစ်သယောင် နေပြကြ၏။

ဗုဒ္ဓ၏ သာဝကားများကို သူတို့၏ သာဝကများဖြစ်အောင် သိမ်းသွင်းနည်းကလည်း အင်မတန် ထိရောက်အောင်မြင်၏။ သူတို့၏ဆွဲဆောင်နည်းကား ဂုဏ်တော်ပုတီးစိပ်ခိုင်းခြင်းဖြစ်၏။ ဂုဏ်တော်ကို ရက်ရှည် လများ ပုတီးစိပ်လာသဖြင့် ကောင်းကျိုးပေးတော့မည်ဆိုလျှင် သူတို့က ကြိုတင်သိ၏။ လောကီသမထ တန်ခိုး ကြောင့် ဖြစ်၏။

ထိုသို့ သိသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ‘မင်းကို အဘက မ၊စ စောင့်ရှောက်မယ်၊ ဘယ်နေ့ဘယ်လမှာ ငွေတွေ အထုပ်လိုက် ဝင်လာလိမ့်မယ်၊ ဘယ်နေရာမှာ အဘနာမည်နဲ့ စေတီတည်ပေးပါ’ဟူ၍ အိပ်မက်မှ ဖြစ်စေ၊ ပုတီးစိပ်နေစဉ် အာရုံထဲမှဖြစ်စေ အသိပေးတတ်၏။ ဘုရားဂုဏ်တော် ပွားများသောကြောင့် ရသော ကောင်းကျိုးကို သူပေးလို့ရသော ကောင်းကျိုးဟူ၍ အချောင်နာမည်ဝင်ယူခြင်း ဖြစ်၏။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ကား ထိုမျှအထိ မတွေးနိုင်၊ မိမိတို့၏ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာနှင့် ကံ၊ ဉာဏ်၊ ဝီရိယကြောင့် ရသောကောင်းကျိုးများကို ‘အဘက ပေးသောအရာများ’ဟု အယူဆမှားပြီး ဗုဒ္ဓ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ နေရာတွင် ‘ဘိုးတော် သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ အဘ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ’ ဖြစ်ကာ သရဏဂုံ ညှိုးနွမ်းသွားရတော့၏။ အထူး သတိထားသင့်ပေစွ။

(ဓာတ်စုံ နတ်စုံ၊ ဘိုးတော်ယုံ၊ ညှိုးကြုံသရဏ)

ဟူသောစာပိုဒ်ကလေးကို အမြဲသတိရနေသင့်၏။ ယခု သာသနာပွဲဆိုသည်မှာလည်း သာသနာကို ပူဇော်ခိုင်းသလိုလိုနှင့် သူတို့ကို ပူဇော်ခိုင်းခြင်းဖြစ်၏။ သမထဘာဝနာပွားများသူများကို ဖြစ်စေ၊ ဝိပဿနာ

ဘာဝနာ ပွားများသူများကို ဖြစ်စေ တရားရရန် သမာဓိလေးတက်လာသည်နှင့် သူတို့ထွက်ရပ်ပေါက် ဝိဇ္ဇာ လမ်းသို့ မပါပါအောင် ဆွဲတော့၏။

ကျွန်ုပ်၏ မိခင်ကြီးသည်လည်း အများအပြောကောင်းသည်နှင့် သာသနာပွဲတစ်ပွဲ တင်ထားမိ၏။ သာသနာဆိုသော စကားကို ယုံစားမိသောကြောင့် ဖြစ်၏။ ဘိုးတော်ကို ယုံကြည်၍ မဟုတ်ပေ။ တစ်နေ့တွင် မိခင်ကြီးသည် ဘုရားခန်းရှေ့ထိုင်၍ ဝိပဿနာဘာဝနာတရား ပွားများနေ၏။ သမာဓိရလာသည်နှင့် ထူးခြားသော အာရုံတစ်ခုကို တွေ့ရ၏။

ဝတ်ဖြူစင်ကြယ်တစ်ယောက် သာသနာပွဲပေါ်တွင် ပေါ်လာကာ ဓာတ်လုံးတစ်လုံးကို ပြသနေ၏။ သူသည် မိခင်ကြီးကို လောကုတ္တရာ ဝိပဿနာလှိုင်းမှ လောကီထွက်ရပ်ပေါက်လှိုင်းသို့ ဆွဲဆောင်နေခြင်းဖြစ်၏။ ဆရာကောင်းမရှိသူဆိုလျှင်ကား မိမိရမည့် မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်ကို မရအောင် အန္တရာယ်ပြုနေသည့် မာရ်နတ်၏ ဘက်တော်သားဟု မသိဘဲ ‘မ,စမည့် ဝိဇ္ဇာကို တွေ့ရပြီ’ဟု ဆိုကာ ထုခန်မတတ် ဝမ်းသာကြမည်ဖြစ်၏။

မိခင်ကြီးကား ကျွန်ုပ်ထံမှ ဝိပဿနာ တရားဓမ္မများကို နာကြားထားရသောကြောင့် အနှောင့်အယှက်ဟု သိသွားကာ ချက်ချင်း အာရုံကို ဖြစ်ပျက်ရှုပစ်လိုက်၏။ ထို့နောက် ယုတ္တိမရှိသော ‘သာသနာပွဲ’ အမည်ခံ ‘ဝိဇ္ဇာပွဲ’ ကိုလည်း ထိုနေ့မှစ၍ မတင်တော့ပေ။ သာသနာတော်ကို ထိထိရောက်ရောက် ပူဇော်ခြင်းကား ဝိပဿနာတရားကို နာကြားအားထုတ်ခြင်းပါတည်း။

မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်ကို ရစေမယ့် ဝိပဿနာတရားကို နာကြားအားထုတ်လို့ ရနိုင်တဲ့ အချိန် ကာလကိုသာ ‘သာသနာပွဲ’လို့ ခေါ်တာပါ။ အခု သာသနာနှစ်ပေါင်း ၂၅၄၆ နှစ် ကုန်သွားပြီ။

နောက်ထပ် သာသနာနှစ်ပေါင်း ၂၄၆၄ နှစ်ပဲ ကျန်တော့တယ်၊ ‘သာသနာနှစ်ပေါင်း ၂၀၀၀ ကျော် ကြီး ကျန်သေးတာပဲ’ဆိုပြီး အေးအေးဆေးဆေး မနေလိုက်ပါနဲ့။

ကျန်တဲ့ သာသနာနှစ်ပေါင်း ၂၀၀၀ ကျော်ဟာ မိမိနဲ့ ဘယ်လောက်ဆိုင်တယ်ဆိုတာ သေသေချာချာ စဉ်းစားပါ။ ဒီနေ့သေပြီး အပါယ်ကျသွားရင် နက်ဖြန်သာသနာဟာ ကိုယ်နဲ့မဆိုင်တော့ပါဘူး။

သာသနာဟာ ကိုယ်မသေခင် နာရီပိုင်း၊ ရက်ပိုင်းလောက်ပဲ ဆိုင်တာပါ။ ဒါကြောင့် အသေမဦးမီမှာ ဉာဏ်ဦးအောင် ကြိုးစားပါ။

(မေတ္တာရှင်-ရွှေပြည်သာ၏ မဂ်တားဖိုလ်တား အန္တရာယ်များ)

ရက်လည်ပြဿနာ

၂၀၀၀ ပြည်နှစ်၏ မိုးတွင်းကာလကပင် ဖြစ်၏။ ကျွန်ုပ်သီတင်းသုံးရာ ရွှေပြည်သာမြို့၊ မန္တလေး ကျောင်း၏ရှေ့တွင် ကုက္ကိုပင်ကြီး နှစ်ပင်ရှိ၏။ အရိပ်အာဝါသကောင်းသဖြင့် လမ်းသွားလမ်းလာများ မကြာခဏ နားခိုကြ၏။ ခုံတန်းရှည်များနှင့် သောက်ရေအိုးစင်တစ်ခုကို စီမံပေးထားခြင်းကြောင့်လည်း လူပုဂ္ဂိုလ်များ သာမက ရဟန်း၊ သာမဏေများပင် ဝင်ရောက်နားနေတတ်ကြ၏။

ဤ (၆)ရပ်ကွက် အတွင်းတွင် ဘုန်းကြီးကျောင်းပေါင်း (၇၀)ခန့်ရှိ၏။ သရက်တောတိုက်ကဲ့သို့ ဘုန်းကြီးကျောင်း ရပ်ကွက်ကြီး တစ်ခုပင် ဖြစ်၏။ ထူးခြားချက်တစ်ခုကား ဤတစ်ရပ်ကွက်လုံးတွင် ကျွန်ုပ် ကျောင်းမှ ရေသည် အကောင်းဆုံး အလေးပင်ဆုံးဖြစ်နေခြင်းပင်။ ရန်ကုန်မြို့ပေါ်မှ ဒကာများကပင် ဂျိုးဖြူ ရေထက် ကောင်းသည်ဟု ချီးမွမ်းကြ၏။

ကျွန်ုပ် စာချဘုန်းကြီးဘဝက စာသင်သား သံဃာသုံးဆယ်ကျော်အတွက် တစ်နေ့တွင် ရေစည် နှစ်ဆယ်ခန့် တိုက်နှိပ်လှူခဲ့သော ကုသိုလ်ကြောင့်ဟု ထင်မိ၏။ ထိုသို့ ရေကောင်းသဖြင့် လူရော ရှင်ရဟန်းပါ နားနားနေနေ ရေဝင်သောက်ကြခြင်း ဖြစ်၏။ ထိုရက်က ကျွန်ုပ်တို့ နေ့ဆွမ်းစားပြီးစ အချိန်ပင်ဖြစ်၏။

ကျောင်းရှေ့ ကုက္ကိုပင်အောက်တွင် အသက်အစိတ်သုံးဆယ်ဝန်းကျင်ရှိ မိန်းကလေးသုံးယောက် မယောင်မလည် ရပ်နေသည်ကို တွေ့ရ၏။ သူတို့အမှုအရာမှာ တစ်စုံတစ်ခုကို မဆုံးဖြတ်နိုင်ဖြစ်နေဟန်ကို တွေ့ရသဖြင့် ကျောင်းသားတစ်ယောက်ကို သွားခေါ်ခိုင်းလိုက်၏။ မိန်းကလေးသုံးယောက် မယောင်မလည်နှင့် လိုက်ပါလာခဲ့ကြ၏။

နှစ်ယောက်က ကျွန်ုပ်ကို ဦးချသော်လည်း ကျန်တစ်ယောက်က ဦးမချနိုင်ဘဲ သူ့လက်ထဲတွင် ကိုင်ထားသော လက်ကိုင်ပုဝါနှင့် စံပယ်ပန်းတစ်ကုံးကိုသာ မျက်လုံးအဝိုင်းသားနှင့် စိုက်ကြည့်နေ၏။ ‘ဘယ်လို သဘောပါလိမ့်’ဟု ကျွန်ုပ်ပင် တွေးမရအောင် ဖြစ်သွားသဖြင့် ထုတ်ဖော်မေးလိုက်ရ၏။

“ဒကာမလေး၊ အဲဒီ လက်ကိုင်ပုဝါနဲ့ပန်းမှာ ဘာများထူးခြားမှု ရှိနေလို့လဲ၊ ပြောပြပါဦး”

သူက ကျန်နှစ်ယောက်ကို မေးဆတ်ပြပြီး ‘ပြောလိုက်ရမလား’ဟု ခွင့်ပြုချက်တောင်း၏။ ကျန် နှစ်ယောက် ခေါင်းညိတ်ပြပြီး သဘောတူလိုက်၏။ ထိုအခါကျမှ သူသည် လက်ကိုင်ပုဝါနှင့် စံပယ်ပန်းကုံးကို ဘေးသို့ချထားပြီးလျှင် ကျွန်ုပ်ကိုဦးချ၏။ ပြီးလျှင် လက်ကိုင်ပုဝါနှင့် စံပယ်ပန်းကုံးကို လက်ညှိုးထိုးပြပြီး ပြော၏။

“ဒီအထဲမှာ တပည့်တော်တို့ အဘွားရဲ့ဝိညာဉ်ကောင်လေး ရှိတယ် ဘုရား”

“ဟေ . . .”

ကျွန်ုပ်ပါးစပ်မှ ထိုအာမေဓိတ်သံ တစ်ခုသာ ထွက်နိုင်၏။

“အစအဆုံး ရှင်းပြစမ်းပါဦး၊ မင်းတို့ အဘွားဝိညာဉ်က ဘယ်လိုလုပ်ပြီး ဒီလက်ကိုင်ပုဝါထဲ ရောက် နေရတာလဲ”

“ဒီလိုပါ ဘုရား၊ လွန်ခဲ့တဲ့ တစ်ပါတ်က တပည့်တော်တို့အဘွား ဆုံးပါတယ်၊ ဒီလက်ကိုင်ပုဝါနဲ့ ပန်းကုံးအနွမ်းလေးက အဘွားသုံးခဲ့တာပါ။ သင်္ချိုင်းမှာ သင်္ဂြိုဟ်ပြီးတဲ့အခါ ရက်လည်ဆွမ်း ကျွေးပြီးတဲ့အခါ အဘွားကို အမျှပေးဦးမယ်၊ အခု အိမ်ကိုလိုက်ခဲ့ပါလို့ပြောပြီး အဘွားဝိညာဉ်ကို ခေါ်ခဲ့ကြတာပါ”

ကျွန်ုပ်မှာ သူတို့ပြောသော စကားကို ရယ်ပစ်ချင်သော်လည်း သူတို့ကို အားနာသဖြင့် မရယ် ရက်ပါ။ အလိုက်တသင့် လှမ်းမေးရင်း စိတ်ဝင်တစား နားထောင်နေရသည်။

“ဒါနဲ့ မင်းတို့အဘွားဝိညာဉ်က အိမ်ကို ရောက်လာတယ်ပေါ့”

“ရောက်လာတယ် ဘုရား၊ အခု ရက်လည်ဆွမ်းကျွေးပြီး အမျှလည်းဝေပြီးလို့ အဘွားဝိညာဉ် လေးကို အရိပ်အာဝါသကောင်းတဲ့ သစ်ပင်နားမှာ သွားထားပေးပါလို့ မိဘများက ခိုင်းလို့ တပည့်တော်တို့ လာထားတာပါ။ အဲဒါ ဆရာတော်က ကျောင်းထဲကိုခေါ်လိုက်တော့ လက်ကိုင်ပုဝါကို ကြမ်းပြင်မှာချမိသွားပြီ”

“အဲဒီတော့ ဘာဖြစ်လဲ”

“အဘွားဝိညာဉ်လေးက လက်ကိုင်ပုဝါချတဲ့နေရာမှာ နေမှာတဲ့ ဘုရား၊ အဲဒါဆိုရင်တော့ အဘွား ဟာ ဆရာတော်ကျောင်းထဲမှာပဲ နေတော့မယ် ထင်တယ်”

“ဪ . . . လက်စသတ်တော့ မင်းတို့က သရဲလာအပ်တာကိုး၊ ရပါတယ်၊ ငါ့ကျောင်းက ကျောင်းသား ကိုရင်တင် လက်ခံတာ မဟုတ်ဘူး၊ သရဲလည်း လက်ခံတယ်”

ကျွန်ုပ် စကားကြောင့် သူတို့သောကများ တဒင်္ဂပျောက်သွားပြီး ရယ်မောကြသည်။ သူတို့ နေထိုင်ရာ ရပ်ကွက်နှင့်လမ်းကို မေးမြန်းကြည့်သောအခါတွင်မှ ကျောင်းမှ ဦးပဉ္စင်းတစ်ပါး၏ ဆွမ်းခံအိမ် ဖြစ်နေသည်ကို သိရ၏။ သူတို့သုံးယောက်တွင် နှစ်ယောက်သည် ဘွဲ့ရကျောင်းဆရာမများ ဖြစ်၏။ ထိုနှစ်ယောက်တွင် တစ်ယောက်က စိတ်ဝင်တစား မေးခွန်းတစ်ခု မေးလာ၏။

“ဆရာတော် . . . ဝိညာဉ်ဆိုတာ ဒီလိုခေါ်လို့ရပါသလား ဘုရား”

အင်း . . . လောကီရေးမှာသာ ဘွဲ့ရကြတာ၊ ဘာသာရေးမှာတော့ မူလတန်းအဆင့်တောင်မှ မရောက်သေးပါလားဟု ယခုခေတ် လူငယ်များအတွက် အားမလိုအားမရ ဖြစ်မိ၏။

“ဝိညာဉ်ဆိုတာကိုက မရှိပါဘူး၊ လူတစ်ယောက်မှာ အာရုံကို မသိတတ်တဲ့ ရုပ်နဲ့ အာရုံကိုသိတတ်တဲ့ နာမ် ဒီနှစ်မျိုးပဲ ရှိပါတယ်၊ လွယ်လွယ်လေး ခွဲချင်ရင် -

- မြင်တာက ရုပ်၊ သိတာက နာမ်၊
- ကြားတာက ရုပ်၊ သိတာက နာမ်၊
- နံတာက ရုပ်၊ သိတာက နာမ်၊
- စားတာက ရုပ်၊ သိတာက နာမ်၊
- ထိတာက ရုပ်၊ သိတာက နာမ်၊
- ကြံတွေးတာက ရုပ်၊ သိတာက နာမ်၊

လို့ မှတ်ထားပေါ့၊ ဒီအထဲက အာရုံကို သိစိတ်နာမ်တရားကိုပဲ ‘ဝိညာဉ်ကောင်’လို့ မှန်းဆပြောနေကြတာပါ။ ခုလို ကိုင်ပြုကြည့်လို့ရတာက ပညတ်ရုပ်၊ ဥတုဇရုပ်ပေါ့။ ‘ခန္ဓာငါးပါး အနိစ္စ-အမြဲမရှိ’လို့ ဝိပဿနာရှုရတဲ့ ပရမတ်ရုပ်ကတော့ အကောင်အထည် အလုံးအခဲ၊ အမှုန်အမွှားရယ်လို့ မရှိကြဘူး၊ သဘောတရားမျှပဲ ရှိတယ်။

ရုပ်ရဲ့အဓိပ္ပါယ်က ဖောက်ပြန်တတ်သော သဘောတရားလို့ဖြစ်တယ်၊ ပြောရရင် ပထဝီဓာတ်ဟာ မာတဲ့သဘော၊ ပျော့တဲ့သဘောလေးပဲပေါ့၊ အာပေါဓာတ်ဟာ ဖွဲ့စည်း၊ ယိုစီးတဲ့ သဘောလေးပဲပေါ့၊ ဒီပရမတ် ရုပ်တရားတွေဟာ တစ်စက္ကန့်အတွင်းမှာ အကြိမ်ပေါင်း ကုဋေ (၅၈၈၀)ကျော် ဖြစ်ပျက်နေကြတယ်။

သိတတ်တဲ့ နာမ်တရားကတော့ တစ်စက္ကန့်မှာ အကြိမ်ပေါင်း ကုဋေတစ်သိန်း ဖြစ်ပျက်နေကြတယ်၊ တစ်ပျက်တည်း ပျက်နေကြတာပါ။ ရပ်နားနေတယ်လို့ မရှိဘူး၊ သံဃာဆိုတဲ့ စကားနှစ်လုံးကို ပြောလိုက်တဲ့အခါ သံ-ကို ပြောသခိုက်မှာ ဖြစ်တဲ့ရုပ်နာမ်တရားတွေဟာ ယာ-ဆိုတဲ့ ဒုတိယမြောက်စကားလုံးကို ရောက်တဲ့အထိ မခံကြတော့ဘူး။

သံ- ဆိုတဲ့ စကားကို ပြောပြီးချိန်မှာပဲ ချုပ်ပျောက် ပျက်စီးသွားကြပြီ၊ ယာ- ဆိုတဲ့ စကားကို နောက်ထပ် ရုပ်သစ်နာမ်သစ်နဲ့ ထပ်ပြောနေရတာပေါ့၊ ဒါကြောင့် အမြဲတမ်း မရပ်မနားဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ် တရားတွေဟာ မပျက်မစီး အမြဲတည်နေတဲ့ ဝိညာဉ်ကောင်အဖြစ် ဘယ်မှာရှိနေနိုင်ပါ့မလဲ”

“ဒါဆိုရင် သေသွားတဲ့သူဟာ ခုနစ်ရက်အတွင်း ဘယ်မှမသွားဘဲ အိမ်ဝိုင်းထဲမှာပဲ နေတယ် ဆိုတာ မဟုတ်ဘူးပေါ့ ဘုရား”

“ဘယ်ဟုတ်တော့မှာလဲ၊ အရင်းလဲ အဖျားထင်းဖြစ်ပေါ့၊ ဝိညာဉ်ကောင်မှ မရှိပါဘူးလို့ ဆိုနေ၊ ဘယ်သူက အိမ်ဝိုင်းထဲမှာ ခုနစ်ရက်လာနေလို့ ရပါ့မလဲ”

ယခုလို ရှင်းပြတော့လည်း သူတို့ ထိုက်သင့်သလောက် သဘောပေါက်ဟန်တူသည်။ စိတ်ဝင်တစား ရှိလာကြသည်။ တစ်ယောက်က တွေးတွေးခေါ်ခေါ်ဖြင့် မေးခွန်းတစ်ခု မေးလာ၏။

“ဒီလို အမြဲတမ်း ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တရားတွေဟာ နောက်ဘဝကို ဘယ်လို ကူးသွားသလဲ ဘုရား၊ ဒီမှာ ဝိညာဉ်ကောင်မရှိဘူးဆိုရင် အခုဘဝပြုခဲ့တဲ့ ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံတွေရဲ့ အကျိုးကို ဘယ်သူက သွားခံစားသလဲ ဘုရား”

ယင်းကဲ့သို့သော မေးခွန်းမျိုးကို စာအုပ်တစ်အုပ်တွင် ကျွန်ုပ် ဖတ်ခဲ့ရ၏။ ဆရာကြီး ဦးဗဂျီငို ရေးသားသော ‘ဂမ္ဘီရဝိပဿနာရှုဖွယ်ကျမ်း’ ဒုတိယတွဲတွင် ဖြစ်၏။ ဆရာကြီး အမေရိကန်ရောက်စဉ်က မေးမြန်း ကြသော မေးခွန်းများအနက် တစ်ခုဖြစ်၏။ ယင်းစာအုပ်၌ မေးခွန်းကိုသာ ဖော်ပြထားသော်လည်း အဖြေကိုကား ရေးမထားပါ။ စာပေဗဟုသုတ ရှိသောသူများအတွက် အဖြေမှာ မခဲယဉ်းဟုသာ ဖော်ပြထား၏။

စာပေဗဟုသုတ မရှိသူများအတွက်ကား ခဲယဉ်းသော မေးခွန်းတစ်ခုပင် ဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် တိုင်းလည်း အသေအချာ သိသင့်၏။ ထို့ကြောင့် စိတ်ရှည်ရှည်ပင် ရှင်းပြရ၏။

ပုထုဇဉ်တွေ သေရင် ရောက်နိုင်တဲ့ ငါးမျိုးရှိတယ်။

- (၁) လူ့ဘုံ ရောက်နိုင်တယ်။
- (၂) နတ်ဘုံ ရောက်နိုင်တယ်။
- (၃) ငရဲဘုံ ရောက်နိုင်တယ်။
- (၄) ပြိတ္တာဘုံ ရောက်နိုင်တယ်။
- (၅) တိရစ္ဆာန်ဘုံ ရောက်နိုင်တယ်။

“အသူရကာယ်နဲ့ ဗြဟ္မာဘုံရော မရောက်နိုင်ဘူးလား ဘုရား”

“ရောက်နိုင်ပါတယ်၊ ဗြဟ္မာဘုံကို နတ်ဘုံထဲမှာ ပေါင်းထည့်ထားတယ်၊ အသူရကာယ်ဘုံကို ပြိတ္တာ ဘုံထဲမှာ ပေါင်းထည့်ထားတယ်၊ ပါဠိလို ဒေဝသဒ္ဒါဟာ ဗြဟ္မာကိုလည်း ဟောနိုင်တယ်၊ အသူရကာယ်ဆိုတာ ပြိတ္တာအကြီးစားပဲ၊ ဒါကြောင့် ပြိတ္တာဘုံထဲမှာ ထည့်ထားတာ”

“ဟိုဘက် ဘုံအသစ်မှာ သွားဖြစ်တဲ့အခါ ဒီဘက်ဘဝက ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားတွေ တစ်ခုမှ ပါမသွားကြဘူး၊ အသစ် ထပ်ဖြစ်ကြတာ၊ ဒီဘဝက နေ့ခင်း (၁၂)နာရီက သေမယ်ဆိုရင် ဟိုဘက် လူ့ဘဝ မိခင်ဝမ်းထဲမှာ (၁၂)နာရီတိတိမှာပဲ သွားဖြစ်တယ်၊ ရုပ်သစ်နာမ်သစ် အသစ်ဖြစ်တာကို ပြောတာနော်၊ ဒီဘက် ဘဝက ဝိညာဉ်ကောင်လေးက ဟိုဘက်ဘဝ မိခင်ဝမ်းထဲ ဝင်သွားတာလို့ ထင်မနေနဲ့ဦး”

“ဒါဆိုရင် သေသွားတဲ့ အဘွားက လူဖြစ်သွားမယ်ဆိုရင် တပည့်တော်တို့ ပေးတဲ့အမျှကို သာဓု မခေါ်နိုင်တော့ဘူးပေါ့ ဘုရား”

“ဟုတ်တယ်၊ မခေါ်နိုင်တော့ဘူး၊ ဒါပေမယ့် ဒီကုသိုလ်တွေက အလကားဖြစ်မသွားပါဘူး၊ ဒီကု သိုလ်ရဲ့ ကောင်းကျိုးကို ပြုတဲ့သူတွေ ခံစားရမယ်၊ ဘဝအဆက်ဆက်က တော်စပ်ခဲ့ဖူးတဲ့ မကျွတ်မလွတ်သေးတဲ့ ဆွေမျိုးဟောင်းတွေ အများကြီးရှိတယ်၊ သူတို့တတွေကလည်း သာဓုခေါ်နိုင်တယ်။

ဆွေမျိုးမတော်တဲ့ တခြားမကျွတ်မလွတ်သူတွေလည်း သာဓုခေါ်နိုင်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် သေသူကို ရည်မှန်းပြီး လျှာတဲ့အလျှာကိုတော့ ကေနံမုချ ပြုသင့်ပါတယ်၊ သေပြီး နတ်ပြည်ရောက်ရင်လည်း ချက်ချင်းပဲ စုတိနဲ့ ပဋိသန္ဓေဟာ တစ်ဆက်တည်း နေတာပေါ့၊ စုတိဆိုတာ သေတဲ့စိတ်၊ ပဋိသန္ဓေဆိုတာ နောက်ဘဝမှာ အသစ်ဖြစ်တဲ့စိတ်၊ သူတို့နှစ်ခုကြားထဲမှာ ဘာမှမရှိဘူး၊ ချက်ချင်းပဲ။

သင်္ဂြိုဟ်မှာတော့ ‘အနန္တရမေဝ’ဆိုတဲ့ ပါဠိနဲ့ ပြတယ်၊ မြန်မာလိုတော့ ‘ချက်ချင်း’ပေါ့၊ ကျန်တဲ့ ငရဲဘုံ၊ တိရစ္ဆာန်ဘုံ၊ ပြိတ္တာဘုံတို့မှာ ဖြစ်မယ်ဆိုရင်လည်း အကြားမရှိဘဲ ချက်ချင်းသွားဖြစ်တာပဲ၊ အိမ်နားမှာ

ခုနစ်ရက်နေ့လို့ ရနိုင်တာဆိုလို့ ပြိတ္တာဘုံတစ်မျိုးပဲ ရှိတယ်။ ဒီပြိတ္တာဘုံဘဝရောက်ရင် ကျွတ်လွတ်ပါစေဆိုတဲ့ စေတနာနဲ့ ဆွမ်းသွတ်တဲ့ ကုသိုလ်ကို ပြုကြတာဖြစ်တယ်။”

“ဒီဘက်ဘဝက ပြုခဲ့တဲ့ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံတွေကို ဟိုဘက်ဘဝမှာ ဒီက ရုပ်နာမ်လည်း ပါမသွားဘဲနဲ့၊ ဘယ်ပုံဘယ်နည်း ခံစားတယ်ဆိုတာကို ဆက်ပြီး ရှင်းပြပါဦးဘုရား”

“ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံတွေ ပြုတဲ့အခါ ဇောစေတနာတွေဖြစ်တယ်။ ဒီဇောစေတနာတွေဟာ နာမ်တရားဖြစ်လို့ ဖြစ်ပြီးပျက်သွားတာ မှန်ပေမယ့် နောက်ဘဝမှာ ကောင်းကျိုးဆိုးကျိုးဖြစ်စေမယ့် အာနိသင် သဘောတရားတွေ ကျန်နေခဲ့တယ်။ ဒီစေတနာခေါ် ကံနဲ့ခန္ဓာ၊ ဒုက္ခ မသိမှုအဝိဇ္ဇာ၊ ခန္ဓာသစ်ကို လိုချင်မှုတဏှာ ဒီသုံးပါးပေါင်းမိပြီး ဘဝသစ်ဖြစ်အောင် ဖန်တီးလိုက်ကြတာပဲ”

“ပုံစံနဲ့ ပြောကြည့်မယ်။ ကျောင်းဒကာဦးနီ သေတယ်။ ကျောင်းလျှံတဲ့ကုသိုလ်ကြောင့် နတ်ပြည်မှာ နတ်သား သွားဖြစ်တယ်။ ဒီနေရာမှာ ဗုဒ္ဓအလိုကျယူရမှာက နတ်သားဖြစ်သွားတဲ့အခါမှာ ဦးနီဘဝက ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားတွေ နတ်ပြည်ကို တစ်ခုမှပါမလာဘူး။ ဒါပေမယ့် ဦးနီရဲ့သေခြင်းနဲ့ ကင်းပြီးတော့လည်း နတ်သား မဖြစ်နိုင်ပြန်ဘူး”

“သိပ်ခက်တယ် ဘုရား၊ တပည့်တော်တို့ ဉာဏ်နဲ့ မလိုက်နိုင်တော့ဘူး”

“ဒီလိုဆိုရင်လည်း ဥပမာပေးပြီး တစ်မျိုးကြိုးစားပြီး ပြောကြည့်မယ်။ ဋီကာကျော်ကျမ်းမှာတော့ ဘဝသစ်ဖြစ်ပုံကို ဥပမာသုံးမျိုးပေးထားတယ်။ မီးတိုင်ရယ်၊ တံဆိပ်တုံးရယ်၊ ပဲ့တင်သံရယ်ပဲ။ ဖယောင်းတိုင် တစ်တိုင်ကို မီးထွန်းထားတယ်။ နောက်တစ်တိုင် ထွန်းချင်တဲ့အခါ ပထမအတိုင်ကနေ မီးကူးယူလိုက်တယ်။

ဒီနေရာမှာ စဉ်းစားရမှာက ဒုတိယအတိုင်မှာ တောက်လောင်နေတဲ့ မီးဟာ ပထမအတိုင်က ကူးလာတဲ့ မီးတွေလား၊ ဒုတိယအတိုင်က ဖယောင်းသားကိုလောင်နေတဲ့ မီးတွေလား ဆိုတာပဲ။ တကယ့်အမှန်က ပထမဖယောင်းတိုင်က မီးတွေဟာ ဒုတိယဖယောင်းတိုင်ကို ကူးမလာပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ပထမဖယောင်းတိုင်က မီးနဲ့ ကင်းပြီးတော့လည်း ဒုတိယဖယောင်းတိုင်ဟာ မီးမတောက်နိုင်ပါဘူး။

ထို့အတူ ကျောင်းဒကာ ဦးနီဘဝက ရုပ်နာမ်တရားတွေဟာ နတ်ပြည်ကို တစ်ခုမှ ကူးမလာ ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ကျောင်းဒကာဦးနီနဲ့ ကင်းပြီးတော့လည်း နတ်ပြည်မှာ နတ်သားလာမဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ အကြောင်း အကျိုး ဆက်သွယ်မှုလောက်ပဲ ရှိတယ်လို့ ယူရမှာပါ။

ဂဠုန်တံဆိပ် သင်္ကန်းခေါက်ကို ကြည့်လိုက်ပါ။ သင်္ကန်းသားပေါ်မှာ ဂဠုန်တံဆိပ်ထင်နေပါတယ်။ သံပြားထူထူမှာ ဂဠုန်တံဆိပ်ထွင်း အပူပေးပြီး သင်္ကန်းခေါက်ပေါ် ဖိချလိုက်တာနဲ့ ဂဠုန်တံဆိပ် ထင်သွားတာ ပါပဲ။ ဒီလို ထင်တဲ့နေရာမှာ သင်္ကန်းမှာထင်နေတဲ့ ဂဠုန်ရုပ်ဟာ သံပြားကဂဠုန်ရုပ် မဟုတ်ပါဘူး။

ဒါပေမယ့် သံပြားကဂဠုန်ရုပ်နဲ့ ကင်းပြီးတော့လည်း မထင်နိုင်ပါဘူး။ ထို့အတူ နတ်ပြည်က နတ်သားဘဝဟာ လူ့ပြည်က ကျောင်းဒကာဦးနီ မဟုတ်ပါဘူး။ ရုပ်နာမ်အသစ် ထပ်ဖြစ်တာပါ။ ဒါပေမယ့် လူ့ပြည်က ဦးနီနဲ့လည်း ကင်းပြီးတော့ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ ဒါက ဘဝသစ်ဖြစ်ပုံကို တံဆိပ်တုံး ဥပမာနဲ့ ပြလိုက် တာပါ။

ပဲ့တင်သံ ဥပမာကတော့ လှိုက်ဂူကြီးထဲမှာ ဟေးခနဲ တစ်ချက်အော်လိုက်ရင် ပထမအသံက လှိုက်ဂူနံရံကို ရိုက်ပြီး ‘ဟေး ဟေး’ ဆိုတဲ့ ဒုတိယ၊ တတိယ ပဲ့တင်သံများ ပေါ်လာပါတယ်။ ဒုတိယ၊ တတိယ ပဲ့တင်သံများဟာ ပထမအော်လိုက်တဲ့ အသံမဟုတ်ပါဘူး။ အသစ် အသစ်ထပ်ဖြစ်တာပါ။

ဒါပေမယ့် ပထမအော်သံနဲ့ ကင်းပြီးတော့လည်း မဖြစ်နိုင်ပါဘူး၊ အကြောင်းအကျိုး ဆက်စပ်မှု ကတော့ ရှိနေပါတယ်၊ ထို့အတူ နတ်သားဘဝဟာ အသစ်ထပ်ဖြစ်တဲ့ ရုပ်နာမ်ပါ၊ လူ့ဘဝက ကျောင်းဒကာ ဦးနီရဲ့ ရုပ်နာမ်တစ်ခုမှ ပါမလာပါဘူး၊ ဒါပေမယ့် ဦးနီဘဝက ရုပ်နာမ်နဲ့ ကင်းပြီးတော့လည်း မဖြစ်နိုင်ပါဘူး၊ ဒီလောက်ဆိုရင် ဝိညာဉ်ကောင် ပါမသွားဘဲ ဘဝသစ်ဖြစ်ပုံကို မင်းတို့နားလည်လောက်ပြီလို့ ထင်တယ်”

“မှန်ပါ နားလည်ပါပြီ ဘုရား”

“တကယ် နားလည်သွားတယ် ဆိုရင်တော့ သိပ်ဝမ်းသာပါတယ်၊ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ရုပ်နာမ် တစ်ပါးပါးကို မပျက်မစီး အမြဲတည်တံ့လို့ အယူမှားတဲ့ သဿတဒိဋ္ဌိခံနေရင် ဝိပဿနာတရား အားထုတ်ရင် တရားမရဘဲ ဖြစ်တတ်တယ်၊ အခုလို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း နားလည်သွားတယ်ဆိုရင် မဂ်လမ်းဖိုလ်လမ်း ပွင့်သွား တာပေါ့၊ ဒီအချက်နဲ့ ပတ်သက်လို့ မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ‘ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေဟာ လူသေတာနဲ့ ပတ်သက်ရင် သဿတဒိဋ္ဌိ ဖြစ်တတ်တယ်’လို့ ပြောခဲ့တာပေါ့။

မေး။ ။ အရှင်ဆန္ဒမထေရ်သည် နှစ်ပေါင်းလေးဆယ်ကျော် ကိုယ်တိုင် ဖြစ်ပျက် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ တရားကို ကြိုးစားအားထုတ်ပါလျက်သားနဲ့ ဘာကြောင့် မဂ်ဖိုလ် မရပါသလဲ။

ဖြေ။ ။ ဒိဋ္ဌိ မကွာလို့ပါ။

မေး။ ။ ဒါဖြင့်ရင် ဖြစ်ပျက် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တရူပနှင့် ဒိဋ္ဌိခွာမှုဟာ ဘယ်သူ့ကို ရှေ့ထားရမလဲ။

ဖြေ။ ။ ဒိဋ္ဌိခွာမှုကို ရှေ့ထားရပါမယ်။

မေး။ ။ ဘယ်ဒိဋ္ဌိကို ခွာရမတုန်း။

ဖြေ။ ။ သဿတဒိဋ္ဌိနဲ့ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိကို ခွာရပါမယ်။

မေး။ ။ ကြောင်းကျိုး ရုပ်နာမ်တရားတွေဟာ ခိုင်မြဲတယ်၊ ဆက်တယ်၊ အမြဲဖြစ်တယ်၊ အမြဲရှိတယ်လို့ ယူဆတာ ဘာဒိဋ္ဌိလဲ။

ဖြေ။ ။ သဿတဒိဋ္ဌိပါ။

မေး။ ။ ကြောင်းကျိုး ရုပ်နာမ်တရားတွေဟာ ဘာမှမရှိဘူး၊ ဘယ်တော့မှ မဖြစ်ဘူး၊ ပြတ်နေတယ်လို့ ယူထားရင် ဘာဒိဋ္ဌိလဲ။

ဖြေ။ ။ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိပါ။

မေး။ ။ ဥပမာ ဝေဒနာဆိုတာ ဖဿလုပ်လိုက်တော့ မဖြစ်ဘူးလား။

ဖြေ။ ။ ဖြစ်ပါတယ်။

မေး။ ။ အကယ်၍ ဖဿချုပ်သွားရင် ဒီဝေဒနာလေးကော။

ဖြေ။ ။ ချုပ်သွားပါတယ်။

မေး။ ။ အကြောင်းကြောင့် အကျိုးဖြစ်တာကို မြင်လိုက်လို့ရှိရင် ဘယ်ဒိဋ္ဌိစင်မတုန်း။

ဖြေ။ ။ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ စင်ပါတယ်။

မေး။ ။ အကြောင်းချုပ်လို့ အကျိုးချုပ်တယ်လို့ သိရင်ကော။

ဖြေ။ ။ သဿတဒိဋ္ဌိ စင်ပါတယ်။

မေး။ ။ ဝေဒနာကြောင့် တဏှာဖြစ်တယ်လို့ သိရင်ကော ဘယ်ဒိဋ္ဌိ စင်သတုန်း။

ဖြေ။ ။ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ စင်ပါတယ်။

မေး။ ။ ဝေဒနာချုပ်သွားလို့ရှိရင်လည်း ဒီတဏှာလည်း သူ့သခင်က ချုပ်ပေါ့၊ သူ့သခင်ကလည်း ချုပ်ရ တော့မှာပဲဆိုတာ မသေချာဘူးလား။

ဖြေ။ ။ သေချာပါတယ်။

မေး။ ။ ဒါကျတော့ ဘယ်ဒိဋ္ဌိ စင်သွားသတုန်း။

ဖြေ။ ။ သဿတဒိဋ္ဌိ စင်သွားပါတယ်။

မေး။ ။ ဪ . . . အကြောင်းဖြစ်လို့ အကျိုးဖြစ်တာပဲလို့ သိတော့ ဘာဒိဋ္ဌိစင်သတုန်း။

ဖြေ။ ။ ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိ စင်ပါတယ်။

တော်ပြီ၊ ဒီလောက်ဆို ဒကာ၊ ဒကာမတို့ သဿတဒိဋ္ဌိစင်ပြီ။

(မိုးကုတ်ဆရာတော်၊ အမှတ် (၄)ကျမ်းစာ၊ ဒိဋ္ဌိမက္ခာရင် နိဗ္ဗာန်မမြင်)

လူလေးမျိုး

- (၁) လူတစ်ရာတွင် ငါးယောက်ခန့်သည် အနုလောမခန္ဓိခေါ် ခန္ဓာငါးပါးသည် အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ကံကြောင့် ဖြစ်သည်။ တခြားအကြောင်းကြောင့် မဖြစ် စသောအားဖြင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဉာဏ်၌ ကျက်စားသည်။
- (၂) နောက်ငါးယောက်သည် ခန္ဓာငါးပါး အနိစ္စ၊ ခန္ဓာငါးပါး ဒုက္ခ၊ ခန္ဓာငါးပါး အနတ္တစသည်ဖြင့် ရှုပွားလျက် ယထာဘူတဉာဏ်၌ ကျက်စားသည်။
- (၃) လူတစ်ရာတွင် လေးဆယ့်ငါးယောက်ခန့်သည် ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးကို မပျက်မစီး အမြဲတည်ရှိသည်ဟု ယူဆသော သဿတဒိဋ္ဌိ၌ ကျက်စားသည်။ သဿတဒိဋ္ဌိသည် ဘဝကိုတပ်မက်သော လောဘ (တဏှာ)နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် စွန့်လွှတ်ရန်ခက်သည်။ မဂ်ဖိုလ်ကို အရနွေးသည်။
- (၄) ကျန်လေးဆယ့်ငါးယောက်သည် ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးကို သေလျှင်ပြတ်သည်၊ ဘာမှမဖြစ်တော့ဟု ယူဆသော ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိ၌ ကျက်စားသည်။ ထိုဒိဋ္ဌိသည် ဒေါသနှင့်ယှဉ်၏။ အပြစ်ကြီး၏။ သို့သော် တရားသိလျှင် စွန့်လွှတ်ရန် လွယ်ကူ၍ မဂ်ဖိုလ်ကို အရမြန်သည်။

(မရွှိမနိကာယ်၊ ဒီဃနုခသုတ်အဖွင့်)

နိဗ္ဗာန်ပြဿနာ

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေဟာ သေတာနဲ့ ပတ်သက်ရင် သဿတဒိဋ္ဌိ ဖြစ်တတ်ကြတယ်။

နိဗ္ဗာန်နဲ့ ပတ်သက်လာရင် ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိ ဖြစ်တတ်ကြတယ်။

(မိုးကုတ်ဆရာတော်)

မိုးကုတ်ဆရာတော်၏ တရားခွေတစ်ခွေမှ စကားတစ်ပိုဒ်ပင် ဖြစ်၏။ လူသေတာနှင့် ပတ်သက်၍ သဿတဒိဋ္ဌိဖြစ်ပုံကို ရက်လည်ပြဿနာဆောင်းပါး၌ ရှင်းပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ယခု နိဗ္ဗာန်နှင့် ပတ်သက်၍ ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိ အဖြစ်များပုံကို ရှင်းလင်းပါဦးမည်။ ပထမရွှေ့ကျင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးကလည်း နိဗ္ဗာန်နှင့်ပတ်သက်၍ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိကြီးသို့ မကပ်ရောက်စေရန် ‘ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရ မဟာနိဗ္ဗာနာဒိပနီ’ ဟူသော ကျမ်းကြီးကို ရေးသားတော်မူခဲ့သည်။

ဆရာတော်ကြီး၏ မေတ္တာ၊ စေတနာကား ကြီးများလှ၏။ ကျမ်းစာရေးသားရာ၌ စာပေမပြည့်စုံသူတို့အတွက် အကျဉ်း၊ စာပေပြည့်စုံသူတို့အတွက် အကျယ်ဆိုပြီး နှစ်ခန်းရေးသားခဲ့၏။ ဒွါရဂိုဏ်းသာသနာပိုင် အုဋ်ဖိုဆရာတော်ကြီးသည်လည်း ဒကာတစ်ဦး၏ လျှောက်ထား တောင်းပန်ချက်အရ နိဗ္ဗာန်နှင့်ပတ်သက်၍ ‘စန္ဒမဏ္ဍလသုတ္တစာတန်း’ ဟူသော ကျမ်းစာငယ်ကို ရေးသားတော်မူခဲ့၏။

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးသည်လည်း ‘နိဗ္ဗာနမဂ္ဂဒီပနီ’ မည်သော ကျမ်းကို ရေးသားစီရင် တော်မူခဲ့၏။ ယင်းကျမ်းတို့ကို မှီငြမ်းကိုးကားပြီးလျှင် ပခုက္ကူဝိပဿနာသင်တန်း ဆရာကြီးဦးကြင်ရွှေ၏ နိဗ္ဗာန် တရားတော် (၁၇)ခွေ၊ သဲအင်းဂူဆရာတော်နှင့် မိုးကုတ်ဆရာတော်တို့၏ နိဗ္ဗာန်တရားတော်တို့ကို နာကြားပြီး ဤဆောင်းပါးကို ရေးသားရခြင်း ဖြစ်၏။

နိဗ္ဗာန်နှင့် ပတ်သက်၍ သာမန် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များပင် မဆိုထားနှင့် ဘာသာရေး စာရေးဆရာ အချို့ပင် မှားယွင်းစွာ ရေးသားနေကြသောအချက်ကို ဦးစွာတင်ပြချင်၏။ ထိုရေးသားချက်ကား ဓမ္မပဒအဋ္ဌ ကထာ၌လာသည့် ‘သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာ’ဟူသော ဂါထာတစ်ပါဒကို ထောက်၍ နိဗ္ဗာန်ကို ‘အနတ္တ’ဟု မှားယွင်း ရေးသားနေကြခြင်းပင် ဖြစ်၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် နိဗ္ဗာန်ကို ‘အနတ္တ’ဟု တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှ ဟောတော်မမူခဲ့ပေ။ သို့ဆိုလျှင် ယင်းဂါထာ၌ ‘သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာ’ဟူ၍ အဘယ့်ကြောင့် ဟောကြားခဲ့သနည်းဟု မေးလာငြားအံ့။ ဤပြဿနာ သည် ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာလာ ဂါထာသုံးပုဒ်လုံးကို ဖော်ပြရှင်းလင်းမှ ပြည့်စုံမည်ဖြစ်၏။

ပထမ ရဟန်းငါးရာသည် တောထဲတွင် တရားအားထုတ်ရာ သူတို့စရိုက်နှင့် မကိုက်ညီသော ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြစ်နေ၍ တရားထူးမရကြပေ။ ဗုဒ္ဓထံ လာရောက်ချိန်တွင် သူတို့စရိုက်နှင့် ကိုက်ညီသော -
သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ၊ ယဒါ ပညာယ ပဿတိ၊
အထ နိဗ္ဗန္တတိ ဒုက္ခေ၊ ဒေ မဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ။

“အလုံးစုံသော သင်္ခါရတရားတို့သည် အမြဲမရှိ။ (ခန္ဓာငါးပါး-အနိစ္စ)ဟု ပညာဖြင့် ရှုမြင်၏။ ထိုခန္ဓာငါးပါး ဒုက္ခတရား၌ ငြီးငွေ့၏။ ဤကား စင်ကြယ်သော မဂ္ဂင်လမ်းပေတည်း။”

ဟု ဟောကြားလိုက်ရာ ဂါထာအဆုံးမှာပင် ရဟန်းအပါးငါးရာလုံး ရဟန္တာဖြစ်ကြ၏။ သူတို့သည် ရှေးယခင်ဘဝများက အနိစ္စာနုပဿနာကို များများကြီး အားထုတ်ခဲ့ဖူးသောကြောင့် သူတို့စရိုက်နှင့် ကိုက်ညီ သောတရားကို နာကြားရသဖြင့် လွယ်ကူစွာ ရဟန္တာဖြစ်ကြခြင်းပေတည်း။ ဒုတိယမြောက် အပါးငါးရာသည် လည်း ထိုကဲ့သို့ပင် ရောက်လာပြန်ရာ ဗုဒ္ဓက သူတို့ရှေးဘဝပါရမီများကို ကြည့်တော်မူပြီး -
သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာ၊ ယဒါ ပညာယ ပဿတိ၊
အထ နိဗ္ဗန္တတိ ဒုက္ခေ၊ ဒေ မဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ။

“အလုံးစုံသော အင်္ခါရတရားတို့သည် ဆင်းရဲ၏။ (ခန္ဓာငါးပါး-ဒုက္ခ)ဟု ပညာဖြင့် ရှုဆင်ခြင်၏။ ထိုအခါ ခန္ဓာငါးပါးဒုက္ခတရား၌ ငြီးငွေ့၏။ ဤကား စင်ကြယ်သော မဂ္ဂင်လမ်းပေတည်း။”

ဟု ဟောကြားတော်မူရာ အားလုံးပင် ရဟန္တာဖြစ်သွားကြ၏။ သူတို့သည် အတိတ်ဘဝများက ဒုက္ခာနုပဿနာကို ပွားများခဲ့ဖူးသူများဖြစ်၏။ ဤနှစ်ဂါထာ၌ ‘သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ’အရ လောကီစိတ် (၈၁)၊ စေ တသိက် (၅၂)၊ ရုပ် (၂၈)ကို ကောက်ယူရ၏။ လောကုတ္တရာစိတ် (၈)ပါးနှင့် ယှဉ်ဘက် စေတသိက် (၃၆)ပါး မပါသေးသည်ကို သတိပြုခဲ့ပါ။ တတိယမြောက် ရဟန်းအပါးငါးရာလည်း ရှေးနည်းအတိုင်း ရောက်လာကြ ပြန်ရာ ဗုဒ္ဓက -

သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာ၊ ယဒါ ပညာယ ပဿတိ။
အထ နဗ္ဗန္တတိ ဒုက္ခေ၊ ဒေ မဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ။

“အလုံးစုံသော စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်တရားအားလုံးတို့သည် အစိုးမရ၊ အနှစ်သာရမရှိ (ခန္ဓာ ငါးပါး အနတ္တ)ဟု ပညာဖြင့် ရှုမြင်၏။ ထိုခန္ဓာငါးပါး ဒုက္ခတရား၌ ငြီးငွေ့၏။ ဤကား စင်ကြယ်သော မဂ္ဂင်လမ်း ပေတည်း။”

ဟု ဟောကြားပြန်ရာ အားလုံး ရဟန္တာချည်း ဖြစ်ကြပြန်၏။ ဤနောက်ဆုံးဂါထာ၌ ရှေးနှစ်ဂါထာ ကဲ့သို့ ‘သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ’ဟု မဟောဘဲ ‘သဗ္ဗေ ဓမ္မာ’ဟု ဟောတော်မူခြင်းမှာ ခန္ဓာငါးပါးဖွဲ့ရသော တရားများ အကုန် ပါဝင်စေလိုသောကြောင့် ဖြစ်၏။ ရှေးနှစ်ဂါထာ၌ ‘သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ’ အရ လောကီစိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်တို့ကိုသာ ယူထားရာ ခန္ဓာဖွဲ့ရာ၌ ပါဝင်သော လောကုတ္တရာစိတ်၊ စေတသိက် ကျန်နေ၏။

ခန္ဓာငါးပါးဖွဲ့ရာ၌ ပါဝင်သော ယင်းလောကုတ္တရာစိတ်၊ စေတသိက်သည်လည်း ‘အနတ္တတရား ပင်တည်း’ဟု သိစေခြင်းငှာ ‘သဗ္ဗေ ဓမ္မာ’ဟု ပြောင်း၍ ဟောခြင်းပင် ဖြစ်၏။ ဤရှင်းပြချက်ကား ဓမ္မပဒအဋ္ဌ ကထာဆရာ အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ၏ အဘော်ပင်ဖြစ်၏။ ‘သဗ္ဗေ ဓမ္မာ’ဟူသောပုဒ်ကိုကြည့်ပြီး နိဗ္ဗာန်ကိုပါ ကောက်ယူမိမှာစိုးသောကြောင့် -

သဗ္ဗေ ဓမ္မာတိ ဧတ္ထ ပဉ္စက္ခခန္ဓာဓေ အဓိပေတော - သဗ္ဗေ ဓမ္မာ ဟူသောပုဒ်၌ ဓမ္မာ-အရ ခန္ဓာ ငါးပါးဖွဲ့ရာ၌ ပါဝင်သောတရားတို့ကိုသာ ကောက်ယူရမည်။

ဟု မှတ်ချက်ဖြင့် ဖွင့်ပြတော်မူခဲ့၏။ နိဗ္ဗာန်သည် ခန္ဓာဖွဲ့ရသောတရား မဟုတ်။ ခန္ဓာမှလွတ်သော တရားဖြစ်၏။ ထိုဂါထာ၏အဖွင့် ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာကို သေချာပြန်ကြည့်ပါလေ။ ဤကား အဋ္ဌကထာသာဓက ယုတ္တိဖြင့် ‘နိဗ္ဗာန်သည် အနတ္တတရားမဟုတ်ကြောင်း’ ရှင်းပြချက်ဖြစ်၏။ ယခုတစ်ဖန် သဘာဝယုတ္တိဖြင့် အနတ္တ တရားမဟုတ်ကြောင်း ရှင်းပြဦးအံ့။

လောက၌ တကယ့်အရှိတရားကား ‘သင်္ခါတ,တရား’ နှင့် ‘အသင်္ခါတ,တရား’ နှစ်မျိုးသာ ရှိ၏။ ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရ ဟူသော အကြောင်းတရားလေးပါးတို့၏ ပြုပြင်ဖန်တီးမှုကို ခံရသော စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်တရားသုံးပါးကို ‘သင်္ခါတ’ တရားဟု ခေါ်၏။ ထိုသုံးပါးကို ငါးပုံ,ပုံလျှင် ခန္ဓာငါးပါးဖြစ်၏။

ထိုအကြောင်းတရား လေးပါးတို့၏ ပြုပြင်ဖန်တီးခြင်းမှလွတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ‘အသင်္ခါတ,တရား’ ဟု ခေါ်၏။ ခန္ဓာငါးပါးမှ အလွတ်ဖြစ်၏။ အို၊ နာ၊ သေ ကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ရလိုလျှင် သင်္ခါတဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါးကို မမြဲခြင်း-အနိစ္စ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း-ဒုက္ခ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အစိုးမရ အနှစ်သာရ မရှိခြင်း-အနတ္တ ဟူ၍လည်းကောင်း ခန္ဓာငါးပါးကို အပြစ်မြင်လာအောင် ရှုအပ်၏။

ခန္ဓာငါးပါး အပြစ်မြင်မှ၊ ခန္ဓာငါးပါးကို မုန်းတီးမှ၊ ခန္ဓာငါးပါးဆုံးမှ နိဗ္ဗာန်ကို ရမည်ဖြစ်၏။ ဤ သဘာဝယုတ္တိအရ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တသည် အပြစ်မြင်ရသော တရားများဖြစ်၏။ ခန္ဓာငါးပါးမှာသာ ဆိုခဲ့သော အပြစ်များ ရှိ၏။ နိဗ္ဗာန်ကား ယင်းအပြစ်များ တစ်ခုမျှမရှိပေ။ သင်္ခါတ,တရားနှင့် အသင်္ခါတ,တရားကို ဆန့်ကျင် ဘက်ဟု ဖွင့်ပြချက်ရှိ၏။

- သင်္ခါတ,တရားသည် အနိစ္စ အမြဲမရှိ။
- အသင်္ခါတ နိဗ္ဗာန်သည် နိစ္စ မြဲ၏။
- သင်္ခါတ,တရားသည် ဒုက္ခ ဆင်းရဲ၏။
- အသင်္ခါတ နိဗ္ဗာန်သည် သုခ ချမ်းသာ၏။
- သင်္ခါတ,တရားသည် အနတ္တ အနှစ်သာရ မရှိ။
- အသင်္ခါတ နိဗ္ဗာန်သည် အတ္တ အနှစ်သာရ ရှိ၏။

တိတိကျကျ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဟောမယ်ဆိုရင် ဤကဲ့သို့ ဟောရမည်ဖြစ်၏။ သို့သော် ထိုပါဠိတော် များ၌ နိဗ္ဗာန်ကို နိစ္စသာရ၊ သုခသာရအဖြစ် ဟောသော်လည်း ‘အတ္တသာရ’အဖြစ်ကား တိုက်ရိုက်ဟောကြား တော် မမူခဲ့ပေ။

မဟောခြင်း အကြောင်းကား - တိတ္ထိတို့ယူဆအပ်သော ‘အတ္တ’နှင့် ထင်ယောင်ထင်မှားဖြစ်မည် စိုးသောကြောင့်ပင် ဖြစ်၏။

ဤကား ‘သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာ’၌ နိဗ္ဗာန် မပါဝင်ပုံဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အများစုသည် နိဗ္ဗာန် နှင့် ပတ်သက်လာလျှင် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ အယူရှိပုံကို ရှင်းလင်းအံ့။ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော်၊ ဝစ္ဆသုတ်၌ ဝစ္ဆ အမည်ရှိ သူက ဗုဒ္ဓအား နိဗ္ဗာန်နှင့်ပတ်သက်၍ မေးခွန်းတစ်ခု မေး၏။

(၁) မြတ်စွာဘုရား၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် သေပြီးသည့်နောက် အဘယ်၌ ဖြစ်ပါသနည်း။ ဗုဒ္ဓက သဿတဒိဋ္ဌိနှင့် ငြိသောကြောင့် ဖြေဖို့မသင့်လျော်ဟု မြစ်ပယ်တော်မူ၏။ သဿတဒိဋ္ဌိနှင့် အဘယ်သို့ ငြိပါသနည်း။ ရဟန္တာ၏ ရုပ်နာမ်သည် မပျက်မစီးဘဲ သို့မဟုတ် ရုပ်သာပျက်စီးပြီး နာမ်က မပျက်စီးဘဲ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သွားသလို မေးသောကြောင့် သဿတဒိဋ္ဌိနှင့် ငြိခြင်းဖြစ်၏။

(၂) ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် သေပြီးနောက် အဘယ်သို့မျှမဖြစ်၊ မရောက်တော့ပြီလော။ ဤမေးခွန်းသည်ကား ဥစ္ဆေဒ ဒိဋ္ဌိနှင့် ငြိသောကြောင့် ဖြေဖို့မသင့်လျော်ဟု မြစ်ပယ်တော်မူ၏။ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိနှင့် အဘယ်သို့ငြိသနည်း။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် သေသည်နှင့် ရုပ်နာမ် ချုပ်ပြတ်သွားသည်။ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ခံစားခြင်းသဘော မရှိဟု ယူဆသောကြောင့် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိနှင့် ငြိခြင်းဖြစ်၏။

ယခုခေတ် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အများစု၏ အယူအဆသည် ဖော်ပြပါ အယူအဆမျိုးဖြစ်၏။ နိဗ္ဗာန် ဟူသည် ရုပ်နာမ်နှစ်ပါး ချုပ်ပျောက်သွားပြီး ဘာမျှမရှိ ဟုသာ ထင်နေကြ၏။ ဟောပြောသူ အများစုကလည်း ‘ခန္ဓာငါးပါး ချုပ်ငြိမ်းသွားတာ နိဗ္ဗာန်ပေါ့’ဟု မပြည့်မစုံ ဟောပြောလေ့ရှိ၏။ ထို့ကြောင့်လည်း နာယူသူအများစု အယူမှားကြခြင်းဖြစ်၏။ ထိုအယူအဆများကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို တကယ်လိုချင်သူ မရှိသလောက် ရှားပါးသွား၏။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် သေသွားခြင်း၊ ရုပ်နာမ် ချုပ်သွားခြင်းသည် နိဗ္ဗာန်မဟုတ်သေးပေ။ ‘သမုစ္ဆေဒ မရဏ’ဟု ခေါ်၏။ အသေကို ဖြတ်လိုက်ခြင်း၊ အသေကို ရပ်လိုက်ခြင်းသာ ဖြစ်၏။ ထိုသို့ ရုပ်နာမ်ချုပ်ပြီး သည်နှင့် ခန္ဓာကိုယ်ကမ္မဇရုပ်အကြွင်းအကျန် မရှိသော ‘အနုပါဒိသေသ’ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကိုသာ ခံစားခြင်းဖြစ်၏။

နေအရှိန်ကြောင့် ခန္ဓာကိုယ် ပူလောင်နေသူသည် အေးမြကြည်လင်သော မြစ်ရေအတွင်း သက် ဆင်းလိုက်လျှင် အပူငြိမ်းခြင်း၊ အေးမြသောအရသာကို ခံစားခြင်း နှစ်မျိုးဖြစ်၏။

ထို့အတူ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် စုတေခြင်း၊ ရုပ်နာမ်ချုပ်သွားခြင်းသည် ခန္ဓာဒုက္ခအပူ ငြိမ်းခြင်းနှင့်တူ၏။ နိဗ္ဗာန်၏အရသာကို သန္တိသုခအဖြစ်ဖြင့် ခံစားခြင်းသည် အေးမြခြင်းဖြစ်၏။

(ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတာ ဒီပနီကျမ်းမှ ပထမရွှေကျင်ဆရာတော်ကြီးပေးသော ဥပမာ)

သဠာယတနသံယုတ်ပါဠိတော်တွင် -

ကာယဿ ဘေဒါ ဓမ္မဠော သင်္ချီ နောပေတိ ဝေဒဂူ။

“ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ခန္ဓာပျက်စီးသည်မှ နောက်၌ နိဗ္ဗာန်၌တည်သည်ဖြစ်၍ သတ္တဝါဟူသော ရေတွက် ခြင်းသို့ မရောက်၊ (သင်္ချီနောပေတိ)” ဟု ဟောထားတော်မူ၏။

အကယ်၍ ယခုခေတ် လူအများစု ထင်နေသကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်သည် ဘာမျှမရှိသောအရာဟု ဆိုလျှင် သင်္ချီ နောပေတိ- သတ္တဝါဟူသော ရေတွက်ခြင်းသို့ မရောက်ဟု ဟောခဲ့မည်မဟုတ်။ နဿတိ- ပျောက်ပျက်၏။ နတ္ထိ- မရှိစသည်ဖြင့် ဟောကြားခဲ့မည်ဖြစ်၏။ ထိုကဲ့သို့ နဿတိ၊ နတ္ထိစသည်ဖြင့် မဟောကြားသည်ကို ထောက် သောအားဖြင့် ‘နိဗ္ဗာန်သည် ဘာမျှမရှိသောအရာမဟုတ်။ သန္တိသုခ- ငြိမ်းအေးသော ချမ်းသာအနေဖြင့် တကယ် ရှိကြောင်း ပြတ်သားစွာ မှတ်သားရမည်။

(၃) ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် သေပြီးသည်နောက် ဖြစ်သူလည်း ဖြစ်၊ မဖြစ်သူလည်း မဖြစ်ဟု မှတ်ရမည်လော။ ဤ မေးခွန်းသည် ‘ကေစ္စသဿတဝါဒ’နှင့် ငြိနေသောကြောင့် ဖြေဖို့မသင့်လျှောက်ဟု မြစ်ပယ်တော်မူ၏။ ကေစ္စသဿတဒိဋ္ဌိကား အချို့မြဲ၊ အချို့မမြဲဟု ယူဆခြင်းဖြစ်၏။

(၄) ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် သေပြီးသည်နောက် ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်၊ မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်ဟု မှတ်ရမည် လော။ ဤမေးခွန်းသည် အမရာဝိက္ခေပဝါဒနှင့် ငြိစွန်းသောကြောင့် ဖြေဖို့မသင့်လျှောက်ဟု မြစ်ပယ်တော် မူ၏။ အမရာမည်သော ငါးသည် ချောနေသောကြောင့် ဘယ်နေရာမျှ ကိုင်တွယ်၍ မရသလို မရေမရာ ဟိုမရောက် ဒီမရောက်အယူကို ‘အမရာဝိက္ခေပဒိဋ္ဌိ’ဟု ခေါ်၏။

ဝစ္ဆကသည် နိဗ္ဗာန်အယူအဆကို ဉာဏ်မမီတော့ကြောင်း လျှောက်ထားသဖြင့် ဗုဒ္ဓက ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ် စုတေပြီးနောက် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ ခံစားပုံကို မီးပုံကြီးဥပမာဖြင့် ဟောပြတော်မူ၏။ လောင်စာကုန်သဖြင့် မီးပုံမှမီးများ ငြိမ်းသွား၏။ ငြိမ်းသွားသော မီးတောက်များကို အရှေ့အရပ်သို့ ရောက်သွားသလော၊ အနောက် အရပ်သို့ ရောက်သွားသလော စသည်ဖြင့်မေးလျှင် ဖြေဖို့ရာ မသင့်လျှော်ပေ။

ထို့အတူ ခန္ဓာအသစ် မဖြစ်တော့သဖြင့် ဒုက္ခမီးငြိမ်းသွားသော ရဟန္တာကိုလည်း ဘယ်အရပ်သို့ ရောက်သည်၊ ဘယ်အရပ်သို့မရောက် စသည်ဖြင့်ဖြေလျှင် မသင့်လျှော်ဟု ရှင်းပြတော်မူ၏။

နိဗ္ဗာန်ဂုဏ်ရည်များ

အသင်္ခတံ အနတံ အနာသဝံ၊
သစ္စဉ္စပါရံ နိပုဏံ သုဒုဒ္ဓသံ။
အဇ္ဇေရန္တံ ဓုဝံ အပလောကိနံ၊
အနိဒဿနံ နိပ္ပပဉ္စံ သန္တံ။
အမတံ ပဏီတံ သိဝဉ္စ ခေမံ၊
တဏှာက္ခယော အစ္ဆရိယံ အဗျူတံ။
အနီတိကံ အနီတိဓမ္မံ၊
နိဗ္ဗာနမေတံ သုဂတေန ဒေသိတံ။
အဗျာပဇ္ဇော ဝိရာဂေါ စ၊
သုဒ္ဓိ မုတ္တိ အနလယံ။
ဒီပံ လေဏဉ္စ တာနဉ္စ၊
သရဏဉ္စ ပရာယဏန္တိ ။ ။

(သဠာယတန သံယုတ်ပါဠိတော်)

- (၁) အသင်္ခတံ - မူလရင်းက သင်္ခတပင် ဖြစ်သော်လည်း အလွန်သိမ်မွေ့လှသဖြင့် သင်္ခတဟု သိကြောင်း မှတ်ကြောင်း လက္ခဏာမှ ကင်း၍နေထသော။
- (၂) အနတံ - ဒုက္ခစိုက်ပျိုး တဏှာမျိုးတို့ မတိုးမညှပ် မလာနိုင်ရာလည်း ဖြစ်ထသော။
- (၃) အနာသဝံ - ငရဲပြိတ္တာ ဘေးဧရာကို ခါခါဖြစ်စေတတ်သည်ဖြစ်၍ ကြောက်အပ်လှစွာ တဏှာဒိဋ္ဌိ စသော အသဝေါညစ်ဆိုး တရားမျိုးတို့ မတိုက်ချိုးနိုင်ရာ ဖြစ်ထသော။

- (၄) သစ္စာ - နိဗ္ဗာန်ဟူသော အမည်နာမ စကားမျှသာမဟုတ် နိဗ္ဗာန်ဟူသော အမည်ရှိသည် အားလျော်စွာ ငြိမ်းအေးခြင်း ပရမတ္ထသဘောအားဖြင့် တကယ်မှန်ကြီး မှန်သည် လည်းဖြစ်ထသော။
- (၅) ပါရိ - ခန္ဓာကိုယ်ဆိုး ဒုက္ခအိုး၏ ပြင်ဘက် ဝဋ်ဆင်းရဲ ရေအယဉ်မှ ထွက်မြောက်ရာ ကမ်းဝ ကမ်းထိပ်ကြီးလည်း ဖြစ်ထသော။
- (၆) နိပုဏ် - အထည်ခြပ် ဥပါဒ်မထင်သည်ဖြစ်၍ အလွန်သိမ်မွေ့စွာထသော။
- (၇) သုဒုဒ္ဒသံ - ပညာဉာဏ်ဖြင့်သော်လည်း နှိုင်းချင့်ထောက်ဆ သိမြင်ရနိုင်စရာ လွန်စွာခဲယဉ်း ထသော
- (၈) အဇ္ဇရန္တံ - ငြိမ်းအေးခြင်း သဘောအားဖြင့် ပေါ်လာပြီးနောက် ဘယ်လောက်ကြာသော်လည်း ဘယ်သည့်ကာလမှ ရင့်အိုပျက်စီးခြင်းလည်း မရှိနိုင်ထသော။
တစ်နည်း - အဇ္ဇရန္တံ - ငြိမ်းအေးခြင်း သီတိဘာဝ သဘာဝအားဖြင့် ပေါ်လာပြီးနောက် ကမ္ဘာ ပျက်မီး၊ ကမ္ဘာပျက်လေကြီး ရေကြီးတို့ဖြင့်သော်လည်း ဖောက်ပြန်တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိ ပကတိ မြဲမြံစွာ တည်နေထသော။
- (၉) အပလောကိနံ - ငြိမ်းအေးခြင်းသဘော ဖြစ်ပေါ်လာပြီးနောက် ဘယ်သည့်ကာလမှ အဘယ်တစ်စုံ တစ်ခုကြောင့် ပျက်စီးခြင်း မရှိထသော။
- (၁၀) အနိဒဿနံ - နတ်မျက်စိဖြင့်သော်လည်း စက္ခုဝိဉာဏ်ဖြင့် မမြင်စကောင်းထသော။
- (၁၁) နိပုပ္ပံ - အိုပြန်နာရ သေရဆင်းရဲ ဖောက်လွဲခါခါ သံသရာကိုချဲ့ထွင်တတ်သူ တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိတို့ မပြုမလာနိုင်ရာ ဖြစ်ထသော။
- (၁၂) သန္တံ - တစ်ဆယ့်တစ်သီး မီးကြီးငြိမ်းအေးရာလည်း ဖြစ်ထသော။
- (၁၃) အမတံ - မိမိထံ တည်ရောက်လာသူ ပရိနိဗ္ဗူတပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ မအိုမသေ အမြဲတည်စံနေရာ လည်း ဖြစ်ထသော။
- (၁၄) ပဏီတံ - မြင်ရ ရောက်ရသူတို့ မရောင့်ရဲနိုင်ဖွယ် တကယ်လွန်မြတ်တော်မူထသော။
- (၁၅) သိဝဉ္စ - ကြီးမြတ်သော ဂုဏ်ကျက်သရေ ရှိတော်မူထသော။
- (၁၆) ခေမံ - ဘေးခပ်သိမ်း ကုန်ငြိမ်းကင်းဝေးရာလည်း ဖြစ်ထသော။
- (၁၇) တဏှာက္ခယော - ဘေးကိုပြုတတ် ကြောက်အပ်လှစွာ ခြောက်တဏှာတို့၏ ကုန်ရာကုန်ကြောင်းလည်း ဖြစ်ထသော။
(မှတ်ချက်)။ ။ ရူပတဏှာ၊ သဒ္ဓတဏှာ၊ ဂန္ဓတဏှာ၊ ရသတဏှာ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗတဏှာ၊ ဓမ္မတဏှာ၊ တဏှာ ခြောက်မျိုးကို ကာရံကိုက်အောင် 'ခြောက်တဏှာ'ဟု သုံးထားခြင်း ဖြစ်၏။
- (၁၈) အစ္စရိယံ - ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ စသော အကြောင်းတရားတို့နှင့် မကင်းသော်လည်း ယင်း အကြောင်းတရားတို့ကြောင့် ဖြစ်ပုံ သင်္ခတနိမိတ် အရိပ်မထွက် ယင်းသင်္ခတပုံဟန် နှင့် အလွန်ဝေးကွာ လွန်စွာထူးမြတ်သည်ဖြစ်၍ အလွန်အံ့ဖွယ်သရဲ အံ့အဲစလောက် ဖြစ်တော်မူထသော။
- (၁၉) အဗ္ဗုတံ - တစ်ရံတစ်ဆစ် မဖြစ်ဖူးသေးဘဲ တစ်ခါတည်းသာ ဖြစ်လာပြီးနောက် မပျောက်မပျက် အမြဲတည်နေသည်လည်း ဖြစ်ထသော။

- (၂၀) အနီတိကံ - အလုံးစုံ ဆင်းရဲဘေးဒဏ်ဟူသမျှ ဘယ်ဟာတစ်ခုမျှ မရှိထသော။
- (၂၁) အနီတိဓမ္မံ - ဆင်းရဲရှိသောသဘောမျိုးမှ ဆန့်ကျင်ဘက်ကြီး ဖြစ်၍နေထသော။
 တေံ တောဒိသံ - ဤသို့သဘောရှိသော တရားထူး တရားမြတ်ကို၊ နိဗ္ဗာန် - နိဗ္ဗာန်ဟူ၍၊ သုဂတေန-
 မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဒေသိတံ - ဟောကြားတော်မူအပ်ပြီ၊ သောဓမ္မော - ထိုနိဗ္ဗာန်
 တရားတော်သည်။
- (၂၂) အဗျာပဇ္ဇော စ - ဘေးရန်တွက်တာ ဘယ်ဟာတစ်ခု ကြောင့်ကြစရာ မရှိသည်လည်း ဖြစ်၏။
- (၂၃) ဝိရာဂေါ စ - ဘေးရန်ဖြစ်ကြောင်း ရာဂအပေါင်းမှ ကောင်းကောင်းကြီး ကင်းဝေးရာလည်းဖြစ်၏။
- (၂၄) သုဒ္ဓိ စ - ဘေးရန်လာဘွယ် အသွယ်သွယ်သော အညစ်အကြေးမှ ကင်းဝေး စင်ကြယ်သည်
 လည်းဖြစ်၏။
- (၂၅) မုတ္တိ စ - ဘေးရန်ထူထပ် ဘုံသုံးရပ်တို့မှ လှလှကြီး လွတ်ရာလည်း ဖြစ်၏။
- (၂၆) အနာလယံ - အလိုလိုဝ အလုံးစုံလှသဖြင့် ဘယ်ဟာတစ်ခုမျှ မတောင့်တာရာလည်း ဖြစ်၏။
- (၂၇) ဒီပံ - ပရိနိဗ္ဗူတာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ပုန်းအောင်းရာတည်ရာ ကျွန်းကြီးသဖွယ်လည်း ဖြစ်၏။
- (၂၈) လေဏံ - ပရိနိဗ္ဗူတာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဘေးမှလွတ်ကြောင်း ပုန်းအောင်းခိုနားရာလည်း ဖြစ်၏။
- (၂၉) တာဏံ - မိမိ၌ တည်ရောက်လာသူ ပရိနိဗ္ဗူတာပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဘေးမလာရအောင် တကယ်
 စောင့်ရှောက်နိုင်သည်လည်း ဖြစ်၏။
- (၃၀) သရဏဉ္စ - မိမိထံခိုမှီးလာသူ ပရိနိဗ္ဗူတာပုဂ္ဂိုလ်၌ ဘေးမဆိုက်ရအောင် ဘေးတကာကိုကောင်းစွာ
 ဖျက်စီးတတ်သည်လည်း ဖြစ်၏။
- (၃၁) ပရာယဏံ - ပရိနိဗ္ဗူတာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အလွန်အကဲ တည်နေရာ လဲလျောင်းရာဖြစ်၏။ (ဝါ) ဘေးကို
 ကြောက်သူပုဂ္ဂိုလ်ဖြူတို့၏ တကယ်ဘေးမှလွတ်ကြောင်း ကောင်းကောင်းကြီးလဲလျောင်း
 တည်နေရာလည်း ဖြစ်၏။

(ပထမရွှေကျင်ဆရာတော်ကြီး ပေးသောအနက်ဖြစ်၏)

ဂုဏ်ဟူသည် ဂုဏေးမှ ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ထို့ကြောင့် ဂုဏ်ရှိလျှင် ဂုဏေးရှိသည်ဟု မှတ်အပ်၏။
 ဂုဏေးဟူသည် ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဒြပ်၊ သဘောတရား၊ အရာဝတ္ထုတစ်ခုခု ဖြစ်၏။ ဂုဏ်ဟူသည် ထိုအရာများမှ ထွက်ပေါ်
 လာသော စွမ်းရည်သတ္တိ ဖြစ်၏။ ဖော်ပြထားသော (၃၁)မျိုးသော ဂုဏ်တို့သည် နိဗ္ဗာန်ဟူသော ဂုဏေးမှထွက်
 ပေါ်လာခြင်းဖြစ်၏။

နိဗ္ဗာန်ဟူသော ဂုဏေးမရှိဘဲနှင့် ဤ (၃၁)ချက်သောဂုဏ်များ ထွက်ပေါ်မလာနိုင်ပေ။ ဤသုံးချက်
 နှင့်ပတ်သက်၍ သစ္စသံခိပ်၌ ပြထားသော ဥပမာမှာ မှတ်ဖို့ကောင်း၏။

ခယမတ္တံ နနိဗ္ဗာနံ၊
 ဂမ္ဘီရာ ဒိဿ ဝါစတော။
 အဘာဝဿဟိ ကုမ္မာနံ၊
 လောမသေဝ အဝါစတော။

(သစ္စသံခိပ်)

ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ ကုန်ငြိမ်းကာမျှသည် နိဗ္ဗာန်မဟုတ်၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူကား ပါဠိတော်တို့၌
 သုနိပုဏံ၊ သုဒုဒ္ဓသံ၊ အဇ္ဇေရန္တံ စသည်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်၏ဂုဏ်ပုဒ်များကို ဟောတော်မူထားသောကြောင့် ဖြစ်၏။

ထိုစကား မှန်၏။ ဘာတစ်ခုမျှမရှိသော သဘာဝတရားကို နက်နဲသည်။ သိမ်မွေ့သည် စသည်ဖြင့် ဂုဏ်တင်ပြောဆိုဖွယ်ရာ မရှိပေ။

ဥပမာအားဖြင့် မရှိသော လိပ်မွှေးကို ရှည်သည်၊ တိုသည်၊ ဖြူသည် စသည်ဖြင့် ပြောစရာမလို သကဲ့သို့တည်း။ နိဗ္ဗာန်ထင်ရှားပုံနှင့်ပတ်သက်၍ မိလိန္ဒမင်းနှင့် အရှင်နဂသိန်တို့၏ အမေးအဖြေက ထပ်ဆင့် ထောက်ခံထား၏။

ထေရ် ။ ။ မင်းကြီး၊ ကောင်းကင်နှင့် နိဗ္ဗာန်သည် ထင်ရှားရှိ၏။ သို့သော် တစ်စုံတစ်ခုသော အကြောင်း ကြောင့်မျှ မဖြစ်။

မင်း ။ ။ ဒီလိုဆိုလျှင် အရှင်ဘုရားသည် မရှိသောတရားကို နိဗ္ဗာန်ဟု ညွှန်ပြမိလေပြီ။

ထေရ် ။ ။ မင်းကြီး၊ နိဗ္ဗာန်သည် ရှိ၏။ အနောဝိညာဏ်ဖြင့် သိအပ်၏။ စင်ကြယ်မွန်မြတ်သော၊ အနှောင့် အယှက် အပိတ်အပင် ကင်းသော၊ ကာမဂုဏ် အာမိသ ကင်းသောစိတ်ဖြင့် ကောင်းစွာကျင့် သော အရိယာတို့သည် နိဗ္ဗာန်ကို သိနိုင်မြင်နိုင်၏။

မင်း ။ ။ အရှင်ဘုရား၊ နိဗ္ဗာန်သည် မရှိတရား မဟုတ်လျှင် နိဗ္ဗာန်ကို ဥပမာဖြင့်ပြတော်မူပါ။ နိဗ္ဗာန်သည် အဘယ်သို့နည်း။

ထေရ် ။ ။ လေသည် အဆင်း၊ ပုံသဏ္ဍာန်၊ အကြီးအသေး၊ အရှည်အတို အဘယ်သို့ရှိပါသနည်း မင်းကြီး။

မင်း ။ ။ လေကို ညွှန်ပြရန် မဖြစ်နိုင်ပါ အရှင်ဘုရား။

ထေရ် ။ ။ သို့ဆိုလျှင် လေမရှိသလော၊ လေသည် မရှိသည့်တရားလော။

မင်း ။ ။ လေသည် ရှိ၏။ လေကိုညွှန်ပြရန် မစွမ်းနိုင်ပါ။ သို့သော် လေရှိသည်ကို နှလုံးသား၌ သိနေ ပါသည်။ နှာသီးဝ၌ တိုးထိနေပါသည်။ တိုးထိသော လက္ခဏာအားဖြင့် သိနိုင်ပါသည်။

ထေရ် ။ ။ မင်းကြီး၊ နိဗ္ဗာန်သည်လည်း ဤသို့ပင်ဖြစ်၏။ ငြိမ်းချမ်းမှုရရှိသည့် လက္ခဏာအားဖြင့် ထင်ရှား ရှိကြောင်း သိနိုင်၏။ လေကဲ့သို့ပင် အဆင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပုံသဏ္ဍာန်အားဖြင့်လည်း ကောင်း ညွှန်ပြ၍ မဖြစ်နိုင်ပါ။

မင်း ။ ။ လက်ခံပါပြီ အရှင်ဘုရား၊ ဆက်၍မေးလိုသည်မှာ နိဗ္ဗာန်သည် တည်ရာအရပ် ရှိပါသလော။

ထေရ် ။ ။ မင်းကြီး၊ နိဗ္ဗာန်သည် တည်ရာအရပ် မရှိပါ။

မင်း ။ ။ နိဗ္ဗာန်သည် တည်ရာအရပ် မရှိငြားအံ့။ နိဗ္ဗာန်သည် မရှိနိုင်၊ နိဗ္ဗာန်ကို မည်ကဲ့သို့မျက်မှောက် ပြုနိုင်အံ့နည်း။

ထေရ် ။ ။ မင်းကြီး၊ နိဗ္ဗာန်သည် အမြဲအစွဲ တည်နေသည့်နေရာ အရပ်သည် မရှိသော်လည်း နိဗ္ဗာန်သည် ရှိ၏။ ကောင်းစွာကျင့်သော နှလုံးသွင်းမှုဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်၏။ ဥပမာ မီးသည် ထင်ရှားရှိ၏။ ထိုမီး အမြဲအစွဲ တည်နေရာအရပ်သည် မရှိသလို ဖြစ်၏။

ကျောက်ခဲနှစ်လုံး ခတ်မှ၊ ဝါးနှစ်လုံးပွတ်မှ မီးရသလိုဖြစ်၏။ စကြာမင်းတို့ရအပ်သော စကြာ ရတနာ၊ မိဖုရားရတနာ၊ သူကြွယ်ရတနာ၊ ဆင်ရတနာ၊ မြင်းရတာ အစရှိသော ရတနာခုနစ်ပါး တို့သည်လည်း တည်နေရာ အရပ်မရှိပါပေ။

မင်းကျင့်တရား ကောင်းမွန်သူထံသို့ ကပ်ရောက်လာကြကုန်၏။ ထို့အတူ နိဗ္ဗာန်သည်လည်း သင့်လျော်သော နှလုံးသွင်းမှုဖြင့် အားထုတ် ကျင့်ကြံသောသူတို့သာ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် ပြုနိုင်ကြကုန်၏။

မင်း ။ ။ လက်ခံပါပြီ အရှင်ဘုရား။

လုပ်ငန်းစဉ်ကို ကြည့်၍ နိဗ္ဗာန်ကို မီးနှင့် ဥပမာပေးထားခြင်း ဖြစ်၏။ ဝါးလုံးနှစ်လုံး ပွတ်တိုက် ရာ၌ မီးသည် မည်သည့် ဝါးလုံးထဲမှာမှ မရှိ။ သို့သော် ကြာကြာပွတ်တိုက်သောအခါ မီးသည် ထွက်ပေါ်လာ၏။ ထို့အတူ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ခန္ဓာငါးပါးကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ရှုနေ၏။ ဝိပဿနာဉာဏ်ထဲတွင်လည်း နိဗ္ဗာန် မရှိ။ ခန္ဓာငါးပါးထဲတွင်လည်း နိဗ္ဗာန်မရှိ။ သို့သော် ရှုပွားဖန်များလာသောအခါ အချိန်ကျသည်နှင့် နိဗ္ဗာန်သည် ပေါ်လာရ၏။

ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို မီးနှင့်ဥပမာပေးခြင်းသည် လုပ်ငန်းစဉ်ကိုကြည့်၍ ပေးထားခြင်းဟု ဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်၏။

ငြိမ်းအေးမှုချမ်းသာ

အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အတွေ့အထိ စသော ကာမဂုဏ်ငါးပါးသည် ခံစားရသော ဝေဒယိတသုခများ ဖြစ်၏။ ခံစားရသော ချမ်းသာဟု ဆိုလို၏။ ပုထုဇဉ်များသည် သံသရာ အဆက်ဆက်က ဝေဒယိတသုခ ခံစားရသော ချမ်းသာတစ်မျိုးသာ ထပ်ခါတလဲလဲ ခံစားဖူးကြ၏။ နိဗ္ဗာန်၏ ‘သန္တိသုခ’ငြိမ်းအေး သော ချမ်းသာကိုကား တစ်ကြိမ်တစ်ခါမှ မခံစားဖူးခဲ့ကြချေ။

ထို့ကြောင့် ကာမဂုဏ်အရသာ ခံစားသော ဝေဒယိတသုခကိုသာ အထင်ကြီးပြီး နိဗ္ဗာန်အရသာ ခံစားသော သန္တိသုခကို အထင်မကြီးခြင်း ဖြစ်၏။ ထိုသို့ အပြင်ပန်းစိတ်က အထင်မကြီးသော်လည်း အတွင်း စိတ်က အထင်ကြီးပြီး နှစ်သက်နေပြန်၏။ လက်တွေ့ပြအံ့။ ပုထုဇဉ်လူသားတိုင်း နှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက် အိပ်မောကျ ရသည်ကို အလွန်နှစ်သက်၏။

ထို့ကြောင့် ကမ္ဘာပေါ်တွင် ဈေးကြီးပေးရသော အိပ်ဆေးအမျိုးမျိုး အရောင်းသွက်နေခြင်းဖြစ်၏။ သေချာဆန်းစစ်ကြည့်လျှင် အိပ်မောကျနေချိန်၌ မြင်၊ ကြား၊ နံ၊ စား၊ ထိ၊ သိ အာရုံခြောက်ပါးခံစားမှု တစ်ခုမှ မရှိတော့ပေ။ ထိုသို့ ဝေဒယိတသုခ မရှိသော်လည်း ငြိမ်းအေးသော ချမ်းသာတစ်မျိုးကိုကား ခံစားနေသည်သာ ဖြစ်၏။ အာရုံခြောက်ပါးမှ လွတ်နေသော လောကီချမ်းသာတစ်မျိုးဟု ဆိုရမည်ဖြစ်၏။

အိပ်ပျော်နေစဉ်၌ ခံစားရသော ငြိမ်းအေးမှုအရသာလေးကို ပုထုဇဉ်လူသားများ အဘယ်မျှ လောက် မက်မောကြသနည်းဆိုလျှင် အိပ်မောကျနေသူတစ်ယောက်ကို မရမကနွိုးပြီး ကောင်းပေဆိုသောအစား အစာများကို ကျွေးသော်လည်း ကျေးဇူးမတင်သည့်အပြင် အိပ်ရေးပျက်အောင်လုပ်သည်ဟု ဆိုကာ စိတ်ဆိုးသည် ကိုသာ တွေ့ရလိမ့်မည်။

“အိပ်ပျော်တာများကွာ စားရ၊ သောက်ရ၊ မြင်ရ၊ ကြားရ၊ ထိတွေ့ရတာလည်း မဟုတ်ဘဲနဲ့ ဘာလို့များ ကောင်းတာလဲ”ဟု မေးလျှင်ကား နိုးလာသူက တိကျစွာ ဖြေဆိုတတ်မည် မဟုတ်ချေ။ နှစ်ခြိုက်စွာ အိပ်ပျော်ခြင်းသည် အလွန်ကောင်း၏။ ဤအချက်ကို အိပ်ပျော်သူတိုင်း သိ၏။ သို့သော် သူတစ်ပါး သဘော ပေါက်အောင် ပြန်မပြောတတ်။

အဘယ့်ကြောင့် ပြန်မပြောတတ်သနည်းဟု တွေးကြည့်လျှင် ခံစားနေကျ ကျန်လောကီအာရုံများ ထဲတွင် အိပ်မောကျခြင်းနှင့် တန်းတူလိုက်၍ ကောင်းသောအာရုံမျိုး မရှိသောကြောင့် ဟူသော အဖြေသည် ထွက်ပေါ်လာ၏။ လောကီအာရုံထဲတွင် ပါဝင်သော အိပ်မောကျရသည့် ချမ်းသာသည်ပင် အာရုံခြောက်ပါး အရသာကို ခံစားသော ဝေဒယိတသုခထက် သာလွန်နေသေးရာ လောကီချမ်းသာမှန်သမျှကို လွန်သွားသော

နိဗ္ဗာန်၏ သန္တိသုခ- အေးငြိမ်းသော ချမ်းသာမှုက ဝေဒယိတသုခထက် သာလွန်ပုံကိုကား ပြောဖွယ်ရာပင် မလိုတော့ပေ။

မိဖုရားကြီးတစ်ဦးသည် ကရဝိတ်ငှက်၏ တွန်ကျူးသံကို ကြားရသည်နှင့် ‘ဘုရားရှင်၏ အသံ ဆိုလျှင် ဤငှက်သံထက်ပို၍ သာယာမှာပဲ’ ဟူသော သဒ္ဓါဓာတ်များ ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ထိုသဒ္ဓါတရားမှ လျှောက်၍ လက္ခဏာယာဉ်သုံးပါးသို့ ရောက်ပြီး သောတာပန် တည်သွား၏။ ထိုသို့ သဒ္ဓါတရားကို အဦးမူ၍ သောတာပန် ဖြစ်သူများကို ‘သဒ္ဓါဓုရ သောတာပန်’ ဟု ခေါ်၏။

ဤပုံစံ၌ ကရဝိတ်ငှက်၏ အသံသာမှုသည် မြတ်စွာဘုရား၏ အသံနှင့်ကား တကယ်တူသည် မဟုတ်။ သို့သော် ဗုဒ္ဓအသံတော်၏ သာယာမှုကို အခြားမည်သည့်အသံနှင့်မျှ နှိုင်းယှဉ်စရာမရှိသဖြင့် လောက တွင် အသံအသာဆုံးဟု သတ်မှတ်ထားသော ကရဝိတ်ငှက်သံနှင့် နှိုင်းယှဉ်ခြင်းဖြစ်၏။ ယခုလည်း နိဗ္ဗာန်၏ အေးငြိမ်းသောအရသာကို ပုထုဇဉ်များ မှန်းဆသိနိုင်ရန် အခြားနှိုင်းယှဉ်စရာမရှိသဖြင့် အိပ်ပျော်ပုံနှင့် နှိုင်းယှဉ် ခြင်းဖြစ်၏။

အမှန်တကယ်တွင်ကား နိဗ္ဗာန်၏အရသာသည် အိပ်ပျော်ခြင်း အရသာထက် များစွာသာလွန် မြင့်မြတ်လှပါ၏။ ထို့ကြောင့်လည်း ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနှင့် ရဟန္တာအရှင်မြတ်များသည် နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားခြင်းဖြင့်သာ အချိန်ကို ကုန်လွန်စေကြကုန်၏။ နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားခြင်းဆိုသည်မှာ နိဗ္ဗာန်၏ ငြိမ်းအေးသော အရသာကို ခံစားတော်မူကြခြင်း ဖြစ်၏။

ဗုဒ္ဓလက်ထက်က ရဟန္တာအရှင်မြတ်များသည် ဆွမ်းခံတစ်ခါထွက်ပြီးလျှင် တစ်ဝက်ကိုဘုဉ်းပေးပြီး ကျန်တစ်ဝက်ကို နေခြောက်လှမ်းထားလိုက်ကာ နိရောဓသမာပတ် ခုနစ်ရက်ဝင်စားသည်။ ဝင်စားချိန်အတွင်း စားခြင်း၊ သောက်ခြင်း၊ ယိုခြင်း၊ ပေါက်ခြင်း လုံးဝမရှိတော့သည့်အပြင် ထိုင်ခြင်း၊ ဣရိယာပုထ်မှပင် ပြင်ခြင်း၊ ပြောင်းခြင်းများလည်း မပြုတော့ပေ။

ထိုအချိန်တွင် စိတ်၊ စေတသိက်၊ စိတ္တဇရုပ်များ ချုပ်သွားသဖြင့် ထွက်သက်ဝင်သက်ပင် မရှိတော့ ပေ။ ထိုအချိန်သည် ငြိမ်းအေးသော နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ခံစားနေခြင်း ဖြစ်၏။ လူ့ခန္ဓာသည် အစာမစားဘဲ ခုနစ်ရက်ထက် ပိုနေ၍မရသောကြောင့် ခုနစ်ရက်စေ့လျှင် နိရောဓသမာပတ်မှ ထလာရသည်။

ပြီးလျှင် အခြောက်လှမ်းထားသော ထမင်းခြောက်ကို ရေစိမ်ပြီး ဘုဉ်းပေးကာ ဒုတိယအကြိမ် နိရောဓသမာပတ် ခုနစ်ရက် ဝင်စားပြန်၏။ ထို့ကြောင့် သန္တိဓိကာရက သိက္ခာပုဒ် မပညတ်ခင်က ဆယ့်လေး ရက်မှတစ်ကြိမ် ဆွမ်းခံထွက်တော်မူကြသဖြင့် ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမများမှာ ဒါနကုသိုလ်ရမှု အင်မတန် နည်းပါး သွားကြ၏။

ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓက ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမများ ကုသိုလ်တိုးပွားရေးကိုပါ ထည့်ထွက်တော်မူ၍ ရဟန်းတော်များ ‘ယာဝကာလိက (စားဖွယ်ခဲဖွယ်)ဘောဇဉ်များကို နောက်ရက်အတွက် သိမ်းထားလျှင် ပါစိတ် အာပတ်သင့်စေ’ဟူသော သန္တိဓိကာရက သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်တော်မူခဲ့ခြင်း ဖြစ်၏။

ဉာဏ်ပညာ ကြီးမားတော်မူသော ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနှင့် ရဟန္တာအရှင်မြတ်များသည် ပုထုဇဉ်များ အထင်ကြီးကြသည့် ကာမချမ်းသာ ဝေဒယိတသုခကို လုံးလုံးမခံစားဘဲ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ၏ သန္တိသုခ အငြိမ်း ဓာတ်ကြီးကို မလှုပ်မယှက်၊ မစားမသောက်၊ မယိုမပေါက်ဘဲ (၇)ရက်တိတိ ဝင်စားတော်မူသည်ကို ထောက်သော အားဖြင့် ဝေဒယိတသုခထက် သန္တိသုခက မနှိုင်းသာအောင် သာလွန်ကောင်းမြတ်သည်မှာ ထင်ရှားလှ၏။

ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ ရဟန္တာများသည် သန္တိသုခကို (၇)ရက်၊ (၁၆၈)နာရီတိတိ မလှုပ်မယှက် ခံစားနိုင်ကြသော်လည်း ပုထုဇဉ်များသည်ကား သူတို့အထင်ကြီးသည့် ဝေဒယိတသုခကို (၇)ရက် ဆက်တိုက် မဆိုထားနှင့် (၇)နာရီ ဆက်တိုက် ခံစားဖို့ပင် မလွယ်ကူလှပေ။ ကြာလာလျှင် ငြီးငွေ့လာသည်သာ ဖြစ်သည်။

မည်မျှကောင်းသော ဝိဒီယိုကား ဖြစ်ပါစေ။ သုံးနာရီကြာလောက် ထိုင်ကြည့်ရပြီဆိုလျှင်ပင် ညောင်းညာကိုက်ခဲလာတော့၏။ ဇာတ်ကားတွင် စိတ်မဝင်စားတော့ချေ။ ကျန် အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အတွေ့ အထိ တို့တွင်လည်း ထိုနည်းတူ (၇)နာရီကြာအောင် မလှုပ်မယှက် ခံစားဖို့ဆိုသည်မှာ မလွယ်ကူလှပေ။ ဤ အချက်ကို ထောက်သောအားဖြင့်လည်း သန္တိသုခသည် ဝေဒယိတသုခထက် သာလွန်ကြောင်းထင်ရှား၏။

လွတ်မြောက်မှုချမ်းသာ

လောကီနယ်ထဲတွင် အာရုံခြောက်ပါး ခံစားမှုထက် သာလွန်သော ချမ်းသာတစ်မျိုး ရှိသေး၏။ ထိုချမ်းသာကား လွတ်မြောက်မှုချမ်းသာဖြစ်၏။ ရောဂါများစွာတို့တွင် နူနာရောဂါကား ကြောက်စရာအကောင်းဆုံး၊ စက်ဆုပ်စရာ အကောင်းဆုံးဖြစ်၏။ နူနာရောဂါသည်တစ်ယောက်သည် ဆရာကောင်း၊ ဆေးကောင်းနှင့် တွေ့ပြီး ရောဂါ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ပျောက်ကင်းသွား၏။

နူနာရောဂါမှ လွတ်မြောက်သွားခြင်းပင် ဖြစ်၏။ ထိုလွတ်မြောက်မှုချမ်းသာသည် ကာမဂုဏ် ချမ်းသာ ဝေဒယိတသုခထက် များစွာသာလွန်ကြောင်းကို ရောဂါတစ်မျိုးမျိုး ပျောက်ဖူးသူတိုင်း လက်ခံမည်သာ ဖြစ်၏။ ၁၉၉၅ ဝန်းကျင်ခန့်က မြန်မာတစ်ပြည်လုံးနီးပါး ဝဲရောဂါ စွဲကြ၏။

တင်ပါးတွေ၊ ပေါင်တွေ ကုတ်လို့ မပြီးနိုင်အောင် ယား၏။ လက်ချောင်းများတွင် အရည်ကြည် ဖုများ ပေါက်၏။ နိုင်ငံခြားဆေး၊ မြန်မာတိုင်းရင်းဆေး၊ ဆေးမြီးတိုမျိုးစုံ လိမ်းသော်လည်း ပျောက်ကင်းခြင်း မရှိပေ။ မိုးပြုအများဆိုသော စကားအတိုင်း စာရေးသူလည်း ထိုဝဲရောဂါစွဲ၏။ ထထ ကုတ်ဖဲ့နေရသဖြင့် ကောင်းကောင်း မအိပ်ရသော ညကများ၏။ အလွန် စိတ်ဆင်းရဲ၏။ ထိုရောဂါမှ ချက်ခြင်းပျောက်လို၏။

ဗဟုသုတရှိသူတစ်ဦးက အကြံပေး၏။

“အရှင်ဘုရားတို့ ဒီရောဂါက ပိုးကတစ်ဆင့် ကူးတာ၊ လိမ်းဆေးတစ်မျိုးလောက်နဲ့ အမြစ်ပြတ် မပျောက်ဘူး၊ ကျောင်းမှာ သံဃာဆယ်ပါး ရောဂါဖြစ်နေရင် ဆယ်ပါးလုံး တစ်ပြိုင်တည်းကုမှ ပျောက်တယ်၊ ငါးပါးက ကုပြီး ကျန်ငါးပါးက မကုဘူးဆိုရင် ပျောက်သွားတဲ့ ကိုယ်တော်ငါးပါးဟာ ခဏဘဲ၊ မကုတဲ့ ကိုယ်တော် တွေဆီက ပြန်ကူးတာဘဲ၊ အရေပြားပေါ်မှာဖြစ်တဲ့ ရောဂါမို့ အရေပြားရောဂါလို့ ခေါ်တယ်”

“အစိုးရ အရေပြားရောဂါကုဆေးရုံကို သွားပါ။ သွားတဲ့အခါ လိမ်းဆေးထည့်ရအောင် ပုလင်း လွတ် အလတ်စား တစ်လုံးလောက် ဆောင်သွားပါ။ တပည့်တော်တို့ မိသားစုတောင် အရေပြားဆေးရုံမှာ သွားကုမှဘဲ ဝဲရောဂါက အမြစ်ပြတ်ပျောက်သွားတယ်”

ထိုသူ၏ အကြံပေးချက်ကြောင့် ကျောင်းမှ သံဃာ (၇)ပါး ရန်ကုန်အရေပြားဆေးရုံသို့ ရောက် သွား၏။ ထိုအရေပြားဆေးရုံသည် ရန်ကုန်ပြည်သူ့ဆေးရုံကြီးနှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင် ကားလမ်းတစ်ဘက်မှာ ရှိ၏။ ဆေးရုံသို့ရောက်သောအခါ ဆရာဝန်၊ ဆရာမများက သေချာစမ်းသပ်စစ်ဆေးပြီး ဆေးလည်းသုံးရက်ခန့် လာထိုးရန် ညွှန်ကြား၏။ သောက်ဆေး၊ လိမ်းဆေး ပြည့်စုံအောင်ပေး၏။

ထိုတွင် လိမ်းဆေးလိမ်းနည်းမှာ အံ့ဩစရာကောင်းသလို ညွှန်ကြားချက်တစ်ခုမှာလည်း အတော် ထူးခြား၏။ လိမ်းဆေးလိမ်းရပုံကား ခေါင်းနှင့်မျက်နှာကိုချန်ထား၍ ကျန်တစ်ကိုယ်လုံးအနှံ့ လိမ်းရ၏။ ထူးခြား

သော ညွှန်ကြားချက်ကား ထိုဆေးလိမ်းသော သုံးရက်အတွင်း ရေလုံးဝ မချိုးရဘဲ ထိုသက်ကန်း တစ်စုံတည်းကိုသာ ဝတ်ထားရ၏။

တခြား သက်ကန်းကို လဲခွင့်မရပေ။ သုံးရက်ပြည့်သောနေ့တွင် ဝတ်ထားသောသက်ကန်းကို ရေးနွေးဖြင့်ပြုတ်ပြီး လျှော်ဖွတ်ရသည်။ ပိုးမွှားများသေရန်ဟု ဆို၏။ ထိုသို့ ထိုးဆေး၊ သောက်ဆေး၊ လိမ်းဆေးတို့ကို စနစ်တကျ လိုက်နာပြီး ပြုလုပ်လိုက်သည်နှင့် သုံးရက်ပြည့်သောအခါ တစ်ကျောင်းလုံး ဝဲရောဂါ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ပျောက်ကင်းသွား၏။ ချမ်းသာလိုက်သည့် ဖြစ်ခြင်း။

အဘယ်ကဲ့သို့ ချမ်းသာသည်ဟုလည်း ပြောမပြတတ်။ သို့သော် မည်သည့်အာရုံ ခံစားမှုနှင့်မျှ မတူအောင် ချမ်းသာသည်ကား အမှန်ပင် ဖြစ်၏။ အမည်တပ်လျှင် ရောဂါမှလွတ်မြောက်မှုချမ်းသာ ဟုသာ တပ်ရလိမ့်မည်။ အတိုကောက်မှတ်လျှင် ‘လွတ်မြောက်မှုချမ်းသာ’ ပင် ဖြစ်၏။ နိဗ္ဗာန်၌ ယင်းလွတ်မြောက်မှုချမ်းသာမျိုး ကေနိရှိ၏။

နိဗ္ဗာန်ကို နိ-ဝါနဟု ပုဒ်ခွဲ၏။ ဝါနကား တဏှာ၊ နိကား ကင်းခြင်း။ နှစ်ခုပေါင်းလျှင် နိဗ္ဗာန်သည် တဏှာမှ ကင်းခြင်းဟု အဓိပ္ပါယ်ရ၏။ တဏှာကို ပဓာနနည်းအားဖြင့် ဆိုထားခြင်းဖြစ်၏။ ကျန်ကိလေသာအားလုံး ကင်းသည်သာဖြစ်၏။ ဤနေရာ၌ လောဘ(ခေါ်)တဏှာ ကင်းသောကြောင့် ချမ်းသာပုံကိုသာရေးမည်။

တဏှာလောဘသည် ပူလောင်သောသတ္တိရှိ၏။ တဏှာနည်းနည်းရှိလျှင် နည်းနည်းပူလောင်၏။ တဏှာများများရှိလျှင် များများပူလောင်၏။ ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် တဏှာနည်းနည်း ပါးသွားလျှင် နည်းနည်းချမ်းသာ၏။ တဏှာများများ ပါးသွားလျှင် များများချမ်းသာ၏။

ထိုတဏှာ၏ နယ်ပယ်သည် ကျယ်ဝန်း၏။ အနာဂါမ်ဖြစ်သည်အထိ ဘဝကိုလိုချင်သော တဏှာ (ဘဝရာဂါနုသယ) ရှိသေး၏။ ရဟန္တာဖြစ်မှ တဏှာအမြစ်ပြတ်၏။ ဗုဒ္ဓသည် တဏှာကို ပယ်စွန့်ရမည့်တရားဟု သိသာရန် သမုဒယသစ္စာအဖြစ် ဟောထားခဲ့၏။ တဏှာကို ပါးစေမည့်၊ ပျောက်စေမည့် နည်းလမ်းများကား-

- (၁) ဒါနပြုခြင်း၊
- (၂) ဓုတင်ဆောက်တည်ခြင်း၊
- (၃) မဂ်လေးပါးရအောင် ကြိုးစားခြင်းတို့ ဖြစ်၏။

လှူဘွယ်ဝတ္ထုတစ်ခုကို လှူတော့မည်ဆိုလျှင် ထိုလှူဘွယ်ဝတ္ထုအပေါ်၌ တွယ်တာသော တဏှာကို သတ်ပြီးမှ လှူဒါန်းနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ဒါနပြုခြင်းသည် လောဘတဏှာကို တစ်ဖက်တစ်လမ်းမှ သေအောင် သတ်နေခြင်းဟု သိအပ်၏။ ဓုတင်၏အဓိပ္ပါယ်သည် ကိလေသာကို ခါတွက်ခြင်း ဖြစ်၏။

ကိလေသာဆယ်ပါးတို့တွင်လည်း တဏှာကို အဓိကခါတွက်ပေး၏။ နမူနာပြအံ့။ ပတ္တပိုဏ်ဓုတင်ဆောင်ပြီး ဟင်း၊ ထမင်းရောကာ တစ်ခွက်တည်းဖြင့် ပြီးအောင်စားလျှင် ဟင်းလေးငါးခွက်မှာ ဖြစ်ပေါ်မည့် လောဘတဏှာ လေးငါးမျိုးကို ဖြတ်ပြီးသားဖြစ်သွား၏။ တစ်ထပ်တည်းသာစားသော ကောသနိကဓုတင်ကို ဆောင်လိုက်မည်ဆိုလျှင် နောက်ဒုတိယတစ်ထပ်မှာဖြစ်မည့် လောဘတဏှာကို ဖြတ်ပြီးသားဖြစ်သွား၏။

ထို့ကြောင့် ဝိပဿနာကို အားထုတ်နေကြသော ရဟန်းရှင်လူအားလုံးသည် တဏှာမြန်မြန်ကုန်စေရန်၊ မဂ်ဖိုလ်ကို မြန်မြန်ရစေရန် ဓုတင်တစ်မျိုးမျိုးကို စွမ်းနိုင်သမျှ ဆောင်သင့်၏။ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးကဆိုလျှင် -

‘မဂ်ဖိုလ်ရလိုသူများသည် ဓုတင်တစ်မျိုးမျိုးကို စွမ်းနိုင်သမျှ ဆောင်သင့်သည်။ ဓုတင်ဆောင်ဖူးမှသာလျှင် မဂ်ဖိုလ်ကို ရသည်။ ယခုဘဝ မဂ်ဖိုလ်ရသွားသူများသည် ဘဝတစ်ခုခုက ဓုတင်ဆောင်ဖူးသူများသာ

ဖြစ်၏' ဟု ရေးသားတော်မူခဲ့၏။

မင်လေးပါးတို့တွင် သောတပတ္တိမင်ကိုရသည်နှင့် ကာမဘုံ၌ ဘဝများစွာကျင်လည်ရမည့် တဏှာကို ပယ်သတ်၏။ သကဒါဂါမိမင်ကို ရသည်နှင့် ကာမဂုဏ်ကို တပ်မက်သော တဏှာကြမ်းကို ပယ်သတ်၏။ သို့သော် ကာမဂုဏ်ကို တပ်မက်သော တဏှာအနုစား ကျန်နေသေး၏။ ထိုတဏှာအနုစားကို အနာဂါမိမင်က ပယ်သတ်၏။ သို့သော် ဗြဟ္မာဘဝကို တပ်မက်သောတဏှာ (ဘဝရာဂါနုသယ) ကျန်နေ၏။ နောက်ဆုံး ကျန်သော ထိုဘဝရာဂါနုသယကို အရဟတ္တမင်က ပယ်သတ်၏။

ဗုဒ္ဓက တဏှာကို အဘယ်ကြောင့် နည်းမျိုးစုံဖြင့် ပါးအောင်၊ ကုန်အောင် ပယ်သတ်ခိုင်းရသနည်း။ တဏှာလောဘ၏ ဆိုးကျိုးကား များပြားလွန်းသောကြောင့်ဟုပင် ဆိုရမည်။ သက်ရှိကိုဖြစ်စေ၊ သက်မဲ့ကိုဖြစ်စေ စွဲလမ်းတပ်မက်သော တဏှာဖြင့်သေလျှင် ပြိတ္တာဘုံသို့ရောက်၏။ ထိုတဏှာသည် လူသားတို့သန္တာန်တွင် အဆမတန် များပြားစွာ ဖြစ်ပေါ်နေကြမည်ဆိုလျှင် ကမ္ဘာလောကကြီးတစ်ခုလုံး ဒုဗ္ဗိက္ခန္ဓာရကပ်ခေါ် အငတ်ဘေးကြီး ဆိုက်ရောက်မည် ဖြစ်၏။

ထိုတဏှာလောဘသည် ထို့ထက် အလွန်များပြားလာမည်ဆိုလျှင် ကမ္ဘာလောကကြီး တစ်ခုလုံး ရေများလွှမ်းပြီး ပျက်စီးရမည်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓက တဏှာကင်းအောင် နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ကြီးစားအားထုတ် ခိုင်းခြင်း ဖြစ်၏။ တဏှာလောဘမှ လွတ်မြောက်မှုချမ်းသာကို ပေါ်လွင်စေရန် လောကဥပမာတစ်ခုဖြင့် ပြအံ့။

ငွေချေးထားရာ ပြန်မရသဖြင့် လူတစ်ယောက်သည် အလွန်ပူလောင်နေ၏။ ငွေကြေးအပေါ် တပ်မက်သော လောဘက လောင်မြိုက်နေခြင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ လောဘအပေါ် အကြောင်းပြု၍ ဒေါသပင် ကူးလာကာ တစ်ဖက်လူကို ထောင်ကျအောင် တရားစွဲရရင် ကောင်းမလား၊ ချောင်းမြောင်း သတ်ပစ်ရရင် ကောင်းမလားအထိ စိတ်ကူး၏။

အိပ်မရ၊ စားမရ ဖြစ်နေ၏။ ထိုအချိန်မှာပင် နှိုင်းချိန်ဆင်ခြင်နိုင်သော အတွေးတစ်ခု ပေါ်လာ၏။ 'ဒီလောက်ငွေလေး ဆုံးသွားလို့ ငါ့မှာ ဘာမှဖြစ်သွားတာ မဟုတ်ဘူး။ အမှုလုပ်ရင် ချေးထားတဲ့ငွေနဲ့ မကာ မိအောင် ကုန်လိမ့်မယ်။ လူသတ်မိလို့ ထောင်ကျသွားရင်လည်း ငါ့ဘဝဟာ သုံးမရအောင် ပျက်စီးသွားပြီ။'

'သူကလည်း ပေးနိုင်စွမ်းမရှိလို့ မပေးတာဘဲ၊ လိုအပ်တဲ့သူကို စွန့်ကြဲရင် ကာလဒါနဖြစ်တယ်လို့ ဘုရားရှင်ကတောင် ဟောထားတော်မူသေးတာဘဲ၊ ကဲ ပြန်ပေးရင်လည်း ယူမယ်။ ပြန်မပေးရင်လည်း လျှာတယ် ကွာ'ဟု စိတ်လျှော့ချလိုက်၏။ ထိုသို့ စိတ်လျှော့ချလိုက်ခြင်းသည် ချေးထားသောငွေအပေါ် တပ်မက်နေသည့် တဏှာကို ပယ်သတ်လိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်၏။

ထိုသို့ စိတ်လျှော့ချလိုက်သည်နှင့် လွတ်မြောက်အေးချမ်းသော ချမ်းသာတစ်ခုကို ခံစားလိုက် ရ၏။ အရပ်စကားဖြင့်သုံးလျှင် စိတ်သည် လေးလံထိုင်းမှိုင်းခြင်းမရှိတော့ဘဲ ပေါ့ဆင်းသွား၏။ ဤကား ချေးထား သော ငွေအပေါ် တပ်မက်သောလောဘမှ လွတ်မြောက်မှုချမ်းသာပင် ဖြစ်၏။ ယခု ပုံစံနှင့် ခပ်ဆင်ဆင်ဖြစ်ရပ် မျိုးများကို လူတိုင်း တစ်မျိုးမဟုတ် တစ်မျိုး ကြုံဖူးကြမည်သာ ဖြစ်၏။

ဗဟိဒ္ဓ ပစ္စည်းဝတ္ထုအပေါ်မှာ တပ်မက်သော တဏှာမှ လွတ်မြောက်ခြင်းသည်ပင်လျှင် ဤမျှ လောက် ချမ်းသာနေလျှင် အဇ္ဈတ္တ ခန္ဓာငါးပါးအပေါ်တပ်မက်သော လောဘမှလွတ်မြောက်သော နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ ဆိုလျှင် အဘယ်ကဲ့သို့သော အရာနှင့်မျှ တိုင်းတာလို့မရအောင် ချမ်းသာမည်ဆိုသည်ကို မှန်းဆ၍ သိနိုင်ပေ၏။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓက -

တဏှာယ ဇာယတေ သောကော၊ တဏှာယ ဇာယတေ ဘယံ။

တဏှာယ ဝိပုမုတ္တဿ၊ နတ္ထိ သောကော ကုတော ဘယံ။

‘တဏှာကြောင့် သောက ဖြစ်ရ၏။ တဏှာကြောင့် ဘေး ဖြစ်ရ၏။ တဏှာမှ ကင်းလွတ်သော သူကား သောကလည်း မရှိ၊ ဘေးလည်း မရှိ’ ဟု ဟောကြားတော်မူခြင်း ဖြစ်၏။

ဤနေရာ၌ တဏှာကင်းလွတ်သောသူဟူသည် ရဟန္တာပင် ဖြစ်၏။ ရဟန္တာသည် စွဲလန်းမှုတဏှာ အားလုံးကို ပယ်ဖြတ်နိုင်သောကြောင့် သောကအားလုံး၊ ဘေးအားလုံး ကင်းငြိမ်းပြီး နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို အပြည့် အဝ ခံစားရခြင်းဖြစ်၏။

ကျွန်ုပ်တို့သည် စွဲလန်းမှုတဏှာအားလုံး မဟုတ်စေကာမူ စွဲလန်းမှုအနည်းငယ်ကို ပယ်ဖြတ်နိုင် လျှင်ပင် သောကအနည်းငယ်၊ ဘေးအနည်းငယ်ငြိမ်းပြီး နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာအနည်းငယ်ကို ခံစားရမည်သာဖြစ်၏။ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်အတွင်းက ဟိရိုရီးမားနှင့် နာဂါစကီတွင် အနုမြူဗုံးကြဲချခံရသောကြောင့် လူများ သိန်းနှင့်ချီပြီး သေသော်လည်း ထိုသတင်းကိုကြားရသော မြန်မာအများစုက ‘ဟုတ်လား’ နှင့် ‘ဪ’ ဟူသော စကားနှစ်မျိုးသာ ထွက်၏။

၁၃၃၃ ခုနှစ်က ဒလနှင့်ရန်ကုန်ကူးသော တိုးအေးသင်္ဘောနှစ်၍ ခရီးသည်ရာဂဏန်းမျှ သေသည့် သတင်းကို ကြားရသည်နှင့် မြန်မာများ၏နှုတ်မှ ‘အို . . ဖြစ်မှဖြစ်ရလေ’ ‘ကံဆိုးလိုက်တာဗျာ’ဟူသော မချိတင်ကဲ ဝမ်းနည်းပက်လက်ဖြစ်သည့် အသံများ ထွက်ပေါ်ခဲ့၏။

အနုမြူဗုံးဒဏ်ကြောင့် ဂျပန်လူမျိုးများ သိန်းနှင့်ချီ၍ သေစဉ်က သောကမဖြစ်ဘဲ၊ တိုးအေးသင်္ဘော နှစ်စဉ်က ရာဂဏန်းမျှသေသော မြန်မာများကိုကျမှ သောကဖြစ်ရသည်မှာ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟု ဆန်းစစ် ကြည့်လျှင် အစွဲအလန်းတဏှာ ရှိမှသာလျှင် သောကဖြစ်ကြောင်းမှာ လယ်ပြင်မှာ ဆင်သွားသလို ထင်ရှားလှ ပေ၏။

ထို့ကြောင့်လည်း အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟကျမ်း၌ ‘ဝါနတော တဏှာယ နိက္ခန္တတ္တာ နိဗ္ဗာနန္တိ ပဝုစ္စတိ- ဝါနဟုဆိုအပ်သော တဏှာမှထွက်မြောက်တတ်သောကြောင့် နိဗ္ဗာန်’ဟူ၍ ဖွင့်ပြခြင်းဖြစ်၏။

နိဂုံးချုပ်အနေဖြင့် အရေးတကြီး မှာလိုသည်မှာ နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ဘာမျှမရှိသော အဘာဝပညတ်၊ နတ္ထိဘော ပညတ်မျိုး မဟုတ်။ တကယ့်အရှိတရား ပရမတ်မျိုးသာ ဖြစ်၏။ လောကတွင် တကယ့် အရှိတရား ပရမတ်ကား လေးမျိုးသာ ရှိ၏။ ယင်းတို့ကား -

- စိတ် = အာရုံကို သိတတ်သော သဘောတရား။
- စေတသိက် = စိတ်ကိုမှီ၍ ဖြစ်တတ်သော သဘောတရား။
- ရုပ် = ဖောက်ပြန်တတ်သော သဘောတရား။
- နိဗ္ဗာန် = အို၊ နာ၊ သေ ကင်း၍ ငြိမ်းအေးသော သဘောတရားတို့ပင် ဖြစ်၏။

စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်ဟူသော ရှေ့ပရမတ္ထတရားသုံးပါး ထင်ရှားရှိသကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်သည်လည်း ထင်ရှားရှိသော သဘောတရားသာ ဖြစ်၏။ ထေရာပါဒါန် ပါဠိတော် မြန်မာပြန် ပထမတွဲ စာမျက်နှာ (၁) မှ (၉) ထိကို စာရှုသူကိုယ်တိုင် သေသေချာချာ ဖတ်ကြည့်စေချင်၏။ ဘုရားအလောင်းတော် တိလောက စကြာ မင်းကြီး ဖြစ်တော်မူစဉ်အခါက မြေပြင်မှ ကောင်းကင်ရောက်သည်အထိ ကြီးမားမြင့်ထယ်သော ကျောင်းတော် ကြီးကို တန်ခိုးဖြင့် ဆောက်လုပ်၏။

ထို့နောက် ကုတင်၊ မွေယာ၊ ခေါင်းအုံး၊ လိုက်ကာ အစုံအလင်ပါသော အခန်းများကို ဘုရားရှင်များ စံနေဖို့အခန်း၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါများ စံနေဖို့အခန်း၊ ရဟန္တာများ စံနေဖို့အခန်းဟု သုံးမျိုးသုံးစားခွဲ၍ အခန်းပေါင်း မရေမတွက်နိုင်အောင် ဖွဲ့စည်း၏။ အားလုံးပြီးလျှင် နိဗ္ဗာန်တွင် စံဝင်နေကြကုန်သော ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ ရဟန္တာများအားလုံးတို့ ဤကျောင်းတော်ကြီးပေါ်သို့ ခေတ္တခဏ ကြွရောက်သီတင်းသုံးရန် အဓိဋ္ဌာန်ဖြင့် ပင့်ဆောင်၏။

ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ ရဟန္တာများသည် လူ့ဘဝက ပုံသဏ္ဍာန်များအတိုင်း ဖန်ဆင်းပြီး တိလောက စကြာမင်းကြီး၏ ကုသိုလ်တော်ကျောင်းကြီးပေါ်သို့ ကြွရောက်သီတင်းသုံး အပူဇော်ခံတော်မူကြကြောင်း ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တိုင် ဟောကြားတော်မူခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ထင်ရှားရှား ရှိကြောင်း ယုံကြည်ရဲဝံ့စွာ မှတ်သားအပ်ပါ၏။

နိဗ္ဗာန်ကို ဘာမရှိဟု
စာမကြည့် ဖျန်းကာ
ပါဠိနှင့် ကျမ်းအလာကို
ရမ်းကာသာ ဖယ်ရှား
အဘာဝ ယူပြန်လျှင်
မူမမှန် စွဲချက်ကမှား
ယမကသုတ်အလာကို
ဥစ္ဆေဒါ ဖြစ်ငြား
မာန်တံခွန် ထောင်လွှားပါလို့
ငါတကား ငြင်းရှာ
ဘယ်ကျမ်းဂန် ဘယ်လိုဟောသော်လည်း
သူ့သဘော ရွေးမျှမပါ
နိဗ္ဗာန်မြို့ ပြည်အောင်ခြာမှာ
စိန္တေယျာ ဂုဏ်ရှိဖို့
မယုံသည့် သူ့ကိုပင်
ဟောဖို့ မမြင်
လေမီးခိုး တကယ်ထင်လျှင်
အပါယ်တွင် နစ်ဦးတော့လေး ။

မှတ်ချက်။ ။ ဗုဒ္ဓလက်ထက်က ယမကအမည်ရှိ ရဟန်းတစ်ပါးသည် ယခုခေတ် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အချို့ကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ဘာမျှမရှိသော လေလို မီးခိုးလို သဘောတရားဟု စွပ်စွဲပြောဆို၏။ ထိုသို့ နိဗ္ဗာန်ကို မဟုတ်မမှန် စွပ်စွဲပြောဆိုသော အယူဝါဒနှင့်သေလျှင် ယမကရဟန်းသည် အပါယ်လေးပါးသို့ ရောက်ရမည် ဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာက ယမကရဟန်းကို ခေါ်ယူကာ နိဗ္ဗာန်သည် ဘာမျှမရှိသော တရားမဟုတ်၊ ထင်ရှားရှိသော တရားဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြသောအခါတွင်မှ ယမကသည် ဥစ္ဆေဒဝါဒမှ လွတ်ကာ သောတာပန် တည်သွားခဲ့၏။

ဂြိုဟ်ဆိုးပြဿနာ

၁၉၉၉ ခုနှစ်ခန့်က ဖြစ်၏။ ကျွန်ုပ်သည် လုံးချင်းစာအုပ်တစ်အုပ် ရေးရန်ရှိသဖြင့် လူသူရှင်းပြီး အေးချမ်းသော ငွေလဲ့ကန်တောရကျောင်းသို့ ရောက်သွား၏။ ထိုကျောင်းသည် လှည်းကူးမြို့နယ် အစွန်တွင် တည်ရှိပြီး တောရကျောင်းမှ အရပ်လေးမျက်နှာ လေးမိုင်ကျော်ပတ်လည်အတွင်း လယ်ကွင်းကြီးသာရှိသဖြင့် သူတော်စင်များအကြိုက် တိတ်ဆိတ်မှုရသကဲ့သို့ အပြည့်အဝ ပေးစွမ်းနိုင်သည့် နေရာတစ်ခုပင်။

ရှေးနှစ်ပေါင်းများစွာကတည်းက တူးထားသော ကန်ကြီးတစ်ကန်၏ အမည်သည်ပင် တောရကျောင်း၏နာမည် ဖြစ်သွားခြင်းပင်။ ကျောင်းထိုင်ဆရာတော် ဦးဥတ္တရသည် ဗေဒင်နက္ခတ် ဝါသနာပါသူဖြစ်၏။ သိုင်းတတ်သူသည် တွေ့သူတိုင်းနှင့် သိုင်းကစားချင်၏။ စာရေးသူသည်လည်း အတွေ့အကြုံထူးနှင့် ကြုံတိုင်း စာရေးချင်၏။

ထို့အတူ ဗေဒင်ဆရာတိုင်းသည်လည်း ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်သူတိုင်းကို တွက်ချက်ပေးချင်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်၏ မွေးသက္ကရာဇ်ကို မေးပြီး တွက်ချက်လေတော့၏။ အဖြေကိုရသည်နှင့် သူ၏မျက်လုံးသည် ပြူးကျယ် ဝိုင်းစက်လာ၏။ ကျွန်ုပ်ကိုလည်း တခြားကမ္ဘာကလာသော ဂြိုဟ်သားတစ်ကောင်အလား အံ့ဩ ထူးဆန်းစွာ စူးစိုက်ကြည့်လေ၏။

“ဦးဇေန၊ အရှင်ဘုရားက တကယ့်ဂြိုဟ်ဆိုးထဲ ရောက်နေတာပဲ၊ ဒီဂြိုဟ်ဆိုးထဲ ရောက်သူတိုင်း လက်အောက်ငယ်သားတွေရဲ့ တော်လှန်ပုန်ကန်ခြင်းကို ခံရတယ်။ မဟုတ်တရုတ်တွေ အစွပ်အစွဲခံရပြီး အရှက် တကွဲအကျိုးနည်း ဖြစ်ရတတ်တယ်၊ ဝမ်းဗိုက် အခွဲအစိတ်ခံရတတ်တယ်။ ဒါမှမဟုတ် ဝမ်းဗိုက်မှာ ဒဏ်ရာအကြီး အကျယ်ရကိန်းရှိတယ်။

ဒီဂြိုဟ်ခွင်အရဆိုရင် အရှင်ဘုရားကို ဒီပုံစံအတိုင်းကို မြင်ရဖို့မရှိဘူး၊ အရှင်ဘုရား တပည့်တော် ပြောတာတွေ တစ်ခုမှ မဖြစ်ဘူးလားဘုရား”

“ဟင့်အင်း၊ တစ်ခုမှ မဖြစ်ပါဘူး”

“တော်တော် အံ့ဩစရာကောင်းတာပဲ၊ ဒီဂြိုဟ်ခွင်ထဲ ရောက်နေတဲ့သူတိုင်း ဟောလိုက်ရင် ဒီအတိုင်း ဒက်ထိုမှန်တာပဲ၊ အရှင်ဘုရားကျမှ ဘယ်လိုလုပ် လွဲသွားသလဲ မသိဘူး”

“ဦးဥတ္တရရဲ့၊ ဗေဒင်ပညာက ဘုရားဟောမှ မဟုတ်ဘဲ၊ မှားတဲ့အခါလည်း မှားမှာပေါ့”

“တပည့်တော် တွက်လာတာကြာပြီ၊ ဒီဂြိုဟ်ထဲ ရောက်လို့ကတော့ ဒုက္ခတစ်ခုခုတော့ ဖြစ်တာပဲ၊ တစ်ခါမှ မလွဲသေးဘူး”

“ဦးဥတ္တရ စိတ်မဆိုးဘူးဆိုရင် တစ်ခုလောက် မေးကြည့်ချင်တယ်”

“ဘာလို့ စိတ်ဆိုးရမှာလဲ ဘုရား၊ မေးပါဘုရား မေးပါ”

“ဒီဂြိုဟ်ဆိုးထဲ ရောက်နေလို့ စောစောကပြောတဲ့ မကောင်းကျိုးတွေ ဖြစ်ရတာဟာ ဂြိုဟ်ဆိုး အဓိကလား၊ အကုသိုလ်ကံ အဓိကလား”

“ဂြိုဟ်ဆိုးက အဓိကပေါ့ဘုရား၊ အကုသိုလ်ကံလည်း အနည်းငယ်တော့ ပါတာပေါ့”

“ဦးဥတ္တရက ဘုရားသားတော် ရဟန်းတစ်ပါးဖြစ်နေပြီး ဟိန္ဒူဘာသာကလာတဲ့ ဗေဒင်ဖက်ကနေ ဘက်လိုက် ဖြေနေတာပဲ၊ ကဲ . . ဂြိုဟ်ဆိုးက အဓိကဆိုတာကို ဦးဥတ္တရ ဘယ်လိုသက်သေပြမလဲ”

“အဲဒါတော့ ဘယ်လိုဖြေရမှန်း မသိဘူး ဖြစ်နေတယ်”

“ဒီအချက်ကို ထောက်သောအားဖြင့် ဂြိုဟ်ဆိုးထဲရောက်လို့ ဒုက္ခတွေ့ရတာဟာ ဂြိုဟ်ဆိုးက အဓိကမဟုတ်ဘဲ အကုသိုလ်ကံက အဓိကဆိုတာ ပေါ်လွင်နေပြီပဲ။ ဂြိုဟ်ဆိုးကသာ မကောင်းတဲ့ ဒုက္ခတွေ့ကို ဖြစ်စေတာဆိုရင် ဂြိုဟ်ဆိုးထဲ ရောက်သူတိုင်း ဒုက္ခတွေ့ရမယ်၊ မလွဲရဘူး၊ လွဲနေပြီဆိုရင်လည်း ဘာကြောင့် လွဲရတယ်ဆိုတာကို တိတိကျကျနဲ့ အဖြေကို ကျေနပ်အောင်ပေးနိုင်ရမယ်”

“ဒါဆိုရင် ဦးဝေနက ဒုက္ခတွေ့ရတယ်ဆိုတဲ့နေရာမှာ အကုသိုလ်ကံက အဓိကလို့ ဆိုချင်တာပေါ့”

“ဟုတ်တယ်”

“ဒါဆိုရင် သက်သေပြလေ”

“သက်သေကတော့ တပည့်တော်ကို တပည့်တော် အရင်ပြရမှာပဲ။ တပည့်တော် အသက် (၂၅)နှစ် ရဟန်းဝါ (၅)ဝါလောက်သာရသေးတဲ့ စာချဘုန်းကြီးဘဝတုန်းက ဗေဒင်ဆရာတစ်ယောက်က ခန္ဓာပျက်ကိန်း၊ သေကိန်းရှိတယ်လို့ ဟောဖူးတယ်၊ ဒါပေမယ့် ဘာမှမဖြစ်ခဲ့ဘူး”

မှတ်ချက်။ ။ ထိုအကြောင်း စိတ်ဝင်စားဖွယ်အကျယ်ကို ‘မျက်ရည်မကျခင် သိစေချင်’ စာအုပ် ‘သာသနာနှင့် နက္ခတ်ဗေဒင်’ အခန်းတွင် ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

“သေတယ်ဆိုတာ ဆိုးကျိုးပဲ၊ ဆိုးကျိုးမှန်သမျှကို အကုသိုလ်ကံကသာ ဖြစ်စေတာပါ။ တပည့် တော်က စာချတယ်၊ တရားဟောတယ်၊ သံဃာတွေကို ဆွမ်းခံကျွေးတယ်၊ စာသင်သား အပါးခုနစ်ဆယ်ကျော် လောက်ကို ရေချိုးဖို့ နေ့စဉ် ပီပါနှစ်ဆယ်လောက် တုံကင်နှိပ်ပေးတယ်၊ ဘုရားမှန်မှန် ဝတ်တက်တယ်၊ ဂုဏ် တော်ပွားတယ်၊ မေတ္တာပို့တယ်၊ တရားထိုင်တယ်၊ ဒီကုသိုလ်တွေ ဆက်တိုက်ဆိုသလို လုပ်နေတာဆိုတော့ အကုသိုလ်ကံတွေ မကောင်းကျိုးပေးခွင့်မရဘဲ နောက်ဆုတ်သွားလို့ သေဘေးက လွတ်ခဲ့ရတာပေါ့။

“အခု အသက် (၃၅)နှစ် အရွယ်မှာလည်း ဦးဥတ္တရ တွက်ချက်ကြည့်တဲ့အတိုင်း မကောင်းတဲ့ ဂြိုဟ်ဆိုးထဲ ရောက်နေတာပဲ။ စောစောကပြုခဲ့တဲ့ ကုသိုလ်ကံတွေကို တပည့်တော်က အမြဲလုပ်နေတာဆိုတော့ အကုသိုလ်ကံတွေ အကျိုးပေးခွင့်မရတော့ဘဲ အခု ဦးဥတ္တရမြင်တဲ့အတိုင်း ကျန်းမာပကတိ ချမ်းသာစွာ ရှိနေတာ ပါပဲ”

“ဒါက ဦးဝေနက ရဟန်းတစ်ပါး ဖြစ်နေလို့ပါ။ လူပုဂ္ဂိုလ်တွေဆိုရင်တော့ ဒီဂြိုဟ်ဆိုးက မလွတ်နိုင် ပါဘူး”

“ဒါဆိုရင် လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်ကို သက်သေပြမယ်၊ သီဟိုဠ်ကျွန်းက ဝသဘဆိုတဲ့ မင်းကြီး တစ်ပါး အကြောင်းပေါ့။ သူနန်းတက်တော့ ဗေဒင်ဆရာတွေက ဟောတယ်၊ နန်းစံသက် (၁၂)ပဲ ရှိတယ်တဲ့၊ သူက ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာစစ်စစ်ပဲ၊ နန်းတွင်းထုံးစံရှိလို့သာ ဗေဒင်အဟောခံခဲ့တာ”

“ဂဏန်းတွေ နက္ခတ်တွေ ဂြိုဟ်တွေက လူတစ်ယောက်ကို ကောင်းကျိုး၊ဆိုးကျိုးဖြစ်အောင် လုပ် မပေးနိုင်ဘူး၊ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံကသာ ကောင်းကျိုး၊ဆိုးကျိုးဖြစ်အောင် လုပ်ပေးနိုင်တယ်လို့ ယုံကြည် တယ်၊ ဒါကြောင့် ရဟန္တာမထေရ်ကြီးများထံ ချဉ်းကပ်ပြီး သက်တမ်းရှည်စေတဲ့ ကုသိုလ်ကံများအကြောင်းကို ဟောကြားဖို့ လျှောက်ထားတယ်။

မထေရ်ကြီးများက -

ရေစစ်လှူခြင်း၊ ဆေးလှူခြင်း၊ ကျောင်းသစ်ဆောက်ခြင်း၊ တံတားဟောင်း လမ်းဟောင်း ပြုပြင် ခြင်း၊ ငါးပါးသီလကို ခါးဝတ်ပုဆိုးလို မြဲမြံစွာ စောင့်ထိန်းခြင်း၊ ဥပုသ်နေ့တိုင်း ရှစ်ပါးသီလ စောင့်ထိန်းခြင်း ဆိုတဲ့ အသက်ရှည်ကြောင်း ကုသိုလ်ခြောက်မျိုးကို ဟောပေးလိုက်တယ်”

“ဒီကုသိုလ်ခြောက်မျိုးကို လိုက်နာပြုကျင့်တဲ့အတွက် ဝသဘမင်းကြီးဟာ နန်းသက် အနှစ် (၄၀) အထိ နန်းစံသွားခဲ့ရတယ်။ ဒါလည်း ဧရာမကုသိုလ်ကြီးတွေကို ပြုလုပ်နိုင်တဲ့ ဘုရင်မို့လို့ပါ။ လူသာမန်ဆိုရင် မလွယ်ပါဘူးလို့ စောဒကတက်ချင်သေးသလား”

“တက်ချင်သေးတယ် ဘုရား”

“ဘာလဲ မယုံသေးဘူးပေါ့”

“မယုံလို့တော့ မဟုတ်ပါဘူး၊ ဦးဝေနေရဲ့ လက်တွေ့ဖြစ်ရပ်နှစ်ခုကို နားထောင်လိုက်ရကတည်းက ကံက၊အဓိကဆိုတာကို မူအားဖြင့် လက်ခံနေပါပြီ။ စောဒက ဆက်တက်ချင်တယ်ဆိုတာက စိတ်ဝင်စားစရာ သက်သေအကြောင်းကို ဆက်ပြီး နားထောင်ချင်လို့ပါ”

“ဒါဆိုရင်လည်း ပြောရတာပေါ့။ ဘာသာရေးကျမ်းစာအုပ်ပေါင်း (၅၀)ကျော်ကို ရေးသားပြုစုတဲ့ တက္ကသိုလ်ရှင်သီရိရဲ့ ကိုယ်တွေ့ဖြစ်ရပ် တစ်ခုပါ။ တက္ကသိုလ်ရှင်သီရိဟာ လူပုဂ္ဂိုလ်သာသနာရေးမှူးအဖြစ် ကျိုင်းတုံမှာ သာသနာတာဝန် ထမ်းဆောင်နေတဲ့အချိန်၊ အဲဒီ ကျိုင်းတုံမြို့မှာ ရှမ်းသူပုန်ဘဝကနေ အလင်းဝင် လာတဲ့ ရှမ်းအမျိုးသားတစ်ယောက် ရှိတယ်။ သူ့နာမည်က စဝ်နွံကြည်တဲ့။

စဝ်နွံကြည်ကို အကြားအမြင်ရတဲ့ ဆရာတော်တစ်ပါးက လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ခံရကိန်း ရှိတယ်လို့ ဟောလိုက်တယ်။ ပေဒင်လိုပြောရင် ပါပဂြိုဟ်ထဲ ရောက်နေလို့ ခန္ဓာပျက်ကိန်းရှိတယ်လို့ ပြောလိုက်တာပါ။ ဟောပြောတဲ့သူဟာ ထေရဝါဒဘုန်းကြီးတစ်ပါးဆိုတော့ ကံကောင်းအောင်ကြိုးစားနည်းကို ပြောပြလိုက်တယ်”

“ကံကောင်းအောင် ကြိုးစားတယ်ဆိုတာ ဘယ်လိုဟာမျိုးလဲ ဘုရား”

“စေတနာဟံ ဘိက္ခဝေ ကမ္မံ ဝဒါမိ - ဆိုတဲ့ ဒေသနာအရ စေတနာကို ကံလို့ခေါ်တာပဲ။ ဒါကြောင့် ဘာသာရေး စီးပွားရေး လူမှုရေးအားလုံးမှာ စေတနာကောင်းထားရင် ကံကောင်းမှာပဲ။ စေတနာဆိုးရင် ကံဆိုး မှာပဲ။ စဝ်နွံကြည်ဟာ ဆရာတော်ရဲ့ဩဝါဒအတိုင်း အရာရာမှာ စေတနာကောင်းထားတယ်။

သရဏဂုံနဲ့ ငါးပါးသီလ မြဲတယ်။ အသက်ရှည်ကြောင်း ကောင်းမှုတွေကိုလည်း စွမ်းနိုင်သမျှ ပြုတယ်။ ဒါဟာ ကံကောင်းအောင် ကြိုးစားနေတာပဲ။ တစ်နေ့ ကျိုင်းတုံမြို့ရဲ့အရှေ့ဘက်က ကမ္ဘောဇစေတီ ရင်ပြင်ပေါ်မှာ သရဏဂုံသုံးပါး ပုတီးစိပ်တယ်။ ပုတီးစိပ်ပြီးတဲ့နောက် ဇရပ်ပေါ်မှာခဏလှဲရင်း မှေးခနဲအိပ်ပျော် သွားတယ်။ ညသန်းခေါင်လောက်ကျတော့ လက်ကျန် တောတွင်းလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့တွေက သတင်းအရ စဝ်နွံ ကြည်ကို သတ်ရအောင် ကမ္ဘောဇစေတီဘေးကို လာဝိုင်းတယ်။

အလင်းဝင်သွားတဲ့ စဝ်နွံကြည်ကို သူတို့က သစ္စာဖောက်အဖြစ် သတ်မှတ်ထားကြတာကိုး၊ အဲဒီ အချိန်မှာပဲ ဝတ်ဖြူစင်ကြယ်နဲ့ အဘိုးအိုတစ်ယောက် ရောက်လာပြီး နှိုးလွှတ်လိုက်လို့ စဝ်နွံကြည်တစ်ယောက် သေဘေးက လွတ်သွားခဲ့တယ်”

မှတ်ချက်။ ။ ဝသဘမင်းနှင့် စဝ်နွံကြည်အကြောင်းအကျယ်ကို ကျွန်ုပ်ရေးသားသော ‘သီလအစွမ်း’ စာအုပ် တွင် ဖတ်ရှုနိုင်သည်။

“ဦးဝေနေရော၊ ဝသဘမင်းကြီးရော၊ စဝ်နွံကြည်ရော ဒီသုံးယောက်စလုံးဟာ အကုသိုလ်ကံတွေ ကြောင့် မကောင်းကျိုးတွေခံစားရဖို့ အခြေအနေရောက်လာတယ်။ ဒါပေမယ့် အချိန်မီ ပြုလုပ်လိုက်ရတဲ့ ကုသိုလ် ကံတွေကြောင့် သေဘေးက လွတ်သွားကြတယ်။ ဒီလို မဟုတ်လား”

“ဟုတ်ပါတယ်”

“ဒါဆိုရင် မကောင်းတဲ့ဂြိုဟ်ထဲဝင်နေတာက ဘာမှအဓိပ္ပါယ်မရှိတော့ဘူးလား၊ ဒါကိုရော ဘယ်လို ယူဆမလဲ၊ နက္ခတ်ဗေဒင်ပညာဟာ အလကားအပိုသက်သက်လို့ ဆိုချင်တာလားဘုရား”

“မဆိုချင်ပါဘူး၊ မဖြစ်သေးတဲ့ အချက်တချို့ကို ကြိုတင်ပြီး သိနိုင်စွမ်းရှိတဲ့အတွက် ဆောင်စရာ ရှိတာ ဆောင်နိုင်ပြီး၊ ရှောင်စရာ ရှိတာကို ရှောင်နိုင်ဖို့ အထောက်အကူ ဖြစ်ပါတယ်၊ ဒီပညာရပ်ဟာလည်း လောကကို ကောင်းကျိုးပြုတဲ့ ပညာရပ်တစ်ခုပါပဲ၊ ဒါပေမယ့် တစ်ခုတော့ အရေးကြီးသတိထားသင့်တယ်”

“ဘာကိုလဲ ဘုရား”

“လိမ်းဆေးဟာ လိမ်းရုံလိမ်းရင် အနာပျောက်တယ်၊ သောက်မိရင်တော့ သေတတ်တယ်၊ ထို့ အတူပဲ ဗေဒင်နက္ခတ်တွေ တွက်ချက်ကြည့်ပြီး မကောင်းတဲ့ဂြိုဟ်ထဲ ရောက်နေရင် မကောင်းတဲ့နက္ခတ်နဲ့ တိုက်ဆိုင်နေရင် ‘အင်း ငါတော့ အကုသိုလ်တွေ များနေပြီ၊ ကုသိုလ်တွေ များများလုပ်ရမယ်၊ ဒီအချက်တွေကို ကြိုတင်ပြီး သိရတာဟာ နက္ခတ်ဗေဒင်ပညာရဲ့ ကျေးဇူးပဲလို့ နားလည်ထားရင် လိမ်းဆေးကို လိမ်းရုံလိမ်းတာ ဖြစ်တဲ့အတွက် အနာပျောက်ပါတယ်။

ဒီလိုမဟုတ်ဘဲ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်ကံတွေကို ဘေးဖယ်ထားပြီး ကောင်းတဲ့ဂြိုဟ်ထဲ ရောက်နေ လို့ ကောင်းတဲ့နက္ခတ်နဲ့ တည့်နေလို့ ကောင်းကျိုးခံစားရတာ၊ မကောင်းတဲ့ဂြိုဟ်ထဲ ရောက်နေလို့ မကောင်းတဲ့ နက္ခတ်နဲ့ တည့်နေလို့ မကောင်းကျိုး ခံစားရတာ၊ ကောင်းကျိုးဆိုးကျိုးကို ဂြိုဟ်တွေ နက္ခတ်တွေက လုပ်ပေး တာလို့ ယူဆလိုက်ရင်တော့ လိမ်းဆေးကို သောက်မိသွားတာပဲ၊ သေဖို့ပဲ ရှိတယ်။

ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံကို ပယ်တာဖြစ်တဲ့အတွက် အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အဖြစ်က အလိုလို ထွက်ပြီးသားဖြစ်သွားတယ်”

“ဒါဆိုရင် ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံရော၊ ဂြိုဟ်တွေ နက္ခတ်တွေရော မျှမျှတတ ဖြစ်အောင် ဘယ်လို ယူဆရမလဲ”

“နားလည်လွယ်အောင် ဥပမာတစ်ခုနဲ့ပြောမယ်၊ မြန်မာအချို့ရဲ့ အယူအဆမှာ ငှက်ဆိုးထိုးရင် လူသေတယ်တဲ့၊ တကယ်တော့ ငှက်ဆိုးထိုးလို့ လူသေတာ မဟုတ်ပါဘူး၊ အဲဒီလူဟာ ငှက်ဆိုးထိုးထိုး မထိုးထိုး သေမှာပါ၊ သဘာဝက ပေးထားတဲ့ပညာကြောင့် အဲဒီငှက်တွေဟာ လူသေမှာကိုကြိုသိတယ်၊ ဒါကြောင့် ထိုးလိုက် (အော်လိုက်)တာပဲ၊ ‘မင်းသေတော့မယ်၊ လုပ်သင့်တာလုပ်ထား’လို့ ကြိုတင်အသိပေးလိုက်တဲ့ သဘောမျိုးပေါ့”

“ဒီလိုဆိုတော့ ငှက်ဆိုးကိုတောင် ကျေးဇူးတင်စရာကောင်းနေသေးတယ်”

“ဟုတ်တယ်၊ ဒီနက္ခတ်ဗေဒင်နေရာမှာလည်း အဲဒီပုံစံအတိုင်း ယူရမယ်၊ လူတစ်ယောက်ဟာ အကုသိုလ်ကံကြောင့် မကောင်းကျိုးပေးတော့မယ်ဆိုရင် သူဟာ မကောင်းတဲ့ဂြိုဟ်ထဲ ရောက်သွားပြီး မကောင်း တဲ့ နက္ခတ်နဲ့ တည့်သွားတယ်၊ ကုသိုလ်ကံကြောင့် ကောင်းကျိုးပေးတော့မယ်ဆိုရင်လည်း ကောင်းတဲ့ဂြိုဟ်ထဲ ဝင်ပြီး ကောင်းတဲ့နက္ခတ်နဲ့ တည့်သွားပြန်တာပေါ့၊ ဒီလိုယူလိုက်မယ်ဆိုရင် အားလုံးအကြုံးဝင်တဲ့ ယူဆနည်း ဖြစ်သွားပါပြီ”

“မှန်ပါ၊ ရှင်းသွားပြီဘုရား၊ ခက်ခဲတဲ့ ဒဿနတစ်ခုကို သဘောပေါက်အောင် ရှင်းပြတဲ့အတွက် ကျေးဇူးတင်ပါတယ် ဘုရား”

ကောင်းကျိုးမှန်သမျှကို ကုသိုလ်ကံက ဖြစ်စေသည်။ မကောင်းကျိုးမှန်သမျှကို အကုသိုလ်ကံက ဖြစ်စေသည်ဟု ပြတ်ပြတ်သားသား ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ယုံကြည်ထားဖို့သည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တိုင်းအတွက် အရေးကြီးသည်။

ဤအယူအဆကို 'ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိ' ဟု ခေါ်၏။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တိုင်းအတွက် မရှိမဖြစ် အခြေခံ ယုံကြည်ချက်တစ်ခုပင်။ မည်မျှလောက် လှပမြင့်မားသော တိုက်တာကြီးပင်ဖြစ်စေ၊ အခြေခံ ဖောင် ဒေးရှင်း မကောင်းလျှင် ခဏနှင့် ပြိုကျ၏။

ထို့အတူ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တစ်ဦးသည် ဘုရားတည်၊ ကျောင်းဆောက် မည်မျှပင် လုပ်နေစေကာမူ ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိ အယူ၌ မပြတ်သားခဲ့ပါလျှင် အယူမှားဘာသာခြားအဖြစ်သို့ ခဏနှင့်ရောက်သွားနိုင် ပါ၏။

လက္ခဏာပြဿနာ

လောကီရေးမှာ ဖြစ်စေ၊ လောကုတ္တရာရေးမှာ ဖြစ်စေ အထွတ်အထိပ်ရောက်ပြီး အောင်မြင်နေသူ မှန်သမျှသည် ဖော်ပြပါ အင်္ဂါငါးချက်နှင့်အညီ မိမိတို့အလုပ်ကို ကြိုးစားအားထုတ်ကြသောကြောင့် ဖြစ်၏။ ထိုအင်္ဂါငါးချက်မှာ -

- (၁) စိရကာလဘာဝနာ ကြာမြင့်စွာ အလုပ်လုပ်ခြင်း၊ ကောက်ရိုးမီးကဲ့သို့ ခဏလုပ်ပြီး၊ ခဏနှင့်ရပ်သွား သူများသည် ဘယ်သောအခါမှ အောင်မြင်မှုကို မရနိုင်ပေ။
- (၂) နိရန္တရဘာဝနာ မရပ်မနား အလုပ်လုပ်ခြင်း၊ အကြာကြီးလုပ်သည်ဆိုရာ၌လည်း နားချိန်ကများပြီး အလုပ်လုပ်ချိန်က နည်းနေလျှင်လည်း မအောင်မြင်နိုင်ပေ။
- (၃) နိရဝသေသဘာဝနာ လုပ်သင့်လုပ်ထိုက်သည်တို့ကို အကြွင်းမကျန်မရှိအောင် လုပ်ဆောင်ခြင်း။
- (၄) သက္ကစ္စဘာဝနာ ရှိရှိသေသေ လေးလေးစားစား လုပ်ကိုင်ခြင်း။
- (၅) အဘိရတိဘာဝနာ မိမိလုပ်ကိုင်သောလုပ်ငန်း၌ နှစ်နှစ်သက်သက် ပျော်ပျော်ပါးပါး လုပ်ခြင်း။ တို့ဖြစ်သည်။

ဖော်ပြလတ္တံ့သော လက္ခဏာဆရာကြီး ကိုင်ရိုသည် ဤအင်္ဂါငါးချက်နှင့်အညီ ကြိုးစားခဲ့သော ကြောင့် ကမ္ဘာကျော်သည်အထိ အောင်မြင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ သူတစ်ပါး၏ အောင်မြင်ကျော်ကြားသော အကျိုး တရားကို သွားရည်ကျနေရုံဖြင့် မိမိအတွက် ဘာမျှအကျိုးမရှိနိုင်။ အောင်မြင်ရန် ကြိုးစားခဲ့သော အကြောင်း တရားကို သိမှသာလျှင် မိမိအတွက် အကျိုးရှိနိုင်၏။

ကိုင်ရို လက္ခဏာမဟောခင်က ကြိုးစားအားထုတ်ခဲ့မှုမျိုးကို ယခုခေတ် လက္ခဏာဆရာများ လိုက်၍ မမီနိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့်လည်း ကိုင်ရို၏အောင်မြင်မှုမျိုးကို မည်သည့်လက္ခဏာဆရာမှ လိုက်မမီကြခြင်း ဖြစ်၏။ ကိုင်ရိုသည် ဆေးရုံများစွာ၊ ရင်ခွဲရုံများစွာသို့ အရောက်သွားပြီး ရောဂါဖြစ်ဆဲ လူနာများ၏ လက္ခဏာ၊ ရောဂါကျွမ်း၍ သေဆုံးသွားသော လူနာများ၏ လက္ခဏာများကို သေချာစွာကူးယူပြီး ဦးနှောက်ထဲတွင် စွဲသွား အောင် ရိုက်သွင်းထား၏။

ထိုကဲ့သို့သော ကြိုးစားမှုကြောင့် လက္ခဏာကို ကြည့်ရုံမျှနှင့် ဘာရောဂါဖြစ်မည်၊ သို့မဟုတ် ဖြစ်နေသည်၊ ထိုရောဂါပျောက်မည်၊ သို့မဟုတ် ထိုရောဂါနှင့်သေမည်ဆိုသော အချက်များကို တိကျစွာဟောနိုင် ခြင်းဖြစ်၏။ ထောင်ကျသူများ၊ ကြိုးမိန့်ကျသူများ၊ သူဌေး၊ ဗိုလ်ချုပ် စသူတို့၏ လက္ခဏာများကိုလည်း သေချာ ကူးယူပြီး အပင်ပန်းခံကာ လေ့လာထားခြင်းကြောင့် လက္ခဏာတစ်ခုကို ကြည့်လိုက်သည်နှင့် ဘာဖြစ်မည်၊ ဘာဖြစ်ခဲ့သည်ဆိုသည်ကို အကြားအမြင်၊ ရနေသူကဲ့သို့ တိကျစွာဟောပြနိုင်ခြင်း ဖြစ်၏။

တစ်ခါတွင် နေ့စဉ်၊ လစဉ်၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင် အမျိုးသမီးတစ်ဦးက သူ့မွေးမည့် ကလေးသည် ယောက်ျားလေးလား၊ မိန်းကလေးလားဆိုသည်ကို ကြိုတင်သိရန် လက္ခဏာကြည့်၏။ ထိုအချိန်က ယခုခေတ် ကဲ့သို့ ယောက်ျားလေးလား၊ မိန်းကလေးလားဆိုသည်ကို ကြိုတင်သိနိုင်စွမ်းသော သိပ္ပံပညာများ မပေါ်ပေါက် သေးပေ။

ကိုင်ရိုသည် အမျိုးသမီး၏လက္ခဏာကို သေချာစွာကြည့်ပြီး ‘ယောက်ျားလေးလည်း မဟုတ်ပါ။ မိန်းကလေးလည်း မဟုတ်ပါ’ ဟု ဟောလိုက်လေ၏။ ထိုအမျိုးသမီးသည် သည်လိုဟောရပါမည်လားဟု ဆိုကာ ကိုင်ရိုကို ဆဲဆိုရန်တွေ့သွား၏။ တကယ်မွေးသောအခါတွင်ကား ကိုင်ရိုဟောခဲ့သလိုပင် ယောက်ျားအင်္ဂါ မိန်းမ အင်္ဂါ နှစ်မျိုးလုံးမပါသည်ကို တွေ့ရလေ၏။

နှာခေါင်းမှာလည်း ဆင်ကဲ့သို့ အရှည်ကြီးဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ကြရ၏။ ဗုဒ္ဓဝါဒ အလိုကား ထိုကလေးသည် အတိတ်ဘဝများက သူတစ်ပါးသမီးပျိုများကို ပြစ်မှားဖျက်ဆီးခဲ့သော ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ အကုသိုလ်ကံ အကျိုးပေးကြောင့် ယခုလိုဖြစ်ခြင်းပင်။ ထိုအခါမှ အမျိုးသမီးသည် ကိုင်ရိုထံသို့ လာရောက် တောင်းပန်ခဲ့၏။

တစ်ခါတွင်ကား အင်္ဂလန်မှ လူပျိုကြီးတစ်ယောက်သည် ကိုင်ရိုထံသို့လာ၍ အလုပ်အကိုင်နှင့် အိမ်ထောင်ရေးအကြောင်းကို မေး၏။ ကိုင်ရိုက အာရှနိုင်ငံတစ်ခုခုတွင် အလုပ်အကိုင်ရမည်။ ထိုနိုင်ငံမှာပင် အင်္ဂလိပ်လူမျိုး အမျိုးသမီးတစ်ဦးနှင့် အိမ်ထောင်ကျမည်။ အိမ်ထောင်သက် ဆယ့်တစ်နှစ်အရတွင် အမျိုးသမီး သည် မြွေပေါက်ခံရပြီး သေမည်။ ဇနီးသည်သေပြီး မကြာမီမှာပင် ခင်ပွန်းသည်လည်း နောက်ကလိုက် သေမည် ဟူ၍ ဟောလိုက်၏။ ထိုဟောပြောချက် လေးခုစလုံး မှန်ကန်ခဲ့ပေသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ဤအကြောင်းအရာ အကျယ်ကို ကျွန်ုပ်ရေးသားသော ‘သီလအစွမ်း’ စာအုပ်တွင် ပြည့်စုံစွာ ဖတ်ရှုနိုင်သည်။

တစ်ခါတွင်ကား ကမ္ဘာကျော်ကိုင်ရိုကို ပြဿနာတက်စေမည့် လူငယ်တစ်ဦး လက္ခဏာလာမေး၏။ ထိုလူငယ်၏ အသက်သည် သုံးဆယ်ဝန်းကျင်ခန့်သာ ရှိ၏။ သူသည် သူ၏အသက် မည်မျှရှည်မည်ကို အဓိက ထား မေး၏။ ကိုင်ရိုသည် လက္ခဏာကို သေချာစွာ ကြည့်ပြီးသည်နှင့် အသက်ကိုးဆယ်အထိ နေရမည်ဖြစ် ကြောင်း တိတိကျကျ ဟောပေးလိုက်၏။

ထိုအခါမှစ၍ ယင်းလူငယ်သည် အသက်ကိုးဆယ်ကျော် နေရမည်ဆိုသည်ကို မာန်တက်ကာ အပျော်အပါး အလွန်အမင်းလိုက်စား၏။ အသောက်အစားကို လွန်လွန်ကျွံကျွံပြု၏။ ကုသိုလ်ကံကို တစ်ခုမျှမပြု သော်လည်း အကုသိုလ်ကံကား ဗရပူဖြစ်နေ၏။ ထို့ကြောင့် နှစ်များမကြာမီမှာပင် သေဘေးနှင့် တွေ့ကြုံရ တော့၏။

တစ်နေ့တွင် ထိုလူငယ်သည် မူးမူးနှင့် တိုက်တန်းတစ်ခုဘေးမှ လမ်းလျှောက်သွား၏။ ထိုအချိန် မှာပင် တိုက်အပေါ် ဆုံးထပ် ဝရံတာမှ အလှတင်ထားသော ပန်းအိုးသည် ထိုလူငယ်၏ခေါင်းပေါ်သို့ တည့်တည့် ပြုတ်ကျ၏။ ဒဏ်ရာပြင်းထန်သောကြောင့် ပွဲချင်းပြီး သေဆုံးသွား၏။ အသက် (၉၀)ကျော် နေရမည်ဟု ဟော ထားသော ဟောစာတမ်းကိုကိုင်ကာ သေဆုံးသူနှင့် ဆွေမျိုးတော်စပ်သူ အမျိုးသားတစ်ယောက်သည် ကိုင်ရိုကို တရားစွဲဆိုရန် သွားရောက်တွေ့ဆုံ၏။

ကိုင်ရိုက တိကျမှန်ကန်စွာ ဖြေရှင်းချက်မပေးနိုင်လျှင် လိမ်ညာဟောပြောမှုနှင့် အရေးယူခံရပြီး နာမည်ပျက်သွားနိုင်သည်။ သို့သော် ကိုင်ရိုကား သူ့ဘက်က အမှားမရှိကြောင်းကို လက်တွေ့အထောက်အထား

နှင့်ပြသနိုင်ခဲ့၏။ ကိုင်ရိုထံတွင် သေဆုံးသူ၏ လက္ခဏာပုံစံကို ကူးယူထားသော ပုံတူရှိ၏။

ထိုလက္ခဏာပုံစံနှင့် သေဆုံးသူ၏ လက်ရှိလက္ခဏာပုံစံကို တိုက်ဆိုင်ကြည့်လိုက်သည်နှင့် အဖြေကား ပေါ်လေပြီ။ လွန်ခဲ့သောလေးနှစ်ခန့်က လက္ခဏာပုံစံနှင့် ယခုလက္ခဏာပုံစံသည် တူညီခြင်း မရှိတော့။ အဓိကအချက်ကား အသက်အတိုအရှည်ကိုပြသော အာယုလေခလမ်းကြောင်းပင်တည်း။

လွန်ခဲ့သော လေးနှစ်ခန့်က ကူးယူထားသော လက္ခဏာပုံစံတွင် အာယုလမ်းကြောင်းသည် ရှည်လျားလွန်းလှပြီး လက်ကောက်ဝတ်ကိုပင် ပတ်လှလှဖြစ်နေ၏။ ထိုအချက်ကိုကြည့်၍ ကိုင်ရိုက အသက် (၉၀)ကျော် နေရမည်ဟု ဟောခြင်းဖြစ်၏။ လိမ်ညာရမ်းသမ်း၍ ဟောခြင်းမျိုးမဟုတ်။ အမှန်အကန် အတိအကျ ဟောခဲ့ခြင်း ဖြစ်၏။

ယခုသေဆုံးချိန်တွင်ကား ထိုသူ၏လက္ခဏာတွင် အာယုလမ်းကြောင်းသည် တိုပြတ်ပြီး ပျောက်သလောက်ပင် ဖြစ်နေ၏။ ဆိုလိုရင်းကား လက္ခဏာအရေးအကြောင်းများသည် အသက်အတိုအရှည်ကို ဖန်တီးနိုင်သည် မဟုတ်။ ကုသိုလ်ကံကသာ အသက်ရှည်အောင်ပြုလုပ်နိုင်၍ အကုသိုလ်ကံကသာ အသက်တိုအောင် ပြုလုပ်နိုင်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း သိစေလိုရင်း ဖြစ်၏။

ထိုသူသည် ကိုင်ရိုထံ လက္ခဏာလာကြည့်စဉ်က လူကောင်းတစ်ယောက်ပင် ဖြစ်၏။ စိတ်ကောင်းရှိ၏။ အပျော်အပါး မလိုက်စားဘဲ ရိုးရိုးသားသားနေထိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ကျန်းမာပြီး အာယုလမ်းကြောင်းကြီး ရှည်နေခြင်းဖြစ်၏။ ကိုင်ရိုက အသက်ကိုးဆယ်ကျော်နေရမည်ဟု ဟောလိုက်သောအခါ မာန်တက်ပြီး ကျန်းမာရေးကို အလေးအနက်မထားတော့ဘဲ အိပ်ရေးပျက်ခံကာ အပျော်အပါးလိုက်စား၏။ လောင်းကစားမှု ပြု၏။ သေရည်သေရက်ကို အလွန်အကျွံသောက်၏။ ထိုအကုသိုလ်ကံကြောင့် အာယုလမ်းကြောင်းသည် ပြန်တိုသွားပြီး ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နှင့် သေဆုံးရခြင်း ဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် လက္ခဏာအရေးအကြောင်းက အသက်အတိုအရှည်ကို ဖြစ်စေသည်မဟုတ်။ ကုသိုလ်ကံက အသက်ကိုရှည်စေ၍ အကုသိုလ်ကံက အသက်တိုစေကြောင်း ထေရဝါဒနည်းကျ ပြတ်ပြတ်သားသား သိကြစေချင်ပါ၏။

က၊ပြားဗုဒ္ဓဘာသာများသည် လူတစ်ယောက်၏ ကောင်းကျိုးဆိုးကျိုးကို နက္ခတ်၊ ဂြိုဟ်၊ ဗေဒင်၊ ယတြာ၊ လက္ခဏာအရေးအကြောင်းများက ဖန်တီးပေးနိုင်သည်ဟု ယုံကြည်၏။

တကယ့်ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များသည် လူတစ်ယောက်၏ ကောင်းကျိုးကို ကုသိုလ်ကံနှင့် အကုသိုလ်ကံကသာ ဖန်တီးနိုင်သည်ဟု ယုံကြည်၏။

ထို့ကြောင့် လောကီကြီးပွားရေး ရှုထောင့်မှကြည့်လျှင် က၊ပြားဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ အယူအဆသည် လူ့ဘဝ၏ ကြိုးစားအားထုတ်လိုမှု အညွန့်ကို တိုးသွားစေ၏။

တကယ့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ အယူအဆသည် မိမိဘဝကို မိမိကိုယ်တိုင် ဖန်တီးခြင်းဖြစ်၍ ကြိုးစားအားထုတ်မှု အညွန့်တလူလူ တက်စေ၏။

ဠင်းတပြသနာ

အမျိုး၊ ဘာသာ၊ သာသနာ မကွယ်ပျောက်ဖို့အတွက် အမျိုးသားတိုင်းတွင် တာဝန်ရှိ၏။ မြန်မာကို ကမ္ဘာက သိနေကြသည်မှာ မိမိတို့ကိုးကွယ်သော ဘာသာတရားကြောင့် ဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓဘာသာသည် မြန်မာတို့၏ အသက်သွေးကြောဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓဘာသာတရားများ မြန်မာပြည်က ပျောက်ကွယ်သွားမည်ဆိုလျှင် မြန်မာတို့သည် အသက်မရှိတော့သော ရုပ်အလောင်းကောင်နှင့် ဘာမျှထူးတော့မည် မဟုတ်တော့ပေ။

မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု မှန်သမျှသည် ဗုဒ္ဓ၏ အဆုံးအမမှ ဆင်းသက်လာခြင်း ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် မြန်မာ၊ မြန်မာနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာသည် ခွဲခြား၍ မရစေကောင်းပေ။ မြန်မာပြည်ရှိ ဗုဒ္ဓ၏ဘာသာ တရားများ မကွယ်ပျောက်ရေးတွင် အရေးကြီးသောအခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နေသူများမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ရဟန်း တော်များပင် ဖြစ်၏။

ရဟန်းတော် မှန်သမျှသည် ‘သာသနာရေးခေါင်းဆောင်’ များပင် ဖြစ်၏။ ခေါင်းဆောင်သည် ခေါင်မရှောင်သင့်ပေ။ ခေါင်းမရှောင်သော ဆရာတော်တစ်ပါး၏ ထိမိသောဩဝါဒကို ဤနေရာ၌ အထူးဖော်ပြ ချင်၏။ တစ်ခါတွင် ဆရာတော်ကြီးသည် ကျောင်းဆောက်ရန်အတွက် ကုန်မာပစ္စည်းများကို သန်းနှင့်ချီ၍ အကုန်ကျခံကာ ဝယ်ယူလာကြသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဒကာများကို စစ်မေးကြည့်သောအခါ ဘာသာခြားဆိုင် များမှ ဝယ်လာကြောင်း သိရ၏။ ‘အဘယ့်ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဆိုင်များမှ မဝယ်ဘဲ၊ ဘာသာခြားများဆိုင်က ဝယ်ရသနည်း’ ဟု မေးသောအခါ ‘ဈေးသက်သာလို့’ ဟူသော အဖြေကိုပေးကြ၏။ ထိုအခါ ဆရာတော်ကြီးက ထိမိစွာ ဩဝါဒပေးလိုက်သည်မှာ -

“ဒကာကြီးတို့၊ နောက်နောင် ဈေးဝယ်တိုင်း ဗုဒ္ဓဘာသာ ဆိုင်မှာသာ ဝယ်ပါ။ ဘာသာခြားများ ဆိုင်မှာ မဝယ်ပါနဲ့။ ဘာသာခြားဆိုင်က တစ်ဆယ်အမြတ်တင်တယ်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုင်က တစ်ရာအမြတ်တင်တယ် ဆိုလည်း ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုင်မှာသာ ဝယ်ကြရမယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ဘာသာခြားလက်ထဲ ရောက်သွားတဲ့ အမြတ်ငွေတစ်ဆယ်ဟာ ဗုဒ္ဓဘာသာတွေလက်ထဲ ဘယ်တော့မှ ပြန်မရောက်တော့ဘူး။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အမျိုး သမီးတွေကို ဖျက်ဆီးမယ့် ရံပုံငွေဖြစ်သွားတယ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဆိုင်ကို ရောက်သွားတဲ့ အမြတ်ငွေတစ်ရာဟာ နောက်ဆုံးတော့ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဘုရားကျောင်းကန်ကို ရောက်ရတာပဲ” ဟူ၏။

ထိုဆရာတော်ကြီးကား ဘဝနတ်ထံ ပျံလွန်တော်မူသွားပြီဖြစ်သော မင်းကွန်းတိပိဋကဓရ ဆရာ တော်ဘုရားကြီး ဦးဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ ဆရာတော်ကြီးပင် ဖြစ်၏။

ဆရာတော်ကြီး၏ဩဝါဒတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာတိုင်းရင်းသားများအနေဖြင့် ဘာသာခြားများနှင့် အိမ်ထောင်မပြုရေးတစ်ခုကို ထပ်မံထည့်သွင်းလိုက်မည်ဆိုလျှင် အမျိုး၊ ဘာသာ၊ သာသနာ မကွယ်ပျောက်ရေး အတွက် အရေးကြီးသော ကာကွယ်ရေးတစ်ခု ဖြစ်သွားပေပြီ။ ပါကစ္စတန်၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်၊ အာဖဂန်နစ္စတန်၊ မလေးရှား၊ အင်ဒိုနီးရှား စသော နိုင်ငံများသည် တစ်ချိန်က ဗုဒ္ဓဘာသာနိုင်ငံများ ဖြစ်ကြ၏။

ဆိုခဲ့ပြီးသော အချက်နှစ်ချက်တို့ဖြင့် အမျိုး၊ ဘာသာ၊ သာသနာကို မကာကွယ်ခဲ့ကြသောကြောင့် ထိုနိုင်ငံအားလုံး ဘာသာခြားအဖြစ်သို့ ရောက်သွားကြရခြင်းဖြစ်၏။ သာသနာစောင့်နတ်များက မြန်မာပြည်ကို ဗုဒ္ဓဘာသာ မကွယ်ပျောက်စေလိုသောကြောင့်လား မသိ။ အမျိုး၊ ဘာသာ၊ သာသနာ ကာကွယ်ရေးတရားကို တစိုက်မတ်မတ် ဟောလေ့ရှိသော ကျွန်ုပ်အား ဘာသာခြားတို့လွှမ်းမိုးရာ မြို့ရွာများသို့ ကြံကြံဖန်ဖန်ရောက် အောင် စေလွှတ်ပေးတတ်သည်လား မပြောတတ်တော့ပေ။

မျိုးစေ့မမှန် ပင်မသန်

မြိတ်မြို့နှင့် ကော့သောင်းမြို့တို့သည် ဘာသာခြားတို့ အများဆုံး လွှမ်းမိုးထားရာဒေသဖြစ်၏။ ကျွန်ုပ်သည် ထိုမြို့များသို့ မထင်မှတ်ဘဲရောက်ရှိသွားပြီး အမျိုး၊ ဘာသာ၊ သာသနာ ကာကွယ်ရေးတရားများကို ရပ်ကွက်ပေါင်းများစွာသို့ ညပေါင်းများစွာ လှည့်လည်ဟောပြောခဲ့ရ၏။ မြိတ်မြို့နယ်တွင် (၄၄)ည၊ တနင်္သာရီ မြို့နယ်တွင် (၄၄)ည၊ ကော့သောင်းမြို့နယ်တွင် (၇၂)ညတိုင်တိုင် ဟောပြောခဲ့၏။

ယခုလည်း ဘာသာခြားတို့ကြီးစိုးရာ လယ်ဝေးမြို့နယ်၊ လောမြို့လေးသို့ တရားဟောရောက်ခဲ့ ပြန်၏။ မြို့ပေါ်၌ သုံးည ဟောအပြီးမှာပင် ‘ရုံးပင်’ ဟူသော တောရွာလေးမှ ဒကာသုံးယောက် ရောက်လာပြီး သူတို့ရွာ၌လည်း တရားဟောပေးရန် လျှောက်ထားလာကြ၏။ သူတို့စကားတွင် ထူးခြားချက်တစ်ခု ပါဝင်နေ၏။

“တပည့်တော်တို့ ရွာက ဘာသာခြား တစ်ဝက်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ တစ်ဝက်ပါ ဘုရား၊ ကျန်တဲ့ ဗုဒ္ဓ ဘာသာ တစ်ဝက်ကလည်း နှစ်မကြာခင် ဘာသာခြားတွေပဲ ဖြစ်ကုန်တော့မှာပါ ဘုရား”

“ဘာဖြစ်လို့လဲ ဒကာကြီးရဲ့”

“ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ဘာသာခြားတွေက ပစ္စည်းရှိကြတယ်ဘုရား၊ ဒီရွာက အကြီးဆုံး ရွာလူကြီး ကလည်း ဘာသာခြားပဲဘုရား၊ သူကလည်း ငွေပေးပေါင်းထားတော့ မြို့ပေါ်က လူကြီးတွေကပါ သူ့ကို မျက်နှာ သာပေးတယ်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် တစ်ယောက်နဲ့ သူတို့ဘာသာခြား တစ်ယောက် ပြဿနာဖြစ်ပြီဆိုရင် မှားတာ မှန်တာ နောက်ထား၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ရွာသားကို ရဲက အရင်လာဖမ်းတာပဲ ဘုရား”

“ဟာ အဲသလောက်တောင်ပဲလား”

“ဒီထက်ဆိုးတာ ရှိသေးတယ် ဘုရား၊ ရွာထဲက မိန်းမပျိုလေးတွေဆိုလည်း သူတို့ဘာသာခြား တွေကပဲ ငွေနဲ့ပေါက်ပြီး ယူသွားကြတာပဲ ဘုရား၊ သူတို့ဘက်သားက လူကြီးဖြစ်နေတော့ တပည့်တော်တို့ ဗုဒ္ဓ ဘာသာဝင်တွေ မလှုပ်ရဲကြဘူးပေါ့ ဘုရား၊ ဒါကြောင့် ကိုယ့်အမျိုး၊ ကိုယ့်ဘာသာ၊ ကိုယ့်သာသနာကို ချစ်မြတ် နိုးပြီး တန်ဖိုးထားတတ်စေမယ့် တရားလေးတွေလည်း ထည့်သွင်းပြီး ဟောကြားပေးတော်မူပါဘုရား”

“စိတ်ချ ဒကာကြီး၊ ဦးပဉ္စင်းကလည်း ဒီလိုတရားပွဲတွေကို အဓိကထား ဟောတာပဲ”

သို့ဖြင့် ထိုရွာကလေးသို့ ရောက်ခဲ့ရာ ယခုရေးသားလတ္တံ့သော ‘ဠင်းတ’ နှင့် ပတ်သက်သည့် ပြဿနာကို တွေ့ခဲ့ရခြင်းဖြစ်၏။ တရားပွဲကျင်းပမည့် ရွာဦးကျောင်းသို့ရောက်ရန် လူနေအိမ်များကြားမှ ဖြတ် သန်းသွားရ၏။ ကျောင်းသို့ရောက်ခါနီးတွင် သစ်သားကောင်းများဖြင့် ဆောက်လုပ်ထားသော သွပ်မိုးပျဉ်ကာ နှစ်ထပ်အိမ်ကြီးတစ်အိမ်ကို တွေ့ရသည်။

ထူးခြားသည်ကား ထိုအိမ်ကြီးတွင် နေမည့်သူ တစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ မရှိသဖြင့် ယိုယွင်းပျက်စီး နေခြင်းပင်တည်း။ စုံစမ်းကြည့်သောအခါတွင် အိမ်ခေါင်မိုးပေါ်တွင် ဠင်းတ၊ တစ်ကောင်နားသွား၍ ခိုက်လိမ့် မည်၊ မနေကောင်းဟုဆိုကာ အိမ်ရှင်များ တခြားနေရာပြောင်းသွားကြသည် ဟူ၏။

ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ ဖြစ်နေပါလျက် ကံနှင့်ကံ၏အကျိုးကို မယုံကြည်ဘဲ လောကီအယူ အဆ အတိတ်နိမိတ်တွေကို ယုံကြည်နေကြခြင်းကား အံ့ဩဖွယ်ကောင်းလှ၏။ အိမ်ထောင်ရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးများ ထိခိုက်ပျက်စီးခြင်းသည် ဠင်းတကြောင့်သာ ဖြစ်သည်ဟုဆိုလျှင် အကုသိုလ် ဒုစရိုက်မှန်သမျှ ရှောင်ကြဉ်စရာ မလိုအပ်တော့ပဲ ဠင်းတ၊မနားအောင်သာ ရှောင်ကြဉ်ရတော့မလို ဖြစ်နေ၏။

ထိုသို့ဆိုလျှင်လည်း လူ့လောကပျက်စီးရန်သာ ရှိတော့သည်။ သစ္စာလေးပါးနှင့် တိုက်ဆိုင်ကြည့် လိုက်လျှင် လောကီပညတ် သတ်မှတ်ချက်မှန်သမျှ အမှားချည်းသာ ဖြစ်တော့၏။ တကယ့်အမှန်တရားသည် မည်သည့်အချိန်၊ မည်သည့်ဒေသမှကြည့်ကြည့် မှန်နေရမည်သာ ဖြစ်၏။

ဥပမာအားဖြင့် -

အိုလွန်အားကြီးသောကြောင့် နာရသည်၊ နာလွန်အားကြီးသောကြောင့် သေရသည်။ သေခါနီး အနက်ရောင် ငယ်ချေးများပါခြင်းသည် နာကျင်မှု မချိမဆုံးအားကြီးသောကြောင့် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ‘အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်းသည် ‘ဒုက္ခသစ္စာ - ဆင်းရဲကြောင်း အမှန်’ ဟု ဗုဒ္ဓက ဟော၏။

မည်သည့် နိုင်ငံက လူမျိုးကို ကြည့်ကြည့် အို၊ နာ၊ သေ ရှိသောကြောင့် ဒုက္ခသစ္စာသည် မှန်နေ၏။ လူ့ဘုံ၊ နတ်ဘုံ၊ ဗြဟ္မာ့ဘုံ မည်သည့်ဘုံကို ကြည့်ကြည့် အို၊ နာ၊ သေ ရှိသောကြောင့် ဒုက္ခသစ္စာသည် မှန်နေ၏။ သုခသစ္စာအဖြစ် မှားယွင်းပြောင်းလဲသွားခြင်း မရှိ။ တကယ့်အမှန်သည် မည်သည့်ဒေသ၊ မည်သည့်ကာလတွင် ကြည့်ကြည့် ထိုကဲ့သို့ မှန်နေရမည်သာ ဖြစ်၏။

ကုသိုလ်ကံသည် ကောင်းကျိုးကို ပေးသည်ဟူရာ၌ မည်သည့်နိုင်ငံ၊ မည်သည့်ဘုံမှ၊ မည်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကိုမဆို ကုသိုလ်ကောင်းမှုကိုပြုလျှင် ကောင်းကျိုးကိုသာ ပေးမည်ဖြစ်၏။ ဘယ်သောအခါမှ ဖောက်ပြန် ပြောင်းလဲခြင်း မရှိပေ။ အကုသိုလ်ကံက မကောင်းကျိုးကို ပေးသည်ဆိုရာ၌လည်း မည်သည့်နိုင်ငံ၊ မည်သည့် ဘုံမှ၊ မည်သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကိုမဆို မကောင်းမှုကို ပြုလုပ်လျှင် မကောင်းကျိုးကိုသာပေးမည် ဖြစ်၏။ ဘယ် သောအခါမှ ဖောက်ပြန်ပြောင်းလဲသွားမည် မဟုတ်ပေ။

ဤသို့ ဘယ်သောအခါမှ ဖောက်ပြန်ပြောင်းလဲသွားခြင်းမရှိသော အမှန်တရားမျိုးကိုသာ အကြွင်း မရှိ ယုံကြည်သင့်၏။ ထိုကဲ့သို့မဟုတ်ဘဲ ဟိုနေရာတစ်ဖုံ၊ ဒီနေရာတစ်မျိုး ဖောက်ပြန်ပြောင်းလဲနေတတ်သော လောကီပညတ်ချက် မှန်သမျှကိုကား ပုံအပ်၍ မယုံကြည်သင့်။ ချင့်ချိန်၍သာ ယုံကြည်သင့်၏။ ယခု ငွင်းတ နားလျှင် ခိုက်တတ်သည်ဟူသော အယူအဆကို ဆန်းစစ်ပြပေးအံ့။

လူ့သေမှုစပြီး အပုပ်အစပ်အားလုံးကို စားတတ်သောကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံသူ နိုင်ငံသားအားလုံး ငွင်းတကို ‘ငှက်ယုတ်’ဟု သတ်မှတ်ယုံကြည်ထားကြ၏။ ထိုသို့ အပုပ်အစပ်ကိုစားသောကြောင့် ယုတ်ညံ့သည်ဟု သတ်မှတ်လျှင် ငါးပုပ်ခြောက်၊ ငါးပိ စသည်ကို စားသော လူသားများကိုလည်း ‘လူယုတ်’ဟု သတ်မှတ်ရမည်ပင် ဖြစ်၏။ အရင်းစစ်လိုက်ကတည်းက မျိုးစေ့မမှန် ပင်မသန် ဆိုသောသဘောကို ဆန်းစစ်ပြခြင်းဖြစ်၏။

ထိုကဲ့သို့ ယုတ္တိမရှိသောအချက်ကို အခြေခံပြီး ‘ငွင်းတနားသောအိမ် ခိုက်တတ်သည်’ ဟူသော ယုတ္တာမရှိသော လောကီပညတ်ချက်ကြီးတစ်ခု ပေါ်ထွက်လာ၏။ ထိုယူဆချက်သည် မြန်မာပြည်နှင့်ကပ်လျက် ရှိသော ထိုင်းနိုင်ငံတွင်ကား ပျောက်ပျက်သွားရုံတင်မက ပြောင်းပြန်အယူအဆပင် ဖြစ်သွား၏။ ထိုင်းနိုင်ငံ သည် ငွင်းတကို ‘လာဘ်ငှက်’ဟုပင် သတ်မှတ်ထားကြ၏။

ငွင်းတ အိမ်ခေါင်မိုးပေါ်နားပြီး အနောက်ဘက်လှည့်၍ အန်မည်ဆိုလျှင် ထိုအိမ်ရှင် ချက်ချင်း ကြီးပွားမည်ဟု ယူဆကြ၏။ တွေ့ပြီ မဟုတ်လော။ လောကီပညတ်ချက်ဟူသည် တစ်နေရာတစ်မျိုး အမျိုးမျိုး ပြောင်းလဲနေသော အမှားစစ်စစ်သာဖြစ်၏။ တခြားနိုင်ငံများကိုအသာထား၍ မြန်မာနိုင်ငံတွင်းမှာပင် တောင် ပေါ်ဒေသနှင့် မြေပြန့်ဒေသတွင် ပြောင်းပြန်လန်နေသော အယူအဆတစ်ခု ရှိသေး၏။

မြေပြန့်ဒေသက တစ်တီတူးငှက်ကို “ငှက်ဆိုး၊ ငှက်ယုတ်”ဟု သတ်မှတ်၏။ ထိုငှက်အော်သံကို ကြားရလျှင် လူနာသေသည်ဟု သတ်မှတ်ယုံကြည်ကြ၏။ တောင်ပေါ်ဒေသက လူများကား ထိုတစ်တီတူးငှက်ကို

လာဘ်ရစေသော ‘ငှက်ကောင်း၊ ငှက်မြတ်’ဟု သတ်မှတ်သည်။ မြေပြန့်ဒေသက ဇီးကွက်ကို ‘လာဘ်ကောင်’ဟု သတ်မှတ်ယုံကြည်သည်။ တောင်ပေါ်ဒေသက ဇီးကွက်ကို ‘ငှက်ဆိုး’ဟု သတ်မှတ်ယုံကြည်ပြန်သည်။

ဤသို့ဆိုလျှင် အထက်ပါ အယူအဆ နှစ်မျိုးအနက် မည်သည့် အယူအဆက မှန်သနည်းဟု မေးခဲ့လျှင် မည်သည့်အယူအဆကမှ မမှန်ဟု ဖြေရပါလိမ့်မည်။ လာဘ်ရခြင်းသည် စီးပွားရေးလုပ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ ထိုငှက်နှစ်ကောင်နှင့် ဘာမျှမဆိုင်ပေ။

ထို့ကြောင့် နှစ်မျိုးလုံး ‘မှားသည်’ ဟု ဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်၏။

ငှက်အယူအဆကို မှားသည်ဟု ယုံကြည်လျှင် ‘ကုသိုလ်သည် ကောင်းကျိုးကို ဖြစ်စေပြီး၊ အကုသိုလ်သည် မကောင်းကျိုးကို ဖြစ်စေသည်’ ဆိုသောအချက်ကို မှန်သည်ဟုလက်ခံပြီး မြန်မာပြည်တစ်ဝန်းမှ ငွင်းတ၊နားမိသော အိမ်များကို ပြန်လည်အသုံးပြုနိုင်ကြပါစေ။ ။

ပယ်ရမည့်အယူ

ပြဿဒါး၊ ရက်ရာဇာ၊ မြေခံ၊ နဂါးလှည့်ကို ရွေးခြင်း၊ အဂ္ဂိရတ်ထိုးခြင်း၊ အောင်ပါသောစကား၊ ကိုးပါသောစကားကိုမှ မင်္ဂလာရှိသည်ဟု ယူဆခြင်း၊ အသက်ကိုတည် ခုနစ်နှင့်စား၍ ဆေးကုခြင်း၊ လပြည့်ကျော် (၁)ရက်မှ စသည်၌ ကျသောနေ့ကို တိုင်ထူ၍ ဆေးကုခြင်း၊ မည်သည့်သစ်ပင်ကို မစိုက်ကောင်းဟု ယူဆခြင်း၊ အိမ်ကို ခွေးတက် ဗျိုင်းနား ငွင်းတနား ပျားစွဲလျှင် မည်သို့ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ယူဆခြင်း၊ အိမ်ဆောက်ဆဲ အိမ်ရှင် သေလျှင် မီးကျော်သည်ဟုယူ၍ မည်သူမျှ မနေဝံ့ခြင်း၊ အိမ်ခိုက်သည် ကျောင်းခိုက်သည်ဟု ယူဆတတ်ခြင်း တို့သည် ကံ၊ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်သော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ အယူအဆမဟုတ်၍ စွန့်ပယ်အပ်ကုန်၏။
(ရွှေဟင်္သာတောရတိုက်၊ စံကျောင်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အပရိဟာနိယကျမ်းအဖွင့်မှ)

တစ်သံသရာလုံး မမှောက်စေချင်

‘ကုန်ရှုံးတော့တစ်ခေါက်၊ လင်ကုန်ရှုံးတော့ တစ်သက်လုံးမှောက်၊ ဆရာကုန်ရှုံးတော့ တစ်သံသရာလုံးမှောက်’ဟူသောစကားကို လူတိုင်းနီးပါး ကြားဖူးကြမည်ဖြစ်သော်လည်း လူတိုင်းနီးပါး အလေးအနက်မထားကြပေ။ ထိုသုံးချက်တွင် ဆရာကုန်ရှုံးမှုကား အဆိုးရွားဆုံး၊ အနစ်နာဆုံးဖြစ်၏။

မည်မျှအထိ နစ်နာသနည်းဆိုသော် ယခုဘဝတွင် ကိုယ်တိုင်သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်းသိမြင်ပြီး ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအဖြစ် ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်မည့် (ပစ္ဆိမဘဝိက - နောက်ဆုံးဘဝ) ပုဂ္ဂိုလ်သည်ပင် ဆရာမှားမှုကြောင့် မုဆိုးကြီးတစ်ယောက်ဖြစ်ကာ ငရဲကျလုနီးပါးအခြေအနေသို့ ဆိုက်ရောက်ခဲ့ရဖူး၏။

ထိုသူကား ဘုရားလောင်း ရွှေဥဒေါင်းမင်းကို ဥဒေါင်းမနှင့် ဖျားယောင်းကာ အမိဖမ်းခဲ့သော မုဆိုးကြီးပါတည်း။

သူသည် ဆရာမှားကို ဆည်းကပ်မိသောကြောင့် ကုသိုလ်၊အကုသိုလ်ကံဆိုတာ မရှိ၊ ထိုအကုသိုလ်ကံ၏ ကောင်းကျိုး၊ ဆိုးကျိုးဆိုတာမရှိ ဟူသော အယူအဆမှားကြီးကို ယူဆမိသောကြောင့် တိရစ္ဆာန်တို့ကို ရက်စက်စွာ သတ်ဖြတ်နေသော မုဆိုးကြီးအဖြစ်သို့ ရောက်နေခြင်း ဖြစ်၏။

ဘုရားလောင်းဥဒေါင်းမင်း ဟောကြားသောတရားကို နာပြီးသောအခါတွင်မှ ဉာဏ်ပွင့်လင်းပြီး သစ္စာလေးပါးကို ကိုယ်တိုင်ထိုးထွင်းသိကာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဖြစ်သွားလေ၏။ ဤအချက်ကိုထောက်၍ ဆရာမှားမှု

သည် မည်မျှလောက်အထိ ကြောက်စရာကောင်းကြောင်း ထင်ရှားလှပေ၏။

ဆရာမှားကို တွေ့ပြီးမှ ဆရာမှန်ကို တွေ့သူသည် ကောင်းလာနိုင်သေး၏။ ဆရာမှန်ကို တွေ့ပြီးမှ ဆရာမှားသို့ ပြောင်းသွားသူကား ကောင်းလာရန် မလွယ်ကူတော့ပေ။

ရွှေပြည်သာမြို့၌ ဆရာမှန်ကို တွေ့ပြီးမှ ဆရာမှားသို့ ကူးပြောင်းသွားသော ဒကာတစ်ဦးကို သံဝေဂရဖွယ်ရာ တွေ့ရဖူး၏။ သူ၏အမည်ကား “ကိုညို”။ အညာသားတစ်ယောက်ပင် ဖြစ်၏။

ကိုညို ပထမဆုံး ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်သော ဆရာတော်သည် ထေရဝါဒနည်းကျကျ နေထိုင်ကျင့်ကြံသူ ဆရာကောင်း သမားကောင်းပင် ဖြစ်၏။

သတ္တကင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်တွင် ဗုဒ္ဓဟောကြားသော ဆရာကောင်း၏ အင်္ဂါခုနစ်ချက်နှင့် ကိုက်ညီသူသာ ဖြစ်၏။ ယင်း ခုနစ်ချက်ကား -

ဆရာကောင်းအင်္ဂါ ခုနစ်ချက်

- (၁) သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ၊ ဒါန၊ ဝေယျဝဇ္ဇ (ချစ်ဖွယ်သော စကားရှိခြင်း)၊ အတ္တစရိယာ (ကောင်းကျိုးကို ဆောင်ခြင်း) ၊ သမာနတ္ထတာ (တန်းတူထား၍ ဆက်ဆံခြင်း) ခုနစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံ၍ ရိုသေထိုက်သောဂုဏ်။
- (၂) ထိုခုနစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသဖြင့် ချစ်ခင်ထိုက်သော ပိယဂုဏ်။
- (၃) ထိုခုနစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသဖြင့် ချီးမွမ်းထိုက်သော ဘာဝနီယဂုဏ်။
- (၄) လွဲမှားနေလျှင် ဆုံးမတတ်သော ဝတ္တာဂုဏ်။
- (၅) မေးသမျှကို ဒိုင်ခံဖြေကြားပေးနိုင်သော ဝစနက္ခမဂုဏ်။
- (၆) ရုပ်နာမ် ခန္ဓာနှင့်စပ်၍ ဒိဋ္ဌိပြုတ်အောင် ဟောကြားပေးနိုင်သော ဂမ္ဘီရကထံကတ္တာဂုဏ်။
- (၇) အကျိုးမဲ့သော အရာဌာန၌ မတိုက်တွန်း မယှဉ်စပ်စေခြင်းတို့ပင် ဖြစ်၏။

ထိုဆရာကောင်းအင်္ဂါခုနစ်ချက်ကို မှတ်မိလွယ်စေရန် မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက မဃဒေဝလင်္ကာသစ်တွင် -

ရိုသေချစ်ထိုက်၊ ချီးမွမ်းထိုက်နှင့်
 လွဲမိုက်ဆုံးမ၊ မေးသမျှခံ
 ဓမ္မနက်နဲ၊ ဟောနိုင်မြဲ၍
 ကျိုးနည်းမတန်း၊ ခုနစ်ခန်းနှင့်
 ပြည့်လျှမ်းညီညာ၊ ဤ ဆရာ
 ဖွေရှာ တပည့်ခံ ။

ဟု ရေးစပ်တော်မူခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ ထို့ပြင် ကိုညိုကိုးကွယ်သော ဆရာတော်သည် -
 ရဟန်းကိစ္စ၊ နှစ်ခုရ၌
 လုံလအားသည်း၊ ဟိတ်ဟန်နည်း၍
 ပစ္စည်းမသို၊ စိတ်မတို
 ခင်ပျို ကြီးပွားကြောင်း။

ဟူသော အချက်များနှင့်လည်း ပြည့်စုံသည့် ဆရာတော်တစ်ပါးပင် ဖြစ်၏။ ထိုဆရာတော်သည် အလိုလောဘကို ငြိမ်းသတ်နိုင်ရကား ဒကာ ဒကာမများထံမှ အလှူခံခြင်း မရှိချေ။ တတ်အားသမျှ သူ့အလိုလို ဖြစ်သော လှူဖွယ်ဝတ္ထုကိုသာ အလှူခံတော်မူလေ့ရှိ၏။ ထို့ကြောင့်လည်း ယင်းဆရာတော်ကျောင်းမှ မည်သည့် အလှူခံဖြတ်ပိုင်းမျှ ထွက်ပေါ်လာလေ့ မရှိပေ။

ကထိန်ရာသီ ရောက်လျှင် အချို့သောကျောင်းများမှ ကထိန်အလှူခံဖြတ်ပိုင်းများ၊ အသံချဲ့စက် များဖြင့် ယူပက္ခန္ဓာလုပ်နေကြသော်လည်း ထိုဆရာတော်ကျောင်းမှကား မည်သည့်ဖြတ်ပိုင်း၊ မည်သည့်အလှူခံ သံမှ ထွက်ပေါ်မလာပေ။

“ထေရဝါဒနည်းကျကျ ကထိန်ဟူသည် ဒကာ ဒကာမများအား အရိပ်အမြှောက်မျှပင် အသိပေး ခြင်း မရှိရ။ ဒကာ၊ ဒကာမတို့က အလိုက်တသိ လှူမှသာ ကထိန်မြောက်သည်။ ပြောမှလုပ်သော ကထိန်သည် အာနိသင်ပျက်၏” ဟု ထိုဆရာတော်က သြဝါဒပေးဖူး၏။

ထို့ကြောင့်လည်း ယင်းဆရာတော် ကျောင်းတွင် တစ်ခါတရံ ကထိန်လ ကုန်ခါနီးမှ ဒကာပေါ် တတ်၏။ “ကထိန်ဟူသည် ဒကာခင်းမှ မဟုတ်၊ ရဟန်းတစ်ပါးပါးက သင်းပိုင်တစ်ထည်ဖြင့် ခင်းလျှင်လည်း ကထိန်အာနိသင်ရ၏” ဟု မိန့်ဖူးသော ထိုဆရာတော်သည် အလိုက်တသိ ကထိန်ခင်းမည့်ဒကာ မပေါ်လျှင် ကိုယ်တိုင်ခင်းမည့်သဘော ရှိ၏။

သို့သော် ‘ဓမ္မော ဟဝေ ရက္ခတိ ဓမ္မစာရီ’ တရားကို စောင့်ရှောက်သောသူကို တရားကပြန်လည် စောင့်ရှောက်သည်သာ ဖြစ်၏။ ထိုဆရာတော် ကျောင်းထိုင်သက် (၁၃)နှစ်ကျော်အတွင်း၌ ကထိန်ဒကာမပေါ် သောနှစ်ဟူ၍ မရှိခဲ့ပေ။ တစ်ခုသောနှစ်တွင်ကား တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ခုနစ်ရက်ပင် ရှိခဲ့ပြီ။ ကထိန်ဒကာ မပေါ်ပေါက်သေး။

ဆရာတော်က ကြောင့်ကြပူပန်မှု မရှိ။ မန္တလေးသို့ ညတရားပွဲ ကြွရောက်ရန် ပြင်ဆင်နေ၏။ ထိုအချိန်တွင် ကိုညိုသည် အရောင်းအဝယ် အဆင်ပြေသဖြင့် မလှူဖူးသော ကထိန်အလှူဒါနကို ပြုလုပ်ရန် ထိုဆရာတော်ကျောင်းသို့ ရောက်လာ၏။ ကိုညိုက -

“ဆရာတော် ကျောင်းမှာ ကထိန်ဒကာပေါ်ပြီလားဘုရား”

“မပေါ်သေးဘူး ဒကာကြီး”

“ဒါဆိုရင် တပည့်တော်ကို ကထိန်သင်္ကန်း လှူခွင့်ပြုပါ ဘုရား”

“ကလဒါန ဖြစ်နေတော့ ကောင်းတာပေါ့ ဒကာကြီး”

“ဆရာတော် ပရိသတ်ဘယ်လောက်များ ဖိတ်ချင်လဲဘုရား၊ ကထိန်နဲ့ပတ်သက်သမျှ တပည့်တော် အကုန်အကျခံပါ့မယ် ဘုရား”

ဤကဲ့သို့ ဒကာက လမ်းဖွင့်ပြီး လျှောက်ထားလိုက်မည်ဆိုလျှင် သိက္ခာသုံးပါးကို ရှာဖွေနေသော ရဟန်းတစ်ပါး မဟုတ်ဘဲ၊ ပစ္စည်းလေးပါးကိုသာ အစဉ်တစိုက်ရှာဖွေနေသော ရဟန်းတစ်ပါးဖြစ်ပါက ပရိသတ် မည်မျှ ကျွေးမည်၊ အကောင်းဆုံးသင်္ကန်းနှင့်သာ ကထိန်ခင်းချင်သည်။ ဆွမ်းပဒေသာပင်၊ ဆေးပဒေသာပင် မည်ရွေ့မည်မျှ လုပ်ချင်သည် စသောအားဖြင့် လိုအပ်တာ အကုန်ပြောတော့မည်ဖြစ်၏။ ထိုဆရာတော် ပြော လိုက်သည်မှာ -

“ဒကာကြီး တတ်နိုင်သလောက် လှူပါ။ ဒကာကြီး လှူနိုင်တာကိုကြည့်ပြီး ပရိသတ်ကို ချင့်ချိန် ဖိတ်ကြတာပေါ့။ ရဟန်းတော်များဟာ လှူဒါန်းမယ့် ဒကာ၊ ဒကာမပစ္စည်းကို အပိုကုန်အောင် မစီမံကောင်းဘူး၊ လျှော့ကုန်အောင်သာ စီမံကောင်းပါတယ်” ဟူ၏။

ကိုညိုသည် ခြောက်သောင်းခန့်လှူရန် ရက်သတ်မှတ်ပြီး ဝမ်းသာစွာ ပြန်သွား၏။

မိမိစေတနာကသာ မိမိကောင်းကျိုးကို ပေးနိုင်ကြောင်း၊ လောင်းကစားမှုကို မပြုလုပ်သင့်ကြောင်း ဩဝါဒ ပေးလိုက်သောအခါတွင်ကား ကိုညိုအတွက် ဘာသာရေး၊ စီးပွားရေး အသိများတိုးသွား၍ အပေါင်း လက္ခဏာဖြစ်ပြီး၊ ဆရာတော်အတွက်ကား ကိုညိုက ခင်မင်ကြည်ညိုမှု နည်းသွားကာ လှူမှုတန်းမှု လျော့သွား သည့်အတွက် အနှုတ်လက္ခဏာဖြစ်၏။ ထိုသို့ ဖြစ်လာမည်ကို ဆရာတော်ကား သိသည်သာဖြစ်၏။

ထိုကဲ့သို့ မိမိအကျိုးကို နောက်တန်းမှထားပြီး တပည့်ဒကာအကျိုးကို ရှေ့တန်းမှထားသော ဆရာမျိုးကား ရှာမှရှားလှ၏။ သက်ရှိဖြစ်စေ၊ သက်မဲ့ဖြစ်စေ တန်ဖိုးသိမှသာ တန်ဖိုးရှိ၏။ တန်ဖိုး မသိလျှင် တန်ဖိုး မရှိပေ။ စာအုပ်တစ်အုပ်တွင် ဖတ်ဖူး၏။ တောတောင်အတွင်း အလွန်ခေါင်သော တောရွာ တစ်ရွာမှ လူများသည် သူတို့အနီးအနားမှ ကျောက်တုံးများကို ဖိုခနောက်အဖြစ် လည်းကောင်း၊ လူသွားလမ်းအဖြစ် လည်းကောင်း အသုံးပြုကြ၏။

ထိုကဲ့သို့ အသုံးပြုနေကြသည်မှာ ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက် ကြာလှပြီ ဖြစ်၏။ တစ်နေ့တွင် ကျောက် မျက်ရတနာအကြောင်း နားလည်သော လူတစ်စု ထိုရွာသို့ရောက်သွားသောအခါတွင်မှ လမ်းခင်းကျောက်များ၊ ဖိုခနောက်လုပ်ထားသော ကျောက်တုံးများသည် စိန်တုံးများ၊ နီလာခဲများ ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရ၏။

ဤဖြစ်ရပ်ကို ထောက်၍ -

သက်ရှိ ဖြစ်စေ၊ သက်မဲ့ ဖြစ်စေ တိုင်းတာမရလောက်အောင် အနှစ်သာရပြည့်ဝ၍ အဖိုးတန်ပါ သော်လည်း တန်ဖိုးသိသူအတွက်သာ တန်ဖိုးရှိ၍၊ တန်ဖိုးမသိသူအတွက်ကား တန်ဖိုးမရှိချေ။ ထို့ကြောင့်လည်း ဆရာတော်သည် ကိုညိုအတွက် တန်ဖိုးရှိသော ဆရာတော်တစ်ပါး ဖြစ်မလာခဲ့ပေ။

ကိုညိုထင်ထားသည်က သိက္ခာထပ်ပြီးသည်နှင့် ဆရာတော်သည် အိမ်သို့မကြာခဏ ဝင်ထွက် သွားလာမည်။ မိသားစုအားလုံးနှင့် ရင်းရင်းနှီးနှီးနေမည်။ လိုအပ်တာ မှန်သမျှကိုလည်း အလှူခံမည်။ တကယ် ဖြစ်လာသည်က ဆရာတော်သည် သေချာပင့်ဖိတ်မှုမရှိဘဲ သူ့အိမ်သို့ တစ်ခေါက်မျှ မကြွ။ အလှူခံဖို့ကား ဝေးလှပါသေး၏။

သို့နှင့် ဆရာတော်နှင့် ကိုညိုမှာ ဝေးသထက် ဝေးလာ၏။ အနှစ်ရှိသူနှင့် ဝေးသောအခါ အနှစ်မဲ့ သူနှင့် နီးသွား၏။ ကိုညိုတစ်ယောက် ဂဏန်းဝါသနာပါသူပီပီ မှော်ဘီဘက်မှ ဂဏန်းပေးသော ဆရာတော် တစ်ပါးကို ပြောင်လဲကိုးကွယ်၏။ အတိတ်စိမ်း၊ အတိတ်ကျက် လိုချင်သူများကို သူ့ကားနှင့်တင်ပြီး ထိုဆရာတော် ထံသို့ နေ့စဉ်ပို့ပေးသည်။

ထိုဆရာတော်၏ အဓိကအလုပ်ကား ဂဏန်းပေးခြင်းတစ်ခုသာ ဖြစ်၏။ တခြားအလုပ် မရှိပေ။ သင်္ကန်းဝတ်ထားတိုင်း သာသနာ့ဝန်ထမ်း မဟုတ်ပေ။ စာပေအလုပ် တရားအလုပ်ဟူသော အလုပ်နှစ်မျိုး အနက် တစ်မျိုးမျိုးကို လုပ်မှသာလျှင် သာသနာ့ဝန်ထမ်းဟု ဆိုရ၏။ ထိုနှစ်မျိုးအနက် တစ်ခုမှမလုပ်ဘဲ တခြား သော ကောက်အလုပ်များနှင့် အချိန်ကုန်နေမည်ဆိုလျှင် သာသနာအပေါ်ကို ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးဖြစ်အောင် ဝင်၍ စီးနေရာရောက်သောကြောင့် ‘သာသနာ့ဝန်စီး’ ဟုသာ ခေါ်ရ၏။

သာသနာပြုဟူသည်

ဗုဒ္ဓ၏ အဆုံးအမ ဟောပြောမှုများကို ‘သာသနာ’ဟု ခေါ်၏။ ထိုသာသနာသည် ပိဋကတ်စာပေများမှာ ရှိ၏။ ‘သာသနာပြု’ ဟူသည် ကိလေသာအပူများကို ကုန်ခန်းစေနိုင်သော ထိုအဆုံးအမများကို လူသားတို့၏ နှလုံးအိမ်သို့ ရောက်သွားအောင် ရေးသားဟောပြော သွန်သင်ပြသခြင်းပင် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓစာပေများကို သင်အံ့ ပို့ချနေသူများ၊ ရေးသား ဟောပြော ပြသနေသူများသည် သာသနာပြုအမည်ခံထိုက်၏။

ထို့ကြောင့် ကိုးတောင်ပြည့် စေတီလေးတစ်ဆူ တည်ပြုပြီး ဂဏန်းပေး ငွေရှာနေသူများသည် သာသနာပြု အမည်ခံထိုက်သူများ မဟုတ်ကြောင်း ထင်ရှား၏။ အသိဉာဏ် နည်းသူများသည် တကယ်တမ်း သာသနာပြုနေသော စာချဆရာတော်များ၊ တရားဟော တရားပြဆရာတော်များထက် ဘုရားတည်ပြုသော တောထွက်ရဟန်းများ၊ ဘိုးတော်များ၊ ရသေ့များကို ပို၍ အထင်ကြီး လေးစားကြ၏။

စာချဆရာတော်တစ်ပါး ဖြစ်ဖို့၊ တရားဟော တရားပြဆရာတော်တစ်ပါးဖြစ်ဖို့ ပိဋကတ်စာပေများကို နှစ်ကာလကြည်ရှည်စွာ လေ့လာသင်ယူရ၏။ ဘုရားတစ်ဆူ တည်ပြုဖို့အတွက်ကား မည်သည့် ပိဋကတ်စာပေမှ သင်ယူစရာ မလိုပေ။ အုတ်၊ သဲ၊ ဘိလပ်မြေရှိလျှင် ဘုရားတည်၍ ရသည်သာ ဖြစ်၏။ လူအံ့လွယ်သလို လာဘ်လာဘလည်း ဆူဖြိုးလွယ်၏။

ထိုအချက်ကို နားလည်ထားသော လူလည်၊ လူနပ်၊ အရက်သမား၊ လူရမ်းကားများ၊ ထောင်ထွက်များသည် ရဟန်းဝတ်ပြီး လူအများမြင်သာအောင် ဘုရားတည်ပြုကာ ဂဏန်းပေးငွေချူခြင်းကို ပြုကြတော့၏။ စစ်မှန်ရိုးသားစွာ ဘုရားတည်သူတို့ ရှိကြပါ၏။ သို့သော် မစစ်မှန်၊ မရိုးသားမှုများကား ပိုများ၏။ ယခု လက်တွေ့ပြပါတော့မည်။

ကိုညိုသည် အပြောကောင်းသော ဂဏန်းပေးဆရာတော်၏ စကားကို ယုံကြည်၏။ အကြည်ညိုပို၏။ ထိုဂဏန်းပေးဆရာတော်၏ မြှောက်လုံးအချို့ကို ကြည့်ပါ။

“ဒကာတော်၊ ဘဘုန်းနဲ့တွေ့ပြီ ဘာမှမပူနဲ့၊ အားရပါးရ သာသနာပြုရမယ်၊ ရွှေပြည်သာမှာရှိတဲ့ ဗီအိုင်ပီကွက်ထဲက တိုက်တွေအားလုံး မင်းလက်ထဲ ရောက်လာစေရမယ်၊ ရွှေပြည်သာတစ်မြို့နယ်လုံး နိုင်လွန်ကတ္တရာခင်းမယ့်သူဟာ မင်းပဲ၊ ဘယ်သူမှ လာခင်းပေးစရာ မလိုဘူး၊ ဘဘုန်းပေးတဲ့ ဟောဒီဂဏ္ဍန်းကို ရှိသမျှ ပုံအောပြီးသာထိုး၊ ကုန်ကုန်ပြောမယ်၊ ရှိသမျှငွေတင်မကဘူး၊ အိမ်ရော ခြံရော တိုက်ရော မိန်းမရောပါပေါင်ပြီး ထိုး၊ လောလောဆယ်တော့ ဘဘုန်းကျောင်းမှာ ရေခဲသေတ္တာနဲ့ အောက်စက် လိုအပ်နေတယ်၊ ကာလဒါန အနေနဲ့ လှူသွား၊ တည့်တိုးဖို့အတွက် အထောက်အပံ့ပေါ့။”

ဤကဲ့သို့ မြှောက်လုံးပင့်လုံးများဖြင့် ပေါင်းစားသော ဆရာမှားမျိုးကျလျှင် လူတို့သည် တွေးခေါ်စဉ်းစားနိုင်ခြင်း မရှိဘဲ၊ ပုံအော လှူတတ်၏။ ယခုလည်း ကြည့်ပါလေ။ ယခင် တရားဟော၊ တရားပြနေသော ဆရာကောင်းဆရာမှန် ဆရာတော်တုန်းက နဝကမ္မအတွက် ငါးသောင်းပြည့်အောင် မလှူဖူးသော ကိုညိုသည် ဂဏန်းပေးသော ဆရာတော်ကိုကား သိက္ခာထပ်ခြင်း၊ ထိုဆရာတော် အုတ်မြစ်ချထားသော စေတီအတွက် ငါးသိန်းကျော်သော ငွေကို လှူဒါန်းခြင်းများကို ပြုလေ၏။

ထိုအပါတ်က သူ့ဆရာတော်ပေးသော ဂဏန်းကား တစ်လုံးတစ်လေမျှပင် ပါမလာ။ ငွေငါးသိန်းသာ ကုန်သွား၏။ သို့သော် ကိုညိုကား စိတ်ခါတ်မကျသေး။ ‘ဒီအပါတ် အမြင်မကြည်လင်လို့ လွဲသွားတယ်၊ နောက်အပါတ်ကျလျှင် အတိအကျထွက်ရမယ်’ဟူသော သူ့ဆရာတော်၏ မက်လုံးပေး လေလုံးကို မျက်လုံးမှိတ်

ယုံကြည်နေတုန်းပင်။ ထိုဆရာတော်သည် အသက်အားဖြင့် ခြောက်ဆယ်ကျော်ရှိခြင်း၊ ကိုးထောင်ပြည့်တည်ရန် အုတ်မြစ် ချပြထားခြင်းတို့ကြောင့် လူလိမ်တစ်ဦးဖြစ်လိမ့်မည်ဟု မည်သူမျှ ထင်မှတ်မထားကြပေ။

ထိုဆရာတော်ကို ယုံကြည် သိမှတ် ကိုးကွယ်နေသည်မှာ လေးလကျော်သွားပေပြီ။ ကိုညိုကား ပေးလိုက်သည့် ဂဏန်းများ တစ်ခါမျှ ပါမလာသောအခါ ကြည်ညိုလေးစားမှုအစား ဒေါသဝင်လာတော့၏။ သူချမ်းသာသမျှသော ငွေကျပ်သိန်းနှစ်ဆယ်ကျော်သည်လည်း ကုန်ခဲ့လေပြီ။ ‘သေချာမသိဘဲ ငါ့ကို ဘာလို့ ဒီလို စွပ်ထိုးခိုင်းရတာလဲ၊ မဖြစ်သေးပါဘူး၊ ဒီဘုန်းကြီးကို သေချာသွားပြီး မေးကြည့်ဦးမှ’ဟု တွေးပြီး ကားဖြင့် ထွက်ခဲ့၏။

ကျောင်းသို့ ရောက်သောအခါ သူ့ဆရာတော်နှင့်အတူ အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများပါ မကျန် တော့သည်ကို တွေ့ရ၏။ သူတို့နှင့်စတွေ့ကတည်းက ချပြထားသော စေတီအုတ်မြစ်ကိုလည်း သည်အတိုင်း တွေ့ရ၏။ ‘ငါတို့လာတိုင်း လှူနေတဲ့ အုတ်ဖိုး၊ သဲဖိုး၊ ဘိလပ်မြေဖိုး၊ ထုံးဖိုးတွေ ဘယ်ရောက်ကုန်ပါလိမ့်’ဟု ကိုညိုတစ်ယောက် ယခုမှပင် တွေးမိတော့သည်။

ကျောင်းအနီးခြံများမှ လူများ၏ ပြောပြချက်အရ ထိုကိုယ်တော်သည် ရဟန်းအစစ် မဟုတ်ဘဲ မိမိဘာသာ သင်္ကန်းပတ်လာသော ထောင်ထွက် တစ်ယောက်သာ ဖြစ်ကြောင်း၊ တခြား မြို့ရွာများတွင်လည်း ယခုလိုပင် လိမ်စားနေသူဖြစ်ကြောင်း သိရပေတော့သည်။ ကိုညိုတစ်ယောက် ဆရာမှားခြင်း၏ဒဏ်ကို တနင့် တပိုးခံစားရင်း ခေါင်းငိုက်စိုက်ချကာ အိမ်ပြန်လာရုံမှတစ်ပါး အခြားမရှိတော့ပါချေ။ ။

နဖူးစွန်းနှင့်၊ ခူးပွန်းခံကာ
ကိုးကွယ်ပါလည်း၊ ဆရာလွဲက
ငရဲအပါယ်၊ အမြစ်တွယ်
ဝဋ်နွယ်ရှားလျားရာ။ ။

(လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး)

ဖောင်ဒေးရှင်းမကောင်း၍ တိုက်ပြိုခြင်း

ယာဒိသံ ဝပတေ ဝီဇံ၊
တာဒိသံ ဟရတေ ဖလံ။
ကလျာဏကာရီ ကလျာဏံ၊
ပါပကာရီ စ ပါပကံ။

- ချိုသောမျိုးစေ့ကို စိုက်ပျိုးသောသူသည် ချိုသောအသီးကို ဆောင်ရ၏။
- ခါးသောမျိုးစေ့ကို စိုက်ပျိုးသောသူသည် ခါးသောအသီးကို ဆောင်ရ၏။
- ထို့အတူ ကောင်းသော(ကုသိုလ်အမှု)ကို ပြုသောသူသည် ကောင်းသောအကျိုးကို ခံစားရ၏။
- မကောင်းသော(အကုသိုလ်အမှု)ကို ပြုသောသူသည် မကောင်းသောအကျိုးကို ခံစားရ၏။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ ထားရှိရမည့် အမြင်မှန် ငါးမျိုးရှိ၏။ ယင်းတို့ကား -

- (၁) ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အမြင်မှန်။
- (၂) ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အမြင်မှန်။
- (၃) မဂ္ဂ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အမြင်မှန်။
- (၄) ဖလ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အမြင်မှန်။
- (၅) ပစ္စဝေက္ခဏာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အမြင်မှန်။ တို့ ဖြစ်၏။

ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အမြင်မှန် - ဟူသည် ဖော်ပြပါ ဂါထာအဓိပ္ပါယ်အတိုင်း ကုသိုလ်လုပ်လျှင် ကောင်းကျိုးခံစားရမည်။ အကုသိုလ်လုပ်လျှင် မကောင်းကျိုးခံစားရမည်ဟု ပြတ်ပြတ်သားသား ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ယုံကြည်ခြင်းပင် ဖြစ်၏။

သုံးဆယ့်တစ်ဘုံသား အားလုံးတို့တွင် ဖောက်ပြန်တတ်သော သဘောတရားရှိသည့် ရုပ်ဓာတ်နှင့် အာရုံကိုသိတတ်သည့် သဘောတရားရှိသည့် နာမ်ဓာတ်သာရှိသည်ဟု ရှင်းလင်းစွာ ယူဆမိခြင်းကို 'ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ' ဟု ခေါ်၏။

ကိလေသာကို ပယ်သတ်၍ သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်းသိခြင်းကို 'မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိ' ဟု ခေါ်၍ ကိလေသာ အငြိမ်းဓာတ်ကို ခံစားခြင်းကို 'ဖလသမ္မာဒိဋ္ဌိ' ဟု ခေါ်၏။

ပယ်ပြီးကိလေသာနှင့် မပယ်ရသေးသော ကိလေသာများကို ပြန်လည်၍ ဆင်ခြင်ကြည့်ခြင်းကို 'ပစ္စဝေက္ခဏာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ' ဟု ခေါ်၏။

ထိုငါးမျိုးတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တိုင်း၌ မဖြစ်မနေရှိရမည့် အမြင်မှန်ကား 'ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ' ပင် ဖြစ်၏။ အခြေခံ ယုံကြည်ချက်ဖြစ်သည့် ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိ အမြင်မှန်မှ မရှိလျှင် ကျန်အမြင်မှန်များလည်း ရှိလာနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ မြေပြင်တွင် ဆောက်လုပ်ထားသော တိုက်တစ်လုံးသည် အခြေခံဖောင်ဒေးရှင်း မကောင်းလျှင် ခဏနှင့်ပြို၏။

ထို့အတူ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တစ်ယောက်သည်လည်း ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိဟူသော ဖောင်ဒေးရှင်း မကောင်းလျှင် အတိဒုက္ခရောက်တတ်၏။ ဘဝပျက်တတ်၏။ ဘာသာပြောင်းတတ်၏။ ထို့ကြောင့် ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိ အမြင်မှန်ရရန် စာအုပ်ကောင်းများကို ဖတ်သင့်၏။ ဆရာကောင်းများထံ ဆည်းကပ်မေးမြန်းသင့်၏။

ထိုအမြင်မှန်ကို သိလွယ်အောင်မှတ်နည်းမှာ အိမ်ထောင်ရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ ကျန်းမာရေး အဆင်မပြေခြင်းသည် မကောင်းမှု အကုသိုလ်ကံကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထိုအကုသိုလ်ကံသည် အတိတ်ဘဝက သော်လည်းကောင်း၊ ပစ္စက္ခဘဝတွင်သော်လည်းကောင်း ပြုခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။ တစ်ဖန် အိမ်ထောင်ရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ ကျန်းမာရေး ကောင်းမွန်နေခြင်းသည် အတိတ်ဘဝ၊ ပစ္စက္ခဘဝ တစ်ခုခုက ပြုခဲ့သော ကုသိုလ်ကံကြောင့်ပင် ဖြစ်၏။

အကုသိုလ်သည် မီးနှင့်တူ၏။ ကုသိုလ်သည် ရေနှင့်တူ၏။ ထို့ကြောင့် အကုသိုလ်မီးလောင်လျှင် ကုသိုလ်ရေနှင့်သာ ငြိမ်းရ၏။ ပေဒင်ဆရာ၊ ဘိုးတော်၊ မယ်တော်၊ နတ်ကတော်တို့က မိမိ၏ အကုသိုလ်မီးကို ငြိမ်းပေးနိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။ “စေတနာ ဟံ ဘိက္ခဝေ ကမ္မံ ဝဒါမိ” ဟူသော ဘုရားဟော ဒေသနာအရ စေတနာကို ကံဟုဆိုထားရာ ဘာသာရေးတွင် သာမက စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးကိစ္စများတွင်ပါ စေတနာကောင်း ထားလျှင် ကောင်းကျိုးပေးမည် ဖြစ်၏။

ကံ၏ အကျိုးပေးကို သေချာစွာ နားမလည်သဖြင့် ဘဝပျက်သွားရသော မိသားစုတစ်စုအကြောင်းကို လက်တွေ့တင်ပြချင်၏။

သူတို့မိသားစုတွင် ဖခင်ဖြစ်သူဆုံးပါးသွားသဖြင့် အကြီးဆုံးသားနှင့်မိခင်က ဦးဆောင်ပြီး စီးပွားရှာကြရသည်။ သူတို့သည် ဆိုင်ခန်းတစ်ခန်းငှားကာ ဆန်၊ ဆီနှင့် ငါးပိတို့ကို အဓိကထားရောင်းချသည်။

သားအမိနှစ်ယောက်လုံး စေတနာလည်း ထား၊ ကြိုးလည်း ကြိုးစားကြသောကြောင့် ရောင်းရေးဝယ်ရေး အောင်မြင်၏။ ပိုလျှံသော အမြတ်ငွေများနှင့် အထက်စက် အောက်စက်ဝယ်ကာ အိမ်တွင်ရုံဆောက်ပြီး ဝိဒီယို ပြလိုက်သေး၏။ ဖခင်ဆုံးသွားချိန်တွင် သားအကြီးဆုံးလေးက အားကိုးနေရသဖြင့် သူတို့မိသားစုအတွက် ဝမ်းသာမိ၏။

သူတို့မိသားစု စီးပွားရေးအောင်မြင်၍ လအတန်ကြာပြီး တစ်ခုသောရက်၌ ထိုသားကြီး ဝင်းမြင့်တစ်ယောက် ကျွန်ုပ်၏ကျောင်းသို့ ရွှင်လန်းတက်ကြွစွာ ရောက်လာ၏။ စာအိတ်တစ်အိတ်နှင့်အတူ အချိုရည်ပုလင်းများ၊ မုန့်ပုံးများကို ဆက်ကပ်လှူဒါန်း၏။ ထို့နောက် ဝင်းမြင့်က လျှောက်၏။

“ဆရာတော် ဝတ္ထုငွေ ၅၀၀၀ ကတော့ ပစ္စည်းလေးပါးအတွက် လိုအပ်တဲ့နေရာမှာ အသုံးပြုဖို့ အမေက လျှောက်ထားခိုင်းပါတယ် ဘုရား၊ အမေကတော့ ဆိုင်ကခွာမရလို့ လိုက်မလာတာပါ ဘုရား”

“မင်းရော ဈေးမရောင်းတော့ဘူးလား”

“နောက် လေးငါးရက်ဆိုရင် ဈေးလည်းမရောင်း၊ ဝိဒီယိုလည်း မပြတော့ဘူးဘုရား”

“ဟ ဘာဖြစ်လို့လဲဟ”

“တပည့်တော် အခု ချဲရောင်းနေတာ အဆင်ပြေတယ် ဘုရား၊ ရောင်းပေးခကလည်း ကော်မရှင်စားနဲ့ တွက်လိုက်ရင် တစ်ပါတ်ကို သောင်းနဲ့ချီ ရတယ်ဘုရား၊ ဒီကြားထဲက တပည့်တော်ရော မိသားစုပါ ချဲထိုးကြတာ အမြဲလိုလိုပေါက်တယ်ဘုရား၊ ဒါကြောင့် တခြားစီးပွားရေးတွေ ဖြုတ်ပစ်ပြီး ချဲပဲလုပ်တော့မလို့ ဘုရား”

အသက်နှစ်ဆယ်ကျော်သာရှိသေးသော မောင်ဝင်းမြင့်တစ်ယောက် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တစ်ယောက် ဖြစ်နေသော်လည်း ကံနှင့် ကံ၏အကျိုးကိုကား တကယ်နားမလည်သေးပေ။ ထို့ကြောင့် သူတို့မိသားစုအတွက် ရင်လေးမိ၏။ မကောင်းတာကို တားမြစ်ဖို့ ဆရာမှာတာဝန်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့်လည်း -

“မောင်ဝင်းမြင့်၊ ဆရာဖြစ်တဲ့ တို့ရဟန်းတွေမှာ ဒကာ၊ ဒကာမတွေအပေါ် ကျင့်ရမယ့် ဝတ္တရားခြောက်မျိုးရှိတယ်၊ ဒီခြောက်မျိုးထဲမှာ မကောင်းမှုလုပ်နေတာကို တားမြစ်ဖို့နဲ့ ကောင်းတာကို ညွှန်ပြဖို့ဆိုတဲ့ အချက်နှစ်ချက်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ကံအကျိုးပေးနဲ့ပတ်သက်ပြီး မင်းသိသင့်တာလေးကို နည်းနည်းပြောပြမယ်”

“မှန်ပါ၊ ပြောပြပါဘုရား”

“မင်းတို့ ငါတို့ဟာ ဘဝသံသရာ လည်လာကြတာ ကြာပြီကွ၊ ဘယ်ဘဝက စခဲ့တယ်ဆိုတာကို မသိနိုင်လောက်အောင် များလွန်းနေတယ်၊ ဒါကြောင့် စာပေမှာတော့ အနမတဂ္ဂ (မသိအပ်သော ဘဝအစ ရှိတယ်)လို့ ဖွင့်ပြတယ်”

“သတ္တဝါတစ်ဦးရဲ့ ဘဝပေါင်းဟာ ဘယ်လောက်အထိ များပြားသလဲဆိုတာ သိချင်ရင် ဗုဒ္ဓလက်ထက်က ဥပသာလကပုဏ္ဏားကြီးအကြောင်းကို လေ့လာကြည့်ရင် သိနိုင်တယ်၊ ရာဂြိုဟ်မှာ ဥပသာလကဆိုတဲ့ ပုဏ္ဏားကြီးတစ်ယောက် ရှိတယ်၊ သူ့အသက်ကြီးလို့ သေခါနီးကျတော့ သူ့သားကို ထူးထူးခြားခြားမှာသတဲ့”

“ဘာတွေ မှာသတဲ့လဲ ဘုရား”

“မှာတာက သူသေရင် ဘယ်သူ့အလောင်းမှ မမြှုပ်ဖူးသေးတဲ့နေရာမှာ မြှုပ်ပေးရမတဲ့၊ ဒါကို ဘယ်လို သိနိုင်မလဲ၊ အဖေကိုယ်တိုင် အခုကတည်းက ရှာပေးပါလို့ ပြောတဲ့အတွက် သဘောတူပြီး မြေနေရာ လိုက်ရှာလိုက်ကြတာ နောက်ဆုံး ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်ပေါ် အထိ ရောက်သွားတယ်၊ တောင်ပေါ်က နေရာလွတ်လေး တစ်ခုကိုတော့ ပုဏ္ဏားကြီးသဘောကျသွားပြီး သူသေရင်မြှုပ်ဖို့ နေရာအဖြစ် ရွေးချယ်လိုက်တယ်”

“အားလုံးပြီးတဲ့အခါ တောင်အောက် ဆင်းလာချိန်မှာပဲ ဗုဒ္ဓကစောင့်ပြီး အကြောင်းစုံကို မေးမြန်း တော်မူတယ်၊ အကြောင်းစုံကို သိသွားတာနဲ့ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တိုင် တောင်ပေါ်လိုက်တက်ပြီး ဥပသာလကပုဏ္ဏား ကြီး အလောင်းမြှုပ်မယ့်နေရာကို ကြည့်တော်မူပြီး ဒီဂါထာကို ဟောတော်မူတယ်”

ဥပသာလက နာမာနိ၊ သဟဿာနိ စတုဒ္ဒသ။

အသ္မိံ ပဒေသေ ဒဗျာနိ၊ နတ္ထိံ လောကေ အနာမတံ။

“ပုဏ္ဏားကြီး၊ သင် ယခုညွှန်ပြရာ နေရာဌာန၌ ဥပသာလကဟုပင် အမည်မှည့်ထားသော သင်၏ အလောင်းကောင်ပေါင်း တစ်သောင်းလေးထောင်တိတိ မြှုပ်နှံသင်္ဂြိုဟ်ခဲ့ပြီ။ ဤလောကရှိ မြေကြီးဟူသမျှ၌ လူသေကောင် မမြှုပ်ဖူးသေးသော နေရာဟူ၍ တစ်နေရာမှ မရှိပေ”

(မှတ်ချက်) အင်မတန် သံဝေဂရစရာကောင်းတဲ့ ဒေသနာပါ။ ဖြည်းဖြည်း တစ်ခေါက်ပြန်ဖတ်ပြီး မိမိအောက်က မြေကြီးဟာလည်း မိမိရဲ့အလောင်းကောင်ပေါင်း သောင်းနဲ့ချီပြီး မြှုပ်ဖူးခဲ့မယ်ဆိုတာကို ဝိပဿနာ ဉာဏ်နဲ့ပါ ဆင်ခြင်ပွားများစေချင်ပါတယ်။

“ဒီဂါထာအဆုံးမှာ ဥပသာလက ပုဏ္ဏားကြီးဟာ သောတာပန် တည်သွားတယ်၊ ဒီသာဓကကို ထောက်ကြည့်ရင် မင်းတို့ငါတို့ဟာလည်း ဥပသာလကပုဏ္ဏားကြီးလို ဘဝပေါင်းများစွာ ကျင်လည်ခဲ့ကြတာ အမှန်ပါ။ ဒီဘဝများစွာထဲမှာ လူမိုက်ဘဝရောက်ပြီး အကုသိုလ်လုပ်ခဲ့တဲ့ ဘဝတွေလည်း အများကြီးပဲ”

“လူလိမ္မာဘဝရောက်ပြီး ကုသိုလ်လုပ်ခဲ့တဲ့ ဘဝတွေလည်း အများကြီးပဲ၊ ကုသိုလ်လုပ်လုပ် အကု သိုလ်လုပ်လုပ် ကောင်းကျိုးဆိုးကျိုးပေးမယ့် ဇောစေတနာ ခုနစ်ချက် ခုနစ်ချက်စောတယ်၊ ဘဝပေါင်းတောင် မရေတွက်နိုင်တော့ ကောင်းကျိုးဆိုးကျိုးပေးမယ့် ဇောစေတနာပေါင်းလည်း ဘယ်ရေတွက်နိုင်ပါတော့မလဲ”

“ဇောစေတနာ ခုနစ်ချက်ထဲက ပထဝဘဝမှာအကျိုးပေးတဲ့ ပထမဇောစေတနာနဲ့ ဒုတိယဘဝမှာ အကျိုးပေးမယ့် သတ္တမဇောစေတနာတို့ကတော့ အခွင့်အခါမသင့်ရင် အကျိုးမပေးနိုင်တော့ဘဲ ‘အဟောသိကံ’ ဖြစ်သွားတယ်၊ အရပ်စကားနဲ့ပြောရရင် အလကားဖြစ်သွားတာပေါ့”

“တတိယဘဝကစပြီး နိဗ္ဗာန်မရောက်မချင်း နောက်ကတကောက်ကောက်လိုက်ပြီး ကောင်းကျိုး ဆိုးကျိုးပေးမယ့် သတ္တမဇောစေတနာတွေကတော့ မပျက်စီးဘဲ အကျိုးပေးရအောင် အမြဲစောင့်နေတယ်၊ ဒါကို ရည်ရွယ်ပြီး မယဒေဝမှာ -

ရှင်လူသတ္တဝါ၊ ထိုများစွာကား
အပရာပရိယ၊ ကံကိစ္စနှင့်
ကင်းကြသူဘိ၊ မည်မရှိရှင့်
မသိနိုင်တောင်း၊ ကံဆိုးကောင်းကို
ဥက္ခောင်းရွက်၍၊ အချက်သင့်ရာ
ခံရစွာ၏။

လို့ ရေးစပ်တော်မူခဲ့တာပေါ့။ ဒီသတ္တမလောကို အပရာပရိယံလို့လည်း နာမည်တပ်တယ်။ အခု ပစ္စက္ခမှာရှိတဲ့ ပုထုဇဉ် လူသားတိုင်းဟာ ချမ်းသာချင်ကြတယ်။ ချမ်းသာအောင်လည်း နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးနဲ့ ကြိုးစားနေကြတယ်။ ဒါပေမယ့် လူတိုင်းမချမ်းသာဘူး။ ရင်းနှီးထားတဲ့ ငွေကြေးအနေအထားချင်းလည်း တူတယ်။ ကြိုးစားအားထုတ်တာချင်းလည်း တူတယ်”

“ဒါပေမယ့် အကျိုးပေးကျတော့မတူကြတာဟာ အတိတ်က သတ္တမလောကုသိုလ်ကံတွေရဲ့ ပံ့ပိုးမှုချင်း ကွာသွားလို့ပဲ။ ပစ္စုပ္ပန်ကံတွေ ကောင်းသထက် ကောင်းအောင် ကြိုးစားနေဖို့က လူသားတစ်ယောက်ရဲ့ အဓိကတာဝန်ပဲ။ အတိတ်ကံတွေကို မျှော်ကိုးနေဖို့ ကြောက်လန့်နေဖို့ မလိုပေမယ့် သူတို့စွမ်းရည်ကို အသိအမှတ်တော့ ပြုထားမယ်။ အတိတ်ကံ ပစ္စုပ္ပန်ကံတွေရဲ့ အကျိုးသွားကို သေချာနားလည်ထားမှ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာဝင် တစ်ယောက်အတွက် ဖောင်ဒေးရှင်းကောင်းမယ်။

သမ္မာအာဇီဝကျကျ စွမ်းအားရှိသလောက် စီးပွားရှာနေကြတာဟာ လူတစ်ယောက်စီ လှော်တက်တစ်ခုစီကိုင်ပြီး လှော်နေကြတာနဲ့ တူတယ်။ ဒီအချိန်မှာ တစ်ဦးသောလှေသမားက ရွက်တိုက်လိုက်မယ်ဆိုရင် လှော်တက်တစ်ခုကိုသာ အားကိုးရတဲ့ လှေသမားကို ခဏနဲ့ကျော်တက်သွားမှာပဲ။ ရိုးရိုးလှော်တက်သမားဟာ ရွက်ပါသုံးလိုက်တဲ့ လှေသမားကို ဘယ်လိုမှ မယှဉ်နိုင်တော့ပါဘူး”

“ထို့အတူပဲ ပစ္စက္ခဘဝ ကံ ဉာဏ် ဝီရိယ သုံးပါးနဲ့ လူနှစ်ယောက် အပြိုင်အဆိုင် စီးပွားရှာနေကြတယ်။ ဒီအချိန်မှာ တစ်ယောက်ကို အတိတ်ကံကပါ ထောက်ပံ့လိုက်တော့ ဟိုတစ်ဖက်ကလူကို ခဏနဲ့ကျော်တက်သွားတော့တာပေါ့။ ပစ္စုပ္ပန် ကံ ဉာဏ် ဝီရိယ သုံးမျိုးနဲ့ ကြိုးစားနေကြသူဟာ ပစ္စုပ္ပန် ကံ ဉာဏ် ဝီရိယ အပြင် အတိတ်ကုသိုလ်ကံပါ ပေါင်းလိုက်တဲ့လူကို ဘယ်လိုမှ မမီနိုင်တော့ဘူး။ ရွက်ရော လှော်တက်ပါ နှစ်မျိုးလုံး သုံးနေတဲ့လူကို လှော်တက်တစ်မျိုးတည်း သုံးနေတဲ့လူက ဘယ်လိုမှ မမီနိုင်တော့သလိုပေါ့။”

“ပိုပြီးနားလည်အောင် မောင်ဝင်းမြင့်ကို သာဓကဆောင်ပြီး နိဂုံးချုပ်ပြောတော့မယ်။ အခုအချိန်ဟာ မောင်ဝင်းမြင့်တို့ကို အတိတ်ကုသိုလ်ကံကပါ အထောက်အပံ့ ပေးနေတယ်။ ဒါကြောင့် ဈေးရောင်းလည်း အောင်မြင်တယ်။ ဗီဒီယိုပြလည်း အောင်မြင်တယ်။ အခု ချဲ့ရောင်းတော့လည်း အောင်မြင်တယ်။ ဒီနေရာမှာ မောင်ဝင်းမြင့် သဘောပေါက်ထားရမှာက ချဲ့တစ်ခုတည်းကြောင့် စီးပွားရေး အောင်မြင်နေတာ မဟုတ်ဘူးဆိုတာကိုပဲ”

“ဒီတော့ တို့ရဲ့သဘောကို ပြောရရင် ဘယ်ဟာလုပ်လုပ် စီးပွားတက်တာချင်းအတူတူ သမ္မာအာဇီဝကျကျ ဈေးရောင်းပြီး စီးပွားတက်တာကိုပဲ အားပေးချင်တယ်။ သမ္မာအာဇီဝကျတဲ့ စီးပွားရေးအလုပ်ဆိုတာ သရက်တို့ ပိန္နဲတို့လို သက်ကြီးပင် စိုက်တာနဲ့ တူတယ်။ နှစ်ကြီးပင်များဟာ တစ်ခါစိုက်ထားတာနဲ့ ကြာလေ အသီးကို ပိုစားရလေပဲ”

“ထို့အတူ အရောင်းအဝယ် အလုပ်ဆိုတာလည်း ကြာလေ မိတ်များလေ၊ စီးပွားတက်လေပဲ။ ချဲ့လို ဖဲလို တစ်ပွဲတိုး စီးပွားရေးအလုပ်က ရာသီပင်(တစ်ခါစား) ငှက်ပျောပင် စိုက်ရသလိုပဲ။ ငှက်ပျောပင်ဟာ တစ်ခါသီးပြီးတာနဲ့ အပင်သေတာပဲ။ လောင်းကစားမှုနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ စီးပွားရေးဟာလည်း ခဏသာ စားရတာပါ။ နောက်ဆုံးတော့ ကိုယ့်ရှိတာတွေ ကုန်သွားတာပဲ။ ကဲ အချိန်လင့်နေမယ်။ ပြင်ချင်ပြန်တော့လေကွာ”

“တင်ပါ့ဘုရား”

မောင်ဝင်းမြင့် ပြန်သွားခဲ့ပြီ။ တရားနာပရိတ်သတ် တစ်ယောက်တည်းကို ဟောရသည့်ပွဲ ဖြစ်သော်လည်း ကျွန်ုပ်ကား အောင်မြင်အောင် မဟောနိုင်ခဲ့ပါ။ မောင်ဝင်းမြင့်ကား ရာသီပင်ကိုအားကျပြီး နှစ်ရှည်ပင်နှင့်

တူသော ဈေးရောင်းခြင်းအလုပ်ကို ဖြုတ်ပစ်လိုက်၏။ မိခင်ကလည်း ဘယ်လိုမှ မတားနိုင်။

သူ့မိခင် ကိုယ်တိုင်ကလည်း ချခဏာခဏ ပေါက်နေသောကြောင့် သားဘက်ကို ခတ်ပါပါဖြစ်နေ ဟန်တူသည်။ ခြောက်လကျော်ကျော်ခန့်သာ ကြာပါသည်။ အတိတ်က ကုသိုလ်ကံ အလှည့်ပြီးသွား၍ အကု သိုလ်ကံ အလှည့်ရောက်လေသောအခါ ခိုင်တွင် ရှယ်ယာဝင်ထားသော မောင်ဝင်းမြင့်တစ်ယောက် ပိုက်ဆံ ကုန်အောင် လျော်လိုက်ရတော့၏။

သို့သော် နောင်တမရသေး။ နောက်တစ်ကြိမ် ခြံကွက်တစ်ကွက်ရောင်းပြီး ခိုင်ဆက်ကိုင်ပြန်၏။ ထိုတစ်ကြိမ်တွင်လည်း အောဂဏန်းပင် ထပ်မံထွက်ပြန်ရာ အိမ်ရှိဗီဒီယိုအောက်စက်ပါမကျန် ရောင်းပြီးလျော် သော်လည်း ချဲကြွေးကား မကျေနိုင်။ နောက်ဆုံးတွင် ထိုးသားများက သတ်ပါမည် တကဲကဲ လုပ်နေသောကြောင့် မိသားစုကိုထားကာ လက်လွတ် ထွက်ပြေးရလေတော့၏။

ယခုတော့ သူ့မိခင်သည် ဆိုင်ခန်းမဝယ်နိုင်တော့သဖြင့် လမ်းဘေးတွင် ချရောင်းသော ပျံကျ ဈေးသည်ဘဝသို့ ပြန်ရောက်နေရလေပြီ။ မောင်ဝင်းမြင့်တို့ မိသားစုအဖြစ်သည်ကား ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာဝင် များဖြစ်ပါလျက် အခြေခံဖြစ်သော ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိ အမြင်မှန်ကို နားလည် လက်ခံ ကျင့်သုံးနိုင်ခြင်း မရှိသဖြင့် ဘဝပျက်ရခြင်းဖြစ်ရကား “ဖောင်ဒေးရှင်း မကောင်း၍၊ တိုက်ပြိုရသည်” ဟုသာ ဆိုလိုက်ချင်ပါ တော့သည်။

ဓာတ်လုံး ပြဿနာ

ပွတ်လိုက်ရင် ပြောင်
ဆောင်ပြန်တော့ လေး
ရေစိမ်ကာ သောက်ပြန်တော့
သေးပေါက်တယ်လေး။ ။

ကျွန်ုပ်တို့ငယ်စဉ်က ဖခင်က မကြာခဏရွတ်ပြလေ့ရှိသော ဓာတ်လုံးစွမ်းရည်ပြ ဂါထာလေးပင် ဖြစ်၏။ ဓာတ်လုံးမှန်သမျှတွင် အထက်ပါ အစွမ်းသုံးခုကား သေချာပေါက် ရှိ၏။ အသက်ရှည်ခြင်း အာယုသိဒ္ဓါ၊ ဥစ္စာပေါများခြင်း ဓနသိဒ္ဓါ၊ လာဘ်လာဘကောင်းခြင်း လာဘသိဒ္ဓါ စသည်တို့ကား ဓာတ်လုံးတွင် မရှိ၊ ဓာတ်လုံးကို ဆောင်ထားသူ၏ ပါးစပ်တွင်သာ ရှိတတ်၏။

ရှင်အဇ္ဈဂေါဏ ဓာတ်လုံးအောင်၍ ရွှေဖြစ်သည်ဆိုသော အကြောင်းအရာမှာလည်း ကျမ်းအခိုင် အမာ ရှိသည်မဟုတ်။ ဖိုသမားတို့၏ နှုတ်ထွက်ဇာတ်လမ်းတစ်ခုသာ ဖြစ်၏။ အမှန်နှင့်ရောနေသော အမှားကို လူတို့သည် အဆင်အခြင်မရှိ အကန်းယုံ၊ အရမ်းယုံ ယုံတတ်ကြ၏။ ဥပမာအားဖြင့် မြန်မာရာဇဝင်တွင် ဘိုးတော် မင်းတရား(ဦးဝိုင်း)သည် တကယ်ရှိခဲ့၏။

ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာကို မှေးမှိန်အားနည်းစေနိုင်သော တန္တရ၊ မန္တရ အရည်းကြီးလက်ကျန် ပညာများဖြစ်သည့် ဗေဒင်၊ ဓာတ်ရိုက်၊ အင်း၊ အိုင်၊ ဘိုးတော်၊ ဝိဇ္ဇာအလုပ်များကို နိုင်ငံတော်တစ်ဝန်း ပိတ်ပင် တားမြစ်ခဲ့ဖူး၏။ ဘုရင်အဆက်ဆက် မြို့ရိုးတံတိုင်းအောက်တွင် မြှုပ်ထားကြသော အင်းမျိုးစုံကို ထုတ်ယူကာ ပြည်သူများ ရှေ့မှာပင် ရောဝတီမြစ်အတွင်းသို့ ပစ်ချစေ၏။

ထိုအဖြစ်ကို ဝိဇ္ဇာ၊ ဘိုးတော်ဂိုဏ်းဝင်တို့ ဆတ်ဆတ်ခါ နာခဲ့ကြ၏။ ဆီစိုနေသော သူတို့၏ပါးစပ်များ ခြောက်သွေ့သွားခဲ့ရသောကြောင့်တည်း။ ထို့ကြောင့်လည်း နှောင်းလူတို့ ဘိုးတော်မင်းတရားကို လူဆိုးကြီးအဖြစ်မြင်ပြီး သူတို့ဘိုးတော်များကို လူစွမ်းကောင်းအဖြစ် ထင်ပေါ်စေရန် လုပ်ငတ်တစ်ခု ထွင်လိုက်ကြ၏။

ထိုလုပ်ငတ်ကား ဘိုးတော်မင်းတရားက ဘိုးဘိုးအောင်ကိုဖမ်းခိုင်းပြီး အသေသတ်ပုံ၊ ဘိုးဘိုးအောင်က သူ့အစွမ်းဖြင့် လွတ်မြောက်အောင် လုပ်ပြပြီး ဝ၊လုံးကို ဖျက်ခိုင်းပုံ၊ တစ်လုံးဖျက်လိုက်လျှင် နှစ်လုံးပေါ်လာပုံပင်တည်း။ ဘိုးတော်မင်းတရား အမှန်တကယ် ရှိခဲ့သော်လည်း ဘိုးဘိုးအောင်ကို အပြစ်မရှိ အပြစ်ရှာသတ်သော ဖြစ်ရပ်ကား တကယ်မရှိခဲ့ပေ။

ထို့ကြောင့် အမှန်နှင့်ရောနေသော ထိုအမှားကို လူတစ်ရာလျှင် ကိုးဆယ့်ကိုးယောက်လောက်က ယနေ့အထိ ယုံကြည်နေကြခြင်း ဖြစ်၏။ ဘိုးတော်မင်းတရားလက်ထက်က မင်းနှင့်ပြည်သူအားလုံး ငါးပါးသီလ လုံခြုံကာ ကိုယ်ကျင့်တရား ကောင်းခဲ့ကြ၏။ ဥပုသ်နေ့ဆိုလျှင် အမရပူရတစ်နယ်လုံး သားငါးပင် ရောင်းချခွင့် မပြု။

ထို့ကြောင့်လည်း တစ်နယ်လုံးရှိလူများ အသက်ရှည်ကြ၏။ ကျန်းမာကြ၏။ ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ် ရောဂါနှင့် သေသူ မရှိသလောက် ရှားပါး၏။ ကိုးဆယ်ကျော် တစ်ရာနီးပါးရောက်မှ သေကြ၏။ အသုဘချပွဲဆိုသည်မှာ တွေ့နိုင်ခဲ့သောအရာဖြစ်၍ ‘လူမသေသောမြို့’ ဟုပင် ထင်စရာရှိနေ၏။ ထို့ကြောင့် အမရပူရမြို့ (သေခြင်းမရှိသောမြို့)ဟု မှည့်ခေါ်ခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်၏။

ဘိုးတော်မင်းတရားသည် သင်္ဂြိုဟ်ကိုးပိုင်းကို ကောင်းမွန်စွာ တတ်ကျွမ်းနားလည်၏။ ထို့ကြောင့် ထေရဝါဒ၏အခြေခံအချက်ဖြစ်သော ကုသိုလ်နှင့်အကုသိုလ်အကြောင်းကို ကိုယ်ပိုင်အသိဖြင့် လက်ခံယုံကြည်သူ ဖြစ်၏။ ထိုကဲ့သို့သော ဘုရင်တစ်ပါးက လူရေးလူရာ မဝင်သော ဘိုးတော်တစ်ယောက်ကို မရမက လိုက်လံဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်ဖို့ ကြိုးစားသည်ဆိုသော အချက်ကို ဟုတ်နိုင်/မဟုတ်နိုင် စာရှုသူများ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်နိုင်၏။

ယခုလည်း ပုဂံပြည်သည် အနော်ရထာမင်း၏ ထေရဝါဒနည်းကျ အုပ်ချုပ်ခဲ့မှုကြောင့် စီးပွားဥစ္စာ ဆန်၊ ရေ၊ စပါး ပေါများခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် ဘုရားစေတီပေါင်းများစွာ တည်ခဲ့ကြ၏။ ဤကား အမှန်တကယ် ရှိခဲ့သော ဖြစ်ရပ်ပင်။ ဤအမှန်ထဲသို့ ‘ရှင်အဇ္ဈဂေါဏ ဓာတ်လုံးအောင်၍ ရွှေဖြစ်သောကြောင့် ပုဂံမြို့သားတွေ ချမ်းသာပြီး ဘုရားတည်နိုင်တာ’ဟူသော အမှားကိုထည့်မွှေပြီး ဖိုသမားတို့ကို မြှူဆွယ်ခဲ့၏။

ထို့ကြောင့်လည်း သေသေချာချာ တွေးတောဆင်ခြင်မှု မရှိသူများ ယခုတိုင်အောင် ယုံကြည်နေကြခြင်း ဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓ၏ ဓမ္မက္ခန္ဓာပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်တို့တွင် မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်း တရားများကိုသာမက လောကီရေးရာ ကြီးပွားချမ်းသာကြောင်း တရားများကိုလည်း ဟောကြားခဲ့သည်သာဖြစ်၏။

ဗုဒ္ဓဟောကြား ကြီးပွားချမ်းသာကြောင်းလေးပါး

သက်ရှည်ကျန်းမာဖို့ ဆိုလျှင်

သူတစ်ပါးကို သတ်ဖြတ်ညှင်းဆဲခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ရမည်။

အချိန်မှန် အိပ်ရမည်။

အချိန်မှန် စားရမည်။

အာဟာရ ဖြစ်သော၊ အစာကျေညက်လွယ်သော

အစားအစာ ဖြစ်ရမည်။

အပျော်အပါးနှင့် အသောက်အစား ရှောင်ကြဉ်ရမည်။

အကောင်းမြင်ဝါဒရှိကာ စိတ်ချမ်းသာအောင် နေတတ်ရမည်။

ဤအချက်များနှင့် ပြည့်စုံလျှင် အသက်ရှည် ကျန်းမာမည် ဖြစ်၏။ မည်သည့် ဓာတ်လုံးကိုမှ ဆောင်စရာ မလိုအပ်ပေ။ ဤကား ဗုဒ္ဓပေးသော ‘အာယုသိဒ္ဓိ၊ အရောဂျသိဒ္ဓိ’ ပင် ဖြစ်၏။

ဥစ္စာဓန ပေါများ၍ စီးပွားလာဘ်လာဘ တက်ဖို့ဆိုလျှင်လည်း

ဥဋ္ဌာနသမ္ပဒါ - ထကြွလုံ့လ ဝီရိယရှိစွာဖြင့် စီးပွားဥစ္စာကို ရှာဖွေရမည်။

အရက္ခသမ္ပဒါ - ရလာသောဥစ္စာကို ယိုပေါက်မရှိအောင် စောင့်ရှောက်ရမည်။

သမဇီဝိတသမ္ပဒါ - ဝင်ငွေနှင့် ထွက်ငွေကို မျှတအောင် သုံးစွဲရမည်။

ကလျာဏမိတ္တသမ္ပဒါ - မိမိကို ကူညီနိုင်သော မိမိအမှားကို လမ်းတည့်ပေးနိုင်သော မိတ်ဆွေကောင်း ရှိရမည်။

ဤအချက်များနှင့် ပြည့်စုံလျှင် ဧကန်မုချ ဥစ္စာစည်းစိမ် စီးပွားလာဘ်လာဘများ တိုးတက်လာမည် ဖြစ်၏။ အပင်ပန်းခံ ဖိုထိုးနေစရာပင် မလို။ ဤကား ဘုရားပေးသော ‘ဓနသိဒ္ဓိ၊ လာဘသိဒ္ဓိ’ များပင် ဖြစ်၏။ ထိုသို့ ဗုဒ္ဓပေးသည့် နည်းနာအတိုင်း မကြိုးစားဘဲ အားမကိုးအပ်သည်ကို အားကိုးမြဲ အားကိုးနေမည်ဆိုလျှင် ဒုက္ခရောက်ဖွယ်ရာသာ ရှိ၏။ ကောင်းမွန်လာစရာကား မရှိပေ။

မန္တလေးမြို့၊ စိန်ပန်းရပ်ကွက်ထဲမှ အဖွားညွန့်အမည်ရှိ အဖွားကြီးတစ်ယောက်သည် အမျိုးသမီး ဖြစ်သော်လည်း အတွေးအခေါ်ပညာရှိ၏။ ကျွန်ုပ် ရန်ကုန်သို့ စာချဘုန်းကြီးအဖြစ် ကြွရောက်ခါနီးတွင် ယခု ကဲ့သို့ မှာ၏။

“တစ်ခုပဲ မှာလိုက်ပါရစေ မောင်ပဉ္စင်း၊ ဒီတစ်သက်မှာ ဘယ်သောအခါမှ ဖိုထိုးခြင်းအလုပ်ကို မလုပ်ပါလေနဲ့၊ တပည့်တော်မရဲ့ အသက်(၈၀)ကျော်အတွင်းမှာ ဖိုထိုးလို့ ရွှေဖြစ်သွားတာ၊ ထွက်ရပ်ပေါက် သွားတာ တစ်ခါမှ မကြုံဖူးဘူး၊ ဖိုထိုးပြီးသေလို့ ဓာတ်လုံးကိုစွဲပြီး သရဲဖြစ်ရတဲ့သူတွေကိုသာ အတွေ့ရများတယ်”

အဖွား၏အမျိုးထဲမှ လူတစ်ယောက်နှင့် ရဟန်းတစ်ပါးအကြောင်းကို မှတ်သားရဖူးသည်။ လူတစ် ယောက်အကြောင်းမှာ ၁၉၉၇ ခုနှစ်ခန့်က ဂျာနယ်တစ်စောင်တွင် သတင်းထူးအဖြစ် ဖတ်လိုက်ရခြင်း ဖြစ်၏။ ခေါင်းစဉ်က ‘ကြားစေ၊ မြင်စေ အဖေဒီမှာ’ ဟု ဖြစ်သည်။

ပဲခူးနယ်ထဲမှာ အမျိုးသားတစ်ယောက်သည် ဖိုကိုသာ စွပ်ထိုးနေရာ အိမ်ရှိ စီးပွားဥစ္စာများလည်း ကုန်ပြီဖြစ်၏။ ရှိသမျှ အဝတ်အစားများမှာလည်း မီးလောင်ပေါက်ချည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သားသမီး ချွေးမများပင် အသက်လေးဆယ်ကျော်လောက်ရှိပြီဖြစ်ရာ ထိုအမျိုးသားကြီး၏ အသက်သည် ခြောက်ဆယ့်ငါးကျော်၍ ခုနစ် ဆယ်နားနီးပြီဖြစ်၏။

တစ်ညတွင် ဖိုဆွဲရင်း ဝိုက်နာလာသဖြင့် အိမ်သာသွားတက်ရ၏။ ထိုအချိန်မှာပင် တစ်ရေးနိုးလာ သောချွေးမက မီးလင်းနေသော ဖိုရုံထဲသို့ ဝင်ကြည့်မိ၏။ အဘိုးကြီးကို မတွေ့ရသောအခါ မီးခဲရဲရဲပေါ်မှ လုံလေးကို စိတ်ဝင်စားသွားသဖြင့် ညှပ်ဖြင့် လှမ်းယူကြည့်လိုက်မိ၏။ သူ၏ နမော်နမဲ့နိုင်မှုကြောင့် လုံသည် အောက်သို့ လွတ်ကျသွားကာ လုံထဲမှ အရာဝတ္ထုများအားလုံး ထွက်ကျပျောက်ဆုံးသွား၏။ ချွေးမဖြစ်သူသည် ဘာလုပ်လို့ ဘာကိုင်ရမှန်းမသိအောင် ထိတ်လန့်သွား၏။

နောက်မှ အဘိုးကြီး ပြောနေကျစကားဖြစ်သော

‘ဒီပြဒါးက ပြာဖြစ်သွားရင် ငါ့ကိစ္စအားလုံးအောင်မြင်ပြီ’ ဟူသော စကားသံကို ပြန်လည်အမှတ်ရ သဖြင့် ဖိုဘေးမှပြာများကို လုံထဲသို့ မြန်မြန်ကြိုးထည့်ကာ လက်ရာမပျက်ပြန်ထားပြီး ဖိုရုံထဲမှ အမြန်ပြေးထွက် သွား၏။ အဘိုးကြီး ပြန်ရောက်လာသောအခါ လုံထဲမှပြာများကို မြင်လိုက်ရသည်နှင့် ဝမ်းသာအားရဖြစ်ကာ ‘အောင်ပြီ၊ အောင်ပြီ’ ဟု အသံကုန်ဟစ်ပြီး ကြွေးကျော်လိုက်၏။

ထို့နောက် လုံထဲမှ ပြာများကို ပုလင်းတစ်ခုထဲ သေချာထည့်ယူကာ ခြံထဲမှ ဆွေမျိုးသားချင်းများ အားလုံးကို ညကြီးမင်းကြီး အကုန်လိုက်နှိုး၏။ အိမ်အပေါ်ထပ်တွင် သားသမီးနှင့် ချွေးမများအားလုံး စုံလင်သော အခါ သူသည် ဝရံတာတွင် ရပ်လိုက်သည်။ အားလုံးကို နှုတ်ဆက်စကားပြော၏။

“ဒီနေ့ ဒီအချိန်ဟာ မင်းတို့အဖေကို နောက်ဆုံးတွေ့ရတာပဲ။ အဖေ နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြိုးစား ခဲ့တဲ့ လုပ်ငန်းဟာ ကနေ့အောင်မြင်ပြီ။ သားတို့သမီးတို့ကို နှုတ်ဆက်ပြီးတာနဲ့ ဟိုဟိမဝန္တာတောထဲကို အဖေ တစ်သက်လုံး သွားနေတော့မယ်။ ဟိုမှာ အဖေလိုပဲ ထွက်ရပ်လုပ်ငန်း အောင်မြင်သွားကြသူတွေ အများကြီးရှိ တယ်။ ဒါကြောင့် အဖေကို နောက်ဆုံးအနေနဲ့ ကန်တော့နှုတ်ဆက်ကြ”

ပြာများ ကြိုးထည့်ခဲ့သော ချွေးမမှာ အမှောင်ထဲတွင် ပါးစပ်ကို လက်ကိုင်ပုဝါနှင့်ပိတ်၍ ရယ်နေ သော်လည်း ကျန်လူများကား ဘာမှမသိကြသဖြင့် အဘိုးကြီးခိုင်းသည့်အတိုင်း လက်အုပ်ချီကာ ကန်တော့လိုက် ကြ၏။ အဘိုးကြီးသည် မှာစရာရှိသည်များကို အတော်မှာကြားပြီးသည်နှင့် ပုလင်းထဲမှ ပြာအနည်းငယ်ကို လျှာပေါ်တင်လိုက်ပြီး ရေနှင့်သောက်ချလိုက်၏။ ထိုသို့သောက်ပြီးသည်နှင့် ဝရံတာလက်ရမ်းပေါ် တက်ရပ်ကာ ကောင်းကင်သို့ ခုန်တက်လိုက်၏။

အဘိုးကြီးသည် ပြဒါးပြာကိုစားပြီးသည်နှင့် ဇင်ယော်ငှက်လေးကဲ့သို့ ကောင်းကင်တွင် ပျံသန်းနိုင် မည်ဟု ထင်ရှာ၏။ တကယ်ဖြစ်သွားသည်ကား လက်ခြေများကို ကြိုးနှင့်စုတုတ်ထားသော ဝက်တစ်ကောင်ကို အိမ်ပေါ်မှ ပစ်ချလိုက်သကဲ့သို့ပါပေတည်း။ သူတို့အိမ်သည် တောင်စောင်းခပ်ကျကျတွင် ဆောက်လုပ်ထားခြင်း ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အဘိုးကြီးသည် မြေကြီးပေါ်ကို အရှိန်နှင့် ဝက်ကျကျပြီးသည်နှင့် အောက်ဖက်သို့ လိမ့်ဆင်း သွားကာ ခြုံပုတ်ကြီးတစ်ခုထဲ ဝင်သွား၏။ ပေါင်တစ်ချောင်း သွင်သွင်ကျိုးသွားသောကြောင့် ခြုံပုတ်ထဲတွင် ခေတ္တ သတိလစ်သွား၏။

ထိုအခါကျမှ သားသမီးများလည်း ထိတ်ထိတ်ပြာပြာဖြစ်ကာ ဝိုင်းဝန်းရှာကြ၏။ မှောင်ကလည်း မှောင်၊ အဘိုးကြီးကလည်း ခြုံပုတ်ထဲရောက်နေသဖြင့် အတော်လေးကြာသည်အထိ မတွေ့ရသောအခါ သား သမီးများသည် စိတ်ပူလာပြီး ‘အဖေ၊ အဖေ ဘယ်နားမှာလဲ’ ဟု အော်ဟစ်ခေါ်ကြ၏။ ဆယ်မိနစ်ကျော်ကျော်ခန့် ကြာသောအခါ အဘိုးကြီးသည် သတိရလာ၏။ သူ့ကို လှမ်းခေါ်နေသော အသံများကိုလည်း ကြားသွား၏။ ပိန်းပိတ်အောင်မှောင်နေသော ခြုံပုတ်ထဲတွင် သူ့ကိုယ်သူပင် ပြန်မမြင်ရ။ ထိုအခါ အဘိုးကြီး ထင်သွားသည်က

“ဪ . . . ငါ ဓာတ်ပြာ ဆေးတန်းခိုးကြောင့် ကိုယ်ပျောက်နေတာပဲ၊ ဒါကြောင့် သားတွေ သမီးတွေ ငါ့ကို မမြင်ကြတာနေမှာ”

ဟု ယုံကြည်သွားကာ ထိုအဘိုးကြီး လှမ်းအော်လိုက်သည်ကား -

“သားတို့ သမီးတို့ရေ၊ ကြားစေ မြင်စေ အဖေဒီမှာ” ဟူ၏။

ထုတ်တန်းပေါ်က ဆရာတော်

ဆရာတော်တစ်ပါးသည်လည်း စာပေအလုပ်၊ တရားအလုပ်များကို ဘေးချိတ်ကာ နေ့ရောညပါ ဖိုသာထိုးနေ၏။ စာပေမသင်ရဘဲ ဖိုချည်းဆွဲနေရသောအခါ ကျောင်းသားကိုရင်များသည် ငြီးငွေ့လာကြ၏။ ဖိုဆွဲမပေးဘဲလည်း မနေရဲကြသောအခါ အကြံထုတ်၏။ ထိုဘုန်းကြီးသည် ဓာတ်လုံးကို ပါးစပ်တွင်ငုံ၍ ကိုယ်ပျောက်/မပျောက် မကြာခဏ စမ်းသပ်ကြည့်နေသည်ကို တွေ့ဖူးသော ကျောင်းသားကြီးတစ်ယောက်က အကြံပေး၏။ သူ့အကြံကား ဘုန်းကြီးဓာတ်လုံးငုံပြီး ကိုယ်ပျောက်/မပျောက် စမ်းသပ်နေချိန်တွင် ကိုယ်ပျောက်ပြီဟု ဆိုပြီး ဝိုင်းညာကြရန် ဖြစ်၏။ သို့မှသာ သူ့ဓာတ်လုံး သိဒ္ဓိပေါက်ပြီဟု ယူဆကာ ဖိုးထိုးရပ်မည်ဟု ကျောင်းသားကိုရင်တို့က တွက်ဆထား၏။

တစ်နေ့ ဘုရားခန်းရှေ့ သံဃာစင်ပေါ်တွင် ဓာတ်လုံးကို ပါးစပ်ထဲငုံကာ ကိုယ်ပျောက်/မပျောက် စမ်းသပ်နေသော ဘုန်းကြီးကိုတွေ့သည်နှင့် ကျောင်းသားကိုရင်များက စည်းဝါးတိုက်ထားကြသည့်အတိုင်း “ဟာ- ဘုန်းကြီးကို မမြင်ရတော့ဘူး” ဟု တအံ့တဩ ဝိုင်းပြောကြ၏။

ဘုန်းကြီးကား တကယ်ထင်ပြီး အတော် ဘဝင်မြင့်သွား၏။ ကျောင်းသားကိုရင်များက တကယ် မမြင်သည့်ဟန်ဖြင့် တအံ့တဩပြောဆိုပြီး ဘုန်းကြီးကို လိုက်ရှာသည့်ပုံမျိုး လုပ်နေကြရာ ဘုန်းကြီးမှာ အယုံကြီးယုံသွားလေ၏။ အလွန်ကျေနပ်သွားသော ဘုန်းကြီးက ဓာတ်လုံးကို ပါးစပ်ထဲမှ ထုတ်ယူလိုက်ကာ ‘ငါ ဒီမှာကွ’ဟု ပြောလိုက်၏။

ထိုအခါ ဇာတ်တိုက်ထားသော ကျောင်းသားကိုရင်များက “ဟော- ဆရာတော်ကို တွေ့ပြီ”ဟု ပြိုင်တူ အော်ဟစ်ကြ၏။ ဘုန်းကြီးကား “ငါ့ဓာတ်လုံး ဘယ်အချိန်ကတည်းက အောင်မြင်နေတယ် မသိဘူး၊ အခုမှ သိရတယ်” ဟု ဆိုကာ ဟိမဝန္တာသို့ ကောင်းကင်မှ လေဟုန်စီးပြီး ကြွသွားရန် ပြင်ဆင်ပြန်၏။ သူ ဟိမဝန္တာသို့ သွားတော့မည်ဖြစ်ကြောင်း ကျောင်းသားကိုရင်များ သင့်သင့်မြတ်မြတ်ဖြင့် ကောင်းကောင်းနေရစ်ကြရန် မှာကြား၏။ ကျောင်းသားကိုရင်များကား ဖိုမဆွဲရတော့ဟု သိရသဖြင့် အလွန်ဝမ်းသာနေကြ၏။

သဏ္ဍာန်လုပ် သရုပ်တူရန်အတွက် ကိုရင်ကြီးတစ်ပါးက -

“ဘုန်းကြီးက ဝိဇ္ဇာအဖြစ်နဲ့ ဟိမဝန္တာမှာ တစ်သက်လုံး နေတော့မှာဆိုတော့ တပည့်တော်တို့ ကိုရင်တွေ ဘုန်းကြီးကိုယ်စား တစ်သက်လုံး ကိုးကွယ်သမ်းဆည်းထားရအောင် ဘုန်းကြီးရဲ့ အပေါ်ရုံကေသီကို စွန့်တော်မူခဲ့ပါဘုရား”

ဟု မျက်ရည်များ ဝိုင်းပြပြီး အိုက်တင်ပါပါ လျှောက်လိုက်၏။ ဘုန်းကြီးကား သဘောအကျကြီးကျကာ အပေါ်ရုံကေသီကို ချက်ချင်းချွတ်ပေး၏။ ထိုအခါ ကျောင်းသားများကလည်း အားကျမခံ ခါးမှာဝတ်ထားသော သင်းပိုင်ကို တောင်းကြပြန်ရာ ဘုန်းကြီးက-

“ဒါတော့ ပေးလို့မဖြစ်ဘူးကွ၊ ငါ့မှာ ကိုယ်လုံးတီးကြီး ဖြစ်သွားမှာပေါ့”ဟု ပြော၏။ လည်လည်ဝယ်ဝယ်ရှိသော ကျောင်းသားက အဆင်းတွင် ဘီးတပ်ပေးလိုက်သည်မှာ -

“ဆရာတော်က ဓာတ်လုံး ငုံ့လိုက်တာနဲ့ ကိုယ်ပျောက်သွားတာပဲ ဘုရား၊ သင်္ကန်းမပါလည်း ဘယ်သူက သိမှာလဲ”

ထိုစကားကို ဘုန်းကြီးသည် အလွန်ကြိုက်သွား၏။ ထို့ကြောင့် သင်းပိုင်ကိုပါ ချွတ်ပေးပြီး ဓာတ်လုံးကို အစောတလျှင် ငုံ့လိုက်၏။ ဘုန်းကြီး ဓာတ်လုံးငုံ့လိုက်သည်နှင့် ကျောင်းသားကိုရင်များက ဘုန်းကြီးကို မမြင်ဟန် ပြုကြ၏။ တအံ့တဩ ပြောကြ၏။ ဘုန်းကြီးသည် ကျောင်းခေါင်မိုးပေါ်မှ ပျံသွားမည်ဟူသော အကြံဖြင့် တိုင်မကြီးမှ ဖက်တက်ရန် ခိုင်းတစ်ခုပေါ်သို့ ခေါင်မိုးဆီသို့သာ မော့ကြည့်နေကြသဖြင့် လိုက်ကြည့်လိုက်ရာ ဓာတ်လုံးအားကိုးနှင့် ရူးမိုက်နေသော ဘုန်းကြီးကို ခွတီးခွကျ တွေ့ရလေ၏။

ကျောင်းအစ်မက “ဆရာတော်၊ ဘယ်လိုဖြစ်တာလဲ ဘုရား၊ စိတ်မှ ကောင်းသေးရဲ့လား၊ သင်္ကန်းမပါဘဲ ကျောင်းခေါင်ပေါ်တက်ပြီး ဘာလုပ်နေတာလဲ ဘုရား” ဟု လှမ်းမေး၏။

ဘုန်းကြီးမှာ သူ့ဓာတ်လုံးအပေါ်တွင် ယုံကြည်ချက် မကုန်သေးရကား ဓာတ်လုံး ငုံ့ထားသော ပါးစပ်ကြီးဖြင့် မပီကလာ ပီကလာ ပြန်မေးလိုက်သည်မှာ -

“ဟဲ့ - ကျောင်းအစ်မ၊ ဘုန်းကြီးကို တကယ်မြင်ရလို့လား”

“မြင်ရလို့ လျှောက်တာပေါ့ ဘုရား”

ထိုအခါကျမှ ဘုန်းကြီးသည် သူ့အထင်ကြီးခဲ့သော ဓာတ်လုံးကို စိတ်ဆိုးမာန်ဆိုးဖြင့် ‘ထို’ ခနဲ ထွေးထုတ်ပစ်ကာ -

“ကျောင်းသား ကိုရင်တွေ ပြောတော့ မမြင်ဘူးဆိုလို့ ဟေ့”

ဟု ပြောပြီး ကမန်းကတန်းဆင်းလာခဲ့၏။ ထိုအခါမှစ၍ ဓာတ်လုံးဘုန်းကြီးသည် တခြားကျောင်းသို့ ပြောင်းသွားလေ၏။ ဪ . . . အားကိုးလွဲတော့ အရှက်ကွဲတတ်ပေသည် တကား။

အမျှော်အကြောက် ပြဿနာ

စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ ကသာခရိုင်၊ မိုးတားမြို့နယ်မှ ဘုရားအစ်မ၊ ကျောင်းအစ်မ၊ ဇရပ်အစ်မ၊ ရဟန်းအစ်မကြီး ဒေါ်ရွှေဥဆိုလျှင် တစ်နယ်လုံး မသိသူ မရှိကြ။ သားများ ရှင်ပြုစဉ်ကဆိုလျှင် ရွှေမန်းတင်မောင်၏ အကနည်းပြဆရာမဖြစ်သော ရွှေခြေကျင်းမငွေမြိုင် ဇာတ်အဖွဲ့ဖြင့် (၇)ညတိုင်တိုင် အောင်ပွဲခံခဲ့သည်။ တစ်နယ်လုံးရှိ လူများကို တစ်လနီးပါး မီးခိုးတိတ် လှူဒါန်းခဲ့သည်။

သူဌေးကြီးထက် သူဌေးကတော်ကြီးကို တစ်နယ်လုံးက ပိုသိကြသည်။ ဤသို့လူသိများပြီး ထင်ရှားကျော်ကြားခြင်း၊ ဩဇာအာဏာညောင်းခြင်းတို့သည် အတိတ်ဘဝ ဒါနပြုစဉ်အခါတုန်းက အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အား ရိုသေစွာ လှူဒါန်းခဲ့သည့် သက္ကစဒါနစွမ်းအားကြောင့်ပင်ဖြစ်၏။ ဤကဲ့သို့ သုံးမကုန် လှူမကုန်အောင် ချမ်းသာခြင်း၏ အတိတ်အကြောင်းကား ဘုရားရုပ်ပွားတော်အား သောက်တော်ရေ ကပ်လှူခဲ့သောကြောင့်ပါတည်း။

ဒေါ်ရွှေဥသည် အတိတ်ဘဝက ဤမိုးတားမြို့နယ်မှာပင် သူဆင်းရဲမလေးတစ်ယောက် ဖြစ်ခဲ့ရ၏။ မိခင် မုဆိုးမကြီးနှင့်အတူ ဆင်းရဲစွာ လုပ်ကိုင်စားသောက်ခဲ့ကြရသည်။ ၁၂နှစ်သမီး အရွယ်ခန့်တွင် ဆင်းရဲတွင်းနက်ခြင်း၏ ဒဏ်ကို မခံနိုင်တော့သဖြင့် ရွာဦးကျောင်း ဆရာတော်ကြီးထံ အရောက်သွားပြီး ဆင်းရဲခြင်းမှ လွတ်ကြောင်းတရားကို မေးလျှောက်ခဲ့၏။ ဆရာတော်ကြီးက ဧရာဝတီမြစ်ကြီးကို လက်ညှိုးထိုးပြကာ ဘုရားရှင်ကို နေ့စဉ်သောက်တော်ရေ ကပ်ရန်၊ ထိုသို့ ကပ်ရာတွင်လည်း မိမိရေသောက်တိုင်း ကပ်ရန် နည်းပေးလိုက်၏။

ဆင်းရဲတွင်းမှ လွတ်လိုသော မိန်းကလေးသည် ထိုနေ့မှ စ၍ ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်ကို နေ့စဉ်ရေ
သောက်တိုင်း သောက်တော်ရေကိုလည်း အကြိမ်ကြိမ် ကပ်၏။ ထိုဘဝမှ စုတေသောအခါ ရေဒါနကြောင့်
ယခုလို သူဌေးကတော်ကြီး ဒေါ်ရွှေဥ လာဖြစ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဒေါ်ရွှေဥကိုယ်တိုင် သူ့သားတစ်ယောက်ကို
ပြန်ပြောပြသည့်အတွက် သိကြရ၏။

ရန်ကုန်မြို့ပေါ်မှ ဘာသာခြား အမျိုးသမီးတစ်ဦးသည် ဗုဒ္ဓဘာသာ အမျိုးသားတစ်ဦးနှင့် အိမ်
ထောင်ပြု၏။ တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက် မဆွဲဆောင်ကြဘဲ ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် အသီးသီးကိုးကွယ်နေကြ
သည်။ တစ်နေ့တွင် အိမ်၌ကိုးကွယ်ထားသော ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်မှ ရောင်ခြည်တော်များ ဖြာထွက်နေသည်ကို
ထိုအမျိုးသမီး ဖူးတွေ့ရ၏။ ထိုနေ့မှစပြီး ဘုရားကို ကြည်ညိုသွားကာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တစ်ဦး ဖြစ်သွား၏။

တကယ့် သက်တော်ထင်ရှား ဘုရားရှင်ကဲ့သို့သဘောထားပြီး ရေချမ်း၊ ဆွမ်း၊ ပန်းတို့ကို နေ့စဉ်
မပျက်မကွက် လှူ၏။ ထိုအချိန်မှစ၍ သူတို့စီးပွားရေးသည် ဒီရေအလားတက်လာပြီး ရန်ကုန်မြို့ပေါ်ရှိ အချမ်း
သာဆုံး သူဌေးစာရင်းတွင် ပါရှိခဲ့၏။ ထိုအိမ်သို့ ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင် ဘုရားအနေကဖာတင် ကြွရောက်ခဲ့ဖူး၏။

ယခုခေတ်တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တိုင်းနီးပါး ဗုဒ္ဓရုပ်ပွား ဆင်းတုတော်များကို ကိုးကွယ်နေကြ၏။
သို့သော် ယခုဖော်ပြသော ဖြစ်ရပ်နှစ်ခုကဲ့သို့ တမလွန်ကျိုး ပစ္စုပ္ပန်ကျိုး ရသွားသူများကို သိသာများပြားစွာ
မတွေ့ကြရပေ။ ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်ကို ကိုးကွယ်တာချင်းတူပါလျက် အကျိုးပေးမတူခြင်း၏အကြောင်းကို ထေရဝါဒ
နည်းကျ ဆန်းစစ်ကြည့်သင့်၏။

ရတနာသုံးပါးနှင့်စပ်သော ဒါနတစ်ခုက ချက်ချင်းအကျိုးပေးရန် ‘ခေတ္တ’နှင့် အဇ္ဈာသယ’ဟူသော
အင်္ဂါနှစ်ချက်နှင့် ပြည့်စုံရန်လိုအပ်၏။ ခေတ္တ- ဟူသည် ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ ဟူသော ရတနာသုံးပါး ထင်ရှား
ရှိနေခြင်း ဖြစ်၏။ အဇ္ဈာသယ- ဟူသည် ဘယ(အကြောက်)၊ လာဘ(အမျှော်)၊ ကုလာစာရ(မိရိုးဖလာ) ဟူသော
အချက်တို့မှ ကင်းလွတ်၍ ဖြူစင်သန့်ရှင်းသော သဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့်စုံခြင်းပင် ဖြစ်၏။

ဘုရားရှင်၏ အဆုံးအမ သာသနာကြီး ထင်ရှားရှိနေခြင်းကြောင့် မြတ်စွာဘုရား ထင်ရှားရှိနေ
သည်နှင့် အတူတူပင်ဖြစ်၏။ တရားနှင့်သံဃာကား ဆိုဖွယ်ရာပင် မရှိတော့ပေ။ ထို့ကြောင့် ခေတ္တဟူသော အင်္ဂါ
ဘက်မှ ချွတ်ယွင်းခြင်းမရှိပေ။ ရတနာသုံးပါးကို ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်ပါလျက် သိသာထင်ရှားသော ကောင်းကျိုးကို
မရကြသည်မှာ အဇ္ဈာသယဟူသော ဒုတိယအင်္ဂါ ပျက်ကွက်ကြသောကြောင့်ပင် ဖြစ်၏။

ဟုတ်/မဟုတ် လက်တွေ့ ဆန်းစစ်ကြပါစို့။

ဘုရားဆွမ်းတော် ကပ်ကြသူ အများစုသည် မိဘမျိုးရိုး အစဉ်အဆက် လုပ်ငန်းစဉ်ဟု သဘော
ထားကာ ဝတ်ကျေတန်းကျေ ကပ်ကြသူများက များ၏။ ထို့ကြောင့် ဘုရားဆွမ်းတော်ပွဲကို ကြည့်လိုက်လျှင်
အိမ်မြှောင်တစ်ကောင်စာလောက် ဆွမ်းပေါ်တွင် ဟင်းလေး တစ်ဖတ်လောက် တင်ထားသည်ကိုသာ တွေ့ရ
စေချင်သည်။ တစ်ဖန် သစ်သီးများကို မွန်းလွဲပိုင်း၊ ညပိုင်းမှာပါ ဆက်ကပ်ထားပြန်သည်။ မြတ်စွာဘုရားနှင့်
သံဃာတော်အားလုံးသည် နေ့လွဲညစာ မဘုဉ်းပေးကြပေ။ ထို့ကြောင့် ၁၂ နာရီ ကျော်သည်နှင့် မည်သည့်
သစ်သီး အစားအစာကိုမှ မတင်သင့်ပေ။ ယခုလို သိလျက်နှင့်ကပ်ပါလျှင် အပြစ်ပင်ဖြစ်တတ်၏။

ရွှေပြည်သာမြို့မှ အိမ်တစ်အိမ်ဆိုလျှင် ချင်းစိမ်း အတက်လိုက်ကြီး တင်ထား၏။ စုံစမ်းကြည့်
သောအခါ ပေဒင်ဆရာက နေ့ချင်းညချင်းကြီးပွားရန် ချင်းစိမ်းတင်ရမည်ဟု အခါတော်ပေးခြင်းကြောင့် ဟူ၏။
ပူလှ၊ လောင်လှ၊ စပ်လှသဖြင့် မိမိပင် အစမ်းမစားသော ချင်းစိမ်းကို ဘုရားအား ကပ်လှူရက်သော စေတနာမှာ
အင်မတန်မှ အံ့ဩစရာကောင်း၏။

“အကြောက်” ကြောင့် ဒါနပြုကြပုံကို ရှုစားဦးလော့။

ဗေဒင်ဆရာက ‘သောကအပူတွေ ငြိမ်းစေရန် ဘုရားကို ရေသပ်ပါယ်ပါ’ ဟု ဟောလိုက်သည်။ ဒီပြာသိုလ မနက်စောစောကြီး ရွှေတိဂုံဘုရားပေါ်တက်ကာ မွေးနံ့မှဘုရားရုပ်ပွားတော်ပေါ်သို့ အေးစက်နေသောရေများကို အဆက်မပြတ် လောင်းချတော့၏။ ရုပ်ပွားတော်နေရာတွင် စိတ်ဆိုးတတ်သော ရဟန်းတစ်ပါး သာဆိုလျှင် ‘ဒီလောက် အေးနေတဲ့အချိန် ငါ့ကိုရေလာလောင်းရသလား’ ဟုဆိုကာ ထရိုက်ပစ်မှာ သေချာ၏။

တကယ်လျှာသင့်သည်ကား စာသင်တိုက်များ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာနများသို့ မိမိတတ်နိုင်သလောက် တစ်ရက်စာ၊ နှစ်ရက်စာ စသည်သတ်မှတ်ပြီး ရေတင်ရန်စက်ဆီဖိုးအဖြစ် လှူလိုက်မည်ဆိုလျှင် အကျိုးပေးသန်သော ‘ကာလဒါန’ တစ်ခု ဖြစ်သွားပေမည်။ အချို့ဗေဒင်ဆရာက ‘မကောင်းသောပြုတ်မှလွတ်ရန် ဘုရားကို သက်စေ့မီးပူဇော်ပါ’ ဟု ဟောလိုက်သည်နှင့် နေ့ ၁၂ နာရီ ၁ ချက် နေပူကျဲကျဲ ဘုရားပေါ်တက်ပြီး ဖယောင်းတိုင် ထွန်းကြပြန်၏။

ကိုယ်ချင်းစာကြည့်သင့်၏။ မိမိထက်ငယ်ရွယ်သူများက ယခုလိုနေပူကျဲကျဲအချိန်တွင် ‘ဦးလေးတို့ အဒေါ်တို့ကို မီးနဲ့ကန်တော့ပါတယ်’ ဟုဆိုကာ အနားလာပြီး ဖယောင်းတိုင်ထွန်းပြီး ကန်တော့ကြလျှင် မိမိတို့ ဘယ်လိုခံစားရမည်နည်း။ အမှန်ကား မီးပူဇော်ခြင်း မဟုတ်၊ အလင်းရောင် ပူဇော်ခြင်းသာ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဖယောင်တိုင်မီးပူဇော်လိုလျှင် အလင်းရောင်လိုအပ်သော ညအချိန်တွင်သာ ပူဇော်သင့်၏။ ထို့ကြောင့် ဘုရားပေါ်ဆိုလျှင်လည်း နေ့ခင်းကြီး ဖယောင်းတိုင် မထွန်းသင့်။

‘အလင်းရောင်မှ လှူချင်ပါသည်’ ဆိုလျှင် ဘုရားတွင် ဖြစ်စေ၊ စာသင်တိုက်၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းတိုက် တို့တွင်ဖြစ်စေ လျှပ်စစ်မီးဖိုးကိုသာ လှူဒါန်းသင့်၏။ ရွှေလှူလျှင် ဖြစ်ရာဘဝ ရွှေလိုအဆင်းလှသည်ဟူသော ‘အမျှော်စိတ်’ ကြောင့် လိုအပ်သော မလိုအပ်သော ဘာမျှမစူးစမ်းတော့ဘဲ တန်ခိုးကြီး ဆင်းတုတော်များကို ဝိုင်းဝန်း ရွှေချကြ၏။ တချို့ ဘုရားပုံပျောက်ကာ ဘာမှန်းမသိရအောင် လုံးလုံးကြီးဖြစ်သွား၏။

တစ်ချို့ ဆင်းတုတော်များကား ခြေတော်၊ လက်တော်များ ဖောင်းကားပြီး ပုံပျက်ပန်းပျက်ဖြစ် သွား၏။ အမှန်ဖြစ်သင့်သည်ကား ရွှေချဖို့ဝတ္ထုငွေကို သီးသန့်လှူသင့်၏။ ဂေါပကများကလည်း ရွှေဖိုးအတွက် လှူသောငွေကို သေချာစွာစာရင်းနှင့်ထားပြီး လိုအပ်သောအခါတွင် ဤငွေဖြင့်ရွှေဆိုင်းဝယ်ပြီး ချပေးသင့်သည်။

‘ရုပ်ပွားတော် မည်သည့်ပုံမျိုး ပေါက်နေနေ ငါနှင့်မဆိုင် ငါကုသိုလ်ရပြီးရော’ ဟူသော စိတ်မျိုးသည် ထေရဝါဒနည်းကျသော စိတ်မျိုးမဟုတ်ပေ။ ငါကောင်းစားရေး အတ္တဝါဒကို ဦးတည်သော တန္တရ၊ မန္တရစိတ်ထား မျိုးသာ ဖြစ်၏။ နိဂုံးချုပ်ဆိုရလျှင် ရတနာသုံးပါးဟူသော ခေတ္တကား ပြောဖွယ်ရာမရှိအောင် ပြည့်စုံနေ၏။

မျိုးရိုးစဉ်လာ၊ အမျှော်၊ အကြောက် ဟူသောသုံးမျိုးကို ပယ်ဖျောက်၍ သဒ္ဓါဖြူစင်စွာဖြင့် လှူဒါန်း ကြမည်ဆိုလျှင် အဇ္ဈာသယဟူသော အင်္ဂါနှင့်လည်း ပြည့်စုံကာ ယခုဘဝမှာပင် ကောင်းကျိုးချမ်းသာများကို ခံစားရမည်ဖြစ်ကြောင်း လေးနက်စွာ အသိပေးအပ်ပါ၏။

“တို့ဘုရားသာသနာဟာ နေပူအောင်လုပ်လည်း ရတယ်၊ မိုးရွာအောင်လုပ်လည်း ရတယ်၊ လူလာအောင်လုပ်လို့လည်း ရတယ်၊ လူမလာအောင်လုပ်လို့လည်း ရတယ်၊ မင်းတို့ ဘုရားကြည်ညိုတာက မတည့်တဲ့သူငယ်ချင်း အိမ်လာလည်သလောက်မှ မကြည်ညိုကြလို့ မင်းတို့မှာ ဘာအကျိုးထူးမှ မခံစားရဘူး။ မတည့်တဲ့ သူငယ်ချင်းလာလို့ ကိုယ်ကမခေါ်ချင်တာတောင်မှ စားချိန်ကျရင် မင်းဒကာမကို ဟိုကောင်ကို ထမင်းကျွေးလိုက်ဆိုပြီး ခိုင်းတယ်။ စားပြီးတော့လည်း ဟိုဟာတွေ သိမ်းတော့၊ ဆည်းတော့လို့

ပြောမယ်၊ အခု မင်းတို့ဟာက ဘုရားမှန်မှန် ဆွမ်းမကပ်ဘူး၊ ကပ်ပြီး စားတော်ပွဲကို တစ်နေ့ကုန် ပစ်ထားတာ မဟုတ်လား၊ ဘုရားကိုသာ တကယ်သက်ရှိထင်ရှားရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်လို သဘောထားပြီးလုပ်ရင် မင်းတို့ ဒီလောက် ဒုက္ခမရောက်ဘူး”

(ဝေဘူဆရာတော်ဘုရားကြီး)

ကောင်းကျိုးပေးတာ စေတနာ

အရိယာနဲ့ ပုထုဇဉ် အမြင်ချင်း မတူပုံကို ပြောဦးမယ်၊ ပုထုဇဉ်ဆိုတာ စေတီချင်းအတူတူဖြစ် ပါလျက် ‘ဆုတောင်းပြည့်ဘုရား’ ဟု ဆိုင်းဘုတ်တပ်ထားလျှင် ပိုပြီးအထင်ကြီးသတဲ့ကွယ်။ ဂေါတမရုပ်ပွားချင်း အတူတူဖြစ်ပါလျက် မဟာမုနိမှပိုပြီး အထင်ကြီးသကွယ်။ ဒါကြောင်း ‘အရူး’ လို့ ဆိုတာပေါ့။

ရုပ်ပွားမှန်သမျှ လူလုပ်တာချင်း အတူတူပါပဲကွယ်။ ဟိုရုပ်ပွားကလည်း အဝိညာဏကပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ပုထုဇဉ်စိတ်ကူးက ရူးနေလို့ ထူးတယ်လို့ထင်တာကွယ်။ ဥပမာ မဟာမုနိရုပ်ပွားက တစ်ဆူ၊ ဗောဓိ ရုပ်ပွားက တစ်ဆူ တစ်ခုသောအာရုံခံမှု အတူတူထားကွယ်။

မိမိ၏ စေတနာက မိမိကို အကျိုးပေးတာကွယ်။ ရုပ်ပွားတွေက ပေးတာ မဟုတ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် စိတ်ထားတတ်မှ မြတ်တယ်လို့ ပြောတာ။ ရုပ်ပွားဆိုတာ အာရုံပြုရုံပါပဲ။ အဲဒီလို မိမိစေတနာကသာ မိမိအား အကျိုးပေးတာကို မသိပါဘဲ၊ ရုပ်ပွားစေတီအပေါ်မှာ စေတနာမညီမျှသောကြောင့် ‘ပထုဇုနော ဥမ္မတ္တကော’ လို့ ဟောတော်မူတာကွယ်။

(နမ္မားဆရာတော်၊ တရားစစ်တမ်းဆွေးနွေးခန်း စာအုပ်မှ)

ကျွန်ုပ်သည် ‘သရဏဂုံအစွမ်း’ စာအုပ်တွင် ကိုးကားထားသော နမ္မားဆရာတော် အရှင်ဉာဏ၏ ဩဝါဒကို ဖတ်ရင်းဖြင့် တစ်ချက်ပြုံးမိ၏။ ယခုခေတ် လူအများစုသည် ဆရာတော်ကြီး ပြောခဲ့သည့်အတိုင်း နာမည်ကြီးဘုရား အထူးအဆန်းတွေ့နောက် တကောက်ကောက်လိုက်ရင်း ကုသိုလ်တရား ရသင့်သလောက် မရဘဲ အချိန်ကုန်၊ ငွေကုန်၊ လူပန်း ဖြစ်နေကြရသည်။ ဆင်းတုရုပ်ပွားသည် အာရုံယူဖို့ သက်သက်သာ ဖြစ်၏။ မိမိကထားသော စေတနာအနည်းအများအလိုက် အကျိုးပေးအနည်းအများ ကွဲပြားသွားသည်ကို သေချာမသိ သရွေ့ အချိန်ကုန်၊ ငွေကုန်၊ လူပန်း ဖြစ်နေကြဦးမည်သာဖြစ်၏။

ထိုအချိန်မှာပင် ဆွမ်းအလှူရှင် အမျိုးသမီးကြီးတစ်ဦးက ကျောင်းပေါ် သို့တက်လာပြီး ဦးချကာ အံ့ဩဖွယ်သတင်းတစ်ခုကို လျှောက်ထား၏။

“ဆရာတော် နဝရတ်ဈေးထဲက ဆိုင်တစ်ဆိုင်မှာ ဘုရားပေါ်နေတာ သွားမဖူးဘူးလား”

“ဘယ်လို ဘုရားပေါ်တာလဲ”

“အဲဒီဆိုင်ကရောင်းတဲ့ ဘဲဥတစ်လုံးပေါ်မှာ ကျိုက်ထီးရိုးဘုရားပုံတစ်ပုံ ပေါ်နေလို့ဘုရား၊ ဖူးတဲ့ လူတွေကို ကြိတ်ကြိတ်တိုးနေတာပဲဘုရား၊ ဆရာတော် သွားဖူးဖို့ကောင်းတယ်၊ တပည့်တော်တောင် ဖူးခဲ့ပြီ”

ကျွန်ုပ်မှာ ပုထုဇဉ် အရူးတွေအကြောင်း ဖတ်နေတုန်း တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင် ပုထုဇဉ်အရူးတစ် ယောက် တက်လာသည်ကို တွေးမိပြီး ဒုတိယအကြိမ် ပြုံးမိပြန်၏။

ဒါယိကာမကြီးက -

“ဆရာတော် ဘာကိုပြုံးတာလဲ ဘုရား၊ တပည့်တော် မေးတာကိုလည်း မဖြေဘူး”

“ဪ . . ပုထုဇဉ် အရူးတွေအကြောင်း တွေးမိလို့ပါ။ ဘုရားပေါ်တဲ့အကြောင်း မကြားမိပါဘူး၊ ကြားမိလည်း သွားဖြစ်မှာ မဟုတ်ပါဘူး၊ တော်ကြာ ကိုယ့်ကျောင်းမှာ ကိုးကွယ်ထားတဲ့ဘုရားကို အားနာစရာ ဖြစ်နေမှာပေါ့”

“ဆရာတော်ကလည်း ကပ်ပြောတော့မယ်၊ ကိုယ့်ကျောင်းကဘုရားက အချိန်မရွေးဖူးလို့ ရနေ တဲ့ဟာ၊ အခုလို တန်ခိုးကြီး ထူးထူးဆန်းဆန်းပေါ်လာဖို့ဆိုတာ လွယ်တာမှ မဟုတ်တာ”

“ကဲ - ဒါဆိုရင် ဒါယိကာမကြီးကို မေးမယ်၊ အခုကျောင်းပေါ်ကဘုရားနဲ့ ကျိုက်ထီးရိုးဘုရားနဲ့ အတူချထားပြီး ရှိခိုးမယ်ဆိုရင် ဘယ်ဘုရားကို ရှိခိုးတာက ပိုပြီးကုသိုလ်ရမယ်ထင်သလဲ”

“ဒီလိုဆိုရင်တော့ ကုသိုလ်က အတူတူနေမှာပါပဲ ဘုရား”

“ဒါပေါ့ ဒါယိကာမကြီးရဲ့၊ ရုပ်ပွားတော်တို့ စေတီတို့ဆိုတာ အာရုံပြုဖို့သက်သက်ပါ။ တကယ် အကျိုးပေးတာက မိမိရဲ့စေတနာပဲ၊ စေတနာ နည်းနည်းပဲထားနိုင်ရင် နည်းနည်းပဲအကျိုးပေးမယ်၊ များများ ထားနိုင်ရင် များများအကျိုးပေးမယ်”

“ဒီအချက်ကလေးကလည်း သိသလိုလိုနဲ့ တကယ်ကျတော့ သေချာမသိဘူး ဘုရား၊ ဆရာတော် မေးလို့သာ တွေးမိသွားတာ”

“တွေးမိသွားပြီဆိုတော့လည်း ဆက်ပြောရတာပေါ့၊ ဝိမာနဝတ္ထုမှာ ဗုဒ္ဓက -

တိဋ္ဌန္တေ နိဗ္ဗုတေ စာပိ၊
သမေ စိတ္တေ သမံ ဖလံ။
စေတောပဏိမိ ဟေတူဟိ၊
သတ္တာ ဂစ္ဆန္တ သုဂတိ။

လို့ ဟောတော်မူထားတယ်။ အဓိပ္ပါယ်က -

“သက်တော်ထင်ရှား ဘုရားမှာ ဖြစ်စေ၊ ရုပ်ပွားတော်မှာ ဖြစ်စေ၊ ကြည်ညိုစိတ် အတူတူထား နိုင်လျှင် အကျိုးပေးလည်း အတူတူရတယ် လို့ ဆိုလိုတာပါပဲ။”

“ဒါနတစ်ခု အကျိုးပေးအားကောင်းဖို့အတွက် လှူဖွယ်ဝတ္ထုလည်း ကောင်းရမယ်၊ အလှူခံလည်း ကောင်းရမယ်၊ စေတနာလည်း ကောင်းရမယ်။ ဒီသုံးချက်ထဲမှာ အရေးအကြီးဆုံးက စေတနာပဲ၊ လှူဖွယ်ဝတ္ထု ရယ်၊ အလှူခံရယ်က ဘယ်လောက်ပဲကောင်းကောင်း စေတနာမကောင်းရင် အကျိုးပေးမကောင်းနိုင်ဘူး”

“ဒါနနဲ့ပတ်သက်ပြီး တက္ကသိုလ်သျှင်သီရိရဲ့ ‘သေရွာပြန်တို့၏ ဖြစ်ရပ်မှန်ဇာတ်လမ်းများ’ စာအုပ် ထဲက ဒေါ်ကုလားမ အကြောင်း မဖတ်ဖူးဘူးလား”

“မဖတ်ဖူးသေးဘူး ဘုရား၊ ပြောပြပါဦး”

“ဖြူးမြို့နယ်ထဲမှာ ဝဲကြီးအောက်ခုံဆိုတဲ့ ရွာကြီးတစ်ရွာရှိတယ်။ ကျောင်းထိုင်ဆရာတော်ကြီးရဲ့ ဘွဲ့က ဦးဇာဂရတဲ့၊ သက်တော် ရှစ်ဆယ်ကျော်လာတဲ့ ဆရာတော်ကြီးကို ဇရာတရားက မရဏတရားဆီရောက် အောင် အတင်းရိုက်ပုတ် ပို့ပြီပေါ့။ တစ်နေ့တော့ အစာမဝင်လို့ အားကလည်းနည်း၊ ရောဂါကလည်း သည်းပြီး သတိလစ်သွားတယ်”

“သတိလစ်ပြီးတော့ ဆရာတော်ကြီးဟာ နတ်ပြည်ကိုရောက်သွားသတဲ့၊ နတ်သားတွေ၊ နတ်သမီး တွေ၊ ဝိမာန်တွေ၊ ပဒေသာပင်တွေကို မြင်တွေ့ရတာပေါ့၊ အင်မတန်ကြီးမားတဲ့ ရွှေဝိမာန်ကြီးတစ်ခုရှေ့ ရောက်

သွားတဲ့အခါမှာတော့ အချွေအရံ နတ်သားနတ်သမီးတွေကိုသာ တွေ့ပြီး ပိုင်ရှင်နတ်သားနတ်သမီးကို မတွေ့ရဘူးတဲ့”

“ဒါနဲ့ ဆရာတော်ကြီးက ပိုင်ရှင် နတ်သားနတ်သမီး မရှိဘူးလားလို့ မေးလိုက်တော့ အချွေအရံ တွေက ပြောသတဲ့၊ ‘ပိုင်ရှင်နတ်သမီးက လူ့ဘဝမှာပဲ ရှိသေးတယ်၊ ဒီဗိမာန်က သူ့အတွက် ကြိုပေါက်နေတာပါ’ တဲ့၊ ဆရာတော်ကြီးလည်း စိတ်ဝင်စားသွားပြီး ‘ဒါဆိုရင် ဘယ်သူလဲ မသိရဘူးလား၊ ဗိမာန်ရှင် ဝမ်းသာရအောင် ကြိုပြီးပြောပြလို့ မရဘူးလား’ လို့ မေးလိုက်တော့ ‘ရပါတယ်ဘုရား’ တဲ့၊

‘ဆရာတော်လည်း လူ့ဘဝ ဆက်နေရဦးမှာပါ။ ဟိုရောက်ရင် ပြောဖြစ်အောင် ပြောပေးပါဘုရား၊ အိုးခြမ်းကွဲနဲ့တူတဲ့ လူ့ဘဝကို မြန်မြန်စွန့်လွှတ်ပြီး ရွှေခွက်နဲ့တူတဲ့ နတ်ဘဝကို မြန်မြန်လာယူပါ။ သူ့နာမည်က ဒေါ်ကုလားမလို့ ခေါ်ပြီး နေရပ်က စမ်းမြိုင်ရပ်ကွက်၊ ဖြူးမြို့နယ်၊ ပဲခူးတိုင်းကပါ ဘုရား’ လို့ ပြောလိုက်သတဲ့။”

“အံ့ဩစရာပါလား ဘုရား၊ ဆရာတော်ကြီး သတိပြန်ရတော့ ဒီလိပ်စာတွေ မှတ်မိတာပဲလား ဘုရား”

“မှတ်မိတာပေါ့၊ သတိပြန်ရရချင်း လိပ်စာကို စာအုပ်ထဲမှာ ကောက်ရေးတယ်၊ ပြီးတာနဲ့ ကပွိယဒကာတွေခေါ်ပြီး စမ်းမြိုင်ရပ်ကွက်က ဒေါ်ကုလားမကို တွေ့အောင်ရှာပြီး ဘယ်လိုကုသိုလ်တွေ အမြဲတမ်း ပြုတယ် ဆိုတာရယ်၊ အခုဆိုရင် နတ်ပြည်မှာ ဗိမာန်ကြိုပေါက်နေတယ် ဆိုတာရယ်ကို ပြောခိုင်းလိုက်တယ်၊ ဒီအချိန်တုန်းက စမ်းမြိုင်ရွာကို ရပ်ကွက်ထဲ သွင်းထားတာ မကြာသေးဘူး”

“အရင်တုန်းက တံငါသည်တွေ အများဆုံးနေတဲ့ တံငါရွာလေးပဲတဲ့၊ ဒါကြောင့် ကပွိယဒကာ တွေဟာ စမ်းမြိုင်ရပ်ကွက်ကို တော်တော်ရှာကြရတယ်၊ ညနေပိုင်းလောက်မှ ဒေါ်ကုလားမကို ရှာတွေ့သတဲ့၊ သမီးနှစ်ယောက်နဲ့အတူ ပဲပြုတ်ရောင်းစားနေတဲ့ မုဆိုးမတစ်ယောက်ပါပဲ၊ အကြောင်းစုံကို ပြောပြပြီးတဲ့အခါ နတ်ပြည်မှာ ဗိမာန်ကြိုပေါက်လောက်အောင် ဘယ်လိုကုသိုလ်တွေများ ဆည်းပူးထားသလဲလို့ မေးကြည့်တဲ့အခါ ကျတော့မှ ဒါယိကာမကြီးတို့ အတုယူဖွယ်ရာ ဆွမ်းကပ်နည်းကို သိကြရတယ်”

“ဘယ်လို ဆွမ်းကပ်တာလဲ ဘုရား”

“ဒေါ်ကုလားမ ပြောတာက သူဟာ ချမ်းသာသူတစ်ယောက် မဟုတ်တဲ့အတွက် သိန်းနဲ့သောင်းနဲ့ ချီပြီး မလှူနိုင်ပါဘူးတဲ့၊ ဒါပေမယ့် မိဘဆရာရဲ့ အဆုံးအမကောင်းကို ရထားတော့ အိမ်မှာ ကိုးကွယ်ထားတဲ့ ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်ကို အရုဏ်ဆွမ်း၊ နေ့ဆွမ်း တစ်နေ့နှစ်ကြိမ် မှန်မှန်ကပ်လှူတယ်၊ ဒီလို လှူတဲ့အခါမှာ -

ဟင်းပန်းကန်က သက်သက်၊ ဆွမ်းပန်းကန်က သက်သက် သေချာပြင်တယ်၊ သောက်ရေ၊ လက်ဆေးရေ၊ ဇွန်း၊ လက်သုတ်ပုဝါကအစ အကုန်ပါတယ်၊ အဲဒီလို ကပ်လှူလာတာ နှစ်ပေါင်းသုံးဆယ်လောက် ရှိနေပြီတဲ့။ နတ်ပြည်မှာ ဗိမာန်ကြိုပေါက်တယ်ဆိုရင်လည်း ဒီကုသိုလ်ကြောင့်ဖြစ်မှာပါ’ လို့ ပြောလိုက်သတဲ့”

“ကုသိုလ်ရှင် မသေခင် နတ်ပြည်မှာ ဗိမာန်ကြိုပေါက်တာမျိုး အရင်ကရော ရှိခဲ့ဖူးလားဘုရား”

“ဘုရားလက်ထက်ကရှိခဲ့ဖူးတဲ့ ဗာရာဏသီပြည်က နန္ဒိယသူကြွယ်ဟာ ဘုရားအမျိုးရှိတဲ့သံဃာ တော်များကို ရောမကျောင်းကြီးတစ်ဆောင် ဆောက်လှူတယ်၊ ဒီကုသိုလ်ကြောင့် သူမသေခင် လူသက်နဲ့ဆိုရင် နှစ်ပေါင်း သုံးကဋေနဲ့ အနှစ်ခြောက်သန်း အသက်ရှည်တဲ့ တာဝတိံသာနတ်ပြည်မှာ ဗိမာန်ကြီးတစ်ခု ကြိုပေါက်ခဲ့တယ်”

“အရှင်မဟာမောဂ္ဂလန် နတ်ပြည်ကို ကြွတဲ့အချိန်မှာ တွေ့ခဲ့လို့ အခုလို သိကြရတာပဲ၊ နန္ဒိယ သူကြွယ်နဲ့ ဒေါ်ကုလားမတို့ရဲ့ အလှူအင်္ဂါသုံးချက်ကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ရင် လှူဖွယ်ဝတ္ထုမှာလည်း နန္ဒိယသူကြွယ်က သာတယ်၊ ကျောင်းအလှူဆိုတော့ ဆွမ်းအလှူထက် အများကြီးသာတာပေါ့၊ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်မှာလည်း နန္ဒိယ သူကြွယ်က သာတယ်၊ နန္ဒိယသူကြွယ်က သက်တော်ထင်ရှားဘုရား၊ ဒေါ်ကုလားမက ရုပ်ပွား မဟုတ်လား”

“ပဓာနအကျဆုံး စိတ်စေတနာကျတော့ အတူတူပဲဖြစ်နေတယ်၊ နန္ဒိယသူကြွယ်ကလည်း သက် တော်ထင်ရှားဘုရားကို စိတ်စေတနာအပြည့်နဲ့ ကျောင်းလှူတယ်၊ ဒေါ်ကုလားမကလည်း ဗုဒ္ဓကိုယ်ပွားရုပ်တု တော်ကို စိတ်စေတနာအပြည့်နဲ့ ဆွမ်းလှူဒါန်းတယ်၊ ‘သမေ စိတ္တံ သမံ ဖလံ’ စိတ်စေတနာချင်းတူရင် အကျိုး ပေးလည်း တူတယ်ဆိုတာ အတိအကျ မမှန်ဘူးလား”

“မှန်ပါတယ် ဘုရား”

“အကျဉ်းချုပ်မှတ်ရမှာက သီးပင်စားပင်တစ်ပင် ဖြစ်ထွန်းဖို့အတွက် မြေကောင်းရယ်၊ ရေကောင်း ရယ်၊ မျိုးစေ့ကောင်းရယ် သုံးမျိုးလိုတယ်၊ ဒီသုံးမျိုးမှာ မျိုးစေ့ကောင်းဖို့က အရေးအကြီးဆုံးပဲ၊ မြေတွေရေတွေ ဘယ်လောက်ကောင်းကောင်း မျိုးစေ့မကောင်းရင် ဘာမှမဖြစ်ထွန်းတော့ဘူး”

“အဲဒီလိုပဲ ဒါနတစ်ခု အကျိုးပေးအားကောင်းဖို့မှာလည်း မြေနဲ့တူတဲ့ အလှူခံရယ်၊ ရေနဲ့တူတဲ့ လှူဖွယ်ဝတ္ထုရယ်၊ မျိုးစေ့နဲ့တူတဲ့ စေတနာရယ် သုံးမျိုးလုံးကောင်းဖို့ လိုအပ်ပါတယ်၊ ဒီသုံးမျိုးထဲမှာ အရေး အကြီးဆုံးကတော့ စေတနာ၊ သဒ္ဓါဓာတ်အားကောင်းဖို့ပါပဲ၊ စေတနာ၊ သဒ္ဓါဓာတ်အား ကောင်းမယ်ဆိုရင် ဘယ်ဆင်းတု၊ ဘယ်စေတီကိုပဲလှူလှူ ကောင်းကျိုးအများကြီးပေးမယ်ဆိုတာကို ရဲရဲကြီးပြောလိုက်ပါရစေ”

“သာဓု သာဓု သာဓုပါ ဘုရား”

စာဖတ်ပရိသတ်များ အားလုံး
ဘေးရန် ကြောင့်ကြ ဆင်းရဲ ကင်း၍
ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာကြပါစေ
ကောင်းကျိုး လိုရာဆန္ဒပြည့်ဝကြပါစေ။
မေတ္တာရှင် (ရွှေပြည်သာ)

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တိုင်း
အကျင့်သိက္ခာ ဖြူစင်သင့်၏။
အကြောင်းကား
ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တစ်ဦး မကောင်းတာလုပ်လျှင်
မိမိသာမက
ရတနာသုံးပါးနှင့် ဆရာပါ
သိက္ခာကျနိုင်သောကြောင့်ပင်တည်း။

ဆရာတော် အရှင်ဇေယျ
မေတ္တာရှင် (ရွှေပြည်သာ)

မိမိကိုယ်တွေ့၊ ဆရာ့ကိုယ်တွေ့နှင့်မပြီး
ဗုဒ္ဓကိုယ်တွေ့ ပါဠိတော်
အဋ္ဌကထာများနှင့် မကိုက်ညီလျှင်
အမှားသာဖြစ်သည်။

ဆရာတော် အရှင်ဇေယျ
မေတ္တာရှင် (ရွှေပြည်သာ)

ဘုန်းကံကြီးမားတိုင်း ရဟန္တာမဟုတ်။
ရဟန္တာတိုင်းလည်း ဘုန်းကံမကြီးမား။
ပုထုဇဉ်ဖြစ်သော်လည်း ဒါနရှိခဲ့လျှင်
ဘုန်းကံကြီးမား၏။

လောသကတိဿမထေရ်သည်
ရဟန္တာဖြစ်သော်လည်း ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံသည်အထိ
ဆွမ်းတစ်နပ်မျှ ဝအောင် ဘုဉ်းပေးမသွားခဲ့ရ။
ဒါနမရှိသည့်အပြင် အတိတ်ဘဝတစ်ခုက
ဣဿာမစ္ဆရိယစိတ်ထားဖြင့် ရဟန်းတစ်ပါး၏လာဘ်လာဘကို
ဖျက်ဆီးခဲ့မိသောကြောင့်ပင်ဖြစ်၏။

ကောင်းကင်ပျံနိုင်တိုင်းလည်း ရဟန္တာမဟုတ်။
ရဟန္တာတိုင်းလည်း ကောင်းကင်မပျံနိုင်။
ဘုရားရှင်ကို သွေးစိမ်းတည်အောင်လုပ်သော၊
သံဃာသင်းခွဲသော၊ ပုထုဇဉ်သာဖြစ်သည့်
ရှင်ဒေဝဒတ်သည် ကောင်းကင်ပျံနိုင်ခဲ့၏။
ကဋေနှင့်ချီပြီးရှိသည့် သုက္ခဝိပဿကရဟန္တာများသည်
ကောင်းကင်သို့ မပျံနိုင်ကြပေ။

ဆရာတော် အရှင်ဇေယျ
မေတ္တာရှင် (ရွှေပြည်သာ)

ဆရာတော် အရှင်ဇေယျာမောဃိ (ရွှေပြည်သာ) ၏

“ ထုတ်ဝေပြီး စာအုပ်များ ”

- ၁။ မျက်ရည်မကျခင် သိစေချင်
- ၂။ ယုံမှတ်လို့ ပုံအပ်မိသူများအကြောင်း (၁)
- ၃။ ယုံမှတ်လို့ ပုံအပ်မိသူများအကြောင်း (၂)
- ၄။ သရဏဂုံအစွမ်း အံ့မခန်း
- ၅။ မေတ္တာအစွမ်း အံ့မခန်း
- ၆။ သီလအစွမ်း အံ့မခန်း
- ၇။ စာရိတ္တသတ္တိ
- ၈။ မဂ်တားဖိုလ်တား အန္တရာယ်များ
- ၉။ အတွင်းရန်သူ
- ၁၀။ မိဘမေတ္တာရသစာစုများ (မင်းဟိန်းထိပ်နှင့်အတူ)
- ၁၁။ မြန်မာတို့၏အသက်
- ၁၂။ အရှုံးမရှိသော ဒဿန
- ၁၃။ Aprofitable Philosophy
- ၁၄။ လူငယ်များအတွက် ဂမ္ဘီရဝိပဿနာ (၁+၂)
- ၁၅။ လူငယ်များအတွက် ဂမ္ဘီရဝိပဿနာ (၃+၄)
- ၁၆။ လူငယ်များအတွက် ဂမ္ဘီရဝိပဿနာ (၅+၆)
- ၁၇။ ပါရမီထိုက်သောဒါနနှင့် ပါရမီမထိုက်သောဒါန
- ၁၈။ ဘဝနှင့်ရင်းရသော အတွေးအမြင်များ (၁)
- ၁၉။ ဘဝနှင့်ရင်းရသော အတွေးအမြင်များ (၂)
- ၂၀။ မိရိုးဖလာဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် တကယ့်ဗုဒ္ဓဘာသာ (အိတ်ဆောင်)
- ၂၁။ တကယ့်ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် သစ္စလေးပါး (အိတ်ဆောင်)
- ၂၂။ ကျောင်းအမ နတ်သမီးအလှကြီး (အိတ်ဆောင်)
- ၂၃။ စုန်လမ်းနှင့်ဆန်လမ်း (အိတ်ဆောင်)
- ၂၄။ အသေမြတ်ချင် သေနည်းသင် (အိတ်ဆောင်)
- ၂၅။ အစာစားရင်း မဂ်ဖိုလ်ရအောင်ကျင့်ဆောင်ခြင်း (အိတ်ဆောင်)
- ၂၆။ မေတ္တာဖြင့် စီးပွားရှာခြင်း
- ၂၇။ သညာသိနှင့် ပညာသိ (သုဒ္ဓိဝိပဿနာကျင့်စဉ်)
- ၂၈။ ဆရာကောင်းကို ရှာဖွေခြင်း
- ၂၉။ မဂ်ဖိုလ်ရမည့် သမာဓိအဆင့်ဆင့်
- ၃၀။ ကိုးဆယ့်ကိုးကမ္ဘာ ငိုခဲ့ရသူများအကြောင်း
- ၃၁။ ထေရဝါဒမှတ်ကျောက်
- ၃၂။ လူဖြစ်ခြင်း၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်